

Reo-Bankowned Properties

From San Jose to Sacramento

JASSI GILL Broker/Owner

Ph: 510-304-9292

Refinance Now

@ZERO COST

Call Sukhi Gill: 510-207-9067

Jassi Gill

CA DRE Lic. #01180969

CA DRE #00966763

Ad Space Available

Call: 847-359-0746

ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਸਸਤੀ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ

Home, Auto, Liquor Store

Call Now **Manjit Gill**

Ph: 209-524-4008

Ph: 510-888-1180

ਕਾਰ, ਘਰ, ਲਿਕਰ ਸਟੋਰ ਅਤੇ ਬਿਜਨਸ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ

Gill Financial & Insurance Services

27165 Mission Blvd, Hayward, CA 94544

Since 1993 www.gillfinancial.com CA Lic#0B23990

Fifteenth Year of Publication ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 15, Issue 20, May 17, 2014 20451 N Plum Grove Rd., Palatine, IL 60074 Ph: 847-359-0746, Fax: 847-705-9388

Email: punjabtimes1@sbcglobal.net

www.punjabtimesusa.com

ਡੱਕਿਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਮੋਦੀ ਦਾ ਮਾਰਚ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 'ਆਪ' ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਸਭ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੀਸ਼ਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ/ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ 16ਵੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ (ਭਾਜਪਾ) ਅਤੇ ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਐਲਾਨੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਡੱਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਣ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਪੈਂਟ ਬਣਾ ਲਈ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਭਰੀ ਹਾਰ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪਛਾਤਾ ਖਾ ਚੁੱਕੇ ਕਾਮਰੇਡ ਵੀ ਐਤਕੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਮੱਲ ਨਹੀਂ ਮਾਰ ਸਕੇ। ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕੁਝ ਕੁ ਸੁਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵਾਹਵਾ ਚਮਕੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵੀ ਮਾਤੀ ਰਹੀ।

ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੁੱਦੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀਟਾਂ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾ ਸਕੀ ਪਰ ਜਨਤਾ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੀ। ਪਾਰਟੀ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਰਹੀ ਜਿਸ ਨੇ ਰਵਾਇਤੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਫਿਕਰਾਂ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 'ਆਪ' ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੁੱਦੇ ਚੁੱਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਵਿਸਾਰਦੀਆਂ ਆ

ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਇਹ ਪਾਰਟੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਘਿਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਆਪ' ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਸਿਰ 'ਤੇ ਆਉਣ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੈਰ ਧਰਿਆ। ਇੰਨੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਜੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਰਵਾਇਤੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਟੱਕਰ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ। 'ਆਪ' ਦਾ ਵੀ ਇਹੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਉਹ

ਬੇਖੌਫ਼ ਨੇ ਬਾਦਲ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ!

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਨਿੰਤ ਨਵੀਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਨੀਆ ਦੀ ਭੱਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਤੇ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਛੇਤਾਫ਼ਾਤ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੂਰਖੀਆਂ ਵਿਚ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਅਸਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਖਾਸਕਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਵੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਇਸੇ ਹਲਕੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਦੂਜਾ ਮਾਮਲਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਅਨਿਲ ਜੋਸ਼ੀ ਦੀ ਦੋਹਰੀ ਵੋਟ ਦਾ ਹੈ। ਜੋਸ਼ੀ ਦੀ ਦੋਹਰੀ ਵੋਟ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਦੋ ਵਕੀਲਾਂ ਵਨੀਤ ਮਹਾਜਨ ਤੇ ਸੰਦੀਪ ਗੋਰਸੀ ਨੇ ਉਠਾਇਆ ਸੀ। ਲੰਮੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਚਾਰਾਜੇਈ ਮਗਰੋਂ ਮੰਤਰੀ ਜੋਸ਼ੀ ਦੇ ਗ਼ੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਰੰਟ ਜਾਰੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਵਕੀਲ ਵਨੀਤ ਮਹਾਜਨ 'ਤੇ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਮਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਸੰਦੀਪ ਗੋਰਸੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇਰਾਦਾ ਕਤਲ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਰਖੀਆਂ ਬਣਨ ਮਗਰੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਉਠਾਇਆ ਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਆ ਗਏ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵਕੀਲ ਵਨੀਤ ਮਹਾਜਨ ਤੇ ਸੰਦੀਪ ਗੋਰਸੀ ਨੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਅਨਿਲ ਜੋਸ਼ੀ 'ਤੇ ਦੋਹਰੀ ਵੋਟ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾਏ ਸਨ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਮਗਰੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜੋਸ਼ੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਹੀਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰ ਖੜਕਾਇਆ। ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮਾਂ ਮਗਰੋਂ ਜੋਸ਼ੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਇਆ ਪਰ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਟਲਦੇ ਰਹੇ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਅਹਿਮ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਮੰਤਰੀ ਜੋਸ਼ੀ ਖਫਾ ਵੀ ਰਹੇ। ਚੋਣਾਂ ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਕ ਵਕੀਲ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇਰਾਦਾ ਕਤਲ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਦੂਜੇ ਵਕੀਲ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਖ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਇਕ ਪਾਸੇ ਵਕੀਲ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਹੜਤਾਲ ਕਰ ਕੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਿਰੋਧੀ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

REAL ESTATE & HOME LOANS

ਅਨਟੀਕਾ, ਟਰੇਸੀ, ਲੈਬਰੇਖ, ਸਟਾਥਟਨ, ਲੰਡਾਈ, ਪੈਟਰਸਨ, ਲਵਿੰਗਸਟਨ, ਮਰਸਡ, ਮਡੇਰਾ, ਮੋਡੇਸਟੋ, ਟਰਲੇਕ ਆਦਿ ਸ਼ਹਿਰਾਂ 'ਚ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਮੁੜੇ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ।

✓ Low Interest Rate
✓ 3.5% Down Payment
✓ Free Credit Report
✓ Free Pre-Approval

ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਮਾਰਗਦੇਸ਼ ਕੰਪਨੀ ਹੈ।

ਸ਼ੇਰਾ ਰੂਪੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਸ਼ਿਫਟ ਨਹੀਂ ਦੇ ਪਾ ਰਹੇ ਤਾਂ ਵੀ ਫੋਰਕਲੋਜਰ ਤੋਂ ਬਚੋ। ਸ਼ਿਫਟ ਦੇ ਸਿਫਟ Shortsale Certified ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀਕਾਰ Realtor ਨਾਲ ਹੀ ਅਰ bid ਕਰੋ, ਕਿਸੇ ਅਣਜਾਣ ਜੁਗਤਾ ਕੰਮ ਨਾ ਅਧਾਰ ਕਰ ਦੇਵੋ।

Successful Shortsale ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਕਾਲ ਕਰੋ!

AMAN HUNDAL Century 21
Broker / Associate
209.918.6464
ahundal@c21mm.com
405 Standford Ave, Ste D - Modesto, CA 95350

Raja SWEETS & CATERING

ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੈਟਰਿੰਗ ਫਾਰ ਮਾਜ਼ਰ 5-STAR HOTELS

ਹਰ ਮੌਕੇ ਜਿਵੇਂ ਅਖੰਡ ਪਾਠ, ਜਨਮ ਦਿਨ, ਵਿਆਹ ਬਾਦੀ ਜਾਂ ਪਰਟੀ ਲਈ ਦਸ ਜਗਰ ਬੰਦਿਆਂ ਤੱਕ ਦੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

Items Serving:

- All kinds of Sweets
- Snacks & Food
- Chaat & TIKKI Stalls
- Paan Pooji Stall
- Bhel Pooji / Pan Bhaji
- Falooda Kaffi

Catering Services:

- Wedding Ceremonies
- Receptions
- Birthday Parties
- Religious Gatherings
- Corporate Events
- Picnics / Bar-b-que

Additional Services:

- Warmers
- Chaffing Dishes
- China & Silverware
- Linens Rental
- Waiters & Bartenders

Fresh Sweets, Snacks & Food

Catering with Portable Tandoor for up to 10000 guests

Lunch - Dinner - Take Out - Banquets

Toll Free 1-866-FOR-RAJA
www.rajasweets.com
msbains@rajasweets.com

31033 Alameda Blvd., Union City CA 94587
Ph: (510) 480-8198 Fax: (510) 480-9111

1275 W. Wilson Ave., Hayward CA 94541
Ph: (510) 354-5399 Fax: (510) 354-5345

Call Makhan Bains or Ravinder Singh For Your Next Party
1-866-FOR-RAJA (367-7252)
www.RajaSweets.com

Law Office of Manpreet S. Gahra

> ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ
> ਫੈਮਿਲੀ ਲਾਅ
> ਬਿਜਨਸ ਲਾਅ

Criminal Defense (DUI, simple battery, domestic violence, immigration post-conviction relief)

Manpreet S. Gahra
Attorney At Law

Berkeley Office

2161 Shattuck Ave., 304, Berkeley
Ph: 510-841-4582 Fax: 510-217-6847

Sacramento Office

Call For Appointment
Ph: 916-924-1617
Email: manpreet@gahralaw.com

ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ ਵਲੋਂ ਸੇਵਾ, ਸਮਰਪਣ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਨੂੰ ਬਕਾਇਦਾ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਵਿਚ ਮੇਅਰ ਚੱਕ ਰੀਡ, ਕੌਂਸਲਰ ਜੇਵੀਅਰ ਕੈਂਪਸ, ਕੌਂਸਲਰ ਐਸ ਕਾਲਡਾ ਅਤੇ ਕੌਂਸਲਰ ਰੋਜ਼ ਹਰੇਰਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮਾਣ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ

ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਮੁਖੀ ਬਣਿਆ ਪੌਪ ਸਿੰਗਰ!

ਬਠਿੰਡਾ: ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਐਲਬਮ 'ਹਾਈਵੇ ਲਵ ਚਾਰਜਰ' ਹੁਣ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅੰਦਾਜ਼ ਵੀ ਪੱਛਮੀ ਹੈ ਤੇ ਧੁਨਾਂ ਵੀ। ਸਤਿਸੰਗ, ਪ੍ਰਵਚਨਾਂ ਤੇ ਭਜਨਾਂ ਮਗਰੋਂ ਰੂਹਾਨੀ ਮੁਖੀ ਦਾ ਇਹ ਨਵਾਂ ਰੂਪ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ 'ਧਾਰਮਿਕ ਰੌਕ' ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੇ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਜੋਹਰ ਦਿਖਾਏ ਹਨ। ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਐਲਬਮ 'ਹਾਈਵੇ ਲਵ ਚਾਰਜਰ' ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਗਲੋਬਲ ਪਲਾਕ ਐਵਾਰਡ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਕੰਪਨੀ ਦੋ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀਆਂ ਛੇ ਐਲਬਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਂ ਐਲਬਮ ਇਕ ਕਰੋੜ ਵਿਕ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਨਵੀਂ ਐਲਬਮ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦਾ ਲਿਬਾਸ ਵੀ ਪੱਛਮੀ ਲਹਿਜੇ ਵਾਲਾ ਹੈ ਤੇ ਗਾਣੇ ਵੀ ਪੱਛਮੀ ਤਰਜ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੋਵੇਂ ਰਾਜ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਨਵੀਂ ਐਲਬਮ ਨੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਕਰੀ ਵਾਲੇ

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਗਾਇਕਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਡੇਰਾ ਗੁਰੂ ਦੀਆਂ ਛੇ ਐਲਬਮਾਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 1.20 ਕਰੋੜ ਵਿਕਰੀ ਹੋਈ ਹੈ।

'ਲਵ ਰਬ ਸੇ' ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵੀ ਕਾਫੀ ਉੱਚੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਡੇਰਾ ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂ ਟਿਊਬ 'ਤੇ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਐਲਬਮ ਨੂੰ 28 ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ ਹੁਣ ਤੱਕ 4.50 ਲੱਖ ਲੋਕ ਵੇਖ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਕੇਸਾਂ ਤੇ ਦੋ ਹੋਰ ਕਤਲ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫੇਰੀ ਸਾਲ 2007 ਤੋਂ ਬੰਦ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬਠਿੰਡਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਵੀ ਕੇਸ ਵੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਤੋਂ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖੀਏ ਤਾਂ ਆਮ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੌਕ ਸਟਾਰ ਵਾਲੇ ਨਵੇਂ ਅਕਸ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਐਲਬਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਤਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਹੈ ਪਰ ਸੰਗੀਤ ਪੱਛਮੀ ਹੈ।

Ph: 510-789-8686

Fax: 510-894-0499; e-mail: quickdrs@gmail.com
37555 Dusterberry Way, Suite# 12, Fremont, CA 94536

DMV ਦੇ ਐਨ ਸਾਹਮਣੇ

ਡੀ ਐਮ ਵੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ

- IRP License Plate
- MC ICC Authority
- CA Number
- BIT Enrollment
- Hwy Use Tax IRS 2290
- Vin Verification
- Permits For: New Mexico, Kentucky, New York & Oregon
- US DOT Number
- UCR and Boc3
- Motor Carrier Permit
- EPN Enrollment
- Fuel Tax Returns IFTA Quarterly
- SCAC Code

ਡੀ ਐਮ ਵੀ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ
ਕਾਰਾਂ, ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ, ਰੀਨਿਊਵਲ, ਟਰਾਂਸਫਰ, ਡੁਪਲੀਕੇਟ ਟਾਈਟਲ, ਸਟਿੱਕਰ/ਟੈਗ

We also file Corporations for Individual and Small Businesses

WITH PURCHASE OF 8 TIRES

269.99

Installed

LP22.5

CASH PRICE

STEER OR DRIVE

PRICE GOOD @ THESE LOCATIONS
Bakersfield @ 24/7 Truck Stop

Fresno @ Kline Truck Stop

Frazier Park @ Flying J Truck Stop

Ripon @ Jimco Truck Stop

FET, SALES TAX, MOUNTING INCLUDED

INSTALLED OUT THE DOOR PRICE

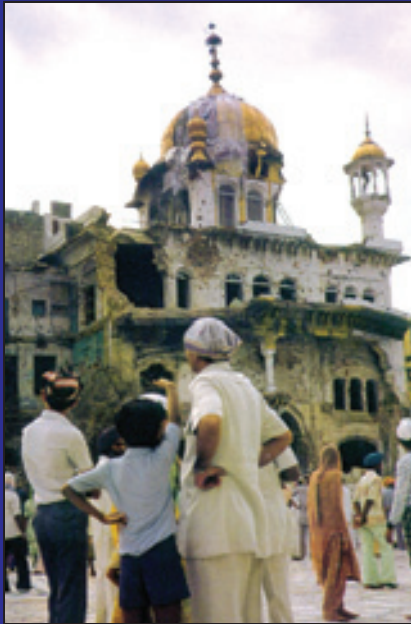
661-203-0433

ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸਿਰਤਾਜ ਪੰਜਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਜੂਨ
1984 ਦੇ ਸਿੱਖ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ

ਮਹਾਨ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ

ਸਥਾਨ: ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਡਾਊਨ ਟਾਊਨ

8 ਜੂਨ 2014, ਐਤਵਾਰ (ਦੁਪਹਿਰ 12 ਤੋਂ 4 ਵਜੇ ਤੱਕ)

ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਜੀਉ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਕੌਮਾਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ, ਉਹ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਤੋਂ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਕੌਮ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ, ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਬੇਨਜ਼ੀਰ ਭਵਿੱਖ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਂਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਡਾਊਨ ਟਾਊਨ ਵਿਚ ਸੈਕੰਡ ਸਟਰੀਟ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਸਟਰੀਟ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਸਿਵਕ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਸੋਹਣੇ ਮੈਦਾਨ ਤੱਕ ਇਕ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਆਪ ਸਭ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਹਾਰਦਿਕ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੰਗਤਾਂ ਕੇਸਰੀ ਦਸਤਾਰਾਂ-ਦੁੱਪਟੇ-ਪਟਕੇ ਸਜਾ ਕੇ ਆਉਣ ਜੀ। ਲੰਗਰ ਅਤੁੱਟ ਵਰਤਣਗੇ। ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਬਾਰਟ ਰਾਹੀਂ ਮੋਂਟਗੁਮਰੀ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਉਤਰਨਾ ਹੈ ਤੇ ਵਾਪਸੀ ਲਈ ਸਿਵਕ ਸੈਂਟਰ ਤੋਂ ਬਾਰਟ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ। ਸਭ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬੱਸਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਸਿੱਖ ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਅਣਮੁੱਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਚਨਾ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੰਬਰਾਂ ਉੱਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

510-512-5959, 510-943-8655, 415-533-6086, 650-391-4408

510-299-7982, 209-513-0508, 916-765-8885, 209-608-0925

408-422-5600, 408-421-9463

ਚਰਨਾਂ ਦੇ ਦਾਸ: ਸਮੂਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਤੇ ਕਦਰਦਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਫੰਡਰੇਜ਼ਰ ਡਿਨਰ ਇਕ ਰੰਗਲੀ ਸ਼ਾਮ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਨਾਮ

ਪਹਿਲੀ ਜੂਨ, 2014 (ਐਤਵਾਰ)

ਸ਼ਾਮ 4:00 ਤੋਂ 8:00 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਰਾਜਾ ਸਵੀਟਸ ਐਂਡ ਇੰਡੀਅਨ ਕੁਜ਼ੀਨ, ਹੇਵਰਡ

1275 Winton Ave. Hayward, CA 94545

Ph: 510-264-9300

ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਗਾਇਕ

ਸੁਖਦੇਵ ਸਾਹਿਲ, ਮੰਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੰਗਾ ਅਤੇ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ

ਹੋਰ ਕਲਾਕਾਰ: ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ, ਸੁਲਤਾਨ ਅਖਤਰ ਅਤੇ ਹਰਜੀਤ ਜੀਤੀ

ਗਿੰਨੀ ਬੋਦੀ ਦੀ ਟੀਮ ਵਲੋਂ 'ਗਿੱਧਾ ਮੇਲਣਾਂ ਦਾ' ਅਤੇ 'ਮਿਸ਼ਨ ਲਰਨਿੰਗ ਅਕੈਡਮੀ' ਹੇਵਰਡ ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਆਈਟਮਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ: ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ

ਡੀ. ਜੇ.: ਰਾਜੂ ਢੋਲੀ

ਵੀਡੀਓਗ੍ਰਾਫਰ: ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਭੰਵਰਾ

ਰਾਜਾ ਸਵੀਟਸ ਐਂਡ ਇੰਡੀਅਨ ਕੁਜ਼ੀਨ ਵਲੋਂ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਤੇ ਖਾਣੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ 510-750-6116 ਅਤੇ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਾਗਰ-510-453-5779

ਬੇਨਤੀ ਕਰਤਾ: ਗੋਲਡਨ ਪੰਜਾਬ ਕਲੱਬ ਯੂ. ਐਸ. ਏ

ਪ੍ਰਧਾਨ-ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ-ਪ੍ਰੋ. ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਵੈਚ, ਚੇਅਰਮੈਨ-ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਤੱਖੜ, ਮੈਂਬਰ-ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਜੰਮੂ, ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਸਾਗਰ ਤੇ ਲਾਜ ਸੈਣੀ

ਢੱਟ ਕਤਲ ਕੇਸ: 25 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਸਿਰਫ 5-5 ਸਾਲ ਕੈਦ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ (ਬਿਊਰੋ): ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਤੇ ਪਿੰਡ ਅੰਬਾਲਾ ਜੱਟਾਂ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੱਟ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਬਕਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 5-5 ਸਾਲ ਕੈਦ ਤੇ ਇਕ-ਇਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਸ. ਢੱਟ ਨੂੰ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ 23 ਜੁਲਾਈ 1989 ਨੂੰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪਿੰਡ ਗੜੀ ਤੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਪਿੱਛੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਬਹੁ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ।

ਵਧੀਕ ਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਪੂਨਮ ਆਰ. ਜੋਸ਼ੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਐਸ.ਪੀ.ਐਸ. ਬਸਰਾ, ਸਾਬਕਾ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਪੰਜ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦਰਜ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਾਬਕਾ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਤੇ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਦਫ਼ਾ 364/346/466/201/218 ਤੇ 120-ਬੀ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ 364/201 ਤੇ 120-ਬੀ ਤਹਿਤ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਸ. ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੱਟ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਭੈਣ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਦੇ ਜਵਾਈ ਦੇ ਭਰਾ

ਰਿਟਾਇਰਡ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਐਚ.ਐਲ. ਰਣਦੇਵ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸ. ਢੱਟ ਦੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਦੱਸਦਿਆਂ ਉਕਤ ਸਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਕਤੂਬਰ 1993 ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. 1996 ਵਿਚ ਦਰਜ ਹੋਈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਦੇ ਜਲੰਧਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਜੇ.ਪੀ. ਵਿਰਦੀ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸੌਂਪੀ ਗਈ। ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਨੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿਚ ਧਾਰਾ 364 ਦੀ ਬਜਾਏ 363 ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ 364 ਤਹਿਤ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ।

ਹਾਈਕੋਰਟ 'ਚ 13 ਸਾਲ ਲਟਕਦਾ ਰਿਹਾ ਕੇਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਤੋਂ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧਕ ਮਾਮਲਾ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ।

ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਇਹ ਕੇਸ ਕਰੀਬ 13 ਸਾਲ ਲਟਕਦਾ ਰਿਹਾ। ਅਖੀਰ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਪਿਆ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਖਰਕਾਰ ਸਟੇਅ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਤੇ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਸਟੇਅ ਤੋਂ ਰੋਕ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ। ਅਪਰੈਲ 2012 ਵਿਚ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜੇ.ਐਸ. ਭਿੰਡਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੇਸ ਚਲਾਉਂਦਿਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਈਆਂ।

ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਢੱਟ ਪਰਿਵਾਰ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ: ਢੱਟ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤੀ ਮੌਤ ਵਾਲੇ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਵੁਕ ਹੋਏ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੱਟ ਦੇ ਭਰਾ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਢੱਟ, ਪਤਨੀ ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ, ਪੁੱਤਰ ਹਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 25 ਸਾਲ ਦੇ ਇੰਤਜਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਆਸਾਂ ਸਨ ਪਰ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ

ਢੱਟ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਜੀਅ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਨਾਅਰੇ ਮਾਰਦੇ ਹੋਏ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਹਾਲੇ ਵੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਰੇ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਹ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਲੜਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਜੋ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰਾਨਾ ਰਵੱਈਆ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮਰ ਕੈਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁੜ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕਾਲਾ ਦਿਨ ਦੇਖਣਾ ਨਾ ਪਵੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਲਤਾ ਕੇਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਘੱਟ ਦੇ ਕੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੁਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੱਟ ਦੀ ਪਤਨੀ ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ ਭਾਵੁਕ ਗਈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਹਥਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾ ਕੇ ਹੀ ਸਾਹ ਲਵੇਗੀ।

ਐਸ.ਪੀ.ਐਸ. ਬਸਰਾ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸੀਤਾ ਰਾਮ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ, ਲਿਵਿੰਗਸਟਨ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ)

884 ਬੀ ਸਟਰੀਟ, ਲਿਵਿੰਗਸਟਨ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਧੰਨ ਧੰਨ ਬਾਬਾ ਜਵਾਹਰ ਦਾਸ ਜੀ

ਪਿੰਡ ਸੂਸ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ

ਸਾਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲਾ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਵੇਰਵਾ

16 ਮਈ 2014, ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਅਰੰਭ ਸ਼੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ: ਸਵੇਰੇ 9:30 ਵਜੇ

18 ਮਈ 2014, ਐਤਵਾਰ ਭੋਗ ਸ਼੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ: ਸਵੇਰੇ 10:00 ਵਜੇ

ਉਪਰੰਤ ਪ੍ਰਸਿਧ ਰਾਗੀ ਭਾਈ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਮੇਘਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਕਥਾ-ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ।

ਸਮੂਹ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੋੜ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਜੀ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 209-394-3160

ਵਲੋਂ: ਸਮੂਹ ਸਾਧ ਸੰਗਤ

ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਸੁਹਾਗ ਹੋਣਗੇ ਥਲ ਸੈਨਾ ਦੇ ਮੁਖੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੁਹਾਗ (59 ਸਾਲ) ਦੀ ਅਗਲੇ ਥਲ ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਉਪਰ ਮੋਹਰ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ ਕੈਬਨਿਟ ਕਮੇਟੀ (ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ) ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਹ ਮੌਜੂਦਾ ਥਲ ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣਗੇ ਜੋ 31 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਯੂ.ਪੀ.ਏ. ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਐਨ ਨੇੜੇ ਇਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸਖਤ ਵਿਰੋਧ

ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਥਲ ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਵੀ.ਕੇ. ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਇਸ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਉਪਰ ਛੱਡ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਸੁਹਾਗ ਆਪਣੇ ਹਮਰੁਤਬਾ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਸੀਨੀਅਰ ਹਨ। ਉਹ ਥਲ ਸੈਨਾ ਦੇ ਉਪ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ੀਲੰਕਾ, ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੇ ਪੂਰਬੀ ਕਮਾਂਡ ਵਿਚ

ਅਹਿਮ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਹਨ। ਉਪਰ ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਵੀ.ਕੇ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੁਹਾਗ ਦੀ ਅਗਲੇ ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਸੁਆਲ ਖੜੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਬੇਲੋੜਾ ਵਿਵਾਦ ਛਿੜ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਿੰਘ ਜੋ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਲਈ ਗਾਜ਼ੀਆਬਾਦ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਨ, ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਹੈ ਕਿ ਯੂਪੀਏ-99 ਸੁਹਾਗ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਇੰਨੀ ਕਾਹਲੀ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਕੇ ਯੂਪੀਏ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸ ਤੋਂ ਖੋਫਜ਼ਦਾ ਹਨ। ਜਨਰਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਹੁੰਦਿਆਂ, ਸੁਹਾਗ 'ਤੇ 'ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਤੇ ਵਿਜ਼ੀਲੈਂਸ ਪਾਬੰਦੀ' ਲਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਸੁਹਾਗ ਉਦੋਂ ਤੀਜੀ ਕੋਰ ਦੇ ਕਮਾਂਡਰ ਸਨ। ਇਸ ਪਾਬੰਦੀ ਤਹਿਤ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

40 ਟਰੱਕ ਰਿਪੇਅਰ-ਓਕਲਹੋਮਾ ਮਕੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ

ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ ਟਰੱਕਾਂ ਬਾਰੇ ਚੰਗੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਕੈਨਿਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਫੋਨ: 832-512-7172

ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ ਯੂ ਐਸ ਏ ਵਲੋਂ ਚੋਣ-ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ

ਫਰੀਮਾਂਟ (ਬਿਊਰੋ): ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ ਯੂ ਐਸ ਏ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਵੀਰਵਾਰ 15 ਮਈ ਨੂੰ ਰਾਤ 8:30 ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਰੇਡੀਓ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਲਾਂ ਵੀ ਲਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਲਈ ਸਰੋਤੇ ਫੋਨ 408-272-5200 ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਸੁਣਨ ਲਈ ਫੋਨ 832-551-5029 ਜਾਂ 605-675-6868 ਉੱਤੇ ਕਾਲ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਘਰੇਲੂ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਲਈ ਮਦਦ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ

ਲਾਸ ਅਲਟੋਸ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਕੇ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਵਾਸਤੇ ਇਕ ਤੰਦਰੁਸਤ ਔਰਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਫੋਨ: 408-892-8917

Security Cameras
Special promotion
for limited time only

1000 TVL camera for the price of 700 TVL camera

Limit 4 for each customer only

For more Details, Contact:

Balbair S Sidhu-209-495-3905 (Cell)

Toll Free (888) 233-4566

DVRunlimited Inc.

Fax-(209) 982-9133

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

National Truck Driving School

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ
ਕੰਪਨੀ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ 35 ਸੈਂਟ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ

*ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ
ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ
*ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਮ/
ਜੋਬ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ
*ਰਿਹਾਇਸ਼ ਅਤੇ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ
ਚੁੱਕਣ ਤੇ ਛੱਡਣ ਦਾ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ
*2-3 ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ
ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ

Call For Special Price

Kashmir S. Thandi

Office: (866) 933-3038

Balhar S. Ranu Cell:916-502-7733

Yuba City Ph:530-419-5058

1816 Main Ave., Sacramento CA, 95838

ਕੀ ਤੁਹਾਡੀ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕੈਸ਼ ਫਲੋ ਦੀ ਤੰਗੀ ਹੈ?

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਫਰੇਟ ਬਿਲ ਖਰੀਦ ਕੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੈਸ਼ ਫਲੋ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਲੋਡ ਪਹੁੰਚਦਾ ਕਰੋ ਤਾਂ ਫਰੇਟ ਬਿਲ ਸਾਨੂੰ ਭੇਜੋ, ਤੁਰੰਤ ਅਦਾਇਗੀ ਪਾਓ।

*ਸਸਤੀਆਂ ਦਰਾਂ
*ਇਕ ਵਾਰ ਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ
*ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ

Rates as low as 2.0%

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਪਾਲ ਫੋਨ 1-800-705-3863

Trucking Companies-Improve Your Cash Flow

*Low Rates *One-Time Discounts *No Minimums

Call Paul at 1-800-705-3863

Transportation Funding Group, Inc.

Minneapolis, MN 55426

Punjab Times**Established in 2000
15th Year in Publication**Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018**Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388**Email: punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com**Editor:**

Amolak Singh Jammu

Astt. Editors:

Jaspreet Kaur

Kuljeet Singh

Our Columnists

Ashok Bhaura

Tarlochan Singh Dupalpur

Baljit Basi

Major Kular

California:

Shiara Dhindsa

Photographer

661-703-6664

Bay Area

Charanjit Singh Pannu

408-608-4961

Sacramento

Gurbarinder Singh Raja

916-533-2678

Distributed in:California, Illinois, Indiana, Ohio,
Michigan, Wisconsin, Missisipi,
Iowa, Arkansas, Massachusetts,
Texas, Virginia, Nevada, Washington,
Oregon, Arizona, Georgia, Florida,
New York, New Jersey, Connecticut,
Oklahoma, Pennsylvania, Missouri,
Kentucky**ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ****ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 95 ਡਾਲਰ,****ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 450 ਡਾਲਰ****ਨੋਟ:** ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮਹਿਜ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹੀ ਜਾਂ ਗਲਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਪਾਠਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਆਪ ਕਰ ਲੈਣ।

Disclaimer

The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

**All disputes subject to
Chicago jurisdiction.**

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਕੇਸ 'ਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ਮਨਮਰਜ਼ੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਾਣਜੇ ਪ੍ਰੋ. ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਹੌਰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਮ ਕੇਸ ਵਿਚ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਇਨਕੁਆਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੇਸ ਨੂੰ ਸੰਗੀਨ ਮੰਨ ਕੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਫਿਰ ਸਾਰੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਤੇ ਸਾਰੇ ਪੱਖ ਸੁਣਨ ਮਗਰੋਂ ਸਜ਼ਾ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਅਪੀਲ ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਤਾਈਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਾਮਰਾਜਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਾਕਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਇਹ ਬਿੱਲ ਸਤੰਬਰ 1929 ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ। ਭਾਰਤੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੱਲੋਂ ਮੁਹਿੰਮਦ ਅਲੀ ਜਿਨਾਹ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਸਖਤ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕੀਤੀ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ।

ਇਸ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚਾਲੇ ਹੀ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਰਾਹੀਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਹ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਨਾ ਕੇਂਦਰੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੀ ਮਿਆਦ 6 ਮਹੀਨੇ ਉਪਰੰਤ 30 ਅਕਤੂਬਰ, 1930 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਜਦੋਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਿਰਫ ਅੱਖਾਂ ਪੂੰਝਣ ਲਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਾਹਮਣੇ ਨਾਅਰੇ ਲਾ ਕੇ ਸਪਸ਼ਟ

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵੇਲੇ ਦੀ ਤਸਵੀਰ।

ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੋਲਡ ਸਟਰੀਮ ਨੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਲਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਉੱਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਤੀਜੇ (ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ) ਜੱਜ ਆਗਾ ਹੈਦਰ ਨੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤਾ। ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਕੁਝ

ਗਵਾਹੀਆਂ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹੀਆਂ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਜੱਜ ਆਗਾ ਹੈਦਰ ਨੇ ਜਿਰ੍ਹਾ ਕਰਵਾਈ ਤਾਂ ਇਹ ਝੂਠੀਆਂ ਸਾਬਤ ਹੋਈਆਂ।

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਅਧੀਨ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਗਲੋਂ ਲਾਹੁਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲਤਾ

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਿਆ ਸੀ...

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਹਾਦਤ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ 20 ਮਾਰਚ, 1931 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖ ਕੇ ਸੂਚੇਤ ਕੀਤਾ, “ਤੁਹਾਡੀ ਅਦਾਲਤ ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਮੁੱਖ ਇਲਜ਼ਾਮ, ਅੰਗਰੇਜ਼ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਦੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚੋਂ ਹਕੂਮਤ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਖ਼ਿਲਾਫ ਜੰਗ ਛੇਤਨ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਦੋਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬਦਨੀਅਤੀ ਜ਼ਾਹਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਵੀਕੌਂਸਲ (ਯੂ.ਕੇ.) ਵਿਚ ਚੈਲਿੰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਪਰ ਪ੍ਰੀਵੀ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਇਸ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਦਖਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਫਾਂਸੀ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਜਦੋਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਇਕ ਕੇਸ ਵਿਚ (ਜੋ ਮਿਸਰ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਦਾ ਸੀ) ਨੂੰ ਪ੍ਰੀਵੀਕੌਂਸਲ ਨੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਹਕੂਮਤ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੇਣ ਦੀ ਪੱਕੀ ਧਾਰੀ ਬੈਠੀ ਸੀ।

ਡੱਕਿਆ ਨਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਮੋਦੀ ਦਾ ਮਾਰਚ

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਬਾਦਲ ਤੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਚੋਣਾਂ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਂ ਉੱਪਰ ਲੜਨ ਦੇ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਪਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪੋਲ ਖੋਲ੍ਹਣ ਮਗਰੋਂ ਚੋਣ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਹੀ ਬਦਲ ਗਿਆ।

ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੈ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਪਿੱਛੇ ਕੁਝ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਹੱਥ, ਰੇਤ-ਬਜਰੀ ਦੇ ਕਾਲੇ ਧੰਦੇ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ, ਕੇਬਲ ਨੈੱਟਵਰਕ ਉੱਪਰ ਕਬਜ਼ੇ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਟੈਕਸ ਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਫੀਸਾਂ ਵਿਚ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਕੀਤੇ ਵਾਧੇ, ਬੱਸ ਭਾੜੇ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦਰਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਵਰਗੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਨਿਰਉੱਤਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰੀ ਸੱਤਾ

ਧਿਰ ਨੇ ਮੋਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ 'ਤੇ ਟੇਕ ਲਾ ਲਈ। ਸੱਤਾ ਧਿਰ ਦਾਅਵੇ ਕਰਨ ਲੱਗੀ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣੇਗੀ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਖਤਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੈਕੇਜ ਮਿਲਣਗੇ, ਬਾਦਲ ਤੇ ਮੋਦੀ ਦੀ ਯਾਰੀ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਮਾਲਾ-ਮਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਨਅਤੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਰਾਹਤ ਪੈਕੇਜ ਮਿਲੇਗਾ। ਪਿਛਲੇ ਕਰੀਬ ਡੇਢ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੋਇਆ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਡੰਗੋਰੀ ਫੜਨੀ ਪਈ ਤੇ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਹੀਰੋ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਥਾਂ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਆਪਣੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਚੋਣ ਲੜਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। 1996 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਤੱਕ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 6 ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲੜ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। 1996 ਵਿਚ ਬਸਪਾ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਤੇ ਬਾਕੀ 5 ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਕਰ ਕੇ ਚੋਣਾਂ ਲੜੀਆਂ ਸਨ।

ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ 3426 ਕਰੋੜ ਵਿਚ ਪਈਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਇਸ ਵਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚੋਂ 3426 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ 2009 ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਆਏ ਖਰਚ ਤੋਂ 131 ਫ਼ੀਸਦੀ ਵੱਧ ਹੈ। ਪਿਛਲੀਆਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਤੇ 1483 ਕਰੋੜ ਦਾ ਭਾਰ ਪਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਕੁਲ ਖਰਚੇ ਗਏ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ।

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੁਤਾਬਕ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚ ਮਹਿੰਗਾਈ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਦਾ ਅੰਕੜਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਈ ਕਦਮਾਂ ਕਾਰਨ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ, ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੋਟਰ ਸਲਿਪਾਂ ਦੀ ਵੰਡ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵੋਟਰ ਤਸਦੀਕ ਪੋਪਰ ਆਡਿਟ ਟਰੇਲ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਖਰਚਾ ਵਧਿਆ ਹੈ। 1952 ਵਿਚ ਇਕ ਵੋਟਰ

'ਤੇ ਖਰਚ 60 ਪੈਸੇ ਸੀ ਜਿਹੜਾ 2009 ਵਿਚ 12 ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। 1952 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚੋਂ 10.45 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਦਕਿ 2009 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ 1483 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਆਇਆ ਸੀ। 2004 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਤੇ 1114 ਕਰੋੜ ਦਾ ਬੋਝ ਪਿਆ ਸੀ।

(ਸਫਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਧਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਸਭਕਾਂ 'ਤੇ ਉਤਰ ਆਈ ਹੈ।

ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਨਅਤ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾ ਅਨਿਲ ਜੋਸ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਹਿ 'ਤੇ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਜੋਸ਼ੀ ਵਰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲਗਾਮ ਨਾ ਕੱਸੀ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਨਤੀਜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਵੀ ਐਡਵੋਕੇਟ ਵਨੀਤ ਮਹਾਜਨ 'ਤੇ ਹੋਏ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਮਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਦਯੋਗ ਮੰਤਰੀ ਅਨਿਲ ਜੋਸ਼ੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਵਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸੱਤਾ ਧਿਰ ਦੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ। ਵਿਰੋਧੀ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਿੰਸਕ ਤੇ

ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਤਾਂ ਪਹਿਲੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਜ ਛੁੱਟੀ 'ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੱਜ ਆਗਾ ਹੈਦਰ ਨੂੰ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਤੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਨਵਾਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈਮਿਲਟਨ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਜੱਜ ਟਰੈਂਪ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਜੱਜ ਅਬਦੁਲ ਕਾਦਰ ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਅਬਦੁਲ ਇਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦਾ ਵੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਹਿ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ 14 ਫਰਵਰੀ, 1930 ਨੂੰ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਜੱਜ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਫਾਈਨਲ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਇਸਰਾਏ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਨਵੇਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਾਡਾ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ। ਸਾਡਾ ਉਸ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਦਾਲਤੀ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਰੋਧ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਡੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਸਾਰੇ ਗਵਾਹ ਦੁਬਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੁਣੇ ਤੇ ਚੰਦ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 7 ਅਕਤੂਬਰ, 1930 ਨੂੰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਗੁਰੂ ਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾ ਦਿੱਤੀ। ਦੂਜੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੇ ਕੁਝ ਨੂੰ ਬਰੀ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡਾ. ਗਯਾ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਸ਼ਿਵ ਵਰਮਾ, ਜੈਦੇਵ ਕਪੂਰ, ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨਹਾ, ਮਹਾਂਵੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪੰਡਤ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਲ ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਵਿਚ 26 ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 16 ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ ਤੇ 10 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਬਰੀ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵਾਅਦਾ-ਮੁਆਫ ਗਵਾਹ ਜੈ ਗੋਪਾਲ, ਹੰਸਰਾਜ ਵੇਹਰਾ, ਫਣਿੰਦਰ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਬੇਖੌਫ ਨੇ ਬਾਦਲ ਦੇ ਵਜ਼ੀਰ !

ਗੁੰਡਾਗਰਦੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਸ ਪੌੜੇ ਨੇ ਰੰਗ ਵੀ ਵਿਖਾਇਆ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ ਅੰਦਰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਕਸ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਈ ਹੈ। ਕਈ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਦੱਬੀ ਸੁਰ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸਵੀਕਾਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਈ ਅਪਰਾਧੀ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਜੱਗ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੋਣ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਠੋਸ ਲੱਗੀ ਹੈ।

ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਵੀ ਖਫਾ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਫਿਕਰ ਸਤਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜਾਰੀ ਰਹੀਆਂ ਤਾਂ ਲੋਕ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਿਰ ਇਸ ਸਾਰੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰ, ਖਾਸਕਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਵਾਲੇ ਅਕਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ।

ਉਧਰ, ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਅਨਿਲ ਜੋਸ਼ੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਫਸਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਕੀਲ ਵਨੀਤ ਮਹਾਜਨ 'ਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਸਹਾਇਕ ਰਾਕੇਸ਼ ਭਾਰਦਵਾਜ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਕੀਲ ਸੰਦੀਪ ਗੋਰਸੀ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਕੌਂਸਲਰ ਗੁਰਿੰਦਰ ਰਿਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

(ਡਾ.) ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ

ਬਲਵਿੰਦਰ (ਨਿੱਕੀ) ਕੌਰ ਸੇਖੋਂ

ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ

ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੋਂ

ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ

ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ

ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਜੱਸੀ) ਗਿੱਲ

ਡਾ. ਹਰਗੁਰਮੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ

ਅਯੁਧਿਆ ਸਲਵਾਨ

ਡਾ. ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੰਡੇਰ

ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿਆੜਾ

ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ

ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ

ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ

ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਪਹਿਲੀ ਵਰਲਡ ਕਬੱਡੀ ਲੀਗ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਬਿਊਰੋ): ਵਰਲਡ ਕਬੱਡੀ ਲੀਗ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੀਗ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਤਿਆਗਰਾਜ ਸਪੋਰਟਸ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਖੇ ਮੱਧ-ਜੂਨ 2014 ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਗਸਤ ਵਿਚ ਬਾਕਾਇਦਾ ਮੈਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਐਲਾਨ ਵਰਲਡ ਕਬੱਡੀ ਲੀਗ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਉਲੰਪੀਅਨ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਲੀਗ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਦਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਲੀਗ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਚਾਰ ਕਬੱਡੀ ਵਰਲਡ ਕੱਪਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਚਾਰ ਮਹਾਂਦੀਪਾਂ ਵਿਚ ਖੇਡੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ 200 ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਸਕਣਗੇ।

ਵਰਲਡ ਕਬੱਡੀ ਲੀਗ ਦੇ ਐਲਾਨ ਮੌਕੇ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਉਲੰਪੀਅਨ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ (ਵਿਚਕਾਰ) ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਫਸਰ ਰਮਨ ਰਹੇਜਾ (ਖੱਬੇ)

ਸ. ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਬੱਡੀ ਵਰਲਡ ਕੱਪਾਂ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਕਬੱਡੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਮਨਸ਼ੇ ਨਾਲ ਕਬੱਡੀ ਲੀਗ ਦਾ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲੀਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਫਸਰ ਰਮਨ ਰਹੇਜਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੀਗ ਮੈਚ ਸੰਸਾਰ ਦੇ 14 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਕਬੱਡੀ ਮੈਚਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫਿਲਮੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ, ਗਾਇਕਾਂ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ, ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਲੀਗ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਸਕਣਗੇ। ਲੀਗ ਦਾ ਹਰ ਸੀਜ਼ਨ ਤਕਰੀਬਨ ਪੰਜ ਮਹੀਨੇ ਚੱਲਿਆ ਕਰੇਗਾ।

ਵਰਲਡ ਕਬੱਡੀ ਲੀਗ ਬਾਕਾਇਦਾ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦਫਤਰ ਗੁਰਗਾਉ ਵਿਖੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਖਿਡਾਰੀ ਤੇ ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬ/ਅਕੈਡਮੀਆਂ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਫਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲੀਗ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ www.worldkabaddileague.net ਵੀ ਲਾਂਚ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਇਕ ਪੁਲਾਂਘ ਹੋਰ

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਰਲਡ ਕਬੱਡੀ ਲੀਗ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਡ ਜਗਤ ਦੀ ਵੱਡੀ ਖਬਰ ਹੈ। ਬਾਰਾਂ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਪੰਜਾਹ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕਬੱਡੀ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ/ਅਸਿੱਧੇ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਲੀਗ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਲੀਗ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਉਲੰਪੀਅਨ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਦਸੰਬਰ 2013 ਵਿਚ ਹੋਏ ਚੌਥੇ ਕਬੱਡੀ ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਵਿਚ 21 ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਭਾਗ ਲਿਆ ਸੀ। ਡੋਪ ਟੈਸਟਾਂ 'ਚ ਡੋਪੀ ਨਿਕਲੇ ਜਾਂ ਟੈਸਟਾਂ ਤੋਂ ਡਰੇ ਕਈ ਖਿਡਾਰੀ ਖੇਡ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕੇ। ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਈ ਨਾਮੀ ਖਿਡਾਰੀ ਉਂਜ ਹੀ ਟੀਮਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਨ ਚੁਣੇ ਜਾ ਸਕੇ। ਖਿਡਾਰੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਨ ਪਰ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਹੀ ਸਨ। ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਮੈਚ ਇਕਪਾਸਤ ਹੀ ਹੋਏ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਬਹੁਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਸਨ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਚ ਫਸਵੇਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਬੱਡੀ ਲੀਗ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਜਨਵਰੀ ਦੀ ਇਕ ਸਵੇਰ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਮੁਕੰਦਪੁਰ-ਹਕੀਮਪੁਰ ਦੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਸੈਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਤਾਂ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਚੋਟੀ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀ ਡੋਪ ਫਰੀ ਮਿਲਣਗੇ? ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਹੁਣ ਤਾਂ ਡੋਪ ਰਹਿਤ ਖਿਡਾਰੀ ਸੌ ਲੱਖਣੇ ਵੀ ਔਖੇ ਹੋਣਗੇ ਪਰ ਜੇ ਡੋਪ ਉਤੇ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਿਕਸਾ ਕੱਸਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਹਜ਼ਾਰ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ। ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜੇ ਡੋਪ ਫਰੀ 200 ਵਧੀਆ ਖਿਡਾਰੀ ਮਿਲ ਜਾਣ ਤਾਂ ਵਰਲਡ ਕਬੱਡੀ ਲੀਗ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਈਏ। ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਸੀ। ਵਰਲਡ ਕਬੱਡੀ ਲੀਗ ਰਜਿਸਟਰ ਆਫ ਫਰਮਜ਼ ਐਂਡ ਸੁਸਾਇਟੀਜ਼ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰਡ

ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। 2014 ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਵਰਲਡ ਕਬੱਡੀ ਲੀਗ ਹੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਲਗਭਗ 200 ਕਬੱਡੀ ਕਲੱਬਾਂ 'ਚੋਂ 200 ਖਿਡਾਰੀ ਖਰੀਦੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ 10 ਟੀਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਅਕਤੀ/ਅਦਾਰੇ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਨਗੇ। ਹਰ ਟੀਮ 4-ਏ, 4-ਬੀ ਅਤੇ 4-ਸੀ ਗਰੇਡ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਖਰੀਦੇਗੀ। ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ 15 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਫੀਸ ਵਜੋਂ ਮਿਲਣਗੇ। 4 ਕਰੋੜ ਦੇ ਇਨਾਮ ਵੱਖ ਹੋਣਗੇ। 4 ਮਹਾਂਦੀਪਾਂ ਦੇ 7 ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ 94 ਮੈਚ ਖੇਡੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ,

ਇੰਗਲੈਂਡ, ਬੈਲਜੀਅਮ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਮੈਚ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਿਊ ਯਾਰਕ, ਟੋਰਾਂਟੋ, ਲੰਡਨ, ਸਿਡਨੀ ਤੇ ਲਾਹੌਰ ਵਰਗੇ 14 ਸ਼ਹਿਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਲੀਗ ਅਗਸਤ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸਿਆਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤ/ਪਾਕਿਸਤਾਨ 'ਚ ਖ਼ਤਮ ਹੋਵੇਗੀ।

ਵਰਲਡ ਕਬੱਡੀ ਲੀਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੀਗਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਚੱਲੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਾਕੀ/ਕ੍ਰਿਕਟ ਵਰਗੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਦੀਆਂ ਲੀਗਾਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ ਬੀਮੇ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਸੱਟ ਫੇਟ ਜਾਂ ਅਪਾਹਜ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਵੀ ਖਿਡਾਰੀ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਜਿਉਂ ਸਕਣ। ਕਬੱਡੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਸਪੋਰਟਸ ਚੈਨਲ ਪ੍ਰਸਾਰਤ ਕਰਨਗੇ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਇੰਜ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਖੇਡ ਕਬੱਡੀ ਸਰਕਲ ਸਟਾਈਲ

ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਹੋਰ ਮਕਬੂਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਖੇਡ ਨਾਲ ਵਧੀਆ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਲਾਕਾਰ ਵੀ ਜੋੜੇ ਜਾਣਗੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋਵੇਗਾ।

ਵਰਲਡ ਕਬੱਡੀ ਲੀਗ ਦੀ ਗਵਰਨਿੰਗ ਕੌਂਸਲ ਦੇ 9 ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ 7 ਪੱਕੇ ਅਤੇ 2 ਲੀਗ ਦੇ ਪਾਰਟਨਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਚੁਣੇ ਜਾਣਗੇ। ਸ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੇ ਉਲੰਪੀਅਨ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਪਰਮਾਨੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਕ ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਲੱਬਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ, ਪੁਰਾਣੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਤੇ ਐਂਟੀ ਡੋਪਿੰਗ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਲਏ ਜਾਣਗੇ। ਇਕ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਕ ਐਕਸ਼ਨ ਟੀਮ।

ਇਸ ਲੀਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਲਈ ਉਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਆਪਾਇਰ/ਰੈਫਰੀ, ਕਮੇਂਟੇਟਰ/ਐਕਸਪਰਟ, ਮੀਡੀਆ ਮੈਨ, ਚੋਟੀ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਤੇ ਸਿਦਕੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ। ਸਿਫਾਰਸ਼ੀ ਬੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਤੇ ਦਰਸ਼ਕ ਵਧੇਰੇ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਹੀ ਹੋਣਗੇ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੀਆਂ ਆਫੀਸ਼ਲ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬਿਹਤਰ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਲਿਖਾ-ਪੜ੍ਹੀ ਤੇ ਸਟੇਡੀਅਮਾਂ ਦੇ ਸਾਈਨ ਬੋਰਡਾਂ ਉਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅੱਖਰਾਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਥਾਂ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਚੰਗਾ ਹੋਵਗਾ, ਜੇ ਕਬੱਡੀ ਵਰਲਡ ਲੀਗ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਮੈਚਾਂ ਦੀ ਕੁਮੈਂਟਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਹੋਰ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਭਾਸ਼ੀ ਕੁਮੈਂਟਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਲਦੀ ਹੈ।

ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੋਰ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਿਹੜੇ ਨਿਯਮ ਲੀਗ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ, ਫਿਰ ਉਹੀ ਨਿਯਮ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪਾਂ ਤੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟਾਂ ਵਿਚ ਚੱਲਣਗੇ। ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਉਪਰੋਂ ਹੋਨਾ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

Reliable and Experienced Real Estate Professional

ਘਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਲਈ
ਗੁਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਫੋਨ: 209-815-1869

*Bay Area *Tracy *Manteca * Lathrop * Weston Ranch
*Stockton *Lodi *Elk Grove *Sacramento *Modesto *Turlock
*Brentwood *Antioch *Oakley *Discovery Bay

We Specialize in Bankowned,
Foreclosure and Short Sale Homes

For Sale & Purchase of Residential,
Commercial Property and AG-Land

ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨਾਂ ਲਈ ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ
ਹੁਣ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਹਨ

ਬਦਾਮਾਂ ਦੇ ਖੇਤ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
ਗੁਰਬੰਸ ਗਿੱਲ, ਫੋਨ: 209-815-1869

Rent 'ਤੇ ਘਰ
ਲੈਣਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ
Rent 'ਤੇ ਘਰ
ਦੇਣਾ ਹੋਵੇ

Gurbans Singh Gill
Realtor
DRE#01227109

15 Years Experience
in Real Estate
e-mail: gurbans@gotracy.com
Fax: 209-836-0706
www.gotracy.com

Want to Sell Your Home

We can sell your home fast @ best price.

ਵਧੀਆ ਕੀਮਤਾਂ 'ਤੇ ਘਰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ

Sohanpreet (Sam) Chahal
CA Lic. 01504071
Realtor/Notary Public
email: samchahal@hotmail.com

Sacramento, Stockton, Roseville
area prices are on the rise.

Please call me to find out
value of your home.
If you are thinking to Buy or Sell
a Home, please give us a chance

Call: Sohanpreet 'Sam' Chahal
@916-612-5773

Serving from Bay Area to Sacramento

Multi-Million Dollars Producer-2007 to 2012

Golden State Realty

Sacramento Office: 9912 Kapalua Ln., Elk Grove, CA 95624
Tel: 916-612-5773 Fax: 916-689-5707

Gurbans Gill 209-815-1869

ਧੜੇਬੰਦੀ ਤੋਂ ਖਹਿੜਾ ਨਾ ਛੁਡਾ ਸਕੀ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਧੜੇਬੰਦੀ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਖਹਿੜਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਹੀ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਸਾਂਝੇ ਮਸਲੇ ਉਠਾਉਣ ਵਿਚ ਵੀ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਉਹਲਾ ਰੱਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉੱਭਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਦੋ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ ਵਫਦ ਇਥੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਗਏ। ਦੋਹਾਂ ਵਫਦਾਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦਫਤਰ ਪੁੱਜਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਇਲਮ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਪਹਿਲਾ ਵਫਦ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਗਿਆ ਜਦਕਿ ਦੂਜੇ ਵਫਦ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਸੁਨੀਲ ਜਾਖੜ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਦੋਹਾਂ ਵਫਦਾਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੋਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਸਲੇ ਉਠਾਏ। ਸ. ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ

ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਸਿੱਖ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਮੁੰਬਈ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਚੱਲ ਰਹੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਕੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਸਾਖ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰਨ। ਇਹ ਪੱਤਰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੱਲ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ 24 ਜੂਨ 2013 ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਇਕ ਪੱਤਰ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਸੱਤ ਹਜ਼ਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਕਾਲਜ 1937 ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸਾਖ ਦੇ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਸਤਿਕਾਰ ਵੀ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਾਲਜ ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ, ਜਿਸ ਉਪਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਹਨ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਬਤੌਰ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਕਾਲਜ ਦਾ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਉਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਾਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਹੋਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨਿੱਜੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈਂਦਿਆਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਡਿੱਗ ਰਹੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਦੀ ਬੇਨੇਮੀ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਾ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਚ 2009 ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੀ ਇਕ ਘਟਨਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਾਫੀ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਖੜ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਵੱਲੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੀਤੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੀ ਜਾਂਚ

ਜ਼ਮੀਨ ਕੇਸ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ 10 ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਸਤੀਫੇ

ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ: ਬਠਿੰਡਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਭਾਈ ਰੂਪਾ ਵਿਖੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਿਵਲ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦਿਆਂ ਬਠਿੰਡਾ ਤੇ ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ 10 ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਸਤੀਫੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਅੰਤਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬੰਗੀ, ਮੈਂਬਰ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਕੋਟ ਸਮੀਰ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏਪੁਰ, ਮਿੰਨੂ ਸਿੰਘ ਕਾਹਨੇ ਕੇ, ਜਸਪਾਲ ਕੌਰ ਮਹਿਰਾਜ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮਪੁਰਾ, ਗੁਰਤੇਜ ਸਿੰਘ ਢੱਡੇ, ਬੀਬੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬੱਲੂਆਣਾ, ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਧਰਮਪੁਰਾ ਤੇ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਝੱਬਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਭਾਈ ਰੂਪਾ ਦੇ ਲੰਗਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ

ਉੱਚ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਮੱਦਦ ਕਰਨ ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਧਮਕਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵੀ ਲਾਏ। ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਮਲਾਵਰਾਂ 'ਤੇ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਕਿਸੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਅਸਤੀਫੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੀ.ਸੀ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਭਾਈ ਰੂਪਾ ਕਾਂਡ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਧਰਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਗੇ। ਸਾਬਕਾ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਰੂਪਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ 16 ਮਈ ਤੱਕ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀਆਂ ਅਹੁਦੇਦਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਕੈਂਬਰਿਜ ਚੌਥੇ ਸਾਲ ਵੀ ਬਿਹਤਰੀਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ

ਲੰਡਨ: ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਕੈਂਬਰਿਜ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲਗਾਤਾਰ ਚੌਥੇ ਵਰ੍ਹੇ ਨੇੜਲੇ ਵਿਰੋਧੀ ਆਕਸਫੋਰਡ ਨੂੰ ਪਛਾੜ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਯੂਕੇ ਦੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਬਾਰੇ ਮੁਕੰਮਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਗਾਈਡ 2015 ਦੀ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਵਿਚ ਕੈਂਬਰਿਜ ਨੇ ਬਾਜ਼ੀ ਮਾਰੀ ਹੈ।

123 ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੀ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਵਿਚ ਆਕਸਫੋਰਡ ਨੂੰ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ ਜਦਕਿ ਲੰਡਨ ਸਕੂਲ ਆਫ ਇਕਨਾਮਿਕਸ ਐਂਡ ਪਾਲੀਨਿਕਲ ਸਾਇੰਸ ਨੂੰ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਹਿਲੀਆਂ 10 ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵਾਲੀਆਂ ਹੀ ਹਨ। 'ਦਿ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਟਾਈਮਸ' ਮੁਤਾਬਕ ਸਾਊਥੈਪਟਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੂੰ 16ਵਾਂ ਤੇ ਨਿਊ ਕੈਸਲ ਨੂੰ 20ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ

ਜਦਕਿ ਐਡਿਨਬਰਗ 21ਵੇਂ ਤੇ ਕਿੰਗਜ਼ 28ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਪਹਿਲੇ 10 ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀਆਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਕੈਂਬਰਿਜ, ਆਕਸਫੋਰਡ, ਐਲ.ਐਸ.ਈ., ਸੇਂਟ ਐਂਡਰਿਊਜ਼, ਡਰਹਮ, ਇੰਪੀਰੀਅਲ ਕਾਲਜ, ਵਾਰਵਿਕ, ਬੈਬ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕਾਲਜ ਲੰਡਨ ਤੇ ਐਗਜ਼ੀਟਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਕਈ ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਮੁਤਾਬਕ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗਾਈਡ ਮੁਤਾਬਕ ਕੈਂਬਰਿਜ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ 46 ਕੋਰਸਾਂ ਵਿਚੋਂ 29 ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਆਕਸਫੋਰਡ ਦੇ 37 ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚੋਂ 34 ਨੂੰ ਪਹਿਲੀਆਂ 10 ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਏਜੰਸੀ ਤੋਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਆਦਮੀ ਵੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਮੋਗਾ, ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ, ਬਠਿੰਡਾ ਤੇ ਮੁਕਤਸਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਿਆਂ ਦੇ ਦੋ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਤੇ ਤ੍ਰਿਪਤ ਬਾਜਵਾ ਵੀ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਘਾਟ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਜਾਖੜ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਸੱਕ ਵਧੀਆ ਤਾਲਮੇਲ ਬਣ ਸਕਦਾ ਸੀ ਤੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਰ ਵੀ ਕਾਰਗਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਤਾਲਮੇਲ ਵਿਚ ਘਾਟ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਂਜ ਸ੍ਰੀ ਜਾਖੜ ਦੇ ਪੁੱਜਣ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਦਫਤਰ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ।

ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਭਾਈ ਰੂਪਾ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਛੇਵੀਂ ਬਠਿੰਡਾ ਦੀ 160 ਕਿੱਲੋ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਧਿਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਸੁਚੱਜੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰੂ-ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਭਾਈ ਰੂਪਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੇਸ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਿੱਤਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਕੁਫਰ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਭੱਜਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੁਝ ਲੋਕ ਲਾਲਚ ਵੱਸ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨਾਲ ਆਵਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਖ਼ਤ ਤਾੜਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਹਰਗਿਜ਼ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਧਾੜਵੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਅਮਰੀਕੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮਹੀਨਾ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਮਤਾ ਪੇਸ਼

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ: ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਅਮਰੀਕਨ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਮਹੀਨੇ ਵਜੋਂ ਮਨਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਅਸੈਂਬਲੀ ਮੈਂਬਰ ਰੋਜਰ ਡਿਕੀਨਸਨ ਨੇ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਮਤੇ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੇ ਅਮੀਰ ਵਿਰਸੇ ਤੋਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੈਂਬਲੀ ਮੈਂਬਰ ਡਿਕੀਨਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ

ਮਾਲਟਾ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਡਾ. ਚੀਮਾ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ: ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਲਟਾ ਦੁਰਘਟਨਾ ਜਾਂਚ ਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖੇੜਾ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਵੱਲੋਂ ਪਾਈ ਗਈ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 23 ਮਈ ਨੂੰ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸ੍ਰੀ ਖੇੜਾ ਵੱਲੋਂ ਪਾਈ ਗਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ 'ਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਲੈਣ ਲਈ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਇਸ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹੇਆਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿੰਦਾ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 2009 ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਬਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਸਾਲ 2011 ਵਿਚ ਸ. ਚੀਮਾ ਵੱਲੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਧਿਰ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਮਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਕੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 23 ਮਈ ਲਈ ਤੈਅ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਖੇੜਾ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗੀ ਸੋਨੇ ਦੀ ਮੀਨਾਕਾਰੀ

ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਜਨਮ ਸਥਾਨ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਸ਼ੋਭਿਤ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਵੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਸੋਨੇ ਦੀ ਮੀਨਾਕਾਰੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਲੱਖਾਂ ਹੀ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਵੀ ਸੋਨੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਕਿ ਛੇਤੀ ਹੀ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਮੀਨਾਕਾਰੀ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਛੇਤੀ ਸੋਨੇ

ਦੀ ਮੀਨਾਕਾਰੀ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੇਵਾ ਬਾਬਾ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਯੂ.ਕੇ. ਵਾਲੇ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਾਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸੁੰਦਰੀਕਰਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁਰਾਤਨ ਦਿੱਖ

ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਛੇਤੀ ਹੀ ਜਿਥੇ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਰਾਂਡੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਨਵੀਨੀਕਰਨ ਪੁਰਾਤਨ ਦਿੱਖ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਥੇਦਾਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਵਿਚਾਰਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ 'ਤੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਮੀਨਾਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਾਲਕੀ ਦਾ ਕੰਮ ਤੇ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਪਾਸੇ ਤੋਂ ਚੌੜਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਬੁਹਤ ਛੇਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਯੋਗਦਾਨ ਪ੍ਰਤੀ ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਮਤਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੁੰਦੇ ਵਿਤਕਰੇ ਨੂੰ ਵੀ ਠੱਲ ਪਏਗੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ 1899 ਵਿਚ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ ਤੇ 1946 ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਦਰਜਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ।

ਅਮਰੀਕੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਉਸਾਰੀ, ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਉਘੇ ਡਾਕਟਰ, ਅਟਾਰਨੀ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਅਧਿਆਪਕ ਤੇ ਹੋਰ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਾਮਣਾ ਖੋਟਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਸਾਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਦੇ ਅਜਾਇਬਘਰ, ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ 'ਚ ਸਮਿਥ ਸੋਨੀਅਨ ਅਜਾਇਬਘਰ, ਸਦਰ ਕਾਊਂਟੀ ਦੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਮੇਮੋਰੀਅਲ ਅਜਾਇਬਘਰ ਤੇ ਸਟਾਕਟਨ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਕਤਲ ਕੇਸ 'ਚ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਸਮੇਤ 11 ਜਣੇ ਬਰੀ

ਮਾਨਸਾ: ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮਰਹੂਮ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਲਿੱਲੀ ਸ਼ਰਮਾ ਕਤਲ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ) ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਭੂਤਨਾ ਸਮੇਤ 10 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਤਲ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਆਲਮਪੁਰ ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਟੈਣੀ, ਡਾ. ਸ਼ਿੰਦਾ ਤੇ ਸਿੱਧੂ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 28 ਜੁਲਾਈ, 2009 ਨੂੰ ਮਾਨਸਾ ਤੋਂ ਬੁਢਲਾਡਾ ਜਾ ਰਹੇ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਤੇ ਪਿੰਡ ਆਲਮਪੁਰ ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਵਾਸੀ ਲਿੱਲੀ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਕੁਝ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਮਾਨਸਾ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਟੈਣੀ, ਡਾ. ਸ਼ਿੰਦਾ ਤੇ ਸਿੱਧੂ ਸਿੰਘ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਤਲ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਵਿਚ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਭੂਤਨਾ, ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ

ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਬਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਬਾਲਿਗ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਈ ਬਿੱਟੂ ਤੇ ਭਾਈ ਭੂਤਨਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰਾਜੂ, ਮਨਧੀਰ ਸਿੰਘ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਗਮਦੂਰ ਸਿੰਘ, ਰਾਜ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਕੋਟਧਰਮੂ, ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਝੰਡੂਕੇ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਸਰਦੂਲਗੜ੍ਹ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬੂਠੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਭੁਗਤ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਮਈ 1996 ਵਿਚ ਵਾਸੀ ਕੋਟਧਰਮੂ ਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਗੁਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਮਾਨਸਾ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚੋਂ ਬਾਇੰਡਰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਲਿੱਲੀ ਸ਼ਰਮਾ ਪੇਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਨਹਿਰੀ ਮਹਿਕਮੇ ਦਾ ਪਟਵਾਰੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਦਾ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਮੰਘਾਣੀਆਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਘਟਨਾ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਪਿੰਡ ਆਲਮਪੁਰ ਮੰਦਰਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਏਕ ਨੂਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਫ਼ੌਜ ਦੇ ਆਗੂ ਭਾਈ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ

ਦੇਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਨੇ ਆਲਮਪੁਰ ਮੰਦਰਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਗੁਨਾਹ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰ

ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਿੱਲੀ ਸ਼ਰਮਾ ਦੇ ਭਰਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਵਾਹੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੰਮਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀਬਾਜ਼ੀ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਭਾਈ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਨੇ ਬਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਫਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਾਬਕਾ ਖਾੜਕੂ ਵਿਸਫੋਟਕ ਸਮਗਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚੋਂ ਬਰੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਪ੍ਰੀਤੀ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਅਹਿਮ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਖਾੜਕੂ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖਾ ਚਿੱਤਾ ਤੇ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰਾ ਨੂੰ ਵਿਸਫੋਟਕ ਸਮਗਰੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚੋਂ ਬਾਇੰਡਰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਵੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਥਾਣਾ ਸਿਵਲ ਲਾਈਨ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਪਰਚਾ ਮੁਖਬਰੀ 'ਤੇ 2010 ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਥਾਨਕ ਦਫ਼ਤਰ ਨਹਿਰ ਨੇੜਿਓਂ ਇਕ ਲਾਵਾਰਸ ਕਾਰ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਵਿਸਫੋਟਕ ਸਮਗਰੀ ਮਿਲੀ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਪੈਸ਼ਲ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਸੈੱਲ ਨੇ ਪ੍ਰੋਡੈਕਸ਼ਨ ਵਾਰੰਟ ਲਿਆ ਕੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖਾ ਚਿੱਤਾ ਨੂੰ 30-06-2010 ਤੇ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰਾ ਨੂੰ 15-7-2010 ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਪਾਈ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਮੁਕਦਮੇ 'ਚ ਕੋਈ 18 ਗਵਾਹ ਭੁਗਤੇ ਤੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਵੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ ਤੇ ਬੀ.ਐਸ. ਸੈਣੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੈਰਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਕਤ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਜੱਜ ਪ੍ਰੀਤੀ ਸਾਹਨੀ ਨੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖਾ ਚਿੱਤਾ ਤੇ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰਾ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਮਾਰਚ ਕੱਢਣ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਦੀ 6 ਜੂਨ ਨੂੰ ਮਨਾਈ ਜਾ ਰਹੀ 30ਵੀਂ ਸ਼ਹੀਦੀ ਯਾਦ ਮੌਕੇ ਦਲ ਖ਼ਾਲਸਾ ਵੱਲੋਂ 5 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਘੱਲੂਘਾਰਾ ਯਾਦਗਾਰੀ ਮਾਰਚ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅਰਦਾਸ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਦਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਭਾਈ ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਤੇ ਸ. ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 30 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਇਸ ਘੱਲੂਘਾਰੇ ਦੀਆਂ ਉੱਘੜੀਆਂ ਸਮੂਹ ਕੜੀਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਪਤਾਅ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਬਾਰੇ ਦਲ ਖ਼ਾਲਸਾ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਰੋਹ ਦਾ ਮੰਤਵ ਸਿੱਖਾਂ ਅੰਦਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਤਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਅਹਿਦ ਕਰਨਾ ਵੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਮੌਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਸਮੂਹ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ, ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਤੇ ਜੁਝਾਰੂਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸਬੰਧੀ ਸੂਚੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਰ ਸਾਲ ਕੁਝ

ਚੋਣਵੇਂ ਸ਼ਹੀਦ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਤ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਦਲ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੀ ਸੂਚੀ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ 218 ਸਿੱਖਾਂ ਸਿੰਘਣੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਜਾ ਕੇ ਨਾਨਕਸ਼ਾਹੀ ਕੈਲੰਡਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਠੋਸਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਣੀ ਗੁਲਾਮ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਦੂਸਰਿਆਂ 'ਤੇ ਬੋਧਣ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਰਵਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਰਾਹ ਕੱਢਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੋਗਲ ਸੁਰਗਵਾਸ

ਬੇਕਰਜ਼ਫੀਲਡ (ਬਿਊਰੋ): ਇੰਡੋ ਅਮੈਰਿਕਨ ਕਲਚਰਲ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੇ ਫਾਊਂਡਰ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਸ. ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੋਗਲ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਗਹਿਰਾ ਸਦਮਾ ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸ. ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੋਗਲ 88 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਭੋਗ ਕੇ ਲੰਘੀ 11 ਮਈ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਚਲਾਣਾ ਕਰ ਗਏ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸੂਢ (ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨਗਰ) ਤੋਂ ਸਨ।

ਮਰਹੂਮ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੋਗਲ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ 17 ਮਈ, ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਗਰੀਨ ਫੀਲਡ ਸਮਸ਼ਾਨਘਾਟ (ਪੈਨਮਾ ਲੇਨ, ਬੇਕਰਜ਼ਫੀਲਡ) ਵਿਖੇ ਸਵੇਰੇ 10 ਤੋਂ 12 ਵਜੇ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪਰੰਤ ਅੰਤਿਮ ਅਰਦਾਸ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਲਸਨ (2400 ਸਾਊਥ ਪੀ ਸਟਰੀਟ) ਵਿਖੇ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਫੋਨ 661-978-5100 ਜਾਂ 661-754-2044 ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Are You Tired Of All Treatments? Try Homeopathic Natural Medicines (HNM)

Gurdip Singh Sandhu

Homeopathic Practitioner/Consultant
DHMS-Gold Medalist, BAMS, MDEh.- India
1188 E Santa Clara St., San Jose, CA 95116

Homeopathic
natural
medicines
supply

Gurdip Singh Sandhu

Well Experienced as:

Director, Principal, Professor and Chief Medical Officer
in Medical Colleges and Hospitals of Punjab (India)
Practice Under State of California Act SB 577

**Ph:(408) 687-1899
(408) 729-6691**

Fax:(408) 292-6200

EX Member:

The California Homeopathic Society
National Center For Homeopathy- USA

Email: Homeomdicine@yahoo.com
Website: www.Homeopathyatoz.com

Toll Free: 1-877-OK-HOME (1-877-654-6636)

Convenience Store For Sale

Turn key convenience store with a lot of potential for sale
in Bakersfield. 3400 Sqf. of space. Good location.

Price \$129,900 plus inventory

ਕਨਵੀਨੀਐਂਸ ਸਟੋਰ ਵਿਕਾਊ ਹੈ

ਬੇਕਰਜ਼ਫੀਲਡ ਵਿਚ ਟਰਨ ਕੀ ਕਨਵੀਨੀਐਂਸ ਸਟੋਰ, ਵਿਕਰੀ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਵੱਡੀ
ਸੰਭਾਵਨਾ, ਕਰੀਬ 3400 ਵਰਗ ਫੁੱਟ ਸਪੇਸ, ਵਧੀਆ ਲੋਕੇਸ਼ਨ

ਕੀਮਤ: \$129,900+ਇਨਵੈਂਟਰੀ

ਰੀਅਲ ਐਸਟੇਟ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਲਈ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਜਿੰਮੀ ਬਸਰਾ

Cell: 661-205-5450

Miramar International, Fax: 866-605-4167

WEST COAST
A Complete Auto Repair Shop

AUTO REPAIR
Foreign & Domestic Cars/Trucks

"Your shield against the hazards of the road"

- Oil Change \$19.95 + Disposal Fee
- Free towing within 5 mile radius
- Brake inspection FREE if work done here

All Work Guarantee

400 MOWRY AVE., FREMONT • 510-791-2600 • MON-SAT - 8:30 - 6PM

ਤਖਤ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਬਰਕਰਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਵਿਚਾਲੇ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੀ ਹਾਲਤ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਫਾਰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਬਰਤਰਫੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਨਵਰੀ 'ਚ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਤਖਤ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਵਧੀਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਦੀ ਨਵੀਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੱਚ 'ਤੇ ਹੀ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਹਿੰਸਕ ਝੱਝੱਕ ਹੋ ਗਈ।

ਇਸ ਵਿਚ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੇਟਾ ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਲੋਕ ਜਖਮੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਜਖਮੀ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਖਿਲਾਫ ਪੁਲਿਸ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੁਣ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਦੀਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਫਾਰਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਫਾਰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਖਿਲਾਫ ਧਾਰਾ 302 ਤਹਿਤ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਹੇਠ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਅੱਤਲ ਤੇ ਫਾਰਗ ਕਰਨ ਸਬੰਧੀ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਲਗਾਤਾਰ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬਤੌਰ ਜਥੇਦਾਰ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਅੱਜਾਮ

ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਜਾਣਾ ਮੰਦਭਾਗਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਬਰਖਾਸਤ ਜਥੇਦਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਬਾਰੇ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਦਭਾਗਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਖਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੁਨਿਆਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਖਤਾਂ ਦੀ ਆਨ ਤੇ ਸ਼ਾਨ, ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਬੰਧਤ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਹੈ।

ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਮਰਥਕ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਫਾਰਗ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਹੋਰ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬਾਨ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ

ਅਕਾਲ ਤਖਤ 'ਤੇ ਹੋਈ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਵੀ ਆਏ ਸਨ ਪਰ ਐਨ ਆਖਰੀ ਮੌਕੇ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੰਦਗੜ੍ਹ ਵੱਲੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚਾਲੇ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਸਨ।

ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪੈਂਤੜੇ 'ਤੇ ਅੜੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਤਖਤ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਤੇ ਹੋਰ ਨਿਯੁਕਤੀ

ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤਾਂ

ਬਾਰੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦ ਦੌਰਾਨ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰੰਤਰ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬਤੌਰ ਜਥੇਦਾਰ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਗਿਆਨੀ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਤੌਰ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਗ੍ਰੰਥੀ ਹੀ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣਗੇ।

ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਤਖਤ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ

ਹੇਠ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਤੌਰ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਗ੍ਰੰਥੀ ਵਜੋਂ ਹੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਗ੍ਰੰਥੀ ਬਤੌਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਗਲਤ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਣੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਮਗਰੋਂ 17 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਬਣਾਏ ਗਏ ਭਾਈ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਕਮੇਟੀ ਜ਼ਾਬਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤਹਿਤ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਦਿਆਂ ਮੀਤ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਥਾਪ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 30 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਨੋਟਿਸ ਵਿਚ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੀਤੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਮਗਰੋਂ ਭਾਈ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਐਲਾਨਿਆ ਤੇ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਅਤਲੀ ਕਰਕੇ ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਟਨਾ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ 3 ਡਬਲਿਊ.ਸੀ.ਜੇ.ਸੀ. 8307-2014 ਨੰਬਰ ਤਹਿਤ ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਕੇ. ਮੰਡਲ ਕੋਲ ਆਪਣੀ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਵਿਰੁਧ ਕੇਸ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਮਰਿਆਦਾ ਕਾਰਨ ਉਹ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ।

ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਬਾਦੀ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਪਟਿਆਲਾ: ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੌਮ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਆਬਾਦੀ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਬਣਾਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਾ ਰਹਿਣ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀ ਪਿਰਤ ਨਾਲ ਕੌਮ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕਾਫੀ ਘਟ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੈਸ ਮਿਲਣੀ ਦੌਰਾਨ ਆਖਿਆ ਕਿ ਕੌਮ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਬਾਰੇ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਲਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੇ ਇਸ ਫੁਰਮਾਨ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਉਹ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਕਰਵਾਏ ਬਰਸੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਪੁੱਜੇ ਸਨ। ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਮਰਿਆਦਾ ਦੀ ਬਹਾਲੀ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸਮੂਹ

ਨਾਨਕ ਲੇਵਾ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਸਿੱਖੀ ਰਹਿਤ, ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰਨ ਰੂਪ 'ਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੇ ਫਿਰ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਨ। ਇੰਜ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਵੇਗਾ।

ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਅਜੋਕੀਆਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਨਸ਼ਾ, ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆਵਾਂ, ਦਾਜ ਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਇਕੋ ਹੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਨਾ ਰਹੇ, ਬਲਕਿ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਹਰ ਪ੍ਰਾਣੀ ਸਿੱਖ ਹੋਵੇ। ਪ੍ਰੈਸ ਮਿਲਣੀ ਦੌਰਾਨ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਧਾਰਮਿਕ ਫੁਰਮਾਨ ਸਾਰਥਕ ਹੋਣ ਸਬੰਧੀ ਸਵਾਲ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਣੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਰਿਜ਼ਕ ਤੇ ਹੋਰ ਲੋੜਾਂ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤੈਅ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਕੌਮ ਨੂੰ ਪਰਮਾਤਮਾ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਸਿੱਖ ਕਰਾ ਸਕਣਗੇ ਅਨੰਦ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਅਨੰਦ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਹਰਿਆਣਾ ਅਨੰਦ ਵਿਆਹ ਨਿਯਮ, 2014 ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਨਿੱਘਾ ਸੁਆਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਵਿਆਹ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ, ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਨਗਰ ਪਾਲਿਕਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੇ ਨਗਰ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦਾਂ ਵਿਚ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਵਿਆਹ ਦੇ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਅੰਦਰ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ 50 ਰੁਪਏ ਦੀ ਫੀਸ ਸਮੇਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਆਹ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਜੋ ਅਨੰਦ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ

ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਿਆਹ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਰਿਆਣਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਐਡਹਾਕ ਦੇ ਇਕ ਧੜੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਨਲਵੀ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸੁਆਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੇਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸਹੀ ਪਰ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੰਮ ਅਗਾਮੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸੁਆਗਤਯੋਗ ਕਦਮ ਹੈ।

ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਨੰਦ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਐਕਟ ਵਿਚ ਕੁਝ ਖਾਮੀਆਂ ਸਨ। ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਸੁਆਗਤਯੋਗ ਹੈ। ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਕਾਫੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਨੰਦ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤੇ ਉਥੇ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਅਨੰਦ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਨੰਦ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਆਪਣੇ ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਮੁਤਾਬਕ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਸਕਣਗੇ। ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਬੜੀ ਦੇਰ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਲਿਖਾ-ਪੜ੍ਹੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਤੋਂ ਵਿਰਧੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ 25000 ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਛੱਡਿਆ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਮਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਤਕਰੀਬਨ 25000 ਹਿੰਦੂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਰਤ ਆਏ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ (ਐਨ) ਦੇ ਇਕ ਆਗੂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਿੰਦੂ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਡਾ. ਰਾਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਾਂਕਵਾਨੀ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਿੰਦੂ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਰਾਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵਾਂਕਵਾਨੀ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੂੰ ਇਕ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖ ਕੇ ਪਿਛਲੇ

ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਕੇ ਗਏ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਡਾ. ਰਾਮੇਸ਼ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਪਾਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ 25000 ਹਿੰਦੂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਰਤ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਧ ਪ੍ਰਾਂਤ ਵਿਚ ਫਿਰਕੂ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਛੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਡਰੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ ਬੋਲਦਿਆਂ ਡਾ. ਰਾਮੇਸ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਧ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾ

ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਹਿੰਦੂਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਵਧੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨੇਤਾ ਸ਼ਾਜ਼ੀਆ ਮਰੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਤੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ੇਖ ਆਫਤਾਬ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗੀ।

ਤਲਾਕ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਕੌਮੀ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਨੰਦ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਬਿਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸੁਆਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰੇਕ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅਨੰਦ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਵਿਚ ਕੀ ਖਾਮੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਤਲਾਕ, ਗੋਦ ਲੈਣ ਤੇ ਵੱਖ ਹੋਣ (ਸੈਪਰੇਸ਼ਨ) ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਸਮੇਂ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੇਗਾ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ।

ਸ. ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੋਧਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਭੇਜਣੀਆਂ ਸਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਾਡੀ ਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰਾਇਆ ਸੀ ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ

ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ: ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ 11 ਅਪਰੈਲ, 1940 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ (1999ਪੀ.ਈ.-40/1803) ਤੋਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਬਾਰੇ ਲਿਖੇ ਚਾਰ ਪੱਤਰ ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜੀਵਨਕਾਲ 'ਤੇ ਕਿਤਾਬ 'ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸਮਾਂ ਦਾ ਪਰਵਾਨਾ' ਮਹਾਨ ਗਦਰੀ

ਇਨਕਲਾਬੀ ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਇਕ ਨਾਟਕ 'ਇਨਕਲਾਬ, ਇਨਕਲਾਬ, ਇਨਕਲਾਬ' ਦੇ ਲੇਖਕ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਰੇਲ ਵਿਭਾਗ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ 'ਚ ਤਾਇਨਾਤ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਕੋਲ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੰਡਨ 'ਚ ਹੋਏ ਕੈਕਸਟਨ ਕਤਲ ਕਾਂਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ।

ਰਾਕੇਸ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੰਡਨ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਕਿ

ਉਸ ਸਮੇਂ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਊਧਮ ਸਿੰਘ 30 ਅਪਰੈਲ, 1927 ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਫੜੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਕੁਝ ਹਥਿਆਰ ਤੇ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਜ਼ਾ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਜਦੋਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਵਾਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗ਼ਦਰ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਦੈ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਫਰੈਂਕ ਬਰਾਜ਼ੀਲ ਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਆਜ਼ਾਦ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦਸ ਨਾਂਵਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਉਦੈ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾਇਆ। 20 ਮਾਰਚ 1933 ਨੂੰ ਉਹ ਆਪਣਾ ਨਵਾਂ ਪਾਸਪੋਰਟ (ਨੰਬਰ 52753) ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਬਣਵਾਉਣ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਲੰਡਨ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਪਾਸਪੋਰਟ ਬਣਵਾਉਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੁਦ ਨੂੰ ਵਪਾਰੀ ਦੱਸਿਆ। ਲੰਡਨ ਦੇ ਕੈਕਸਟਨ ਹਾਲ ਵਿਚ

13 ਮਾਰਚ, 1940 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਅਫਸਰਾਂ 'ਤੇ 6 ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਮਾਈਕਲ ਅਡਵਾਇਰ, ਦੋ ਗੋਲੀਆਂ ਜੈਟ ਲੈਂਡ ਤੇ ਇਕ-ਇਕ ਗੋਲੀ ਲੁਈਜ਼ ਡੇਨ ਤੇ ਲਾਰਡ ਲੈਮਿੰਟਨ ਨਾਂ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਜੀ।

ਮਾਈਕਲ ਅਡਵਾਇਰ ਦੀ ਤਾਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਅਫਸਰ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਹ ਚਾਰੋਂ ਅਫਸਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਗ਼ਵਰਨਰ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਥੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਪਰ ਕਈ ਅਹਿਮ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਫੜੇ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੰਡਨ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਕਿਧਰੇ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਲੰਡਨ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ।

Matrimonial

ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ

Jatt Sikh boy, US citizen, Bsc, 24, 5'-10" looking girl MBBS/Eng/BDS from Govt. College, 22-24, height 5'-5". Send photo & bio-data at kang929@hotmail.com, Cell: 608-347-6548

19 to 22

ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ

ਵਿਜ਼ਿਟਰ ਵੀਜ਼ੇ 'ਤੇ ਆਈ ਜੱਟ ਸਿੱਖ, ਉਮਰ 35 ਸਾਲ, ਕੱਦ 5'-5" ਕੁਆਰੀ ਲੜਕੀ ਲਈ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਜਾਂ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹੋਲਡਰ ਲੜਕੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ, ਫੋਨ: 510-305-4271, ਈਮੇਲ: dhaliwalrupinder18@yahoo.com

20 to 23

ਕਿਸਾਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਨਾਜ ਭੰਡਾਰ ਬਣੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਬੁਢਲਾਡਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਹਸਨਪੁਰ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਸਾਨ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਇਹੋ ਕਦਮ ਪੁੱਟਿਆ ਸੀ ਜੋ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੈ। 13 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਤਾ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਨ ਦੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਹਨ।

2000 ਤੋਂ 2010 ਤੱਕ ਰਾਜ ਵਿਚ 6926 ਕਿਸਾਨ ਤੇ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ, ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਨੀਤੀ ਘੜਨ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਵਿਚ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਕੋਈ ਠੋਸ ਨੀਤੀ ਘੜੇ। ਬਹੁਤੇ ਕਿਸਾਨ ਜੋ ਪੰਜ ਏਕੜ ਤੱਕ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ ਜਾਂ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਰਜ਼ਾ ਆਰਥਿਕ ਤਣਾਅ, ਵਧ ਰਹੇ ਸਮਾਜਿਕ ਖਰਚੇ ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਖੇਤੀ ਸਕੱਤਰ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ

ਨੇ ਆਸ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਅਗਸਤ ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੱਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਖਰਤਾ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਏਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਤੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਤਿਆਰ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸ. ਪੰਨੂ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਹਨ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਪੰਜਾਬ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨ ਤੇ ਪੀ.ਏ.ਯੂ. ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਹੋਏ ਹਨ।

MRP TRAVEL

Lowest International and Domestic Fares
ARC FLY ANY AIRLINE OF YOUR CHOICE IATA

Providing the lowest Airfare, Cruise and Travel Packages to Asia, Africa, Europe, the Middle East and North America

408-929-8005

E-mail: mrptravel@gmail.com
2123 Port Way, San Jose, CA 95133
CST: 2097308-40

Passport & Visa services also available

India Vacation tour package also available.

ਲੋੜ ਹੈ

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲਈ ਕਿਚਨ ਹੈਲਪਰ ਤੇ ਸਟੋਰ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਕੈਸ਼ੀਅਰ ਅਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜ ਹੈ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ
661-364-0341

Prince's Barber Shop

37477 Fremont Blvd, suite C, Fremont, CA 94536

Men & Children's Hair Cut

- *Threading
- *Men's Facials
- *Custom Designing
- *Line-ups
- *Custom Text
- *Hair Coler
- *Shave &
- *Head Massage

ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ 13 ਸਾਲ ਦਾ ਤਜਰਬਾ

Business hours:
Mon thru Thursday 9am to 8pm
Friday, Sat- Sunday- 9am to 7pm
(Tuesday Closed)

Cell: (510)-677-9942
Shop: (510)-505-9605

www.princebarbershop.com

FARMERS

ਆਟੋ, ਘਰ, ਬਿਜਨਸ, ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਚੰਗੇ ਭਾਅ ਉਤੇ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ, ਸਹੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਸਹੀ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕਵਰੇਜ ਲਓ ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਜਾਓ

*Auto *Home *Life *Umbrella

*Business Work Comp.
Duabba Insurance Agency

2450 Peralta Blvd Suite 120, Fremont CA 94536
Phone: 510-797-7989 Fax: 510-794-7398

visit us@ farmers.com

ਪਾਲਿਸੀ (ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਸਪੈਕਟਸ, ਜੋ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇ) ਸਿਰਫ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੱਲੋਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਹੈ।

Gurcharan Singh Mann
Insurance Agent
License # 0C 70672

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 17 ਮਈ 2014

ਮੋਦੀ ਦੀ ਜਿੱਤ ਦਾ ਮਤਲਬ

ਭਾਰਤੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਇਕ ਪੰਨਾ ਹੋਰ ਜੁੜ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਛੇ ਦਹਾਕੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਇਸ ਵਾਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਐਨ ਬਰਾਬਰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ (ਭਾਜਪਾ) ਦੇ ਸਿਰ ਉੱਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਸਜ ਗਿਆ ਹੈ। ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜੋ ਹੁਣ ਭਾਰਤੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਚੁਲ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ, ਦੀ ਕਾਰ-ਕਰਦਗੀ ਕਿਤੇ ਚੰਗੀ ਤੇ ਕਿਤੇ ਮਾੜੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਂ, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਿਛਾਂਹ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਭਾਵੇਂ ਅੱਜ ਵੀ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਡਟਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿਚੋਂ ਹੁਣ ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਬਿਜਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਫੁੱਟਦੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਅੱਖ ਮਾਰ ਸਕਣ। ਖੈਰ! ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਤੱਕ ਮੀਡੀਆ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਵੀ ਵਾਹਵਾ ਕੰਮ ਮਿਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਹਿਸਾਂ ਦੇ ਦੌਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਬਹਿਸ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਲਾਨੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਮੋਦੀ-ਵਿਰੋਧੀ ਪੂਰੇ ਅੰਕੜੇ ਦੇ-ਦੇ ਕੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਝੂਠ ਪੈ ਗਏ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਕੋਈ ਵੀ ਪਿਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਟਾਂ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਤੰਬਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਰੈਲੀਆਂ ਅਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਸਭਾਵਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਟੀਮ ਨੇ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਦਿਸਦੀ ਹਰ ਮੋਰੀ ਨੂੰ ਮੁੰਦਣ ਦਾ ਹੀਲਾ-ਵਸੀਲਾ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਨਤੀਜਾ ਸਭ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੈ।

ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਸਭ ਸੰਜੀਦਾ ਤਬਕਿਆਂ ਦੇ ਨਾ ਚਾਹੁਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵਾਲੀ ਸੀਟ ਮੱਲ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ, ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਚਰਚਾ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਵਰਗੇ ਸ਼ਖਸ ਦੀ ਇੰਨੀ ਮਜ਼ਾਕ ਕਿਥੇ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਜਮਾ ਸਕਦਾ! ਬੇਸ਼ੱਕ, ਉਸ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਲਈ ਕੋਈ ਉਨੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਿਰ ਕਿਤੇ ਦਿਸੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਿਸ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਦੇ ਲਈ ਰਾਹ ਅਗਾਂਹ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਖੁੱਲ੍ਹਦੇ ਗਏ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸ਼ੇਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਤਾਂ ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣ ਨਸ਼ਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਛਲਣਾ ਅਰੰਭ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਰੁਪਏ ਨੇ ਵੀ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੁਝ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਫੜੀ ਹੈ। ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਲਾਣਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੋਦੀ ਦੇ ਪਿਛੇ ਡਟ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਮੁੱਚੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਉੱਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਔਖ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਰੋੜ੍ਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਸਭ ਧਿਰਾਂ ਬੇਵਸੀ ਨਾਲ ਦੇਖਦੀਆਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਾਂ ਪਾਰਟੀ- ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜੋ ਚਾਹਿਆ, ਉਹ ਕੀਤਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵੀ ਮੋਦੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ। ਰਤਾ ਕੁ ਗਹਿਰਾਈ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਨਜ਼ਰੀਂ ਪੈਣ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੋਦੀ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਘੁਮਾਉਣ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਯੋਗਦਾਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਹੀ ਰਿਹਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਇਸ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦਾ ਸਾਰਾ ਜ਼ੋਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਉੱਤੇ ਲੱਗ ਗਿਆ, ਆਪ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਏਜੰਡਾ ਰੱਖਣਾ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਚੇਤੇ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਵਿਸਰ ਗਿਆ। ਇਹ ਤੱਥ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਅਹਿਮ ਬਿੰਦੂ ਹੈ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਹੁਣ ਤਾਂ ਨਿੱਠ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਡੇਢ ਦਹਾਕਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚੱਲੀ ਸੀ ਪਰ ਸਭ ਕਾਸੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਉਦੋਂ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਹੀ ਸੀ ਕਿ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਕੋਈ ਪਿਰ ਜੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕੀ। ਹੁਣ ਵੀ ਹਾਲ ਉਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਉੱਤੇ ਇਹ ਉਜਾ ਵੀ ਲੱਗਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹਨੇ ਫਲਾਣੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਫਲਾਣੇ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ, ਤੇ ਫਲਾਣੇ ਨੂੰ ਫਲਾਣੇ ਥਾਂ ਤੋਂ; ਪਰ ਇਕ ਗੱਲ ਚਿੱਟੇ ਦਿਨ ਵਾਂਗ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਬਲ ਉੱਤੇ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪੂਰਾ ਠੋਕ-ਵਜਾ ਕੇ ਕੀਤਾ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਢਾਂਚਾ ਅੱਜ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਸੰਨ੍ਹ ਲਾਉਣ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਆਜ਼ਾਦ ਰਣਨੀਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਰਣਨੀਤੀ ਵਿਚੋਂ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਰਾਹ ਲੱਭਣਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਬੱਸ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦੀਆਂ ਚਾਹੁਤਾਂ ਨੂੰ ਜਰਬਾਂ ਦੇਣ ਲਈ ਅਗਾਂਹ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਉੱਚੀ ਅਤੇ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਦੂਰ ਛਾਲ ਮਾਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੋਲਿਹਾਜ਼

ਜਾਊ ਖਾਲੀ ਘੋੜੀ ਹਿਣਕਦੀ!

ਬੋਲ ਬੋਲ ਕੇ ਜੀਭ ਥਬਲਾਉਣ ਲੱਗੀ, ਲੇਖ ਲਿਖਦਿਆਂ ਕਲਮਾਂ ਵੀ ਥੱਕੀਆਂ ਨੇ। ਤਨੇ-ਮਨੇ ਸਚਿਆਰਾਂ ਨੇ ਤਾਣ ਲਾਇਆ, ਪੂਛਾਂ ਫੇਰ ਵੀ ਝੂਠਿਆਂ ਚੱਕੀਆਂ ਨੇ। ਸੌ ਦਿਨ ਚੋਰ ਦਾ, ਆਵੇਗਾ ਸਾਧ ਵਾਲਾ, ਆਸਾਂ ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਡੱਕੀਆਂ ਨੇ। ਜੁਲਮੀ ਤਾਕਤਾਂ ਪੈਂਸ ਦੇ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ, ਸਮੇਂ, ਠੋਕ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਧੱਕੀਆਂ ਨੇ। ਦੇਸ਼ ਆਪਣਾ ਆਖਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਸੀ, ਹੀਰਾਂ-ਸੱਸੀਆਂ-ਸੋਹਣੀਆਂ ਅੱਕੀਆਂ ਨੇ। ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਹੰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਰਜ਼ਾ, ਮੁੜਨਾ ਖਾਲੀ ਹੀ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਬੱਕੀਆਂ ਨੇ!

ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਕੇਸ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਤੱਥ

ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਹ ਚਰਚਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਯਾਦਗਾਰੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੇਗੁਨਾਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਰਿਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਗੁਰੂ ਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਉੱਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਏ ਕੇਸ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੋਲ ਬਾਰੇ ਮੁੜ ਤੋਂ ਚਰਚਾ ਛਿੜ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰੋ. ਮਲਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੜੈਚ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਕੁਝ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਹਨ। 'ਗਦਰੀ ਬਾਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁਨਸ਼ੀ' ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਪ੍ਰੋ. ਵੜੈਚ ਨੇ ਗਦਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਬੇਅੰਤ ਤੱਥ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖੁਦ ਤਰੱਦਦ ਕਰ ਕੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਪਵਾਈਆਂ ਹਨ।

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਦਸੰਬਰ 1928, ਭਾਵ ਸਾਂਡਰਸ ਕਤਲ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਰਾਜਸੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੇਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਨ- ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਅਤੇ ਖੁਫ਼ੀਆ। ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਦਾ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਸੀ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਜੋ ਮਾਰਚ 1926 ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜਸੀ ਏਜੰਡੇ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸਮਾਜਕ ਏਜੰਡੇ ਵੀ ਸਨ। ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਦੀਆਂ ਖੁਫ਼ੀਆ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦਾ ਖੇਤਰ 1923-24

ਪ੍ਰੋ. ਮਲਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੜੈਚ

ਫੋਨ: +91-172-255-6314

ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਲਗਭਗ ਸਤੰਬਰ 1928 ਤੱਕ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸੀ ਜੋ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਵਜੋਂ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਸਮਿਲ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਫਾਂਸੀ ਪਿੱਛੋਂ ਜੋਗੇਸ਼ ਚੈਟਰਜੀ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹੋਂ ਛੁਡਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਸੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੀ.ਆਈ.ਡੀ. ਦੇ ਉੱਚ-ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਖੁਫ਼ੀਆ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਡਾਕ 1926 ਤੋਂ ਹੀ ਸੈਂਸਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਮਈ 1927 ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਵੀ ਇਹੋ ਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਸਮੁੱਚੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੇਵਲ 'ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ' ਵਾਲੀ ਹੀ ਸੀ।

ਜਿਹੜੀ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਸਤੰਬਰ 1928 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਬਣੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੋਂ ਜਾ ਕੇ ਵਾਅਦਾ ਮੁਆਫ਼ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਨਸ਼ਰ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਨਵੀਂ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਵਿਧਾਨ ਸਮੂਹਿਕ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਸੀ। ਕੇਂਦਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ 7 ਮੈਂਬਰ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਸਨ ਤੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਸਿਨ੍ਹਾ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਸਨ।

ਸਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਨ ਤੇ ਫੌਜੀ ਵਿੰਗ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਆਜ਼ਾਦ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁਖੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਥਾਪਿਆ ਗਿਆ।

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਘੁੰਮਣਾ-ਫਿਰਨਾ ਸੀ, ਤੇ ਛੇਤੀ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਬਿਹਾਰ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਿਥੇ ਕੇਸਾਧਾਰੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੇ ਝੱਟ ਪਛਾਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਉਂਤ ਲਾਹੌਰ ਜਾਂਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਅੱਧ ਸਤੰਬਰ 1928 ਵਿਚ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਵਿਖੇ ਆਪਣੇ ਵਾਲ ਕਟਵਾਏ ਸਨ।

17 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਲਾਲਾ ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ। ਲੋਕੀਂ ਅੰਦਰੋਂ-ਅੰਦਰੀ ਭੁੱਜ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਦਾ ਇਹ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ ਮੰਨ ਲਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਲਾਲਾ ਜੀ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸਨ।

17 ਦਸੰਬਰ ਵਾਲਾ 'ਐਕਸ਼ਨ' ਨਿਰੋਲ ਭਾਵੁਕ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਸੋਚਿਆ-ਸਮਝਿਆ ਕਦਮ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਆਜ਼ਾਦ ਵਰਗੇ ਸੁਘੜ ਜਰਨੈਲ ਨੇ ਪੂਰੇ ਫੌਜੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਕਈ

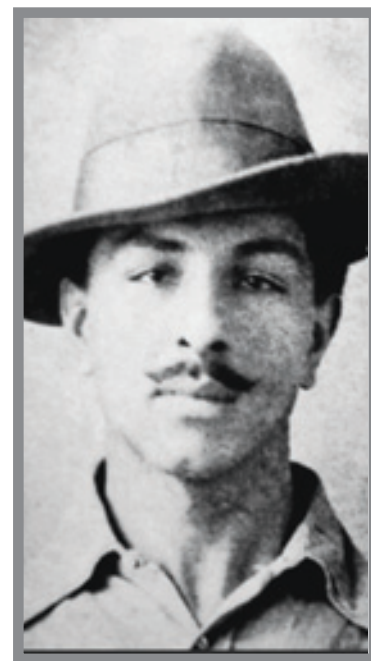
ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਸਾਥੀ ਵੀ ਲਾਹੌਰ ਬੁਲਾ ਲਏ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਗੋਲੀ-ਗੱਟਾ ਸਭ ਜੁਟਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵਾਰਦਾਤ ਦੀ ਵਿਉਂਤ

ਸਾਰੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਵਾਚਣ ਉਪਰੰਤ 17 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਚਾਰ ਕੁ ਵਜੇ ਜੈ ਗੋਪਾਲ ਨੇ ਸਕਾਟ (ਐਸ.ਪੀ.) ਦੇ ਦਫਤਰ ਬਾਹਰ ਸਾਈਕਲ ਨਾਲ ਟਹਿਲਣਾ ਸੀ। ਰਾਜਗੁਰੂ ਅਤੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਰਿਵਾਲਵਰ ਅਤੇ ਪਿਸਟਲ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਸੀ, ਤੇ ਜੈ ਗੋਪਾਲ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣੀ ਸੀ ਪਰ ਕੁਝ ਭੁਲੇਖੇ ਕਰ ਕੇ ਰਾਜਗੁਰੂ ਨੇ ਕਾਹਲੀ-ਕਾਹਲੀ ਵਿਚ ਉਸ ਮੌਕੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਰਹੇ ਏ.ਐਸ.ਪੀ. ਸਾਂਡਰਸ 'ਤੇ ਫਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਫਿਰ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਖਾਲੀ ਕਰਨੀ ਪਈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਬਚ ਨਾ ਜਾਏ।

ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਫਰਨ ਜੋ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਗਰ ਭੱਜਿਆ, ਪਰ ਅੱਗਿਉਂ ਰਾਜਗੁਰੂ ਦੇ ਫਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਦਾ-ਬਚਦਾ ਬਿੜਕ ਕੇ ਡਿਗ ਪਿਆ।

ਐਨੇ ਨੂੰ ਸਾਂਡਰਸ ਦਾ ਅਰਦਲੀ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਗਰ ਭੱਜਦਾ-ਭੱਜਦਾ ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਕਾਲਜ ਅੰਦਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਆਜ਼ਾਦ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਦ ਉਹ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਾ

ਰੁਕਿਆ ਤਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਨੇ ਗਿਣ-ਮਿਥ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਪੱਟ 'ਤੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਉਥੇ ਹੀ ਡਿਗ ਪਿਆ।

ਵਾਰਦਾਤ ਵੇਲੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਗੁਰੂ ਨੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਕਾਲੀਆਂ ਟੋਪੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਲਾਹੌਰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਰਾਜਗੁਰੂ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕੇਸਾਧਾਰੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਸੂਈ ਜਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦੀ।

ਜਥੇਬੰਦਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਜੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਭਾਰਤ ਸਭਾ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ 'ਤੇ ਪਿਆ, ਤੇ ਉਸੇ ਰਾਤੀ

ਫਾਪਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਜਿਹੜਾ ਕਾਬੂ ਆ ਗਿਆ, ਫੜ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹੰਸ ਰਾਜ ਵੇਹਰਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸੀ; ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਪਿੱਛੋਂ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕਤਲ ਪਿੱਛੋਂ ਰਾਜਗੁਰੂ ਅਤੇ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤਾਂ ਭੇਸ ਬਦਲ ਕੇ ਦੁਰਗਾ ਭਾਬੀ ਨਾਲ 20 ਦਸੰਬਰ ਸਵੇਰੇ ਕਲਕੱਤੇ ਵੱਲ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਆਜ਼ਾਦ 26 ਦਸੰਬਰ ਨੂੰ ਪੰਡਿਤ ਕਿਸ਼ੋਰੀ ਲਾਲ, ਸੁਖਦੇਵ ਦੀ ਭੈਣ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਜੀ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਚਲਾ ਗਿਆ।

ਸੋ ਐੱਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਂਅ ਆਉਣਾ ਸੰਭਵ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਕਤਲ ਦੇ ਸਬੂਤ

1. ਆਟੋਮੋਟਿਕ ਪਿਸਟਲ ਜਿਹੜਾ 8.4.1929 ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਅਜੈਬਲੀ ਵਿਚ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਉਹੀ ਪਿਸਟਲ ਸਾਂਡਰਸ ਦੇ ਕਤਲ ਵਿਚ ਵਰਤਿਆ ਸਾਬਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ।
2. ਉਸ ਦੇ ਹੱਥੀਂ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਪੋਸਟਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਸੋਸ਼ਲਿਸਟ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਸਾਂਡਰਸ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਸੀ।
3. ਕੇਂਦਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਾਂਡਰਸ ਨੂੰ ਮਾਰਨਾ ਮਿਥਿਆ ਗਿਆ।
4. ਕੁਝ ਮੌਕੇ ਦੇ ਗਵਾਹ ਜਿਵੇਂ ਕਾਰ ਡਰਾਈਵਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਵਗੈਰਾ।

ਰਾਜਗੁਰੂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਤਲ ਵਜੋਂ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ ਸੀ।

ਸੁਖਦੇਵ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਘੜਨ ਵਾਲੇ ਦਿਮਾਗ ਵਜੋਂ ਮਿਥੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨਿਟ ਦਾ ਉਹ ਇੰਚਾਰਜ ਸੀ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਅੰਦਰ ਵਾਰਦਾਤ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਰਜ਼ਾਮਤੀ ਬਗੈਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਕਤਲ ਦੇ 450 ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ, ਦਰੁਸਤ ਨਹੀਂ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁੱਲ 600 ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਵਿਚੋਂ 457 ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਭਾਵੇਂ ਦਰੁਸਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇਕਤਰਫਾ ਹੀ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਇਹ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਹਾਸਲ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਨਾ ਵੀ ਆਉਣ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਾਂਡਰਸ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਚੈਲੇਂਜ ਕਰਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਉਹ ਕਦਾਚਿਤ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਇਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੁਹਿਰਦ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਜਾਣ ਲਈ ਮਨਾ ਲਿਆ ਕਿ ਉਥੇ ਕੇਵਲ ਇਕੋ ਹੀ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ, ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਮਈ 1930 ਵਾਲਾ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੱਚਮੁੱਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੰਕਟਮਈ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਖਾਤਰ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ? ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਅਪਾਹਜ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਵਿਰੁਧ ਜੰਗ

ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਹੁਕਮਰਾਨ ਜਦੋਂ 16ਵੀਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੇ ਚੋਣ ਅਮਲ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਦਾਅਵੇ ਹੁੱਥ ਕੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡਾ ਰਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਗਰਦ-ਗੁਬਾਰ ਵਿਚ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ 9 ਮਈ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਪੁਲਿਸ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡਾ. ਜੀ.ਐਨ. ਸਾਈਬਾਬਾ ਜੋ ਅਪਾਹਜ ਹੋਣ ਕਾਰਨ

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 91-94634-74342

ਵੀਲ-ਚੇਅਰ 'ਤੇ ਹਨ, ਨੂੰ ਦੁਪਹਿਰ ਵਕਤ ਖਾਣਾ ਖਾਣ ਲਈ ਘਰ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਰਸਤੇ ਵਿਚੋਂ ਅਗਵਾ ਕਰ ਕੇ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਨਾਗਪੁਰ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਈ ਘੰਟੇ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰੋਕ ਕਾਨੂੰਨ (ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ.) ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇਤਲਾਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਤੇ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਮਜ਼ਾਕ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਬੇਸ਼ੱਕ ਡਾ. ਸਾਈਬਾਬਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ 'ਜਮਹੂਰੀਅਤ' ਦੇ ਘੁੰਡ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਵੱਡਾ ਲੰਗਰ ਹੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਦੇ ਅਸਲ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਚਿਹਰੇ ਦੇ ਦੀਦਾਰ ਕਰਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਸਹੂਲਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਅਜੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਮਹਾਂ-ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਸਮਝੀ ਬੈਠੇ ਹਨ।

ਇਸ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਕਈ ਪਹਿਲੂ ਕਾਬਲੇ-ਗ਼ੌਰ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੱਤਾਤੰਤਰ ਦੀਆਂ ਨਿੱਤ ਦੀਆਂ ਆਪ-ਹੁਦਰੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਕੇ ਹਾਸ਼ੀਏ 'ਤੇ ਧੱਕੇ ਅਵਾਜ਼ ਅਤੇ ਸਥਾਪਤੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੋਸ਼ਨ ਦਿਮਾਗ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗੁਨਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਕਾਤਲਾਨਾ ਜਾਂ ਭੰਨਤੋੜ ਦੇ ਹਿੰਸਕ ਜੁਰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ। ਦਰਅਸਲ, ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਕਹੇ ਜਾਂਦੇ ਇਸ ਵਿਆਪਕ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਇਲਾਕਾ ਖ਼ੁਦਦਬੀਨ ਨਾਲ ਲੱਭਣਾ ਵੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਥੇ ਹਕੂਮਤ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਉਠ ਖੜ੍ਹਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਅਵਾਜ਼, ਇੱਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਉਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵਕਤ ਸਥਾਪਤੀ ਦੀਆਂ ਰਾਜਕੀ ਲਾ-ਕਾਨੂੰਨੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਮਹੂਰੀ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਉਪਰ ਵਹਿਸ਼ੀ ਜਬਰ ਦਾ ਝੱਖੜ ਨਾ ਝੁੱਲਿਆ ਹੋਵੇ। ਜੇ 'ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕੰਨਿਆ ਕੁਮਾਰੀ ਤਕ' ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਲਕ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਵਿਆਪਕਤਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਮਥੌਣੇ ਦੇ ਬੱਲੇ 'ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਕੰਨਿਆ ਕੁਮਾਰੀ ਤਕ' ਵਹਿਸ਼ਤ ਦੇ ਮੀਲ-ਪੱਥਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਭਰਦਾ ਇਸੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਕੁਹਜਾ ਤੇ ਘਿਨਾਉਣਾ ਚਿਹਰਾ ਵੀ ਹੈ। ਹਰ ਥਾਂ ਇਕੋ ਤਰਜ਼ ਉਤੇ 'ਰਾਜ (ਸਟੇਟ) ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੇਤਨ' ਅਤੇ 'ਦੇਸ਼-ਧ੍ਰੋਹ' ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਤਹਿਤ ਥੋਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਬਣਾ ਕੇ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਾੜਨ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਚਲਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅੰਗਰੇਜ਼ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਰਾਜ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਲਈ ਬਣਾਏ ਜ਼ਾਲਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅੱਜ 'ਆਜ਼ਾਦ' ਸਟੇਟ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਜਬਰ ਦਾ ਸੰਦ ਹਨ। ਜੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬਸਤੀਵਾਦੀ ਰਾਜ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਅਤੇ 1947 ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦੇ ਸਤਾਹਟ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਤਬਤਗ੍ਰਸਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਕੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਖ਼ਾਸ ਨਾਵਾਂ ਤੇ ਯੂ.ਏ.ਪੀ.ਏ. ਵਰਗੇ ਆਜ਼ਾਦ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਖ਼ਾਸ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਹੁਕਮਰਾਨ ਜਮਾਤਾਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੁਲਿਸ/ਫ਼ੌਜਤੰਤਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਟਿੱਚ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਆਪ-ਹੁਦਰੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸਬੰਧੀ ਉਚੇਚੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਕਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮਸਲਨ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਦੋਸਤਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਾ, ਉਸ ਦਾ ਡਾਕਟਰੀ ਮੁਲਾਹਜ਼ਾ ਕਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣਾ। ਆਦਿਵਾਸੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਸੋਨੀ ਸੋਰੀ, ਡਾ. ਬਿਨਾਇਕ ਸੇਨ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਰਾਹੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਡਾ. ਸਾਈਬਾਬਾ ਤਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਤੋਂ ਐਨ ਉਲਟ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਖ਼ੋਫ਼ ਹੋ ਕੇ ਕੀਤੀਆਂ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਜੱਗ ਜਾਹਿਰ ਹਨ।

ਨੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਮਨਮਾਨੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਠਾਣ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਾਬਲੇਗ਼ੌਰ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਜੱਜ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਰੋਜ਼ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਲਾ-ਕਾਨੂੰਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅੱਜ ਤਾਈਂ ਕਿਸੇ ਸੀਨੀਅਰ ਜੱਜ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਤੇ ਬੇ-ਸ਼ਰਤ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਵਿਚ ਮੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਫਰਜ਼ੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਉਲਝਾਉਣ ਦਾ ਅਮੁੱਕ ਸਿਲਸਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਲੋਂ ਰਚੀ ਡੂੰਘੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ 128 ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਫਰੰਟ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਕਰਾਰ ਦੇ ਕੇ ਇਸ ਆਤ ਹੇਠ ਜਮਹੂਰੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ

ਦੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਜਥੇਬੰਦ ਹੋਣ ਤੇ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਜਮਹੂਰੀ ਹੱਕ ਵੀ ਰਾਜਤੰਤਰ ਨੇ ਖੋਹ ਲਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਅਣ-ਐਲਾਨੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਹੇਠ ਪਲ-ਪਲ ਮੌਤ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੇ ਸਾਢੇ ਹੇਠ ਦਿਨ ਕੱਟ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਲ ਕੁ ਪਹਿਲਾਂ ਡਾ. ਸਾਈਬਾਬਾ ਨੂੰ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਵਾਹਰਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ

ਰਾਏਪੁਰ ਗਿਆ (ਤਫ਼ਸੀਲ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ 23 ਅਪਰੈਲ 2014) ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਕੇ ਗੜ੍ਹਚਿਰੌਲੀ ਲਿਜਾ ਕੇ ਉਸ ਨਵੇਂ ਘੜੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਫਰਜ਼ੀ ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਡਾ. ਸਾਈਬਾਬਾ ਦੀ ਦਿੱਲੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਉਪਰ ਛਾਪਾ ਮਾਰ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਦਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਜਮਹੂਰੀ ਹੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਸਗੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਅਤੇ ਅਰੁੰਧਤੀ ਰਾਏ ਸਮੇਤ ਮੰਨੇ-ਪ੍ਰਮਾਣੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਵਲੋਂ ਟਿੱਖਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਉਪਰ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਅਤੇ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਪਹਿਰਾ ਦੇ ਕੇ ਅਸਫ਼ਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਟੋਲੀ ਘਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਾਈਬਾਬਾ ਵਲੋਂ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੇ ਮੁਕੰਮਲ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕੁਛ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮਾਓਵਾਦੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ। ਆਪਣੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਲੋਕ ਰਾਇ ਚੋਟਾਨ ਵਾਂਗ ਖੜ੍ਹੀ ਦੇਖ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਕਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਗਏ ਅਤੇ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਢੁੱਕਵੇਂ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਵੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਖ਼ਿਰ ਉਹ 9 ਮਈ ਨੂੰ ਅੰਜ਼ਾਮ ਦੇਣ 'ਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚੋਂ ਉਸ ਦਾ 14 ਦਿਨ ਦਾ ਰਿਮਾਂਡ ਲੈ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਗਪੁਰ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ ਜਿਥੇ ਉਸ ਵਰਗੇ 90 ਫ਼ੀਸਦ ਅਪਾਹਜ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਨੂੰ ਸਾਂਝਣ ਦੇ ਕੋਈ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹਰ ਪਲ ਕਿਸੇ ਸਹਾਇਕ ਦੇ ਮੁਬਾਜ਼ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰਨ ਪਿੱਛੇ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਾਹਰਾ ਮਨਸ਼ਾ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਸਮਾਨੀ ਤੇ ਜ਼ਿਹਨੀ ਤਸੀਹੇ ਦੇਣ ਦੀ ਹੈ।

ਹਾਲੀਆ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ, ਜੇ ਰਾਜਸੀ ਬਦਲਾਅ ਰਾਹੀਂ ਦੋ ਮੁੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੋਈ ਨਵੇਂ ਹੁਕਮਰਾਨ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕੀ ਉਹ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸਟੇਟ ਦੀ ਇਸ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤਾਸੀਰ ਅਤੇ 'ਜਮਹੂਰੀਅਤ' ਦੇ ਇਸ ਘਿਨਾਉਣੇ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ ਜਿਥੇ ਰਾਜਕੀ ਮਸ਼ੀਨ ਦਾ ਹਰ ਪੁਰਜਾ ਸਾਢੇ ਛੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇਕ ਖ਼ਾਸ ਵਰਗ ਦੇ ਹਿੱਤ ਹਰ ਹੀਲੇ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪੱਥਾਂ ਭਾਰ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ?

ਪ੍ਰੋ. ਜੀ.ਐਨ. ਸਾਈਬਾਬਾ (ਖੱਬੇ) ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਖਿਲਾਫ ਧਰਨਾ ਦੇ ਰਹੇ ਦਿੱਲੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ।

ਲਾ-ਕਾਨੂੰਨੀਆਂ ਦਾ ਖ਼ੁਦ ਨੋਟਿਸ ਲੈ ਕੇ ਪੁਲਿਸ/ਫ਼ੌਜਤੰਤਰ ਦੇ ਹੱਥ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਤੌਹੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਉਠਾ ਕੇ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਪਹਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਵੀ ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਆਪ-ਹੁਦਰੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਸਬੰਧੀ ਉਚੇਚੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਕਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮਸਲਨ, ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਦੋਸਤਾਂ-ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਨਾ, ਉਸ ਦਾ ਡਾਕਟਰੀ ਮੁਲਾਹਜ਼ਾ ਕਰਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਵਕੀਲ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣਾ। ਆਦਿਵਾਸੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਸੋਨੀ ਸੋਰੀ, ਡਾ. ਬਿਨਾਇਕ ਸੇਨ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਰਾਹੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਡਾ. ਸਾਈਬਾਬਾ ਤਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਤੋਂ ਐਨ ਉਲਟ, ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਖ਼ੋਫ਼ ਹੋ ਕੇ ਕੀਤੀਆਂ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਜੱਗ ਜਾਹਿਰ ਹਨ। ਵਜ੍ਹਾ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਕੇ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਥਾਪਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਵਿਚੋਂ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਘੋਰ ਲਾ-ਕਾਨੂੰਨੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਡਾ. ਸਾਈਬਾਬਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਇਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਸਿਆਸੀ ਵੰਨਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੰਡੇ ਵਾਂਗ ਚੁਭਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਜਿਸਮਾਨੀ ਪੱਖੋਂ ਅਪਾਹਜ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਮੁਲਕ ਦੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਲਾਣੇ ਵਾਂਗ ਜ਼ਿਹਨੀ ਪੱਖੋਂ ਅਪਾਹਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤੀ ਦੀ ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਾਂ ਮਿਲਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ; ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਫਾਸ਼ੀਵਾਦੀ ਰਾਜਤੰਤਰ ਵਲੋਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਧਮਕਾਇਆ ਤੇ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਅਵਾਜ਼ ਦੇ ਜੰਗਲ-ਜ਼ਮੀਨ-ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀ ਖੋਹ ਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਘਰਾਣਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ; ਓਪਰੇਸ਼ਨ ਗ੍ਰੀਨ ਹਿੱਟ, ਸਲਵਾ ਜੂਡਮ ਆਦਿ ਐਲਾਨੀਆਂ ਤੇ ਅਣ-ਐਲਾਨੀਆਂ ਪੁਲਿਸ/ਫ਼ੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਾਣ; ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ ਕੈਦੀਆਂ ਉਪਰ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ

ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਹਕੂਮਤੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਜ਼ਰੀਏ ਸਮਾਜੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਬੋਲਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਕੁਚਲਣ ਦਾ ਰਾਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੱਧਰਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ/ਜਮਹੂਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਉਚੇਚਾ, ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਫਰਜ਼ੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਬੇਗੁਨਾਹਾਂ ਦੇ ਸੋਚੇ-ਸਮਝੇ ਕਤਲਾਂ, ਪੁਲਿਸੀ/ਫ਼ੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੌਰਾਨ ਬੇਗੁਨਾਹ ਅਵਾਜ਼ ਉਪਰ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਤਸ਼ੱਦਦ, ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਸਮੂਹਕ ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਵਰਤਾਰੇ ਤੇ ਹੋਰ ਹਕੂਮਤੀ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦਾ ਮਹਿਜ਼ ਵਿਰੋਧ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਸਗੋਂ ਮਜ਼ਲੂਮ ਅਵਾਜ਼ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੋਈ ਵੀ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਐਲਾਨ ਕੇ ਅਵਾਜ਼

ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਕਾਰਕੁਨ ਹੇਮੰਤ ਮਿਸ਼ਰਾ ਅਤੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ-ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਗੜ੍ਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਕੇ ਇਕ ਕਹਾਣੀ ਘੜੀ ਗਈ। ਹੇਮੰਤ ਮਿਸ਼ਰਾ ਦੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਇਕ ਕਹਾਣੀ ਪਰੋਸੀ ਗਈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਅਬੁਝਮਾਤੂ ਵਿਚ ਰੂਪੋਸ਼ ਮਾਓਵਾਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਫਰੰਟਾਂ ਜਿਸ ਦਾ ਸੂਤਰਧਾਰ ਡਾ. ਸਾਈਬਾਬਾ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ, ਦਰਮਿਆਨ ਹਰਕਾਰੇ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ; ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਹੇਮੰਤ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀਨੀਅਰ ਮਾਓਵਾਦੀ ਆਗੂਆਂ ਕੋਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਰਾਹੀ ਆਪਣੇ ਉਪਰ ਦਰਜ ਸੰਗੀਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਲੈਣ ਲਈ

ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਬਨਾਮ ਆਮ ਲੋਕ

ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਕੰਪੈਰੇਜ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਆਈ.ਸੀ.ਪੀ.) ਦੁਆਰਾ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਸੰਨ 2005 ਅਤੇ 2011 ਦੌਰਾਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਹਾਲਤ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅੰਕੜੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਜਿਹੜੇ 177 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 2005 ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ 10ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ

ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ

ਸੀ, ਪਰ 2011 ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਤੀਜੇ ਸਥਾਨ ਉੱਪਰ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਚੀਨ ਪਹਿਲੇ ਤੇ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਖਰੀਦ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ (ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ.) ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ, ਚੀਨ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਜਾਪਾਨ ਦਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪਹਿਲਾ (17.1 ਫ਼ੀਸਦੀ), ਦੂਜਾ (14.9 ਫ਼ੀਸਦੀ), ਤੀਜਾ (6.4 ਫ਼ੀਸਦੀ) ਤੇ ਚੌਥਾ (4.8 ਫ਼ੀਸਦੀ) ਸਥਾਨ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਆਈ.ਸੀ.ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਤੀਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਮੰਨਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕੋਈ ਆਖ਼ਰੀ ਰਾਇ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਈ.ਸੀ.ਪੀ.

ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਇਕ ਪਹਿਲੂ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਜੀਐੱਮ ਡਾਲਰ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਮੁੱਲ ਅਨੁਸਾਰ 177 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਦਰਜਾਬੰਦੀ 127 ਵੀਂ ਬਣਦੀ ਹੈ ਜੋ ਬਹੁਤ ਨੀਵੀਂ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੌਂਸਲ ਆਫ਼ ਅਪਲਾਇਡ ਇਕਨਾਮਿਕ ਰਿਸਰਚ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ਼ ਮੈਰੀਲੈਂਡ ਦੇ ਖੋਜਰਾਬੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਮਾਨਵੀ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ 2011-12 ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਅੰਕੜੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਕੁ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਮਿਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਗਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਕਰੀਬਨ 42,000 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਉੱਪਰ ਆਧਾਰਤ ਹਨ। ਇਸ ਸਰਵੇਖਣ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲ 2004-05 ਤੋਂ 2011-12 ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਦਰਮਿਆਨਾ ਵਰਗ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸੁਖੀ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਨਹੀਂ।

ਉੱਨਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਦੇਸ਼ ਨੇਪਾਲ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼, ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ, ਮੈਕਸੀਕੋ, ਕੰਬੋਡੀਆ, ਬੋਲੀਵੀਆ, ਕਜ਼ਾਖਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਕਿੱਨੇ ਹੀ ਹੋਰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗਰੀਬੀ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਫ਼ੀਸਦੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਯੋਜਨਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਮੰਤਰ ਵਰਤਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ 32 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ 26 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਜੀਐੱਮ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਖਰਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗਰੀਬ

ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਮਿਆਂ ਲਈ ਤਾਂ 32-26 ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਡੰਗ ਦਾ ਖਾਣਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਮਾਡਲ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਚਾਦਰ ਦੀ ਗੋਟਾ-ਕਿਨਾਰੀ (ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦਰ) ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਚਮਕਾਇਆ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ, ਪਰ ਇਸ ਮਾਡਲ ਵਿਚੋਂ ਉਪਜੇ ਅਸਾਵੇਂਪਣ ਨੇ ਵਿਚਾਰੀ ਚਾਦਰ (ਆਮ ਲੋਕ) ਵਿਚ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਮਘਰੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਛੋਟੇ/ਦਰਮਿਆਨੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਿੱਦਿਆ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਪਰ ਸਰਮਾਏਦਾਰ/ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਤਕਰੀਬਨ 67 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਿਆਂ, ਆਦਿਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ, ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਕੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਵੱਡੀ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਪੱਖੋਂ ਮਾਤੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹੈ।

ਇਉਂ ਹੋਇਆ ਮੋਰਚਾ ਫਤਹਿ...

ਅਚਾਨਕ ਬਣਿਆ ਇਕ ਜਾਤੀ ਝਮੇਲਾ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੁਸਤਾਖੀ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਕਿ ਜਾਤੀ ਮਸਲੇ ਹੀ ਤਾਂ ਰਲ-ਮਿਲ ਕੇ ਜਮਾਤੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਾਤੀ ਮਸਲਿਆਂ-ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਕਲਾਮਈ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਦਾ ਹੈ। ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਹੁਨਰ ਜਾਂ ਸਮਰੱਥਾ ਮੁਤਾਬਕ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਜਾਂ ਗੀਤ ਬਣਾ ਕੇ ਸਾਇਰ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ; ਕੋਈ ਨਾਟਕ, ਕਹਾਣੀ, ਨਾਵਲ ਜਾਂ ਫਿਲਮ ਬਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਜੁਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਲਾ ਕਿਰਤਾਂ ਤੋਂ ਸੇਧ-ਸਿੱਖਿਆ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਕੋਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਸਮਝ ਕੇ ਘੜੀ ਭਰ ਹੱਸ-ਤੁਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਾਠਕਾਂ/ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਸੋਚ 'ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੜ੍ਹੀ-ਸੁਣੀ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਬੂਲਣਾ ਹੈ।

ਇਸੇ 27 ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ 8 ਮਈ ਤੱਕ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਬਾਰਾਂ ਦਿਨ ਭੰਬਲ ਭੂਸੇ 'ਚ ਪਏ ਰਹੇ, ਇਹ ਦਿਲਚਸਪ ਵਿਥਿਆ ਸੁਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸੇ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਸਤੂ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੱਡ-ਬੀਤੀਆਂ ਵੀ ਵਰਣਨ ਕਰ ਦਿਆਂ ਤਾਂ ਕਿ ਪਾਠਕ-ਜਨਾਂ ਦੀ ਸਿਮ੍ਰਤੀ ਵਿਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਝਮੇਲੇ ਦੀਆਂ ਗੁੱਝੀਆਂ ਰਮਜ਼ਾਂ ਸਮਝਣ ਲਈ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮੀਨ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇ!

ਸੰਨ 2004 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਪਧਾਰ ਕੇ ਹਾਲੇ ਅਸੀਂ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਦੇ ਘਰੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣਿਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦੇ ਛਕਦੇ ਸਾਂ। ਘਰਵਾਲੀ ਨੇ ਕੁਝ ਬੀਬੀਆਂ ਦੇ ਸੂਟ ਸਿਉਂ ਕੇ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਕ-ਦੋ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਕਰ ਕੇ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਡਾਲਰ ਜੇਬਾਂ ਵਿਚ ਪਾਏ ਸਨ। ਇਕ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇਕ ਦੋਸਤ ਨਾਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸਾਲਾ ਪੰਜਾਬ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 'ਬਾਹਰਲਾ ਸਮਾਨ' ਪਿੰਡ ਭੇਜਣ ਦਾ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਉਹ ਤਾਂ ਲੱਗ ਪਈ ਖਰੀਦੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਆਈਟਮਾਂ ਦੀ ਲਿਸਟ ਬਣਾਉਣ। ਭੈਣ ਦੇ ਕਹੇ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪਿੰਡ ਵਾਲੇ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਲੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨਾਂ ਪੁੱਛਿਆ। ਜਵਾਬ ਮਿਲਿਆ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ! ਮੈਂ ਹਾਸਾ ਰੋਕਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਸੂਬੇ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ; ਜਿਸ 'ਸਿਟੀ' ਵਿਚ ਉਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ। ਚਿੰਨੀਆਂ ਦੀ ਫੋਲਾ-ਫਾਲੀ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੇ 'ਰਿਚਮੰਡ' ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਦੱਸ ਪਾਈ।

ਫੋਨ ਕਰ ਕੇ ਰਿਚਮੰਡ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਤਾਂ ਬਣਾ ਲਿਆ, ਪਰ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਆ ਗਈ ਕਿ ਕੰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਥੇ ਕੌਣ ਜਾਵੇ? ਵੱਡੇ ਭਾਣਜੇ ਦੀ ਮਿੰਨਤ ਕੀਤੀ।

ਉਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸੰਡੇ ਦੀ ਛੁੱਟੀ 'ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨੀ' ਮੰਨ ਲਈ। ਰਾਤ ਦੀ ਜੋਬ ਕਰਦੇ ਰਿਚਮੰਡ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰੇ ਜਾ ਉਠਾਇਆ। ਅੱਧ-ਨੀਂਦੀਆਂ ਲਾਲ ਸੁਰਖ ਅੱਖਾਂ ਮਲਦਿਆਂ, ਉਸ ਵਿਚਾਰੇ ਨੇ ਉਂਚ ਸਾਨੂੰ 'ਹੱਸ ਕੇ' ਮਿਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਲੰਬੀਆਂ-ਲੰਬੀਆਂ ਉਬਾਸੀਆਂ ਲੈਂਦਿਆਂ ਜਦ ਉਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਵੱਡੇ ਸਾਰੇ ਪੋਟਲੇ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ ਤਾਂ ਉਹਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦਾ ਰੰਗ ਸਾਡੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਫੜੇ ਸੰਤਰੇ ਦੇ ਜੂਸ ਵਰਗਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਤੁੰਨ-ਤੁੰਨ ਕੇ ਪੈਕ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਾਡੇ ਪੈਕਟ ਵਿਚੋਂ ਜਦ ਉਸ ਨੇ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਦੇ ਕੁ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਬਾਕੀ ਪਟੋਲਾ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਸਰਕਾਇਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹਿਆ।

"ਭਾਅ ਜੀ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਈ ਸਮਾਨ ਬਹੁਤ ਆ।" ਇਹ ਵਾਕ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂ ਤਾਂ ਅੰਦਰੋਂ-ਅੰਦਰੀ ਲੋਹਾ-ਲਾਖਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ 'ਬੈਕ ਯੂ' ਵੀ ਮੈਂ ਨਹੀਂ, ਮੇਰੇ ਭਾਣਜੇ ਨੇ ਹੀ ਕਿਹਾ। ਰਾਹ ਵਿਚ ਆਉਂਦਿਆਂ ਮੇਰਾ ਭਾਣਜਾ ਮੈਨੂੰ ਇਥੇ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ 'ਬੈਕ ਯੂ' ਕਹਿਣ ਦੀ ਨਸੀਹਤ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਮੁੜੇ ਸਮਾਨ ਦੀ ਗਠਤੀ ਦੇਖ ਦੇਖ ਕ੍ਰੋਧ ਚੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਘਰੇ ਮੁੜਿਆਂ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸਮਾਨ ਦਾ ਪੈਕਟ ਦੇਖ ਕੇ, ਘਰਵਾਲੀ ਦਾ ਚਿਹਰਾ-ਮੋਹਰਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਕੀ-ਕੀ ਵਚਨ ਬੋਲੇ, ਇਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਨਾ ਹੀ ਲਿਖਾਂ ਤਾਂ ਚੰਗਾ।

ਫਿਰ ਆ ਗਈ ਸਾਡੀ ਵਾਰੀ। ਮੇਰਾ ਪੰਜਾਬ ਜਾਣਾ ਸੁਣ ਕੇ ਇਕ ਦੋਸਤ ਬੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਸਮਾਨ ਸਾਡੇ ਘਰੇ ਦੇ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਅਟੈਚੀ ਸਮਾਨ ਨਾਲ ਤੁਸੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਦੋਸਤ ਦਾ ਪੈਕਟ ਇਕ ਪਾਸੇ ਇੰਜ ਪਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਇਹ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਇਆ ਕੋਈ 'ਸ਼ੱਕੀ' ਸਮਾਨ ਹੋਵੇ। ਕਹਿ-ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂ ਇਕ ਅਟੈਚੀ ਦੇ ਖੁੰਜੇ ਵਿਚ ਉਹ ਸਮਾਨ ਰਖਵਾ ਲਿਆ। ਮਾਤੀ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਏਅਰ ਪੋਰਟ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਉਹੀ ਅਟੈਚੀ ਵਾਪੂ ਭਾਰ ਵਾਲਾ ਨਿਕਲਿਆ। ਘਰਦਿਆਂ ਨੇ ਜਿੱਥਾਂ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸਤ ਵਾਲੇ ਪੈਕਟ ਨੂੰ ਹੀ ਹੱਥ ਪਾਇਆ। 'ਲੱਟ ਪੈਣ' ਵਾਂਗ ਉਸ ਪੈਕਟ ਦਾ ਅੱਧਾ ਕੁ ਸਮਾਨ ਮੈਂ ਹੈਂਡ ਬੈਗ ਵਿਚ ਤੁਸ ਲਿਆ। ਇਕ-ਦੋ ਕੁ ਆਈਟਮਾਂ ਘਰ ਦੇ ਵਾਪਸ ਲੈ ਆਏ। 'ਧੋਲੇ ਦੀ ਬੁੜ੍ਹੀ, ਟਕਾ ਸਿਰ ਮੁਨਾਈ' ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਉਦੋਂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਮਾਨ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਫਰੀਦਕੋਟ ਕੋਲ ਦੇ ਸੱਜਣ, ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਪਹੁੰਚੇ। ਸਮਾਨ ਪੂਰਾ ਨਾ ਦੇਖ ਕੇ ਉਹ ਡੌਰ-ਡੌਰ ਹੋਏ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਮੂੰਹਾਂ ਵੱਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗੇ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਵਾਰ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਉਣ ਲੱਗਿਆਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਬਦੇ-

ਬਦੀ ਕੁਝ ਦਵਾਈਆਂ ਫੜਾ ਦਿੱਤੀਆਂ; ਹਾਲਾਂਕਿ ਦਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਡਾਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਤਜਵੀਜ਼ਸ਼ੁਦਾ ਕਿਸੇ ਮਰੀਜ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਦੱਸੀ ਵੀ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਹੀ ਮਾਰੀ ਗਏ। ਉਹੀ ਗੱਲ ਹੋਈ। ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਦਵਾਈਆਂ ਲੰਘ ਲੈਣ ਦਿੱਤੀਆਂ ਪਰ ਸਿੰਘਪਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਰੋਕ ਲਈਆਂ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਉਹ ਦਵਾਈਆਂ ਉਡੀਕ ਰਹੇ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਮੇਰੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਕੀਤਾ, ਖੋਰੇ ਨਹੀਂ। ਸਮਾਨ ਦੇ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਨੇ ਹੀ ਇਕ ਵਾਰ ਸਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਸੱਕ ਦੇ ਉਹ ਪਾਤੇ ਪਾਏ ਜੋ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਵੀ ਮਿਟਾਏ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੇ। ਦਿੱਲੀ ਏਅਰ ਪੋਰਟ 'ਤੇ ਇਕ ਅਟੈਚੀ ਦੀ ਫੋਲਾ-ਫਾਲੀ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੇ ਲੋਡੀ ਸੂਟਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕੁਝ ਚੁੰਨੀਆਂ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਫਿਰ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਰੋਲਾ ਪੈਂਦਾ ਰਿਹਾ।

ਵੈਸੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਇੰਜ ਹੋਵੇ। ਮੇਰੇ ਮਿੱਤਰ ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਮੰਗੁਵਾਲੀਏ ਨੇ ਵੱਖਰੀ ਹੀ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੀਆਂ ਕੁਝ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਲੈ ਕੇ ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਏਅਰ ਪੋਰਟ ਤੋਂ ਉਹ ਸਿੱਧਾ ਮੇਰੇ ਘਰ ਆਇਆ, ਆਪਣੇ ਘਰੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ! ਹੈ ਨਾ ਸਿਰੇ ਦੀ ਕਮਾਲ।

ਹੁਣ ਸੁਣੋ ਮੰਗੁਵਾਲੀਏ ਵੀਰ ਤੋਂ ਇਕ ਦਮ ਉਲਟ ਕਹਾਣੀ! ਅਸੀਂ 2014 ਦੇ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਛੋਟੇ ਬੇਟੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਪੰਜਾਬ ਗਏ। ਫਰਵਰੀ ਦੇ ਅਖੀਰ ਅਸੀਂ ਵਾਪਸ ਆ ਗਏ। ਵਿਆਹ ਦੀ ਮੁਵੀ ਤਿਆਰ ਹੋਈ ਅਪਰੈਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ। ਇਹ ਮੁਵੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਾ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਜੋ ਸਾਡਾ ਚੰਗਾ ਨਿਕਟਵਰਤੀ ਜਾਣੂ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸੀਡੀਆਂ ਭੇਜਣ ਲਈ ਡਾਕ ਖਰਚਾ ਕਾਹਨੂੰ ਕਰਨਾ ਹੈ; ਮੇਰਾ ਇਕ ਹੋਰ ਜਾਣੂ ਪਰਿਵਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਪੰਜਾਬ ਆਇਆ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਅਪਰੈਲ ਦੀ 27 ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ। ਸੀਡੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿਆਂਗੇ। ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਜਦ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਦੱਸੀ, ਤਦ ਅਸੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਹ ਸੱਜਣ ਕਿਹੜੇ ਸ਼ਹਿਰ ਆ ਰਹੇ ਨੇ?

ਕੁਝ ਸ਼ਸ਼ੇਪੰਜ ਵਿਚ ਮੁੰਡਾ ਕਹਿੰਦਾ, "ਉਹ (ਭਾਵ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ) ... ਕੁਛ ਦਿੱਦਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਖਾਣੇ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।"

ਚਾਣਚੱਕ ਚੇਤਾ ਆਉਣ 'ਤੇ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, "ਬਰਗਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ?" ਉਹਦੇ 'ਹਾਂ ਹਾਂ' ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਮੈਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਪਿਟਸਬਰਗ' ਹੋਵੇ। ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹੋਂ ਇਹ ਨਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਪੱਕਾ ਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 'ਹਾਂ ਜੀ ਇਹੀ, ਪਿਟਸਬਰਗ ਹੀ ਹੈ।' ਅਸੀਂ ਸੈਨ ਹੋਜੇ ਤੋਂ

ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਬਹੁਤੀ ਦੂਰ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ 'ਹਰੀ ਝੰਡੀ' ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਮੁੰਡਾ ਸੀਡੀਆਂ ਤੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਕੁ ਗੋਲੀਆਂ (ਦਵਾਈਆਂ) ਦੇ ਪੱਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਆਇਆ। ਨਾਲ ਹੀ ਸਾਡਾ ਐਡਰੈਸ ਤੇ ਸਾਡੇ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਵੀ।

ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਦੇ ਦੱਸੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਮਰੀਕਾ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ 27 ਅਪਰੈਲ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਇਥੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਸਾਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਾਲੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਐਸ.ਐਮ.ਐਸ. ਰਾਹੀਂ ਸੀਡੀਆਂ ਤੇ ਦਵਾਈ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਐਡਰੈਸ ਤੇ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਭੇਜਿਆ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੀ ਰਹਿ ਗਏ! ਸਾਡਾ ਸਮਾਨ ਲਿਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੱਜਣ ਪਿਟਸਬਰਗ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਾਥੋਂ 9-10 ਘੰਟੇ ਦੀ ਡਰਾਈਵ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਸ਼ਹਿਰ ਬੇਕਰਜ਼ਫੀਲਡ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀ ਸਨ। ਇਹ ਮਾਜਰਾ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਗੁੱਸਾ ਆਇਆ ਕਿ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਤੇ ਸਮਾਨ ਭੇਜਣ ਵਾਲਾ ਮੁੰਡਾ-ਦੋਵੇਂ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਪੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਆਪਸੀ ਗੂੜ੍ਹੇ ਦੋਸਤ, ਦੋਹਾਂ ਕੋਲ ਹੀ ਮਹਿੰਗੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ-ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਲਿਖਤੀ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਦਾ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ 'ਪਾੜ੍ਹਿਆਂ' ਨੇ ਅਨਪੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲਾ ਚੰਦ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਖਾਣੇ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ ਪਿਟਸਬਰਗ ਤੇ ਬੇਕਰਜ਼ਫੀਲਡ!

ਖੈਰ! ਮੈਂ 27 ਅਪਰੈਲ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਬੇਕਰਜ਼ਫੀਲਡ ਫੋਨ ਕੀਤਾ। ਅੱਗਿਉਂ ਬੋਲ ਰਹੇ ਬੀਬੀ ਜੀ ਨੂੰ ਮੈਂ ਰਾਜ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਪੁੱਛ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡਾ ਸਮਾਨ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਦੇਵੋ ਤਾਂ ਅਤਿਅੰਤ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਬੀਬੀ ਜੀ ਨੇ ਬੜੇ ਖੁਸ਼ ਮੂਡ ਵਿਚ ਮੈਥੋਂ ਸਾਡਾ ਪੋਸਟਲ ਐਡਰੈਸ ਮੰਗਿਆ ਜੋ ਮੈਂ ਉਸੇ ਵਕਤ ਐਸ.ਐਮ.ਐਸ. ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਜਕਦਿਆਂ-ਜਕਦਿਆਂ ਮੈਂ ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਖਰਚਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚੈਕ ਭੇਜ ਦਿਆਂਗੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੱਲ੍ਹ ਤੁਹਾਡਾ ਸਮਾਨ 'ਮੇਲ' ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ।

ਲਓ ਜੀ, ਹੁਣ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਚੂਹਾ ਬਿੱਲੀ ਵਾਲੀ ਖੇਡ! ਅਸੀਂ ਅਟ-ਸਟਾ ਹਿਸਾਬ ਲਾ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਮਈ ਤੋਂ ਆਪਣਾ 'ਮੇਲ ਬਾਕਸ' ਚਾਈ-ਚਾਈ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਗਏ ਹੋਏ ਘਰ ਦੇ ਜੀਅ, ਘਰੇ ਫੋਨ ਕਰ-ਕਰ ਪੁੱਛਦੇ, "ਮੂਵੀਆਂ ਆ ਗਈਆਂ?" ਅੱਗਿਉਂ ਮਾਯੂਸ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ 'ਨਹੀਂ' ਦਾ ਜਵਾਬ ਸੁਣ ਕੇ, ਪੁੱਛਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਛਿੱਬੇ ਜਿਹੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚਾਅ ਭਰੀ ਉਡੀਕ ਸਾਡੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਸੀ ਜੋ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਨਵ-ਵਿਆਹੀ ਪਤਨੀ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਪਹੁੰਚ ਕੰਮ 'ਤੇ ਆ ਲੱਗਾ ਸੀ। ਉਹ ਰੋਜ਼ ਢਾਈ-ਤਿੰਨ ਕੁ ਵਜੇ ਆਪਣੀ ਮੰਮੀ ਨੂੰ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ

ਲਿਖਤਮ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

ਫੋਨ: 408-915-1268

ਫੋਨ ਕਰ ਕੇ ਸੀਡੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ ਲੈਂਦਾ ਪਰ ਕੋਈ ਡਾਕਖਾਨੇ ਜਾ ਕੇ ਸੀਡੀਆਂ 'ਮੇਲ' ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਹੀ ਸਾਡੇ 'ਡਾਕ ਡੱਬੇ' ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਦੀਆਂ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਹੋਰ ਉਡੀਕ ਕੇ ਅਸੀਂ ਬੇਕਰਜ਼ਫੀਲਡ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ। ਫੋਨ ਬੰਦ ਆਉਣ 'ਤੇ ਸਵੇਰੇ ਸ਼ਾਮ ਮੇਸਿਜ ਛੱਡੇ। ਕੋਈ ਪਤਾ ਸੁਰ ਨਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸਮਾਨ ਮੇਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ।

ਆਖਰ ਹਫ਼ਤਾ ਬੀਤ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਮੇਰੀ ਬੇਟੀ ਨੇ ਇਕ ਸ਼ਾਮ ਫੋਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਬੇਕਰਜ਼ਫੀਲਡ ਵਾਲੇ ਬੀਬੀ ਜੀ ਫਰਮਾਉਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਮੈਂ ਬਾਰਾਂ-ਬਾਰਾਂ ਘੰਟੇ ਜੋਬ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਟਾਈਮ ਨਹੀਂ ਪੋਸਟ ਆਫਿਸ ਜਾਣ ਦਾ। ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀਬੀ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਟਿਕਟਾਂ ਲੱਗਿਆ ਲਿਫਾਫਾ ਭੇਜੋ, ਫਿਰ ਮੈਂ ਮੇਲ ਕਰਾਂਗੀ।

ਜਦੋਂ ਬੇਟੀ ਸਮਾਨ ਦਾ 'ਵੇਟ' ਪੁੱਛ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਸੇ ਵਕਤ ਮੈਨੂੰ ਫੁਰਨਾ ਫੁਰਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂ ਨਾ ਬੇਕਰਜ਼ਫੀਲਡ ਰਹਿੰਦੇ ਆਪਣੇ ਪਰਮ ਮਿੱਤਰ ਭਾਈ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇ ਇਹ 'ਸੇਵਾ' ਲਾਈ ਜਾਵੇ। ਬੇਟੀ ਦਾ ਫੋਨ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਕੇ ਭਾਈ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਕਿੱਸਾ ਕਹਿ ਸੁਣਾਇਆ। ਗੁਰਮੁਖ ਪਿਆਰੇ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਸੰਨਤਾ ਨਾਲ ਇਹ ਕੰਮ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ। ਘਰ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਦੂਰ ਬਾਹਰ ਗਏ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਉਸ ਬੀਬੀ ਦੇ ਘਰੇ ਜਾਣ ਲਈ ਫੋਨ ਕੀਤਾ।

'ਬੇਟਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਟਾਈਮ 'ਤੇ ਉਸ ਬੀਬੀ ਦੇ ਘਰੇ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਹ ਘਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੇ... ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੈ।' ਸੱਤ ਮਈ ਨੂੰ ਆਏ ਇਸ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਸੁਨੇਹੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 8 ਮਈ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਭਾਈ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਆਇਆ ਮੇਸਿਜ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਾਡੀਆਂ ਰੂਹਾਂ ਖਿੜ ਗਈਆਂ,

"ਸਾਰਾ ਸਮਾਨ ਬੇਟਾ ਲੈ ਆਇਆ ਏ, ਮੋਰਚਾ ਫਤਹਿ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।"

ਮਾਂਵਾਂ ਦਾ ਦਿਨ

ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁੱਖਾਂ ਸੁੱਖਣ ਮਾਂਵਾਂ। ਆਪੁ ਤਿਲ-ਤਿਲ ਮੁੱਕਣ ਮਾਂਵਾਂ। ਜੇ ਇਕ ਹੀ ਦਿਨ ਹੈ ਮਾਂਵਾਂ ਦਾ, ਨਾ ਮੁੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਵਾਂ ਦਾ।

ਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦਾ, ਰੂਪ ਨੇ ਕਹਿੰਦੇ। ਪਰ ਬੱਚੇ ਮਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਬਹਿੰਦੇ। ਮਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸੁੱਖਾਂ ਸੁੱਖਦੀ, ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਧੁਖਦੀ।

ਫਿਰ ਮਾਂ ਜਦੋਂ ਹੈ ਬੁੱਢੀ ਹੋ ਜਾਏ। ਟੱਬਰ ਪਾਲਦੀ, ਕੁੱਬੀ ਹੋ ਜਾਏ। ਉਸ ਦੇ ਨੇੜ ਨਾ ਆਵਣ ਬੱਚੇ, ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਭੁੱਲ ਜਾਵਣ ਬੱਚੇ।

ਸਭਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਡ ਲਡਾਈਏ। ਪਰ ਮਾਂਵਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਭੁੱਲ ਜਾਈਏ। ਮਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਥਾਂ ਹੁੰਦੀ ਆ, ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਮਾਂ ਹੁੰਦੀ ਆ!

ਮਾਂਵਾਂ ਨੂੰ ਬੱਚਤੇ ਹਨ ਛੱਡ ਜਾਂਦੇ। ਦੂਰ ਕਿਤੇ ਜਾ ਆਲ੍ਹਣਾ ਪਾਂਦੇ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਉਹ ਫੇਰਾ ਪਾਵਣ, ਦੇ ਛਿੱਲਤ ਮਾਂ ਹੱਥ ਫੜਾਵਣ।

ਏਦਾਂ ਉਹ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ

ਮਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲਾਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਮਾਂਵਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਚਾਹੀਦਾ।

ਮਾਂਵਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਰੱਖੀਏ ਯਾਰੋ। ਇੰਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ ਉਤਾਰੋ। ਮਾਂ ਦੀ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਪੂਜਾ, ਮਾਂ ਦੇ ਤੁੱਲ ਨਾ ਕੋਈ ਦੂਜਾ।

ਸਭ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਮਾਂਵਾਂ ਦੇ ਦਿਨ। ਮਾਂਵਾਂ ਠੰਡੀਆਂ ਛਾਂਵਾਂ ਦੇ ਦਿਨ। ਆਵੇ! ਆਪਾਂ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਈਏ, ਮਾਂਵਾਂ ਦੇ ਦਿਨ ਰੋਜ਼ ਮਨਾਈਏ।

-ਰਾਏਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਸੁਰਾਪੁਰੀ
ਫੋਨ: 916-969-9337

ਮਾਂ

ਮਾਂ ਵਰਗਾ ਨਾ ਗੁੜ੍ਹਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬੋਹੜ ਜਿਹੀ ਨਾ ਛਾਂ, ਮਾਂ ਦੀ ਗੋਦ ਦਾ ਨਿੱਘ ਨਿਆਰਾ ਬੋਹੜ ਦੀ ਗੂੜ੍ਹੀ ਛਾਂ। ਹਰ ਠੋਕਰ ਤੋਂ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਮੂੰਹ 'ਚੋਂ ਮਾਂ ਹੀ ਨਿਕਲੇ, ਤਾਪ ਚੜ੍ਹੇ ਤਾਂ ਹਰ ਹੂੰਗੇ ਨਾਲ ਮੁੱਖੋਂ ਮਾਂ ਹੀ ਨਿਕਲੇ। ਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦਾ ਰੂਪ ਹੈ ਕਹਿੰਦੇ ਰੱਬ ਨਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਡਿੱਠਾ,

ਬੱਚਿਆਂ ਉਤੇ ਸਦਕੇ ਜਾਵੇ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਮਾਂ।...

ਦਿਨ ਟਪਦਿਆਂ ਹਰ ਔਰਤ ਨੂੰ ਜਦ ਇਹ ਸੋਝੀ ਆਈ, ਇਕੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੁਣ, ਗਰਭ 'ਚ ਇਕ ਆਤਮਾ ਲੈ ਰਹੀ ਅੰਗਤਾਈ। ਖਾਣਾ-ਪੀਣਾ, ਪਹਿਨਣ ਬਦਲਿਆ ਨੌਂ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸ਼ਿਲਾ ਕਮਾ ਕੇ, ਜੀਵਣ-ਮਰਨ ਦਾ ਖੇਲ ਖੇਲ ਕੇ ਮਾਂ ਦੀ ਪਦਵੀ ਪਾਈ। ਕਾਲਾ ਟਿੱਕਾ ਬਾਲ ਨੂੰ ਲਾਵੇ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਕੋਈ ਲੱਗੇ, ਵੇਖ ਵੇਖ ਕੇ ਰੂਪ ਉਸ ਦਾ ਕਦੇ ਨਾ ਰੱਜੇ ਮਾਂ।...

ਤੋਤਲੀ ਬੋਲੀ ਲੋਰੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਸਮਝਾਉਂਦੀ, ਲੋੜ ਪਵੇ ਤਾਂ ਝਿੜਕ ਵੀ ਲੈਂਦੀ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਮਨਾਉਂਦੀ। ਦੇਸ਼ ਕੌਮ 'ਤੇ ਜਦ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਆਫਤ ਆਵੇ, ਦੁਧ ਦੀ ਲਾਜ ਦਾ ਵਾਸਤਾ ਦੇ ਕੇ ਹੱਥੀਂ ਤੋਗ ਫੜਾਉਂਦੀ। ਮਾਂ ਗੁਜਰੀ, ਮਾਂ ਸਾਹਿਬ ਦੇਵਾਂ ਦੀ ਪੁਤਰੀ ਭਾਗੋ ਬਣ ਕੇ, ਜਾਲਮ ਦੇ ਨਾਲ ਮੱਥਾ ਲਾਉਣ ਲਈ ਥਾਪੀ ਦਿੰਦੀ ਮਾਂ।...

ਯੁਗ ਬਦਲਿਆ ਦੁਧ ਬਦਲਿਆ ਫਾਰਮੂਲੇ ਹੁਣ ਆਏ, ਮਾਂ ਦੀ ਗੋਦ ਥਾਂ ਪਏ ਪੰਘੂੜੇ ਬੋਤਲ ਨਾਲ ਪਤਿਆਏ। ਲਾ ਬਕਸ਼ੁਏ ਪੈਪਰ ਲਾ ਕੇ ਮਾਂ ਨੇ ਫਿਕਰ ਮੁਕਾਏ। ਗਿੱਲਾ ਸੁਕਾ ਆਪੋ ਹੋ ਲਈ ਵਿਚ ਪੰਘੂੜੇ ਪਾਏ, ਫਿਕੋ ਪੈਦੇ ਜਾਂਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੋਈ ਨਾ ਜਾਏ। ਪੁੱਤ ਕਪੜੇ ਨੇ ਹੋਈ ਜਾਂਦੇ ਮਾਂ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਮਾਂ।...

ਮਾਂ ਦਾ ਦਿਨ ਤਾਂ ਕੰਮ 'ਚ ਲੰਘੇ ਕੈਸਾ ਸਮਾਂ ਹੈ ਆਇਆ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਦਿਨ ਭਰ ਸਾਂਝੇ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਰੱਖੀ ਆਇਆ। ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿਨ ਭਰ ਠਾਹ ਠੂਹ ਕਰਦੇ, ਚੱਜ ਬਿਹਾਰ ਸਭ ਭੁਲ ਭੁਲਾ ਕੇ ਗੈਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਰਲਦੇ। ਦਾਦੀ, ਨਾਨੀ, ਭੂਆ-ਫੁੱਫੀ ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਭੁਲੇ, ਸਭ ਤੋਂ ਹੁਣ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾਉਂਦੇ ਬਸ ਟੀ ਵੀ ਬਣ ਗਈ ਮਾਂ।...

-ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਘੱਗ
ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।

ਫੋਨ: 530-695-1318

ਕਾਵਿ-ਜਗਤ

ਗਜ਼ਲ

ਧੁੱਪ 'ਚ ਸਤਦੇ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਅੱਜ ਛਾਂ ਮਿਲੀ, ਮੈਂ ਰੋ ਪਿਆ। ਬਾਅਦ ਮੁੱਦਤ ਦੇ ਸੀ ਮੈਨੂੰ ਮਾਂ ਮਿਲੀ, ਮੈਂ ਰੋ ਪਿਆ।

ਉਹੀ ਗਲਵੱਕਤੀ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੀ ਉਹੀ ਤ੍ਰਿਪਤਾ ਦੀ ਝਲਕ ਰੋਣ ਨੂੰ ਸੀ ਜਦ ਮੁਨਾਸਿਬ ਥਾਂ ਮਿਲੀ, ਮੈਂ ਰੋ ਪਿਆ।

ਪੀਘ ਸੰਧੂਰੀ ਉਦ੍ਰੇ ਵਾਲਾਂ 'ਚ ਨਾ ਆਈ ਨਜ਼ਰ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ 'ਚ ਛਣ-ਛਣ ਨਾ ਮਿਲੀ, ਮੈਂ ਰੋ ਪਿਆ।

ਸੀ ਉਦ੍ਰੇ ਨੈਣਾਂ 'ਚ ਚਿੱਤਾ ਝੋਰਿਆਂ ਦਾ ਮੋਤੀਆ, ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਖ 'ਤੇ ਸਦਮਿਆਂ ਦੀ ਛਾਂ ਮਿਲੀ, ਮੈਂ ਰੋ ਪਿਆ।

ਜੇ ਕਦੇ ਮੁਸਕਾਨ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਵਾਦੀ ਵਾਂਗ ਸਨ, ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੁੱਲਾਂ 'ਤੇ ਜਦ ਚੁਪ-ਚਾਂ ਮਿਲੀ, ਮੈਂ ਰੋ ਪਿਆ।

ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ ਸਮਝ ਕੇ, ਹੱਸ ਪਿਆ ਕਰਮਾਂ 'ਤੇ ਮੈਂ, ਡੁੱਬ ਰਹੇ ਨੂੰ ਆਸਰੇ ਦੀ ਬਾਂਹ ਮਿਲੀ, ਮੈਂ ਰੋ ਪਿਆ।

ਭੋਗਦਾ ਬੇਗਾਨਗੀ ਪੱਥਰ ਜਿਹਾ ਸਾਂ ਹੋ ਗਿਆ, ਅਜਨਬੀ ਰਾਹਾਂ 'ਚ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਮਿਲੀ, ਮੈਂ ਰੋ ਪਿਆ।

-ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੋਹਲ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਲਾਣਾ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ

ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹੈ ਭਾਰਤ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਸ ਵਕਤ ਇੱਕ ਸੌ ਪੰਝੀ ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਕਾਸੀ ਕਰੋੜ ਸਤਵੰਜਾ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਯੂਰਪ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਪਛੱਤਰ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੋਟਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਬਣ ਜਾਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਇਹ ਲੋਕ ਵੋਟਰ ਹਨ, ਪਰ ਰਾਜ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਪੋ ਵਿਚ ਗਿੱਟਮਿਟ ਕਰ ਕੇ ਸਾਂਭਣਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਕੋਈ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ੇਰ ਆਖ ਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੇਡ-ਬੱਕਰੀਆਂ ਤੇ ਹਿਰਨੀਆਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਗੂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀੜੇ-ਮਕੌੜੇ ਆਖਦਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਕੀੜੇ-ਮਕੌੜੇ ਖਾ ਕੇ ਪਲਣ ਵਾਲੇ ਸੱਪ ਅਤੇ ਬਿੱਛੂ ਮੰਨ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਰਕੱਸਾ ਕਰੀ ਬੈਠਾ ਹੈ।

ਬਹੁਤ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮਰਹੂਮ ਨਾਟਕਕਾਰ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਹੁਰਾਂ ਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਾਟਕ ਵੇਖਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਚ ਇੱਕ ਡਾਇਲਾਗ ਸੀ ਕਿ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਜੇ ਤੀਹ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਬੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਭੇਡਾਂ-ਬੱਕਰੀਆਂ? ਇਹ ਡਾਇਲਾਗ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਮੁੱਠੀ ਭਰ ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਹਾਰ ਮੰਨ ਲਈ ਤੇ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਜੂਲਾ ਆਪਣੇ ਗਲ ਪਵਾ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਸਨ। ਗੁੱਸਾ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਵੀ ਆਉਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਹਮਲਾਵਰੀ ਵਿਚੋਂ ਪੱਲੇ ਪਈ ਰਾਜਸੀ ਗੁਲਾਮੀ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਗੁਲਾਮੀ ਵੀ ਮੰਨ ਲਿਆ ਸੀ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਵੇਲੇ ਜਗਦੇ ਦੀਵੇ ਬਾਲੀਆਂ ਵਿਚ ਟਿਕਾ ਕੇ ਆਰਤੀ ਕਰਦਿਆਂ 'ਜੁੱਗ-ਜੁੱਗ ਰਾਜ ਸਵਾਇਆ ਟੋਪੀ ਵਾਲੇ ਦਾ' ਗਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਲੋਕ ਸੱਚਮੁੱਚ ਭੇਡਾਂ-ਬੱਕਰੀਆਂ ਬਣ ਗਏ ਹੋਣਗੇ ਤੇ ਹਮਲਾਵਰ ਜੋ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਣਗੇ, ਖਾਮੋਸ਼ ਰਹਿ ਕੇ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ। ਹੁਣ ਹਾਲਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ ਰਾਜਸੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਗੁਲਾਮ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਮਾਨਸਿਕ ਗੁਲਾਮੀ ਅਜੇ ਤੱਕ ਹੰਢਾ ਰਹੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੀਡਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਚੁਸਤ ਘਾਗਾਂ ਨੇ ਏਦਾਂ ਦੀ ਚਾਟ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਧਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉਤੇ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੇਡਾਂ-ਬੱਕਰੀਆਂ ਤੇ ਕੀੜੇ-ਮਕੌੜੇ ਆਖੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਗੁੱਸਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ।

ਜਦੋਂ ਹੱਥਲੀ ਲਿਖਤ ਲਿਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ 'ਭਾਰਤ ਭਾਗ ਵਿਧਾਤਾ' ਵਾਲੀ ਕਿਸਮਤ ਦੀ ਪੁਤੀ ਵਿਚੋਂ ਕੀ ਨਿਕਲੇਗਾ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰੀ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਚੱਲੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਆਖਰ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਬੋਲੀ ਸੁਣੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਮਨ ਦੁਖੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੋਕ ਇਸ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਆਗੂ ਨਸੀਬ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਰੋਧ ਆਪਣੇ ਜਾਂ ਦੂਸਰੀ ਧਿਰ ਦੇ ਲੀਡਰ ਦੇ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਰਾਜਸੀ ਪੈਂਤੜਿਆਂ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਉਸ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਲਈ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਿਹੜੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੀ। ਇਸ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗੋਲਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸੁਣਿਆ ਕਰਦੇ ਸਾਂ ਕਿ ਫਲਾਣਾ ਲੀਡਰ ਜਾਂ ਲੀਡਰਨੀ ਆਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਇਕੱਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਹਨੇਰੀ ਜਿਹੀ

ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿਚ ਲੋਕ ਜਦੋਂ 'ਹਨੇਰ ਪੈ ਗਿਆ' ਕਹਿਣ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਕੋਈ ਮੰਦ-ਭਾਗੀ ਗੱਲ ਵਾਪਰ ਗਈ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਹਨੇਰੀ ਆਈ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਲੀਡਰ ਦੇ ਚਹੇਤਿਆਂ ਦਾ ਮਨ ਖੁਸ਼ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਦੂਸਰੀ ਧਿਰ ਦਾ ਕੱਖ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ। ਜਦੋਂ ਕਿਤੇ ਹਨੇਰੀ ਆਵੇ, ਉਹ ਸਭਕ ਉਤੇ ਚੱਲਦੀ ਕਿਸੇ ਬੱਬੇ ਹੋਏ ਰੂਟ ਮੁਤਾਬਕ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਹੁੰਝਾ ਫੇਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ, ਰਾਹ ਵਿਚ ਆਏ ਹਰ ਮਾੜੇ-ਧੀੜੇ ਨੂੰ ਛਿੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਵੀ ਹਨੇਰੀ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਦੇ ਮਾੜੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਦੀ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣਾ ਸੁੱਝਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਪੁੱਛਣ ਦੀ ਜੁਰਅਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦੇ ਕਿ ਆਉਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਬਹਾਰ ਆ ਜਾਵੇ, ਹਨੇਰੀ ਕਾਹਤੋਂ ਲਿਆਉਣ ਲੱਗੇ ਹੋ?'

ਫਿਰ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੇ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਲਈ। ਹਨੇਰੀ ਦੀ ਥਾਂ ਸੁਨਾਮੀ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਸੁਨਾਮੀ ਤਾਂ ਹਨੇਰੀ ਦੀ ਵੀ ਵੱਡੀ ਬੇਬੇ ਸੀ। ਹਨੇਰੀ ਜਦੋਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇੱਕ ਖਾਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕਹਿਰ ਵਰਤਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਸੁਨਾਮੀ ਆਈ ਤਾਂ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਤੱਕ ਏਦਾਂ ਦਾ ਕਹਿਰ ਵਰਤਾ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਲੱਕਾ ਵਰਗੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ ਉਂਜ ਹੀ ਮਧੋਲੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਵਾਰ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਭਾਰਤੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਦੀ ਅਮੇਨੀ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਗਾਂਧੀ ਬਾਰੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਸੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਕਿ 'ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਨਹੀਂ, ਯੇ ਆਂਧੀ ਹੈ, ਦੂਸਰੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਹੈ', ਇਸ ਵਾਰੀ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਸੰਘ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਢੰਡੋਰਚੀਆਂ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸੁਨਾਮੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕੋਈ ਕੋਨਾ ਨਹੀਂ ਬਚੇਗਾ। ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ-ਉਹ ਆਗੂ ਹਨ ਤਾਂ ਆਗੂ ਰਹਿਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਆਗੂ ਨੂੰ ਆਂਧੀ (ਹਨੇਰੀ) ਤੇ ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਸੁਨਾਮੀ (ਹਨੇਰੀ ਦੀ ਵੱਡੀ ਬੇਬੇ) ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਹੋਣਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸੁਨਾਮੀ ਦੇ ਝੰਬੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜ਼ਖਮ ਹਰੇ ਕਰ ਦੇਣਗੇ। ਇੱਕ ਟੀ.ਵੀ. ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ

ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ ਕੰਢੇ ਵੱਸਦੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਮਛੇਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ 'ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੀ ਸੁਨਾਮੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਖਿਆਲ ਹੈ?' ਉਨ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਜਣੇ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਪੁੱਛਦੇ ਹੋ, ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਜਾ ਕੇ ਪੁੱਛੋ, ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਹਾਲੇ ਪਿਛਲੀ ਸੁਨਾਮੀ ਦੇ ਖਰਾਬੇ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇ, ਸਾਰੇ ਪੈਸੇ ਅਫਸਰ ਖਾ ਗਏ ਸਨ।' ਕੀ ਉਸ ਗਰੀਬ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਇਸ ਜਵਾਬ ਨੂੰ ਇਸ ਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ 'ਹਾਸਲ' ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ?'

ਦੂਸਰਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਜਾਂ ਬਦਖੋਈ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂ ਰਹੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ। ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇੱਕ ਥਾਂ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਦਾ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਉਤਰਨਾ ਸੀ, ਅੱਗੇ ਹੈਲੀਪੈਡ ਉਤੇ ਇੱਕ ਅਵਾਰਾ ਸਾਨੂ ਆ ਗਿਆ। ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਉਪਰ ਉਡ ਗਿਆ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਸਾਨੂ ਭਜਾਏ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਤਰ ਗਿਆ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਉਥੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਜਲਸੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, 'ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਮੁੱਝੇ ਰੋਕਨੇ ਕੀ ਬਾਤ ਕਰਤੇ ਹੈ, ਹੈਲੀਪੈਡ ਪਰ ਆਇਆ ਸਾਂਭ ਤੋਂ ਸੰਭਾਲ ਨਹੀਂ ਪਾਏ, ਗੁਜਰਾਤ ਸੇ ਆਏ ਸ਼ੇਰ ਕੋ ਕੈਸੇ ਸੰਭਾਲ ਲੋਗੇ?' ਉਸ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਸੀ ਕਿ 'ਮੈਂ ਗੁਜਰਾਤ ਦਾ ਸ਼ੇਰ ਹਾਂ।' ਨਾ ਵਿਚਾਰੇ ਉਹ ਲੋਕ ਸ਼ੇਰ ਹੋਣ ਦਾ ਅਰਥ ਸਮਝ ਸਕੇ, ਜਿਹੜੇ ਉਥੇ ਤਾੜੀਆਂ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਨ ਤੇ ਨਾ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆਈ ਕਿ ਲੀਡਰ ਦੇ ਸ਼ੇਰ ਹੋਣ ਦਾ ਅਰਥ ਕੀ ਹੈ? ਸ਼ੇਰ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਵਸੋਬਾ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ

ਦੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਅਰਥ ਉਥੋਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੇਰ ਮਾਸ ਖਾਣ ਵਾਲਾ ਜਾਨਵਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਖਾਣ ਲਈ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਭੇਡਾਂ-ਬੱਕਰੀਆਂ, ਗਾਂਵਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹਿਰਨਾਂ ਤੇ ਖਰਗੋਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗਵਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਵਰਨਾ ਸ਼ੇਰ ਜਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਕਿਸੇ ਆਗੂ ਨੂੰ ਸ਼ੇਰ ਕਹਿਣ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਾਕੀ ਜਨਤਾ ਦੀ ਹੈਸੀਅਤ ਉਸ ਆਗੂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਗਾਂਵਾਂ, ਭੇਡਾਂ, ਬੱਕਰੀਆਂ ਤੇ ਖਰਗੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਚਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕ 'ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖ ਵਿਚ' ਭੇਡ-ਬੱਕਰੀਆਂ ਬਣ ਕੇ ਵੀ ਖੁਸ਼ ਹੋਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਮੀਨ!

ਤੀਸਰਾ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਲੀ। ਜਨਤਾ ਦਲ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਰਦ ਯਾਦਵ ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਅਕਲ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਲੀਡਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਗੱਲਾਂ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਹੀ ਕੀਤੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਅਗਲੇ ਗੱਠਜੋੜ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਲੀ ਤਾਂ ਉਹ ਦੋ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿ ਗਿਆ। ਪਹਿਲੀ ਇਹ ਕਿ ਨਾ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਉਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਰਹਿਣੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾ ਦਿਆਂਗੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤੀਸਰੀ ਧਿਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣ ਜਾਵੇ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਨੀਕ ਚੱਲਿਆ, ਪਰ ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਜਦੋਂ ਪੁੱਛੀ ਗਈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੱਠਜੋੜ ਵਿਚ ਕਿਹੜੇ ਧੜੇ ਆਉਣਗੇ ਤਾਂ ਦਲੀਲ ਜਿਹੜੀ ਵਰਤਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, ਉਹ ਸਿਰੇ ਦੀ ਨਾਕਸ ਸੀ। ਸ਼ਰਦ ਯਾਦਵ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਮੌਕਾ ਬਣ ਲੈਣ ਦਿਓ, ਜਦੋਂ ਹੜ੍ਹ ਆ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਉਦੋਂ ਸੱਪ ਤੇ ਬਿੱਛੂ ਸਭ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਇੱਕੋ ਰੁੱਖ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜਾ ਹੜ੍ਹ ਵਿਚ ਰੁੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਚਾ ਲਵੇ, ਤੇ ਜਨਤਾ ਦਲ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਇਸ ਰੁੱਖ ਦੀ ਇਹ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਸੱਪ ਅਤੇ ਬਿੱਛੂ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਸਕਣ। ਰੁੱਖ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਜਨਤਾ ਦਲ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਨਿਭਾ ਲਵੇ ਜਾਂ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿੜ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ
ਫੋਨ: 91-98140-68455

ਯਾਦਵ ਦੀ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ, ਪਰ ਇੱਕ ਗੱਲ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਰੁੱਖ ਦੇ ਆਸਰੇ ਰਾਜ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸੱਪ ਤੇ ਬਿੱਛੂ ਹੀ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਗੇ। ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਗੱਠਜੋੜ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਪੈਣਗੇ? ਇਹਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪ ਸੀ। ਸ਼ਰਦ ਯਾਦਵ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੜ੍ਹ ਦਾ ਵਧਦਾ ਰੋੜ੍ਹ ਵੇਖ ਕੇ ਸਭ ਕੀੜੇ-ਮਕੌੜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਮਗਰ ਵੱਟ ਦੇ ਦੇਣਗੇ।

ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਲੋਕਤੰਤਰ ਹੈ ਭਾਰਤ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਸ ਵਕਤ ਇੱਕ ਸੌ ਪੰਝੀ ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਇਕਾਸੀ ਕਰੋੜ ਸਤਵੰਜਾ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਯੂਰਪ ਦੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਪਛੱਤਰ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੋਟਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਬਣ ਜਾਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਇਹ ਲੋਕ ਵੋਟਰ ਹਨ, ਪਰ ਰਾਜ ਵੋਟਰਾਂ ਨੇ ਆਪ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ, ਵੋਟਰਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਪੋ ਵਿਚ ਗਿੱਟਮਿਟ ਕਰ ਕੇ ਸਾਂਭਣਾ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਕੋਈ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ੇਰ ਆਖ ਕੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੇਡ-ਬੱਕਰੀਆਂ ਤੇ ਹਿਰਨੀਆਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਆਗੂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੀੜੇ-ਮਕੌੜੇ ਆਖਦਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਕੀੜੇ-ਮਕੌੜੇ ਖਾ ਕੇ ਪਲਣ ਵਾਲੇ ਸੱਪ ਅਤੇ ਬਿੱਛੂ ਮੰਨ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਰਕੱਸਾ ਕਰੀ ਬੈਠਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੁਝ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੈ ਤੇ ਕੁਝ ਮਾਨਸਿਕ ਗੁਲਾਮੀ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਤਾਹਨ ਸਾਲ ਹੰਢਾ ਕੇ ਵੀ ਉਹ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਧਾੜ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿਚ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਰਾਜ ਬਖਸ਼ਣ ਵਾਲੇ ਆਮ ਲੋਕ ਇੰਜ਼ਤਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਨਹੀਂ, ਕੀੜੇ-ਮਕੌੜੇ ਤੇ ਭੇਡ-ਬੱਕਰੀਆਂ ਹਨ। ਕੀੜੇ-ਮਕੌੜੇ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਨੇਰੀ ਆਵੇ ਤੇ ਹਨੇਰ ਪਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਸੁਨਾਮੀ ਆ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰ ਢਾਹ ਜਾਵੇ, ਰਾਜ ਚਲਾਉਣੀ ਜਮਾਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਸੌ ਪੰਝੀ ਕਰੋੜ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ? ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਹੁਣ ਕੋਈ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?'

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਲਓ
ਅਤੇ 50 ਮਿੰਟ ਮੁਫਤ ਲਓ

10 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ

AMANTEL.COM

\$25 ਵਿਚ 2600 ਮਿੰਟ (43.5 ਘੰਟੇ)

**ਘਰ ਦੇ ਫੋਨ ਅਤੇ ਸੈਲ ਫੋਨ
ਲਈ ਇਕੋ ਰੇਟ**

**ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਰਵਿਸ, ਜਿੰਨੀ ਕਾਲ ਕਰੋਗੇ ਓਨੇ ਹੀ ਮਿੰਟ ਕੱਟੇ ਜਾਣਗੇ।
ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨਾਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਲੰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਢੇਰ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰੋ।**

24/7 Customer Service Available

Same rate for lanline and mobile.

ਟੌਲ ਫਰੀ ਨੰਬਰ 1-888-652-6268

732-983-4332/4333

ਖੂਬ ਭਰਿਆ ਫਰਿਜ਼ਨੇ ਦਾ ਦੇ ਰੋਜ਼ਾ ਖੇਡ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਾ

ਫਰਿਜ਼ਨੇ (ਬਿਊਰੋ): ਇਥੇ ਬੰਬੇ ਬਿਜਨਸ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਹੋਏ ਦੋ ਰੋਜ਼ਾ ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਡ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਜਿਥੇ ਵਾਲੀਬਾਲ

ਵਾਲੀਬਾਲ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹੁੰਚੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਵਾਲੀਬਾਲ ਸੁਟਿੰਗ

ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ, ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਹੋਤਾ ਨੇ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ

ਸੁਣਿਆ। ਉਸਤਾਦ ਲਾਲ ਚੰਦ ਯਮਲਾ ਜੱਟ ਦੇ ਸ਼ਾਗਿਰਦ ਰਾਜ ਬਰਾੜ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਕੁਮੈਂਟੇਟਰ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਡਿਆਲਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਲਤ 'ਤੇ ਕਟਾਕਸ਼ ਕਰਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਸੁਣਾ ਕੇ ਵਾਹਵਾ ਖੱਟੀ। ਬੀਬੀ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖੁਸ਼ਾਮਦੀ ਲਹਿਜੇ ਵਿਚ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਕੀਤਾ।

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਸਥਾਨਕ ਕਾਂਗਰਸਮੈਨ ਜਿਮ ਕੋਸਟਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਅਮੀਰ ਵਿਰਸੇ ਦੀ

ਬਡਿਆਲ, ਐਡਮ ਢਿੱਲੋਂ, ਮਸਿਲ ਗਸਟ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟੇਸ਼ਨ, ਵੇਲਵੇ ਟਰੱਕ ਸੇਲਜ਼, ਲੀਨੋ ਐਂਡ ਰਾਜੂ ਸੰਘਾ, ਮਹਿਤਾ ਐਂਡ ਪੰਮਾ ਟਰੇਡ, ਗੋਪੀ ਤੇ ਜੰਗੀਰ ਸਿੰਘ, ਮੇਸ਼ੀ ਭਲਵਾਨ, ਨਿੱਝਰ ਬੁਦਰਜ਼ ਮੰਡੇਰਾ, ਗੈਰੀ ਗਰੇਵਾਲ, ਬੰਟੀ, ਗੁੱਲੂ, ਐਂਡੀ, ਜਗਰਾਜ ਗਿੱਲ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਮੈਂਡੀ ਤੂਰ, ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ, ਮਿੱਟੂ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਰਾਜੂ ਕੋਕਰਨ, ਸੁੱਖੀ ਘੁੱਮਣ, ਭੱਠਲ ਬੇਕਰਜ਼ਫੀਲਡ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨੀਲਾ ਸੰਘੋਤਾ, ਪਾਲ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਲਾਖ

ਸੁਟਿੰਗ ਤੇ ਸਮੇਸ਼ਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਰੱਸਾਕਸ਼ੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦਿਲਚਸਪ ਰਹੇ, ਉਥੇ ਮੇਲੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਵਾਰਿਸ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ

ਤੇ ਸਮੇਸ਼ਿੰਗ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬੜੇ ਦਿਲ ਖਿੱਚਦੇ ਰਹੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚੇ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੇ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ

ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ।

ਮੇਲੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਵਾਰਿਸ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ 'ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸਾ' ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੰਬੇ ਬਿਜਨਸ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਗਹਿਮਾ-ਗਹਿਮੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਮੇਲਾ ਕਰੀਬ ਸਵੇਰੇ ਦਸ ਕੁ ਵਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੀਟਾ ਮਾਛੀਕੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਇਰਾਨਾ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿਚ ਸਭ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਰੇਡੀਓ ਹੋਸਟ ਪਾਲ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ

ਰਾਹੀਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੇਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ 10 ਮਈ ਨੂੰ ਵਾਲੀਬਾਲ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦਾ ਓਟ ਆਸਰਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਅਰਦਾਸ ਉਪਰੰਤ ਹੋਈ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਕੋਲੋਂ ਰੀਬਨ ਕਟਵਾ ਕੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦਾ ਰਸਮੀ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਬੂਤਰ ਅਤੇ ਗੁਬਾਰੇ ਵੀ ਹਵਾ ਵਿਚ ਛੱਡੇ ਗਏ।

ਕੈਲਗਰੀ ਨੇ ਪਹਿਲਾ, ਸਰੀ 'ਏ' ਨੇ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਸਰੀ 'ਬੀ' ਨੇ ਤੀਜਾ ਇਨਾਮ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂਕਿ ਫਰਿਜ਼ਨੇ 'ਏ' ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਚੌਥਾ ਇਨਾਮ ਆਇਆ। ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਦੀ ਕੁਮੈਂਟਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕੁਮੈਂਟੇਟਰ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਡਿਆਲਾ ਅਤੇ ਬਬਲਾ ਮਲੂਕੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ-ਪੁਰਾਣੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਖੂਬ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚੌਖੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੀ।

ਸਮੂਹ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਅਗਾਜ਼ ਕੀਤਾ। ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰ ਪਾਲ ਸਹੋਤਾ ਵੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਹੋਏ।

ਵਾਰਿਸ ਭਰਾਵਾਂ-ਮਨਮੋਹਨ ਵਾਰਿਸ, ਸੰਗਤਾਰ ਅਤੇ ਕਮਲ ਹੀਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਵੇਂ-ਪੁਰਾਣੇ ਸਭਿਅਕ ਗੀਤ ਸੁਣਾ ਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ। ਵਾਰਿਸ ਭਰਾ ਵੀ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਪੂਰੇ ਮੂਡ ਵਿਚ ਸਨ ਅਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਚਿੱਤ ਹੋ ਕੇ

ਤਾਰੀਫ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮੇਲੇ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਕਾਫੀ ਸਰਗਰਮ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਵਲੋਂ ਲਾਏ ਗਏ ਬੂਥ 'ਤੇ ਕਾਫੀ ਗਹਿਮਾ-ਗਹਿਮੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ।

ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ, ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਗੋਲਡੀ (ਐਲ ਆਰ ਸੀ), ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ, ਵਿੱਕੀ ਹੀਰ, ਬਿੱਟੂ ਕੁੱਸਾ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਪਾਲੀ ਥਾਂਦੀ ਤੇ ਟਹਿਲ ਸਿੰਘ ਥਾਂਦੀ ਨੇ ਭਰਵੀਂ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ।

ਮੇਲੇ ਦੇ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਵਿਚ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਠ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਟੁੱਟ, ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਰੱਕੜ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਤੇ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਜੱਸੀ ਸਟੋਨ ਟਰੱਕਿੰਗ, ਨੀਟੂ

ਬਰਾੜ, ਪਾਲ ਸਹੋਤਾ, ਪੰਮਾ ਸੈਂਦੇਕੇ ਤੇ ਜੱਸੀ, ਪ੍ਰੀਤ ਬਰਾੜ, ਬੋਬੀ ਸਿੰਘੂ, ਸੈਮ ਬੁਦਰਜ਼, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਗੋਲਡੀ ਚੌਹਾਨ, ਗਿੱਲ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ, ਮਿੱਕੀ ਸਿਆਲ, ਪ੍ਰਮੋਦ ਲੋਈ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੌਧਰ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕਈ ਸੱਜਣ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਮੇਲੇ ਲਈ ਯਮਲਾ ਜੱਟ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਡਾਇਮੰਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ, ਸੁਪਰ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਸੈਲਮਾ, ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਕਰਦਰਜ਼, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਸੈਲਮਾ, ਮਾਲਵਾ ਵੈਲਫੇਅਰ ਕਲੱਬ, ਆਜ਼ਾਦ ਕਲੱਬ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਬ-ਵੇ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਇੰਡੋ-ਯੂ ਐਸ ਹੈਰੀਟੇਜ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਇੰਡੋ-ਅਮੇਰੀਕਨ ਹੈਰੀਟੇਜ ਫੋਰਮ, ਸ਼ਹੀਦ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਨੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ।

ਸੈਲਮਾ ਦੇ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਫੰਡਰੇਜ਼ਰ

ਸੈਲਮਾ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਬਿਊਰੋ): ਸੈਲਮਾ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬਣੇ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰਦਿਆਂ ਫੰਡਰੇਜ਼ਰ ਲਈ ਗਿਧੇ-ਭੰਗੜੇ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਛੋਟੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਗੱਭਰੂਆਂ-ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਨੇ ਕੋਰੀਓਗ੍ਰਾਫੀ, ਗਿੱਧੇ ਅਤੇ ਭੰਗੜੇ ਦੇ ਐਸੇ ਜੋਹਰ ਵਿਖਾਏ ਕਿ ਗੋਰੇ ਵੀ ਅਸ ਅਸ ਕਰ ਉਠੇ। ਇਸ

ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਿਰਕੱਢ ਆਗੂਆਂ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧਰ, ਗੁਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ ਅਤੇ ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਗਿਧੇ-ਭੰਗੜੇ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਈਆਂ। ਸਿਟੀ ਮੇਅਰ ਕਿਨੀਥ ਗਰੇਅ ਨੇ

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼ਾਇਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ ਨੇ ਵੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਰੂਬੀ ਕੌਰ ਸਰਾਂ

ਨੇ ਕੀਤਾ। ਸ਼ੋਅ ਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਟੈਪਲ ਆਫ ਪੈਸੇਫਿਕ-ਸੈਲਮਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਮੇਅਰ ਗਰੇਅ ਵਲੋਂ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ 54 ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਰਿਲਾਇੰਸ ਅੱਵਲ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਰਿਲਾਇੰਸ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ 54 ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅੱਵਲ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫੋਬਰਸ ਦੀਆਂ 2000 ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀਆਂ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾਈ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਚੀਨ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸਿਖਰਲਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫੋਬਰਸ ਦੀਆਂ 'ਕੌਮਾਂਤਰੀ 2000' ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਆਮਦਨ, ਮੁਨਾਫ਼ੇ, ਪਰਿਸੰਪਤੀ ਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾਪੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਵਪਾਰਕ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਚੀਨ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੂਚੀਬੱਧ ਕੰਪਨੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ 10 ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਪੰਜ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੀ ਉਥੇ ਦੀਆਂ ਹੀ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ 2000 ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਦਬਦਬਾ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 564 ਉਥੇ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜਾਪਾਨ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੈ।

ਫਰਿਜ਼ਨੇ 'ਚ ਬੱਬੂ ਮਾਨ ਦਾ ਸ਼ੋਅ 31 ਨੂੰ

ਫਰਿਜ਼ਨੇ (ਬਿਊਰੋ): ਇਥੇ ਗਾਇਕ ਬੱਬੂ ਮਾਨ ਦਾ ਸ਼ੋਅ ਆਉਂਦੀ 31 ਮਈ, ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ 7:30 ਵਜੇ ਤੋਂ ਵਾਰਨਰ ਥੀਏਟਰ (1400 ਫੁਲਟੋਨ ਸਟਰੀਟ, ਫਰਿਜ਼ਨੇ) ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇਥੇ ਰੋਇਲ ਤਾਜ

ਨਿਰੋਲ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸ਼ੋਅ ਹੋਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਿਫਰੈਸ਼ਮੈਂਟ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਵੀ ਉਚੇਚਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਟਿਕਟਾਂ ਸਥਾਨਕ ਭਾਰਤੀ ਸਟੋਰਾਂ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ 559-217-0370 ਜਾਂ 559-577-6791 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਉਘੇ ਸ਼ਾਇਰ ਅਤੇ ਗਜ਼ਲਗੋ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ, ਪਾਲ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਸੁੱਖੀ ਹੋਅਰ, ਦਿਲਬਾਗ ਬੰਗੜ, ਗੁਰਦੀਪ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ, ਅਵਤਾਰ ਗੋਂਦਾਰਾ, ਬਲਰਾਜ ਬਰਾੜ, ਕੇ ਬੀ ਬਰਾੜ, ਹੈਰੀ ਮਾਨ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਚ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੋਅ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ-ਹਰਸ ਬਰਾੜ ਅਤੇ ਪਰਮਜੀਤ ਮਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ

ਹਰਜਿੰਦਰ ਢਿੱਲੋਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਨਟੋਮਸ ਵਿਚ ਤੀਆਂ 13 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ (ਬਿਊਰੋ): ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਨਾਲ ਜੋੜੀ ਰੱਖਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਤਹਿਤ ਨਟੋਮਸ ਵਿਚ ਚੌਥਾ ਤੀਆਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਆਉਂਦੀ 13 ਜੁਲਾਈ, ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੇਲੇ ਲਈ ਦਾਖਲਾ ਮੁਫਤ ਹੈ।

ਮੇਲੇ ਸਬੰਧੀ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਮਨਜੀਤ ਸਿਵੀਆ, ਮਨਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ, ਚਰਨਜੀਤ ਗਿੱਲ, ਸਨਦੀਪ ਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਗਿੱਲ ਆਦਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮੇਲਾ ਫੋਰ ਪੁਆਇੰਟ ਬਾਈ ਸ਼ੈਰੇਟਨ ਹੋਟਲ (4600 ਡਕਹਾਰਨ ਡਰਾਈਵ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ) ਵਿਚ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ ਇਕ ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਤੱਕ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗਿੱਧਾ, ਭੰਗੜਾ, ਹਾਸਰਸ ਸਕਿੱਟਾਂ ਅਤੇ

ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਝਲਕ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਤੀਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ ਸਬੰਧੀ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਮਨਜੀਤ

ਤੀਆਂ ਦੇ ਮੇਲੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਬੀਬੀਆਂ

ਸਿਵੀਆ ਨਾਲ ਫੋਨ: 916-717-5445 ਅਤੇ ਚਰਨਜੀਤ ਗਿੱਲ ਨਾਲ ਫੋਨ: 916-601-1274 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਿਵੀਆ ਨਾਲ ਫੋਨ: 916-717-5445 ਅਤੇ ਚਰਨਜੀਤ ਗਿੱਲ ਨਾਲ ਫੋਨ: 916-601-1274 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਇੰਡੀਆ ਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਰਵਿਸ

www.011india.com

- ✓ ਵਧੀਆ, ਸਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼
- ✓ ਬਗੈਰ ਪਿੰਨ ਤੋਂ ਵਰਤੋ
- ✓ ਸਪੀਡ ਵਾਲੇ ਨੰਬਰ ਸੈਟ ਕਰੋ

\$25 2,500 Minutes

ਅਮਰੀਕਾ ਜਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਇਕੋ ਰੇਟ

ਸਾਡੀ ਸਰਵਿਸ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੋ।

Limited Time Offer. Restrictions & Additional Fees Apply.

800.914.1013 • 408.659.9400

The Anu Attorney Immigration Law Firm Law offices of Anu Peshawaria

*More than 25 years of experience *Internationally Awarded-Extraordinary ability *Served as Legal Advisor to Govt. of India, Embassy of India, Washington, DC

Anu Peshawaria
Attorney at Law

Licensed to practice Immigration & Bankruptcy in all 50 states. More than 20 year experience in US immigration & Indian law

US IMMIGRATION

- *Green Cards (Investor, Employment)
- *E-2 investor Visa, L1 (Intra Company)
- *Family Green Card, Fiancee Visa
- *Deportation Defense, VAWA, U Visa
- *Asylum, Appeals, Ninth Circuit Court
- *H1B, Computer Engineers, Cooks, Teachers, Students, Doctors, Nurses, Physical Therapist

ਪੰਜਾਬੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ, ਹਿੰਦੀ ਤੇ ਉਰਦੂ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰੋ

ਹੁਣ ਸਿਆਟਲ ਵਿਚ ਵੀ ਦਫਤਰ ਖੁਲ੍ਹ ਚੁਕਾ ਹੈ

Contact numbers:

Seattle, WA

Ph: 206-774-0907

Fremont, California

Ph: 510-353-0102

Cell Phone 510-299-1907

Toll free: 1-866-586-6297

anu@anuattorney.com

www.anuattorney.com

FAMILY LAW

- *Divorce *Annulment
- *International Custody

INCORPORATIONS

- *International Contracts, Mergers
- *Attorney Supreme Court of India

*Bankruptcy Consultation & Filing

46560 Fremont Blvd., STE#205, Fremont, CA 94538
801, Pine Street, # 24 C, Seattle, Washington 98101
Offices: Seattle, WA *Fremont, CA *UK *Canada *India

Weekends & Evening Appointments Available

new **HD 1080p Solution**
TRUE
HD-SDI
IP & ANALOG

Quality
Never
Seen
Before

- Licence Plate Reader
- Cash Register Interface.
- Fully Trained Tech.Staff.
- 16 Year Satisfied Customer.

commvision@sbcglobal.net

2
Year
Warranty

vista
CCTV TECHNOLOGY

Call Security specialist:

Mr. Sukhpal

1-661-586-5080

PUNJABI AMERICAN HERITAGE SOCIETY (PAHS) YUBA CITY PRESENTS...

20th
ANNUAL

Punjabi American Festival

ਪੰਜਾਬੀ
ਮੇਲਾ

YUBA CITY

BABBU MAAN

AASHA SHARMA Host

JASWANT SHAAD Host

HARVINDER RIAR
Resource Jans Punjabi

SUNDAY • MAY 25, 2014
YUBA SUTTER FAIRGROUNDS

442 FRANKLIN AVE • YUBA CITY, CA 95991 • 11AM TO 8PM

TOP NORTH AMERICAN BHANGRA & GIDDHA TEAMS

Documentaries, Ethnic Dancers, comedy skits and much more...

Tickets: Pre: \$15 | Door: \$20

Available at local Punjabi Stores | Children under 5 Free

OVER 50 BOOTHS

Featuring: Arts & Crafts, Traditional Clothing,
Children's Games, Punjabi Cuisine, Mahandi,
Jewelry, Henna Tattoos and More!

Information / Booths / Participation / Sponsorship:

530.844.0247

WWW.PUNJABIHERITAGE.ORG

PAHS can't guarantee performance of advertised artists in case of circumstances beyond our control.

ਬਾਬਾ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕਸਰ 'ਚ ਦੀਵਾਨ ਲਾਉਣਗੇ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ (ਬਿਊਰੋ): ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭਾਈ ਕੀ ਸਮਾਧ ਵਾਲੇ ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕਸਰ ਕਰਨੀਲੀਆ ਰੋਡ ਵਿਖੇ 16 ਤੋਂ 23 ਮਈ ਤੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀਵਾਨ ਸਜਾਉਣਗੇ।

ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਮੁਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬਾਬਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੱਚ ਖੰਡ ਨਿਵਾਸੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵਰੋਸਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਫੋਨ 559-284-1635 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਹੁਣ ਨਵੀਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹੱਥ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਡੇਢ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬੰਦ ਸਿੱਖ ਕੈਦੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਕੇਂਦਰ 'ਚ 16 ਮਈ ਮਗਰੋਂ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੈਦੀਆਂ 'ਚੋਂ ਪੱਕੀ ਰਿਹਾਈ ਬਾਬਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕੇਸ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਹੱਤਿਆ ਕਾਂਡ ਤਹਿਤ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੀ ਬੁਡੈਲ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਸਿੱਖ ਕੈਦੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮੀਤਾ ਤੇ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੱਕੀ ਰਿਹਾਈ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਨਾਂਹਪੱਖੀ ਰਵੱਈਆ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ

ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਪਸ਼ਟ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਸਿੱਖ ਕੈਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 14 ਸਾਲਾਂ ਮਗਰੋਂ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅਗੇਤੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਅਗਾਉਂ ਰਿਹਾਈਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ 18 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਬੈਠੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੈਦੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵੀ ਹੁਣ 26 ਮਈ 'ਤੇ ਪੈ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਮੌਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

M.K. Nijjar DDS Ruchi Nijjar DDS

Laser Dentistry
No shots, No Drill,
No Pain.

Family Dentistry
Cosmetic Dentistry

*Esthetic Crowns, Bridges &
Dentures Teeth Whitening * Oral
Surgery Root Canal Treatments*

*Treatments & Prevention of Gum
Diseases New Patients &
Children Welcome*

510-794-7058

WWW.DRNIJJAR.COM

(Across From Washington Hospital & Bart)
1895 Mowry Ave. Ste 104 Fremont

Jammu Chiropractic

ਕੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਕਮਰ, ਗਰਦਨ, ਗੋਡਿਆਂ, ਸਿਰ ਦਰਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜੋੜਾਂ ਦੇ ਦਰਦ ਜਾਂ ਪੱਠਿਆਂ ਦੇ ਦਰਦ ਨੇ ਸਤਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ?

**ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਦਰਦ ਤੋਂ
ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਿਵਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।**

*We Accept Personal Injury
(PI) Cases*

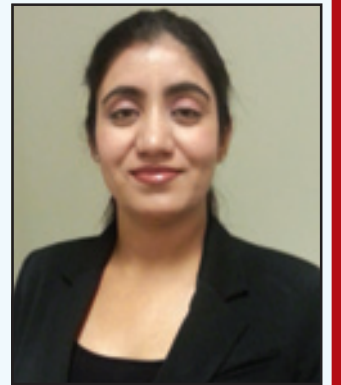
**Medicare & Most
Private Insurances
Accepted**

Contact: Dr. Baljit Jammu

Doctor of Chiropractic

Ph: 510-940-8236

1090 La Playa Dr., Hayward CA 94545

ਪੰਜਾਬ ਟਰੱਕ ਵਾਸ਼ ਐਂਡ ਰਿਪੇਅਰ

Punjab Truck Wash & Repair 2301 Simpson Street, Kingsburg, CA 93631

ਫਰੀਵੇ ਦੇ ਬਹੁਤ ਨਜ਼ਦੀਕ- 99 ਨਾਰਥ ਤੋਂ ਐਗਜ਼ਿਟ 112, 99 ਸਾਊਥ ਤੋਂ ਐਗਜ਼ਿਟ 114

*Truck Trailer
Wash \$55*

***ਨਵੇਂ ਪੁਰਾਣੇ ਟਾਇਰ *ਬਰੇਕ
*ਆਇਲ ਚੇਂਜ *ਰੀਅਰਐਂਡ
*ਸਸਪੈਂਸ਼ਨ *ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ
*ਕਲੱਚ *ਵੈਲਡਿੰਗ**

**Oil Change Special \$179.99
Labour \$55 per hour**

**All major and
minor repairs.**

**ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਕੰਮ
ਵਾਜਬ ਰੇਟ**

Free Parking

**Steering Tires
American
(set of two)
\$799.99**

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖ, ਗਰਜਾ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: 559-897-2323, ਸੈਲ: 209-923-1110

ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਨਾਚ

ਕਮਲਜੀਤ ਨੇ ਲਾਇਆ ਰੰਗਾਂ ਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਮੇਲਾ

ਲੁਧਿਆਣੇ ਵੱਸਦੀ ਖੁਸ਼ਨਵੀਸ (ਕੈਲੀਗ੍ਰਾਫਰ) ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਅਤੇ ਦਿਲ-ਓ-ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਕਲਾ ਦਾ ਵਾਸਾ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਛੋਹ ਨਾਲ ਅੱਖਰ ਨੱਚਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਇਹ ਕੈਨਵਸ ਉਤੇ ਨਾਗ ਵਾਂਗ ਮੇਲਦੇ ਦਿਸਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਰੰਗ ਭਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬੋਲਦੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਕਲਾ ਦੀ ਦਾਤ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਲਗਨ ਸਦਕਾ ਉਹਨੇ ਖੁਸ਼ਨਵੀਸੀ (ਕੈਲੀਗ੍ਰਾਫੀ) ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਆਯਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਸੰਜਮਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਹਦੀ ਇਸ ਕਲਾ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਕੁ ਗੱਲਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀ ਹਨ।

ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ

ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ ਅਜੇ ਛੋਟੀ ਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕਾਗਜ਼ ਉਤੇ 'ਓ' 'ਅ' ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਇਹ ਯਤਨ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਘੁਲ ਕੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਕਲਾ ਦਾ ਰੂਪ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਲਵੇਗਾ। 12ਵੀਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਉਹਨੂੰ ਦੋ ਬੁਰਸ਼ ਤੋਹਫੇ ਵਜੋਂ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਅੱਖਰਕਾਰੀ ਵੱਲ ਉਚੇਚਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ।

ਸੰਜਮਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ: +91-98720-21979

ਉਝ ਇਸ ਕਲਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਣ ਵਾਲਾ ਉਹਨੂੰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਇਕੱਲੀ ਹੀ ਇਸ ਪੈਂਡੇ ਉਤੇ ਤੁਰ ਪਈ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਨਵੀਸਾਂ (ਕੈਲੀਗ੍ਰਾਫਰਾਂ-ਲਿਪੀਕਾਰਾਂ) ਬਾਰੇ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗ ਪਈ।... ਤੇ ਅੱਜ ਕਮਲਜੀਤ ਉਮਦਾ ਖੁਸ਼ਨਵੀਸ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਬਣਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। 2011 ਅਤੇ 2012 ਵਿਚ ਗੁਰਮੁਖੀ ਖੁਸ਼ਨਵੀਸੀ ਬਾਰੇ ਉਹਦੀਆਂ ਦੋ ਨੁਮਾਇਸ਼ਾਂ ਲੱਗ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਹ ਅੱਖਰ ਵਾਹ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਬੁਰਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਹੱਥ ਵੀ ਕੈਨਵਸ ਉਤੇ ਮਾਨੋ ਉਡਾਰੀਆਂ ਭਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਗੁਰਮੁਖੀ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵੱਲ

ਕਮਲਜੀਤ ਦਾ ਮੋਤ ਵੀ ਇਤਫਾਕ ਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ ਅਤੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੇਰਠ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਹੈ। ਉਥੇ ਪੰਜਾਬੀ/ਗੁਰਮੁਖੀ ਉਸ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਵੀ ਸੰਗਤੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਉਸ ਨੂੰ ਘਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ, ਤੇ ਉਹ ਹਰ ਵਾਰ ਘੋਸਲ ਮਾਰ ਜਾਂਦੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਲੁਧਿਆਣੇ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਅਸੰਭਵ ਹੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਨੀ ਅਤੇ ਲਿਖਣੀ ਸਿੱਖੀ; ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬੀ ਖੁਸ਼ਨਵੀਸੀ ਵੱਲ ਰੁਖ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰਮੁਖੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਉਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ, “ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਇਹ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਹੀ ਖੁਸ਼ਨਵੀਸੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੀ। ਮੈਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਲੋਂ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਜੇ ਮੈਂ ਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਸਦਾ ਇਹੀ ਪਛਤਾਵਾ ਰਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਮੌਕਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਪਿੱਠ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।” ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਲਜੀਤ ਨੇ ਆਪਣਾ ਰਾਹ ਆਪ ਚੁਣਿਆ। ਉਹਦੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬੀ ਵੱਲ ਮੁੜਨਾ ਬਹੁਤ ਔਖਾ ਤਾਂ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਲਗਨ ਰੰਗ ਲਿਆਈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਉਹ ਸ਼ਾਇਰ ਰੋਬਰਟ ਫਰੋਸਟ ਨੂੰ ਸਦਾ ਯਾਦ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਉਹਨੂੰ ਅਕਸਰ ਯਾਦ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ:

ਉਹ ਪੈਂਡਾ ਫੜੇ

ਜਿਹੜਾ ਜਾਪਦਾ ਏ ਚੌਥੀ ਕੂਟ,
ਜਣਾ-ਖਣਾ ਕਰਦਾ ਨਹੀਂ
ਜੇਰਾ ਜਿੱਥੋਂ ਜਾਣ ਦਾ।
ਗੱਲ ਤਾਂ ਹੀ ਬਣਦੀ ਹੈ
ਸਫਰਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ।

ਖੁਸ਼ਨਵੀਸੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ ਬਹੁਤ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕੀਤਾ ਕੰਮ ਖੁਦ ਬੋਲੇਗਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾਏਗਾ; ਤੇ ਹੋਇਆ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਵਾਹੇ ਅੱਖਰ ਕੈਨਵਸ ਤੋਂ ਉਠ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਵੱਸੇ ਅਤੇ ਹੁਣ ਕੁਤਰੀਆਂ, ਮੱਘਾਂ, ਲੈਪਸ਼ੇਡ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਾਰੇ ਦੀਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਉਤੇ ਵੀ ਆਣ ਟਿਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਮ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪੁੱਜ ਕੇ ਖੁਸ਼ਨਵੀਸੀ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਰਾਹ ਮਿਲਿਆ। ਕੰਪਿਊਟਰ ਤੋਂ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਵੰਗਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਣ 'ਤੇ ਉਹ ਆਖਦੀ ਹੈ- “ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਾਜੇ-ਨਿਵਾਜੇ ਹੱਥਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੰਪਿਊਟਰ ਕੀ ਕਰੇਗਾ ਭਲਾ? ਕੰਪਿਊਟਰ ਦਾ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਨਾ ਹੁੰਦਾ...”

ਖੁਸ਼ਨਵੀਸੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਨਾਚ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਕਲਾਕਾਰ ਨੇ ਖੁਦ ਹੱਥਾਂ, ਅੱਖਾਂ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦਾ ਸਾਜ ਵਜਾਇਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਠੀਕ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਖੁਸ਼ਨਵੀਸੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਹੈ। ਕੈਲੀਗ੍ਰਾਫੀ ਗਰੀਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਖੁਸ਼ ਖਤ ਹੱਥ-ਲਿਖਤ ਹੈ, ਪਰ ਕੈਲੀਗ੍ਰਾਫੀ ਇਕੱਲੀ ਖੁਸ਼ ਖਤ ਹੱਥ-ਲਿਖਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਦੀ ਅੱਜ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉਮਦਾ ਮਿਸਾਲ ਕਮਲਜੀਤ ਕੌਰ ਹੈ।

ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ

ਕਾਲਮ 'ਆਖ ਤਸਵੀਰਾਂ ਬੋਲਦੀਆਂ' ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਲਮ ਨੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਖੂਬ ਹਲੂਣਿਆ ਹੈ। ਤਸਵੀਰ ਦੇਖ ਕੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜੋ ਵਲਵਲੇ ਉਠਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਇਕ-ਦੋ ਸਤਰਾਂ 'ਚ ਸਾਨੂੰ ਤਸਵੀਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜੇ। 'ਗਾਗਰ ਵਿਚ ਸਾਗਰ' ਭਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਮਿਲੇਗੀ। ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਫੋਟੋ ਨਾਲ ਕਾਵਿ ਟੋਟਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪਾਸ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਕੋਈ ਵਧੀਆ ਤਸਵੀਰ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਵੀ ਇਸ ਕਾਲਮ ਲਈ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਵਾਰ ਕੈਪਸ਼ਨ ਭੇਜਣ ਲਈ ਆਖਰੀ ਤਾਰੀਖ 24 ਮਈ 2014 ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-117

ਤਸਵੀਰ: ਜਸਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖੰਨਾ

ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੁੜੇ ਸਕੂਲੋਂ ਬੀਬੇ ਰਾਣੇ,
ਇਕ ਸਿਖਰ ਦੁਪਹਿਰਾ, ਉਤੋਂ ਦੂਰ ਗਰਾਂ।
ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਜੁਗਤ ਬਣਾਈ,
ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਤਾਣ ਛਤਰੀ, ਕਰ ਲਈਏ ਛਾਂ।

ਕੈਪਸ਼ਨ ਮੁਕਾਬਲਾ-115

ਵੱਡੀ ਹੋ ਕੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ
ਨੀ ਤੂੰ ਸੁੱਖ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮਾਣੇਂ।
-ਗੁਰ ਪ੍ਰਜਾਪਤ, ਨਿਉ ਯਾਰਕ

ਗੁੱਡੀ ਵੀ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ
ਜਦੋਂ ਸਭ ਲੱਗੇ ਕੱਢਣ ਛੱਲੀਆਂ।
ਆਪਣੇ ਦੁਆਲੇ ਢੇਰ ਬਣਾਂਦੀ
ਚੁੱਕ ਚੁੱਕ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੀਆਂ ਛੱਲੀਆਂ।
ਵਿਚ ਬੈਠੀ ਆਪਣਾ ਮਨ ਪ੍ਰਚਾਉਂਦੀ
ਤੱਕ ਤੱਕ ਸੰਤਰੀ-ਪੀਲੀਆਂ ਛੱਲੀਆਂ।
ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਉਹ ਫੁੱਲੀ ਨਾ ਸਮਾਵੇ
ਜਾਪਣ ਉਸ ਨੂੰ ਹੱਸਦੀਆਂ ਛੱਲੀਆਂ।

-ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰੀ

ਛੱਲੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਵਿਹੜਾ
ਵਿਚ ਖੇਡੇ ਲਾਡੇ ਰਾਣੀ।
ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਿੰਦਣ ਲੋਕੀਂ
ਧੀਆਂ ਬਰਕਤ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ।
ਧੀਆਂ ਪਿਰ ਹਨ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ
ਧੀਆਂ ਦਾ ਨਾ ਕੋਈ ਸਾਨੀ।

-ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ

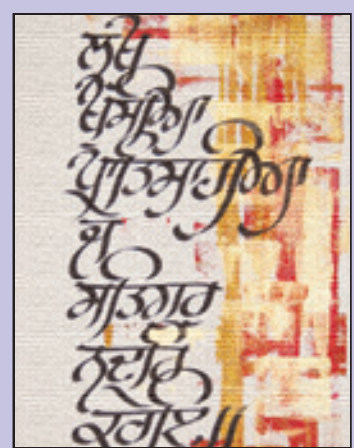
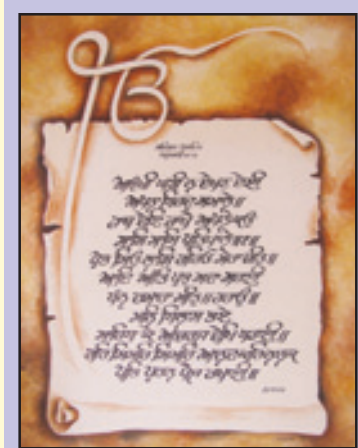
ਜਿਸ ਘਰ ਮੈਂ ਜੰਮੀ ਜਾਈ
ਉਸ ਘਰ ਭਰ ਭਰ ਅਨਾਜ।
ਛੱਲੀਆਂ ਸੰਗ ਛੱਲੀ ਹੋਈ
ਦੱਸੇ ਕੀ ਇਹਦੇ 'ਚ ਰਾਜ।
ਮੈਂ ਦੱਸਾਂ ਜੇ ਬੁੱਝ ਨੂੰ ਸਕਦੇ
ਇਸ ਘਰੇ ਧੀਆਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ।
ਕਹਿਣ, ਧੀ ਤੇ ਪੁੱਤ ਇਕੋ ਜਿਹੇ
ਇਹ ਦਾਤੇ ਦੀ ਦਾਤਾਰ।

-ਹਰਮੀਕ ਸਿੰਘ ਵਿੱਕੀ
ਸਟਾਕਟਨ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।

ਹਾਸੇ ਹਾਸੇ ਦੇ ਵਿਚ ਨਿੱਕੀ
ਛੱਲੀਆਂ ਵਿਚ ਲਕੋਈ।
ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਲਈ ਜੋਰ ਲਗਾਵੇ
ਪਰ ਵੱਸ ਨਾ ਚਲਦਾ ਕੋਈ।
ਕੁਲੀਆਂ ਛੱਲੀਆਂ ਤਿਲਕੀ ਜਾਵਣ
ਬੋਸ, ਮਜਬੂਰਨ ਜਾਵੇ ਰੋਈ।

-ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਧੋਰ

ਖੇਡਦੀ ਖੇਡਦੀ ਕਰਦੀ ਬੱਚੀ
ਛੱਲੀਆਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ।
ਕਿਸਮਤ ਵਾਲੀ ਏਂ ਧੀਏ,
ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦਿੰਦੇ ਕੁੱਖ 'ਚ ਮਾਰ।
ਹੱਸਣ ਅਤੇ ਖੇਡਣ ਲਈ
ਸੋਚਣ ਇਸ ਉਮਰੇ ਨਿਆਣੇ,
ਮਿਲ ਜੁਲ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਸਿੱਖ ਲੈ
ਧੀਏ, ਜਿਵੇਂ ਛੱਲੀ ਦੇ ਦਾਣੇ।

ਦਰਬਾਰ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਲੋਪੋਂ

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸੁਆਮੀ ਸੰਤ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਸੰਤ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲੋਪੋਂ ਵਾਲੇ

ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸੁਆਮੀ ਸੰਤ ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਲੋਪੋਂ ਵਾਲੇ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹਿ

ਆਪ ਸਮੂਹ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਣਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਸੁਆਮੀ ਸੰਤ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੀ ਲੋਪੋਂ ਵਾਲੇ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਫੇਰੀ ਤੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਸ ਫੇਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ :

31 ਮਈ ਦਿਨ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਸ਼ਾਮ 7:00 ਵਜੇ ਅਤੇ 1 ਜੂਨ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਸਵੇਰੇ 12:00 ਵਜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਸਮੇਸ਼ ਦਰਬਾਰ, 7000 ਵਾਈਬਲ ਰੋਡ, ਬੇਕਰਸਫੀਲਡ ਫੋਨ : 661-444-6876 ਵਿਖੇ ਸੰਤ ਜੀ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਦੀਵਾਨ ਲਗਾ ਕੇ ਨਿਹਾਲ ਕਰਨਗੇ ਉਪਰੰਤ ਨਵੇਂ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਬੇਨਤੀ ਕਰਨਗੇ।

4 ਜੂਨ ਸ਼ਾਮ 7:00 ਸ਼ਾਮ ਵਜੇ 8100 ਸਟਾਈਨ ਰੋਡ ਬੇਕਰਸਫੀਲਡ 661.889.8613

5 ਅਤੇ 6 ਜੂਨ 7:00 ਤੋਂ 9:00 ਸ਼ਾਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕਸਰ 3860 ਨੌਰਥ ਕੋਰਨੇਲੀਆ ਐਵੀਨਿਓ, ਫਰਿਜ਼ਨੋ 559-271-5870

7 ਜੂਨ ਦਿਨ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ 10 ਵਜੇ ਤੋਂ 12 ਵਜੇ ਤੱਕ - ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਾਨਕਸਰ ਡੈਲਹਾਈ - 14525 ਕੈਪਗਰਾਊਂਡ ਰੋਡ ਡਲਹਾਈ - 209-918-2013, 916-753-4928

7 ਜੂਨ ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ ਬੇਕਰਸਫੀਲਡ 2400 ਸਾਊਥ ਪੀ ਸਟਰੀਟ, ਬੇਕਰਸਫੀਲਡ

8 ਜੂਨ ਦੁਪਹਿਰ 12:00 ਵਜੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਚਖੰਡ ਈਸ਼ਰ ਦਰਬਾਰ, 7616 ਰੇਂਜਵਿਊ ਲੇਨ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ

ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਸੁਖਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ 916-826-4241, 916-730-8698

ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬੇਕਰਸਫੀਲਡ 661-444-6271

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫਰਿਜ਼ਨੋ 559-375-9800

ਜਲ ਵਿਵਾਦ: ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਨਹੀਂ ਪਲਟਾ ਸਕੇਗੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਹਿਮ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦਾ ਸੰਸਦ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਲ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ।

ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਆਰ.ਐਮ. ਲੋਧਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੇ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮੁੱਲਾਪੇਰੀਯਾਰ ਬੰਨੂ ਬਾਰੇ ਸੁਣਾਏ ਫੈਸਲੇ ਮੌਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਣ ਦਾ ਸੰਸਦ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸਬੂਤਾਂ ਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਫਸੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਅੱਗੇ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ, ਅਹਿਤਿਆਤ, ਵਿਆਪਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਤੇ ਦੋ ਸੂਬਿਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਕਹਿ ਕੇ ਉਲਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀਆਂ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ

ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦਾਇਰੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਰਹਿਣ ਸੰਸਥਾਵਾਂ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਕਸ਼ਮਣ ਰੇਖਾਵਾਂ ਹਨ, ਕੋਈ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਤੇ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਤੋਂ ਵੱਖ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦਾ ਗਠਨ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸਲਾਹ

ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇਗਾ ਅਮਨ ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦਾ ਰਾਹ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਉਪ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਵਿਲੀਅਮ ਬਰਨਜ਼ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਗਤਬਤਗੁਸਤ ਉੱਤਰੀ ਵਜ਼ੀਰਾਸਤਾਨ ਵਿਚ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਬਰਨਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ, ਬਲਕਿ ਇਸ ਸਦਕਾ ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧ ਬਣਨਗੇ।

ਬਰਨਜ਼ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰਲੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਨੱਲ੍ਹਣਾ ਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਟਿਕਾਣੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸਥਾਈ ਅਮਨ ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਅਹਿਮ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਦੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ (ਸਮੇਤ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੇ) ਨਾਲ ਚੰਗੇ ਸਬੰਧਾਂ ਲਈ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਉਪ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੁੱਜੇ ਬਰਨਜ਼ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼, ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਜਨਰਲ ਰਾਹੀਲ ਸ਼ਰੀਫ਼, ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਚੌਧਰੀ ਨਿਸਾਰ ਅਲੀ ਖਾਨ, ਵਿਦੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸਰਤਾਜ਼ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਾਇਕ ਤਾਰਿਕ ਫਾਤਿਮੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਡਾਨ' ਨੇ ਸੂਤਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਨਜ਼ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਿਖਰਲੇ ਸਿਵਲ ਤੇ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉੱਤਰੀ ਵਜ਼ੀਰਾਸਤਾਨ ਵਿਚ ਬਣੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਬਰਨਜ਼ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਣਾ

ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬਰਨਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਸੁਲਾਹ-ਸਫਾਈ ਲਈ ਕੀਤੇ ਯਤਨਾਂ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਆਸਵੰਦ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ 'ਦੁਵੱਲਾ' ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਮਝੌਤਾ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਸਦਕਾ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ, ਸਲਾਹ ਤੇ ਸੇਧ ਦੇਣ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਤੇ ਬਚੇ-ਖੁਚੇ ਅਲਕਾਇਦਾ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਕਰਦਿਆਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸਮੂਹਾਂ ਉੱਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਈ ਰੱਖੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਨਸ਼ਟ ਕਰੇ ਤੇ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰਲੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਰੋਕੇ।

ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੱਖੋਂ ਭਾਰਤ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 113813 ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਅਵਾਸ ਤੇ ਕਸਟਮ ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਮੁਤਾਬਕ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੈ ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਚੀਨੀ ਹਨ। ਚੀਨ ਤੋਂ ਇਥੇ ਪੜ੍ਹਨ ਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 290,133 ਹੈ। ਤਿੰਨ ਚੌਥਾਈ ਭਾਰਤੀ ਸਾਇੰਸ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਤੇ ਹਿਸਾਬ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 78 ਫੀਸਦੀ ਭਾਰਤੀ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਚੀਨੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 37 ਫੀਸਦ ਹੈ।

ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਸ ਵੇਲੇ 351,397 ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਇੰਸ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਤੇ ਹਿਸਾਬ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 78 ਫੀਸਦੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚੋਂ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਇਕ ਅਪਰੈਲ ਤੱਕ ਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਅੱਠ ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ (91,538) ਤੇ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ (72,223) ਦਾ ਨੰਬਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਆਲਮੀ ਭਾਈਚਾਰਾ 230 ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਦੇ ਅਗਵਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਫਿਕਰਮੰਦ

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ: ਨਾਈਜੇਰੀਆ ਵਿਚ ਦੋ ਹਮਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ 230 ਸਕੂਲੀ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਸੰਘਣੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਲਿਜਾਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਉਪਰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ, ਅਮਰੀਕਾ, ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ।

ਕੱਟੜ ਇਸਲਾਮੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੀ ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਦਿਆਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਥੇਬੰਦੀ ਪੱਛਮੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ, ਪਹਿਰਾਵੇ ਤੇ ਸੋਚ ਦੇ ਸਖਤ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਵੱਡੇ ਫਿਦਾਇਨ ਹਮਲੇ ਕਰਕੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਸਦਾ ਦੀ ਨੀਂਦ ਸੁਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੜਕੀਆਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਚੱਲ ਰਹੇ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰਥਮ ਮਹਿਲਾ ਮਿਸ਼ਨ ਓਬਾਮਾ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਤਾਲਿਬਾਨ ਦੇ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਸਖਤ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਈ ਮਲਾਲਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਨਾਈਜੇਰੀਆ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬੀ ਕਸਬੇ ਚਿਬੋਕ ਦੇ ਇਕ ਸਕੂਲ ਉਪਰ ਬੋਕੋ ਹਰਮ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ 200 ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਬੀਤੇ ਹਫ਼ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਹਮਲੇ ਵਿਚ 30 ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਗਏ। ਇਹ ਜਥੇਬੰਦੀ ਬਹੁਤ ਸੰਘਣੇ ਤੇ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਵਰਗ

ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਵਰਗ ਵਿਚ ਫੈਲੇ ਜੰਗਲ ਵਿਚੋਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵੱਡੀ ਮੁਹਿੰਮ ਛੇਤਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵੱਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਂਜ਼ ਵੀ ਇਹ ਜਥੇਬੰਦੀ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਏ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਸਾਥੀ ਤੇ ਮੁਖੀ ਗਵਾਉਣ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣ ਕੇ ਉੱਭਰੀ ਹੈ। ਜਥੇਬੰਦੀ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਮਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਣ ਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਵਿਆਹ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨਵੀ ਪਿਲੈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ

ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬਿਆਂ ਕੋਲ ਅਧਿਕਾਰ ਹਨ, ਪਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਨ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੇਰਲ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮੁੱਲਾਪੇਰੀਯਾਰ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਾਲਾ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਬੰਨੂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਦਮ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਆਰ.ਐਮ. ਲੋਧਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੇਰਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕੇਰਲਾ ਸਿੰਜਾਈ ਤੇ ਜਲ ਸੰਭਾਲ ਐਕਟ 2006 ਨੂੰ ਲਾਗੂ

ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਕੇਰਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਰਵਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਅਗਲਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਓਮਨ ਚਾਂਡੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਬੰਨੂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 120 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਡੈਮ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸਰਕਾਰ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ 142 ਫੁੱਟ ਤੱਕ ਵਧਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਡੈਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਇਹ ਪੱਧਰ 152 ਫੁੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਵੀ ਪਵੇਗਾ ਅਸਰ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਪੰਜਾਬ 'ਤੇ ਵੀ ਖਾਸਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਸਾਲ 2002 ਵਿਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਾਵੀ ਤੇ ਬਿਆਸ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀ ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਸਤਲੁਜ-ਯਮੁਨਾ ਲਿੰਕ ਨਹਿਰ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 2004 ਵਿਚ ਤੱਤਕਾਲੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਵੇਲੇ ਹੋਏ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਮਾਮਲਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਮੋੜ ਆਉਣ ਦੇ ਆਸਾਰ ਬਣ ਗਏ ਹਨ।

ਮੋਨਿਕਾ ਲੇਵਿੰਸਕੀ ਨੇ ਕਲਿੰਟਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਤੋੜੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮੋਨਿਕਾ ਲੇਵਿੰਸਕੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਿਲ ਕਲਿੰਟਨ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਤੋੜਦਿਆਂ ਕਿਹਾ

ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਣਗੇ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਚੁੱਪ ਰਹੀ, ਪਰ ਇਹ ਝੂਠ ਹੈ।

ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ 1998 ਵਿਚ ਕਲਿੰਟਨ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਖਬਰ

ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਬੰਧ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਬਣੇ ਸਨ ਪਰ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਚੁੱਕਿਆ। ਮੋਨਿਕਾ ਨੇ 'ਵੈਨਿਟੀ ਫੇਅਰ' ਰਸਾਲੇ ਲਈ ਲਿਖੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੇਖ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਕਲਿੰਟਨ ਵਿਚਾਲੇ ਜੋ ਕੁਝ ਹੋਇਆ, ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਅਫਸੋਸ ਹੈ। 40 ਸਾਲਾ ਮੋਨਿਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹੁਣ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਰਾਇ ਰੱਖੇਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੇਸ਼ੱਕ ਮੇਰੇ ਬੋਸ ਨੇ ਮੇਰਾ ਫਾਇਦਾ ਚੁੱਕਿਆ, ਪਰ ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਾਂਗੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੋਵਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਬੰਧ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਬਣੇ ਸਨ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਸੀ ਕਿ ਕਲਿੰਟਨ ਨੇ ਮੈਨੂੰ

ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਤਾਂ ਉਹ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਔਰਤ ਬਣ ਗਈ, ਜਦਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਬਦਨਾਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮੇਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਟੀਚਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਨਲਾਈਨ ਅਪਮਾਨ ਤੇ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਾਂ ਤੇ ਜਨਤਕ ਮੰਚਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ

ਬੋਲਾਂ। ਮੋਨਿਕਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮਾੜੀ ਔਰਤ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਇਹੀ ਸੀ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਬਲੀ ਦੀ ਬੱਕਰੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਿਆਸੀ, ਜਨਤਕ ਤੇ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਮੈਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰ ਛੱਡਿਆ। ਇਹ ਕੁਝ ਸੱਤਾ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅਮਰੀਕੀ ਟੀਮ ਨੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਦੱਸਿਆ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਬੋਕੋ ਹਰਮ ਬਾਗੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਗਵਾ ਕੀਤੀਆਂ 230 ਸਕੂਲੀ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਲਈ ਅਬੂਜਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਨਾਇਜੀਰੀਆ ਪੁੱਜੀ ਅਮਰੀਕੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨ ਜੇਨ ਸੈਕੀ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਕਾਰਜ ਹੈ। ਅੱਠ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਇਕ ਟੀਮ ਨਾਇਜੀਰੀਆ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਅਬੂਜਾ ਪੁੱਜੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਕਮਾਂਡ ਤੋਂ ਸੱਤ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਬੀਬੀ ਸੈਕੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਮੁਕਾਮੀ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਉਹ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਪੜਤਾਲੀਆ ਇਮਦਾਦ ਦੇਣਗੇ, ਅਗਵਾਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ, ਫੌਜੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਤੇ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ ਦੇਣਗੇ। ਪੈਂਟਾਗਨ ਦੇ ਪ੍ਰੈੱਸ ਸੈਕਟਰੀ ਰੀਅਰ ਐਡਮਿਰਲ ਜੌਨ ਕ੍ਰਿਬੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ 'ਤੇ ਨੇੜਿਓਂ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਪ੍ਰਥਮ ਮਹਿਲਾ ਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਲੜਕੀ ਮਲਾਲਾ ਨੇ ਵੀ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚੋਂ ਰਿਹਾਅ ਨਾ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰ ਕਾਂਡ ਵਾਪਰਨਗੇ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਨਾਈਜੇਰੀਆ ਭੇਜੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਇਸ ਕਾਰਜ ਵਿਚ ਮਦਦ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ।

ਕੈਨੇਡਾ ਵੱਲੋਂ ਸਾਕਾ ਕਾਮਾਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਬਾਰੇ ਡਾਕ ਟਿਕਟ ਜਾਰੀ

ਵੈਨਕੂਵਰ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ 100 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਰਤ ਵਾਪਸ ਮੋੜੇ ਗਏ ਸਮੁੰਦਰੀ ਬੋਝੇ 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਜਹਾਜ਼' ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਦੇ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਰ੍ਹੇ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਵੱਲੋਂ ਡਾਕ ਟਿਕਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਟੀਵਨ ਹਾਰਪਰ ਨੇ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਢਾਈ ਡਾਲਰ ਦੀ ਉਕਤ ਡਾਕ ਟਿਕਟ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਦੁਖਾਂਤ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਕੀਤੀ।

ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀਪਕ ਚੋਪੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਡਾਕ ਟਿਕਟ ਜਿਥੇ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਦੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਦਾ

ਅਹਿਸਾਸ ਵੀ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਨਿਊ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਐਮ.ਪੀ. ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਦੁਖਾਂਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ ਜਾਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਧਰ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਪੋਸਟ ਬਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਮੰਤਰੀ ਲੀਜ਼ਾ ਰੇਅਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਡਾਕ ਟਿਕਟ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਦੁਖਾਂਤਕ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਕਿਵੇਂ ਇਕ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਤੇ ਬਹੁਸੱਭਿਆਚਾਰਤਾ ਦੇ ਮੁਕਾਮ 'ਤੇ ਪੁੱਜਿਆ।

ਇਹ ਟਿਕਟ ਡਾਕ ਘਰਾਂ ਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਉਪਲਬਧ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 23 ਮਈ 1914 ਤੇ

ਕਾਮਾਗਾਟਾਮਾਰੂ ਜਹਾਜ਼ 376 ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਸਮੇਤ ਵੈਨਕੂਵਰ ਬੰਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਪੁੱਜਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਮੁਸਾਫਰਾਂ 'ਤੇ 21 ਜੁਲਾਈ, 1914 ਨੂੰ ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਤਸੱਦਦ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਭਾਰਤ ਮੋੜ

ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਕਲਕੱਤਾ ਬੰਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਪੁੱਜਣ 'ਤੇ 29 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ 20 ਮੁਸਾਫਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੰਗਲ ਗ੍ਰਹਿ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਚਾਰਵਾਨਾਂ 'ਚ 44 ਭਾਰਤੀ

ਲੰਡਨ: ਮੰਗਲ ਗ੍ਰਹਿ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ 705 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 44 ਭਾਰਤੀ ਹਨ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਦਾ ਇਹ ਸਫ਼ਰ 2024 ਤੋਂ ਆਰੰਭ ਹੋਵੇਗਾ।

ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਦੀ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀ 'ਮਾਰਸ ਵਨ' ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ 353 ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਮੰਗਲ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਸਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚੋਂ ਹਟਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੰਗਲ 'ਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ 44 ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿਚ 27 ਮਰਦ ਤੇ 17 ਔਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਸਫ਼ਰ ਲਈ ਦਿੱਲੀ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ, ਮੁੰਬਈ, ਕੋਲਕਾਤਾ, ਪੂਨੇ ਜਿਹੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਵੱਧ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਹਨ।

ਇਸ ਸਫ਼ਰ ਲਈ 140 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦਰਖਾਸਤਾਂ ਭੇਜੀਆਂ ਸਨ। ਪਹਿਲੇ ਗੇੜ ਵਿਚ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਆਈਆਂ ਸਨ।

ਬੈਲ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ ਉਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਬੰਦੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਹੋਰ ਵਧਾਉਂਦਿਆਂ ਸਾਨੂੰ ਦੇ ਭੇਡ ਜਾਂ ਬੈਲ-ਗੱਡੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਆਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਦ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਲ ਦੇਣਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਪਸ਼ੂ ਭਲਾਈ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਜਾਨਵਰਾਂ

ਨੂੰ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਮਲਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬਚਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਨਵਰ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਇਸ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਹੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਲਦਾਂ ਨੂੰ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਵਾਲੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ

ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੇਲੋੜੀ ਤਕਲੀਫ਼ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਉੱਚਤਮ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਕਿਉਂਕਿ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ।

ਜਸਟਿਸ ਕੇ.ਐਸ. ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜਾਨਵਰ ਵੀ ਮਾਨ ਸਨਮਾਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਸੂਬਿਆਂ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਭੇਡਾਂ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂ ਬੈਲ-ਗੱਡੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਸਿਰ ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਝੁਕ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਨਵਰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਆਦਮ ਤੇ ਹਵਾ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂਘਰ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ 'ਤੇ ਰੋਕ

ਲਾਹੌਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਘੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਸਥਿਤ ਬੀਬੀ ਨਾਨਕੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ 28 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਡਿਫੈਂਸ ਹਾਊਸਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਲਾਹੌਰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੀ ਜਸਟਿਸ ਆਇਸ਼ਾ-ਏ-ਮਲਿਕ ਨੇ ਇਕ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਈਵੈਕਿਊਈ ਟਰੱਸਟ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਬੋਰਡ (ਈ.ਟੀ.ਪੀ.ਬੀ.) ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੀਬੀ ਨਾਨਕੀ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਲਾਹੌਰ ਛਾਉਣੀ ਵਿਚ ਸਥਿਤ 28 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਡਿਫੈਂਸ ਹਾਊਸਿੰਗ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਾ ਵੇਚੇ।

ਸਿੱਖ ਵੈਲਫੇਅਰ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ 230 ਕਨਾਲ (28 ਏਕੜ) ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲਾਹੌਰ ਛਾਉਣੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਪਿੰਡ ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਹੈ ਪਰ ਟਰੱਸਟ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਵੇਚਣ 'ਤੇ ਤੁਲਿਆ ਹੈ।

ਸ. ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾ ਵੇਚਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਟਰੱਸਟ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਰਾਖਾ ਹੈ, ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਵੇਚ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਵੇਚਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਹੈ।

ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਜਾਅਲੀ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸੌਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਸੰਘੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਸਾਬਕਾ

ਚੇਅਰਮੈਨ ਆਸਿਫ ਹਾਸ਼ਮੀ ਤੇ ਪੰਜ ਹੋਰਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਸ਼ਮੀ ਲੰਡਨ ਭੱਜ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇੰਟਰਪੋਲ ਵੱਲੋਂ ਰੈੱਡ ਕਾਰਨਰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

24 ਘੰਟੇ ਸੱਤੇ ਦਿਨ ਸੁਣੋ

Listen on :
Radio Sets (CA, WA, NV)
Dial in
832-551-5029 or 605-475-6868
Android & iPhone App

www.PunjabiRadioUSA.com
Ph: 408-272-5200

ਗਲੋਬਲ ਮਲਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼, ਲੈਬਰੋਪ

ਪਿਛਲੇ 9 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ

ਟਰੱਕਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਇੱਕੋ ਛੱਤ ਥੱਲੇ

SAME DAY ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਲੇਟ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।	ਹੁਣ ਅਸੀਂ DPF Cleaning ਅਤੇ Baking ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।	STOCKTON ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ALIGNMENT SHOP • 3 Axle Alignment \$199 • Trailer Alignment \$150
Special Price for Truck Wash Grand Opening		
8 Drive Tires For \$3300 • Two Steer Tire Michelin \$1150 Kelly KDA Including Balancing (22.5 LP)		

ਗਲੋਬਲ ਮਲਟੀ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਦੀ
ਨਵੀਂ ਲੋਕੇਸ਼ਨ STOCKTON ਵਿਚ
HIGHWAY 4 ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਦੀਕ
 1950 E Miner Ave.
 Stockton, CA 95205

Ph: 209.547.9210

FAX: 209.547.9211

www.gfbontime.com, raj@gfbontime.com

REPAIR SHOP

ਟਰੱਕ ਤੇ ਟਰੇਲਰ ਦੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਾਇਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ Oil Change, Brakes, Engine Work, Tune Up, Transmission & Clutch ਆਦਿ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ Truck Alignment ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 50 ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ-ਭੁੱਲ੍ਹੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ, ਟਰੱਕ-ਟਰੇਲਰ Wash ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।

TEL: 209.547.9210

FAX: 209.547.9211

REGISTRATION SERVICES

ਟਰੱਕਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਮਿਟ ਜਿਵੇਂ IFTA, CA#, MCP, 2290, ICC, BOC III, NM & Kentucky Permit, DOT Fuel Tax, Corporation Filling ਅਤੇ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਇਸੈਂਸ ਪਲੇਟਾਂ Same Day Service ਵੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਪਲੇਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਤੁਰੰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਅਸੀਂ DOT Compliance, DOT Audit ਵਿਚ ਵੀ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

TEL: 209.982.9996

FAX: 209.982.9997

ਜੱਸੀ ਸਿੰਧੂ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿਚ ਆਇਆ ਨਵਾਂ ਮੋੜ

ਵੈਨਕੂਵਰ: ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕ ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜੱਸੀ ਸਿੰਧੂ ਨੂੰ ਭਾੜੇ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੁਪਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮਿਤਰਕਾ ਦੀ ਮਾਂ ਮਲਕੀਤ ਕੌਰ ਸਿੰਧੂ ਤੇ ਮਾਮੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਦੇਸ਼ਾ ਦੀ ਭਾਰਤ ਹਵਾਲਗੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਗਰੈਗਰੀ ਫਿੰਚ ਵੱਲੋਂ 25 ਸਾਲਾ ਮਰਹੂਮ ਜੱਸੀ ਸਿੰਧੂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕੇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਦੋਸ਼ੀ ਪਿਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨਗੇ।

ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੌਕੇ ਦੋਵੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀਡੀਓ ਕੈਮਰੇ ਰਾਹੀਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਹਵਾਲਗੀ ਤੱਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਗਲੇ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਭਾਰਤ ਹਵਾਲਗੀ ਕਰੇਗਾ ਜਦਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁਧ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਪੀਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਜੰਮਪਲ ਜੱਸੀ ਸਿੰਧੂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਪੰਜਾਬ ਜਾ ਕੇ ਮਿੱਠੂ ਨਾਮਕ ਰਿਕਸ਼ਾ ਚਾਲਕ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਨ 2000 ਵਿਚ ਜੱਸੀ ਸਿੰਧੂ ਨੂੰ ਭਾੜੇ ਦੇ ਹਤਿਆਰਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨਹਿਰ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ

ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦੀ ਮਾਂ ਅਤੇ ਮਾਮੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ

ਕਾਤਲਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਹੋਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਜੱਸੀ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਉਸ ਦੀ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦੀ ਮਾਂ ਤੇ ਮਾਮੇ ਨੇ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਮਲਕੀਤ ਕੌਰ ਸਿੰਧੂ ਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਦੇਸ਼ਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਹਵਾਲਗੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਜੰਮਪਲ ਜਸਵਿੰਦਰ ਉਰਫ ਜੱਸੀ ਸਿੰਧੂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ

ਸਬੰਧ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਕਾਉਂਕੇ ਕਲਾਂ ਨਾਲ ਹੈ। ਦਸੰਬਰ 1994 ਵਿਚ ਜੱਸੀ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਗਈ ਜਿਥੇ ਉਸ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਉਰਫ ਮਿੱਠੂ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸਬੰਧ ਬਣਾ ਲਏ।

15 ਮਾਰਚ 1999 ਨੂੰ ਜੱਸੀ ਮਿੱਠੂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਵਾਸਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਬਗੈਰ ਪੰਜਾਬ ਚਲੀ ਗਈ ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਨੇ 19 ਅਪਰੈਲ 1999 ਨੂੰ

ਕੋਰਟ ਮੈਰਿਜ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਵਾਈ। ਜੂਨ 1999 ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਮਗਰੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜੱਸੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਗੜ ਗਏ। 9 ਮਾਰਚ 2000 ਨੂੰ ਜੱਸੀ ਦੇ ਮਾਮੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਦੇਸ਼ਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਗਰਾਓਂ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਮਿੱਠੂ ਉਪਰ ਉਸ ਦੀ ਭਾਣਜੀ ਨਾਲ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਵਿਆਹ ਕਰਨ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ।

ਇਧਰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ 6 ਅਪਰੈਲ 2000 ਨੂੰ ਜੱਸੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੁੱਟਮਾਰ ਤੇ ਧਮਕੀਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿਚ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਪਣੀ ਇਕ ਸਹੇਲੀ ਕੋਲ ਚਲੀ ਗਈ। 12 ਮਈ 2000 ਨੂੰ ਜੱਸੀ ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਈ। 13 ਮਈ 2000 ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਮਿੱਠੂ 'ਤੇ ਪਾਏ ਜਬਰੀ ਵਿਆਹ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਝੁਠਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। 8 ਜੂਨ 2000 ਨੂੰ ਜੱਸੀ ਤੇ ਮਿੱਠੂ 'ਤੇ ਅਣਪਛਾਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ।

ਮਿੱਠੂ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਇਆ ਤੇ ਜੱਸੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। 9 ਜੂਨ ਨੂੰ ਜੱਸੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨਹਿਰ ਵਿਚੋਂ ਬਰਾਮਦ ਹੋਈ। ਉਸ ਦੀ ਗਰਦਨ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲੇ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਪਾਏ ਗਏ। ਅਕਤੂਬਰ 2005 ਨੂੰ ਜੱਸੀ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿਚ 7 ਵਿਅਕਤੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਕੈਨੇਡਾ ਰਹਿੰਦੇ ਮਾਮੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਦੇਸ਼ਾ ਤੇ ਮਾਂ ਮਲਕੀਤ ਕੌਰ ਸਿੰਧੂ ਦਾ ਨਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਮੌਤ

ਬਰਨਾਲਾ: ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਭੋਤਨਾ ਵਾਸੀ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੋਪਾ ਜੋ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਕਰੀਬ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੀ ਭੇਤਭਰੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਜਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਡੁੱਬਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਿੰਡ ਭੋਤਨਾ ਵਾਸੀ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਹੋਪਾ (22) ਕਰੀਬ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਕੰਪਨੀ ਰਾਹੀਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਗਿਆ ਸੀ।

ਉਥੋਂ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲੀ ਹੈ ਕਿ 3-4 ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਸ਼ਿਪ 'ਤੇ ਨਹਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੈਰ ਤਿਲਕ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਗਿਆ ਸੀ। ਤਿੰਨ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚੋਂ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਮਿਲ ਗਈ। ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੜਕਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਰਕੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਪਰਮਿੰਦਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਜਹਾਜ਼ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਕਰਕੇ ਹਕੀਕਤ ਜਾਣਨੀ ਚਾਹੀ ਤਾਂ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਵੱਖਰੇ ਜਵਾਬ ਮਿਲੇ। ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਲ ਬਦਸਲੂਕੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਕੈਦ

ਲੰਡਨ: ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਕਾਵੈਂਟਰੀ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਪੈਨਸ਼ਨਰ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ 20 ਸਾਲਾ ਗੋਰੀ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਵਾਰਵਿਕ ਦੀ ਕ੍ਰਾਉਨ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ 20 ਸਾਲਾ ਕੋਰਲ ਮਿਲਰਚਿਪ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਸਿਟੀ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਿੱਖ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨਜ਼ਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿਖਾਈ ਸੀ। ਮਿਲਰਚਿਪ ਨੇ ਡਿੱਗੇ ਪਏ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨੂੰ ਮੁੱਕੇ ਮਾਰਦੀ ਤੇ ਸਿੱਖ ਬਜ਼ੁਰਗ ਪੈਨਸ਼ਨਰ ਦੀ ਪੱਗ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗੀ ਪਈ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਸੀ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਜੱਜ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਲੜਕੀ ਨੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਕੈਦ ਤੇ ਚੋਰੀ ਦੇ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਕੇਸ ਵਿਚ 20 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਵਿਚ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨੱਕ 'ਤੇ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਸੀ।

ਹਮਲਾਵਰ ਮੁਟਿਆਰ ਕੋਰਲ ਮਿਲਰਚਿਪ

ਉਹ ਵੈਸਟ ਮਿਡਲੈਂਡਜ਼ ਦੇ ਕੋਵੈਂਟਰੀ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਸਨ ਤੇ ਭੁੱਲਣ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ (ਡਿਮੈਂਸ਼ੀਆ) ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਸੀ। ਤਿੰਨ ਕੁ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਸਿਹਤ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਮਿਲਰਚਿਪ ਨੇ ਕੁੱਟਮਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਏ ਸਨ। ਜੱਜ ਨੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਸੰਗੀਨ ਅਪਰਾਧ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ (ਪੀੜਤ) ਆਪਣੀ ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਤੇ ਬਿਮਾਰੀ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਨਿਤਾਣਾ ਸੀ। ਉਹ ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਭੱਦਰ ਪੁਰਸ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਤੁਸੀਂ ਉਂਜ

ਹੀ ਲੰਘ ਸਕਦੇ ਹੋ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਉੱਪਰ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ। ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਉਸ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਖ਼ਤਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਲੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਪੰਜਾਬਣ ਦੇ ਅਗਵਾ ਕੇਸ 'ਚ ਵਕੀਲ ਹੀ ਆਇਆ ਅੜਿੱਕੇ

ਟੋਰਾਂਟੋ: ਇਥੇ ਦੋ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਸਣੇ ਤਿੰਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲੇ ਅਗਵਾ ਕੇਸ ਵਿਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਨੇ ਉਲਟਾ ਵਕੀਲ ਨੂੰ 5.80 ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ ਜੋ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਹੈ। ਜੱਜ ਮੁਤਾਬਕ ਕਰਾਉਨ ਪਰਾਸੀਕਿਊਟਰਾਂ ਨੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਲੁਕਾਈ ਰੱਖੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਹ ਸਬੂਤ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ 18 ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਗੁੱਝੇ ਰਹੇ। ਇਹ ਰਕਮ ਇਸ ਕੇਸ 'ਤੇ ਆਏ ਖਰਚੇ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਹੈ ਜੋ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ 400-700 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟੇ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਤਾਰੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ 2011 ਵਿਚ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (27), ਅਸੋਗਿਆਨ ਗੁਨਾਲਿੰਗਮ(30) ਤੇ ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਜੱਸਲ (28) ਨੇ ਬਰੈਪਟਨ ਦੀ 38 ਸਾਲਾ ਵੀਰਪਾਲ ਬਰਾੜ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਘਰੋਂ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਇਕ ਲੱਖ ਡਾਲਰ ਦੀ ਫਿਰੋਤੀ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਪੀੜਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਣਪਛਾਤੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਦੋ ਦਿਨ ਤੱਕ ਬੰਦੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਮਾਰਿਆ ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ। ਵੀਰਪਾਲ ਦੇ ਬੈਂਕ ਕਾਰਡ ਖੋਹ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿੰਨ ਨੰਬਰ ਮੰਗੇ ਗਏ। ਸੂਹ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁਡਾ ਲਿਆ ਤੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ।

ਉਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਪੈਂਟ 'ਚੋਂ ਬਣਾ ਤੇ ਔਰਤ ਦੇ ਲਾਇਸੈਂਸ, ਚੈੱਕ ਤੇ

ਮੋਬਾਈਲ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਮਗਰੋਂ ਕੇਸ ਚੱਲਣ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਵੀ ਇਹ ਦੱਸਣ ਵਿਚ ਢਿੱਲੀ ਰਹੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਬਣਾ ਤੇ ਨਿਕਸ਼ੁੱਕ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੱਜ ਸਕਾਰਿਕਾ ਮੁਤਾਬਕ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਪੀਸੀ ਗੈਟੀ ਨੇ ਗਵਾਹੀ ਦੌਰਾਨ ਬਰਾਮਦ ਸਾਮਾਨ ਗੁਆਚਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਬੂਲੀ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ।

ਇਸ ਕਚਿਘਰਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਜੱਜ

ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮਿਸਟ੍ਰਾਇਲ ਐਲਾਨਣ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਛੁੱਟ ਗਏ ਹਨ। ਉਧਰ, ਜੱਸਲ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀਪਕ ਪਰਾਦਕਰ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਤਸੱਲੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਕਰਾਉਨ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਕੰਨ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਜੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਤੇ ਕਰਾਉਨ ਕੇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੇ ਰੋਅ ਵਿਚ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਸਟੇਅ ਮੰਗੇਗਾ।

ਦਲਿਤਾਂ ਨਾਲ ਭੇਦਭਾਵ ਖਿਲਾਫ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ 'ਚ ਮਤਾ ਪੇਸ਼

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਇਕ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤ, ਨੇਪਾਲ ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦਲਿਤਾਂ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੇਦਭਾਵ ਤੇ ਛੂਤਛਾਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਐਲਨਰ ਹੋਮਸ ਨੌਰਦਨ ਨੇ ਮਤਾ ਨੰਬਰ 566 ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਤੇ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚਲੀ ਛੂਤਛਾਤ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦਲਿਤਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਮੰਦਭਾਗਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਮਤਾ ਸਦਨ ਦੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਭੇਜਦਿਆਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਭਾਰਤ, ਨੇਪਾਲ ਤੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਤੇ ਏਸ਼ੀਆਈ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ ਉਪਰੋਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛੂਤਛਾਤ ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ। ਇਹ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਮਤੇ ਵਿਚ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਏ ਜਿਹੜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਛੂਤਛਾਤ ਤੇ ਭੇਦਭਾਵ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਆਪਣੇ ਦਬਾਅ ਸਦਕਾ ਹੀ ਦਲਿਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਧਿਆਪਕ ਕਰਨਗੇ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਟੋਰਾਂਟੋ ਦੀ ਸੈਰ

ਜਲੰਧਰ (ਬਿਊਰੋ): ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ, ਸਕੂਲ ਮੁਖੀਆਂ ਤੇ ਡਾਇਟਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲਾਂ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਪੱਤਰ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਅਕਾਦਮਿਕ ਸੈਸ਼ਨ 2014-15 ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ 50 ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਟੀਚਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਟੋਰਾਂਟੋ, ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ

ਚੋਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ

ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ, ਮਿਡਲ, ਹਾਈ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਪੱਧਰ

ਤੱਕ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਆਪਣੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਤਜਰਬਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਸਾਲ ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਹੋਰ ਬਾਕੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵੱਲੋਂ 10 ਜੁਲਾਈ ਤੱਕ ਆਈਲੈਟ, ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 6.5 ਬੈਂਡ ਜਾਂ ਟੋਫਲ ਵਿਚ 79-93 ਪ੍ਰਾਯਿੰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਸ ਆਈਲੈਟਸ ਤੇ ਟੋਫਲ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਖਰਚਾ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਖੁਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਚਾਰ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਕੇ ਪਰਤਨ ਪਿੱਛੇ ਅਧਿਆਪਕ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ ਪਰ ਬਤੌਰ ਰਿਸੋਰਸ ਪਰਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਲਈਆਂ ਜਾ ਸਕਣਗੀਆਂ।

ਮੇਰੇ ਲਈ ਦੇਵੀ ਤੇ ਗਾਇਕਾ ਮਾਂ ਸੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ

ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸੁਨੱਖੇ ਲੋਕ ਹੀ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਉਮਰ ਵਿਚ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਦੇਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਮਨੁੱਖ ਅੰਦਰ ਤੁਰੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਲ ਵਾਹੁਣ ਲਈ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਦੇਖਦੇ ਹਨ, ਕਈ ਨੈਣ-ਨਕਸ਼ ਦੇਖਣ ਲਈ, ਤੇ ਅੰਦਰਤੋਂ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤੇ ਹਾਰ-ਸ਼ਿੰਗਾਰ ਕਰਨ ਲਈ। ਜਿਹੜੇ ਸੁਨੱਖੇ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਵੀ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਤਾਂ ਵੇਖੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚਲੇ ਵੇਖਣ ਵਿਚ ਕੀ ਹਰਜ ਹੈ; ਪਰ ਕਈ ਸੋਹਣੇ ਤਾਂ ਬੜੇ ਸਨ ਪਰ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ

ਚੁੱਕ ਕੇ ਵੇਖਣ ਆਏ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦਾ ਸੰਵਾਦ ਮੈਨੂੰ ਹਾਲੇ ਤੀਕ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਿਆ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਕਾਕਾ ਨਹਿਰੂ ਆਇਆ ਸੀ, ਪਿੰਡ ਨੌਰੇ ‘ਠਾਰਾ-ਉਨੀ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, ਤੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਆਈ ਸੀ ਬੀਬੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ। ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਚਾਅ ਨਾਲ ਵੇਖਣ ਗਏ ਸੀ, ਤੇ ਅੱਜ ਸ਼ਲਿੰਦਰ ਵੇਖ ਓਦੋਂ ਵੀ ਦੁੱਗਣਾ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹਿਆ ਫਿਰਦੈ।”

ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਮਾਲ ਰੋਡ, ਤੇ ਮਾਲ ਰੋਡ ‘ਤੇ ਰੁਬੇਰਾ ਬਿਲਡਿੰਗ। ਇਸ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਕਿੱਥੇ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਉਹ ਇਥੇ ਹੀ ਹੋਈਆਂ। ਮੇਰੀ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਦਿੱਲੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੈਂ ਦਿੱਲੀ ਜਾਂਦਾ, ਪੂਰਾ-ਪੂਰਾ ਦਿਨ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰ ਦਿੰਦਾ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਅਰਥ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਮਝ ਨਾ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਹੋਣ, ਪਰ ਮੈਥੋਂ ਇਹ ਖੁਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਾਂਭ ਰਹਿੰਦੀ ਕਿ ਮੈਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਹਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਸੰਗੀਤ ‘ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਨ ਦਾ ਹੱਜ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਮੈਨੂੰ ‘ਛੋਟਾ ਵੀਰ’ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਉਹਦਾ ਰੁਤਬਾ ਆਪਣੀ ਜਨਮ ਦੇਣੀ ਮਾਂ ਵਰਗਾ ਹੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ,

ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ ਵਿਚ ਫੋਟੋ ਖਿਚਾਉਣ ਸਮੇਂ ਆਪਣੇ ਦੋਹਰੇ ਨਾਲ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ। ਨਾਲ ਹਨ ਲੇਖਕ ਭੋਰਾ

ਵਿਚ ਹਾਮੀ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਭਰੀ ਕਿ ਕਰਤੂਤਾਂ ਅਕਸਰ ਗੰਧਲਾ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਤਾਂ ਰੱਜ ਕੇ ਵੇਖਿਆ ਪਰ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਵੀ ਚੇਤੇ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਵੀ ਵੋਟ ਪਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਨਹੀਂ, ਤੁਹਾਡੇ ਗੁਣਾਂ ਦਾ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਹੀ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਕਰ ਕੇ ਕਈਆਂ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਖੇਡਦਿਆਂ ਯੱਕੇ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵਾਲਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਰੰਗ ਦੀ ਦੁੱਕੀ ਨਾਲ ਵੀ ਸਰ ਜਿੱਤ ਲੈਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇਵੀ ਮਾਂ ਹੈ। ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਂ ਰੱਜ ਕੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹਾਂ; ਇਹ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਬਾਕੀਆਂ ਵਾਂਗ ਸੁਣਿਆ-ਵੇਖਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ; ਸਗੋਂ ਮਾਂ ਜਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਵਾਂਗ ਉਹਦੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਨਾਲ ਬੁੱਕਲ ਦਾ ਨਿੱਘ ਵੀ ਲਿਆ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਛਿਤੀਆਂ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਤਰੰਗਾਂ ਵੀਹ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਖਿੱਚ ਕੇ ਲੈ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਮੇਰੀ ਉਮਰ ਉਦੋਂ ਮਸਾਂ ਬਾਈ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਘਰ ਆਈ। ਉਦੋਂ ਉਹ ਪੇਂਡੂਆਂ ਲਈ ਰੇਡੀਓ ਗਾਇਕਾ ਸੀ। ‘ਮਾਂਵਾਂ ਤੇ ਧੀਆਂ ਰਲ ਬੈਠੀਆਂ ਨੀ ਮਾਏ’ ਉਸ ਵੇਲੇ ਜਲੰਧਰ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਹਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਵੱਜਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪੇਂਡੂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਲਈ ਉਹ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨਹੀਂ, ਸ਼ਲਿੰਦਰਾਂ ਸੀ। ਲੁਧਿਆਣੇ ਤੋਂ ਉਹਨੂੰ ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ‘ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਭੋਰੇ ਚੱਲਣੈ।’ ਉਹਨੇ ਨਾਂਹ ਨਾ ਕੀਤੀ। ਸੱਤਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਅੰਬੈਸਡਰ ਕਾਰ ਕਿਰਾਏ ‘ਤੇ ਕਰ ਕੇ ਅਸੀਂ ਪਿੰਡ ਗਏ। ਉਹ ਦੋ ਕੁ ਘੰਟੇ ਰੁਕੀ ਤੇ ਚਾਹ ਪੀ ਕੇ ਪਰਤ ਗਈ। ਅੱਧਾ ਪਿੰਡ ‘ਕੱਠਾ’ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਉਹਨੂੰ ਵੇਖਣ ਲਈ। ਉਦੋਂ ਕੈਮਰਿਆਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਹੁਣ ਵਾਲੇ ਖਲਜਗਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂ ਨਾ ਜਾਣੇ, ਪਰ ਇਹ ਸੱਚ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪੇਂਡੂਆਂ ਲਈ ਗਾਇਕਾ ਨਹੀਂ, ਦੇਵੀ ਸੀ। ਉਹਨੂੰ ਘਰੇ ਹੁੱਕਾ

ਜਦੋਂ ਜਲੰਧਰ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਕਈ ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ ਮੈਥੋਂ ਹੀ ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਟੈਲੀਫੋਨ ਲਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਇਕ ਵਾਰ ਮੈਂ ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਗਿਆ। ਉਹ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਕਿਧਰੇ ਜਾਣ ਲਈ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ। ਜਦ ਨੂੰ ਰਿਕਸ਼ਾ ਆ ਗਿਆ। ਆਂਹਦੀ, “ਅਸ਼ੋਕ ਤੈਨੂੰ ਕੋਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਤਾਂ ਨਹੀਂ।” ਮੈਂ ਨਾਂਹ ‘ਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾਇਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਨਾਲ ਹੀ ਰਿਕਸ਼ੇ ‘ਤੇ ਬਿਠਾ ਲਿਆ। ਉਹ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ‘ਤੇ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਉਹ ਮੇਰਾ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ ਸੀ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਕੁੱਤਾ ਮਾਰਕਾ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਸਟੂਡੀਓ ਅਤੇ ਦਫਤਰ ਵੇਖਿਆ। ਅੱਗੇ ਦੀਦਾਰ ਸੰਧੂ ਨਾਲ ਉਹਦੇ ਦੋ-ਗਾਣੇ ਭਰੇ ਜਾਣੇ ਸਨ। ਇਹ ਗੀਤ ‘ਜੇਨ ਲਿਆਇਆ ਨੀ ਦਿੱਲੀਉਂ ਸੁਰਮੇਦਾਨੀ’ ਜਦੋਂ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਸਵਾਲ ਜਿਹਤਾ ਰੰਗੀਲੇ

ਜੱਟ ਨਾਲ ‘ਭਾਂਡੇ ਕਲੀ ਕਰਾ ਲਓ’ ਜਾਂ ‘ਕਿੰਜ ਬੀਤੀ ਮੁਕਲਾਵੇ ਵਾਲੀ ਰਾਤ’ ਕਰ ਕੇ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਤੇਈਏ ਬੁਖਾਰ ਵਾਂਗ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦਾਦੇ ਕੋਲ ਬੈਠਿਆਂ ਮੈਂ ਪੁੱਛ ਹੀ ਲਿਆ, “ਲੱਠੇ ਦੀ ਚਾਦਰ ਵਰਗੇ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਇੰਦਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਉਣੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਲਗਦੇ।” ਜੁਆਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨੇ ਉਹ ਗੱਲ ਹੀ ਕਹੀ ਜਿਹੜੀ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, “ਅਸ਼ੋਕ ਤੈਨੂੰ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਦਾ ਨੂੰ ਪਤਾ, ਤੂੰ ਹਾਲੇ ਨਿਆਣਾਂ, ਤੇਰਾ ਸਿਰ ਗਿੱਲਾ। ਸੋਢੀ ਸਾਹਿਬ ਚਲੇ ਗਏ ਨੇ...ਘਰ ਦਾ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਕੁਝ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕੁਛ ਤਾਂ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪੈਣੇ।” ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਉਥੇ ਹੀ ਘੁੱਟ ਲਏ।

ਸਾਲ 1989 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ‘ਚ ਸ਼ੌਂਕੀ ਮੇਲਾ ਅਰੰਭ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ੌਂਕੀ ਐਵਾਰਡ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਐਵਾਰਡ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਚੱਲ ਪਈ। ਪਹਿਲੀ ਇਹ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖਰਾਬ ਹਾਲਾਤ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਆਵੇਗੀ? ਉਹ ਵੀ ਮਾਹਿਲਪੁਰ! ਦੂਜੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਚਲੇ ਅਸ਼ੋਕ ਚਾਰ ਅੱਖਰ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਦੇ, ਪਰ ਇਸ ਅਲੂਣੇ ਜਿਹੇ ਮੁੰਡੇ ਦੇ ਨਾਂ ‘ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਆਉਣ ਲੱਗੀ ਐ? ਆਪਣੇ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸ਼ਾਇਰ ਪ੍ਰੋ. ਅਜੀਤ ਨੇ ਤਾਂ ਕਈ ਥਾਂ ਕਹਿ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਐਵੇਂ ਰੋਲੈ, ਉਹਨੇ ਕਿੱਥੇ ਆਉਣੇ ਇੰਦਾਂ ਦੇ ਮੇਲਿਆਂ ‘ਤੇ? ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਕਈ ਨਿੱਕੇ-ਨਿੱਕੇ ਖਰਬੂਜੇ ਵੀ ਮਿਸਰੀ ਵਾਂਗ ਸੁਆਦ ਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 29 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਮੇਲਾ ਸੀ, ਪਰ ਟੈਲੀਫੋਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਉਹਨੇ ਕਈ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੈਨੂੰ ਖਤ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਫਰੰਟੀਅਰ ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵਾਂਗੀ, ਹੋਟਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਦੇਣਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਐਮ.ਜੀ. ਗੋਤਮ ਜਲੰਧਰ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸਨ ਤੇ ਡਾ. ਲਖਵਿੰਦਰ ਜੌਹਲ ਸਹਾਇਕ ਨਿਰਮਾਤਾ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਜੌਹਲ ਨੂੰ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਆਉਣ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਅੱਧੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਗੋਡੇ-ਗੋਡੇ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਜੌਹਲ ਨੇ ਫਟਾ-ਫਟ ਕੇਂਦਰ ਲਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ‘ਤੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀਉਂ ਢੋਲਕ ਵਾਲਾ ਨਾਲ ਆਇਆ। ਕਮਰਾ ਮੈਂ ਸਕਾਈ ਲਾਰਕ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਬੁੱਕ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਸਤਾਈ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਪੁੱਜ ਗਈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਜੌਹਲ ਨੇ ਪ੍ਰੋ. ਅਤੇ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਉਹਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਉਹ ਉਸ ਦਿਨ ਦੁਖੀ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਸੀ ਕਿ ਉਹਦੇ ਕੰਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਫਿੰਸੀ ਇੰਨਾ ਦੁਖੀ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਹਲਕਾ-ਹਲਕਾ ਬੁਖਾਰ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਇਸ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਕੇ ਬਾਗੋ-ਬਾਗ ਹੋਈ ਫਿਰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਤਾਂ ਜਲੰਧਰ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ‘ਤੇ ਉਹਦੀ ਮਹਿਮਾਨ-ਨਿਵਾਜ਼ੀ ਚੰਗੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ ਚਲੇ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਜੇ ਤਿਲ-ਫੁਲ ਭੇਟਾ ਉਹਨੂੰ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਦੇਣੀ ਹੀ ਸੀ, ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਟੀ.ਏ., ਡੀ.ਏ. ਸਮੇਤ ਸਾਥੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਵੱਧ ਪੈਮੇਂਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ‘ਅਜੀਤ’ ਦੇ ਸਹਾਇਕ ਸੰਪਾਦਕ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕ ਨੇ ਉਦੋਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕੀਤੀ ਸੀ।

29 ਜਨਵਰੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਤਤਕੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਲੈ ਕੇ ਜਲੰਧਰ ਲੈਣ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਸਤਨਾਮ ਮਾਣਕ ਅਤੇ ‘ਅਜੀਤ’ ਦਾ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਐਡੀਟਰ ਪਰਮਜੀਤ ਵਿਰਕ ਵੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਆਏ। ਜੌਹਲ ਕੈਮਰਿਆਂ ਦਾ ਲਾਮ-ਲਸ਼ਕਰ ਲੈ ਕੇ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਗਰਾਊਂਡ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਕਤਾਕੇ ਦੀ ਠੰਢ ਨਾਲ ਸੁੰਗਤਿਆ ਪੰਡਾਲ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਦਮ ਨਿੱਘਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਅੰਬੀਆਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਕਹਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤਾਲੀਆਂ ਨਾਲ ਗੂੰਜਣ ਲੱਗ ਪਈ। ਮੰਨੋਗੇ ਕਿ ਉਹੀ ਪ੍ਰੋ. ਅਜੀਤ

ਉਹਦੇ ਸਵਾਗਤ ਲਈ ਆਇਆ। ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਦੇ ਯਾਰ ਤੇ ਨਾਟਕਕਾਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਬਾਹਰਲਾ ਨੇ ਉਹਦੇ ਗਲ ਹਾਰ ਪਾਇਆ। ਇੰਜ ਮੈਂ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸਾਂ, ਬਲਕਿ ਪਹਿਲੇ ਮੇਲੇ ਦਾ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਵੀ ਫਿਰ ਪ੍ਰੋ. ਅਜੀਤ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਮੇਲੇ ਤੋਂ ਬਾਲ ਰਸਾਲੇ ‘ਨਿੱਕੀਆਂ ਕਰੂੰਬਲਾਂ’ ਦਾ ਸੰਪਾਦਕ ਬਲਜਿੰਦਰ ਮਾਨ ਅਤੇ ਰਾਓ ਕੈਂਡੇਵਾਲ ਮੇਰੀਆਂ ਦੋ ਬਾਹਾਂ ਬਣ ਗਏ।

ਖੈਰ! ਸ਼ੌਂਕੀ ਮੇਲੇ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਜ਼ਿਕਰ ਤਾਂ ਮੈਂ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਕਰਾਂਗਾ, ਪਰ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੂਰਦਰਸ਼ਨ ਨੇ ਮੇਰੀ ਨਿੱਕੀ ਉਮਰ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਨੂੰ ਕਵਰੇਜ ਦੇ ਕੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਹੋਰ ਮੇਲਾ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਮੇਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਠ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਮੇਰੀ ਆਓ-ਭਗਤ, ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਗਹਿਰਾਵੇ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਤੇ ਮੇਲੇ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਹਫਤੇ ਜਦੋਂ ਸਤਨਾਮ ਮਾਣਕ ਨੇ ‘ਅਜੀਤ’ ਦੇ ਐਡਵਾਰੀ ਐਕ ਵਿਚ ਸੰਪਾਦਕੀ ਪੰਨੇ ‘ਤੇ ਵੱਡਾ ਲੇਖ ਲਿਖਿਆ ਤਾਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਰੁਬੇਰਾ ਬਿਲਡਿੰਗ ਗਏ ਦਾ ਮੇਰਾ ਮੱਥਾ ਚੁੰਮ ਲਿਆ ਸੀ। ਅੱਜ ਦੇ ਵਪਾਰਕ ਗਵੱਈਏ ਇਹ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਭਾਵੇਂ ਹਿਤ-ਹਿਤ ਕਰਨ, ਪਰ ਮੰਨੋਗੇ ਕਿ ਦਿੱਲੀਉਂ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਆਉਣ ਲਈ ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਢਾਈ ਸੌ ਰੁਪਿਆ ਟਰੇਨ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਤੇ ਗਿਆਰਾਂ ਸੌ ਮਾਣ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਹਨੇ ਸੌ ਰੁਪਿਆ ਮੇਰੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ‘ਆਹ ਮੇਰੇ ਛੋਟੇ ਵੀਰ ਲਈ।’

ਜੇ ਕੁਤਬ ਮਿਨਾਰ ਨੂੰ ਪੌੜੀਆਂ ਨਾ ਚੜ੍ਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਤਾਂ ਸੱਤਵੀਂ ਮੰਜਿਲ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ

ਜਿਹਤਾ ਝੋਰਾ ਹੈ ਮੈਨੂੰ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਦੂਰ ਆ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਲਿਆ, ਤੇ ਉਹਦਾ ਮਰਦੀ ਦਾ ਮੂੰਹ ਨਾ ਵੇਖ ਸਕਿਆ; ਤੇ ਦੁੱਖ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੇ ਵਿਆਹ ‘ਤੇ ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਆਈ ਕਿ ਜੇ ਬਰਾਤੋਂ ਅਸ਼ੋਕ ਲੈ ਗਿਆ ਤਾਂ ਖਾਤਕੂ ਪਾਬੀਆਂ ਪੱਥਣ ਨਾ ਲਾ ਲੈਣ। ਸੱਚ ਇਹ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਇਰਾਂ, ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਜਾਣਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਵਿਚਕਾਰ) ਨਾਟਕਕਾਰ ਜੋਗਿੰਦਰ ਬਾਹਰਲਾ ਅਤੇ ਗਾਇਕਾ ਉਸ਼ਾ ਕਿਰਨ ਨਾਲ ਮਾਹਿਲਪੁਰ ਦੇ ਸ਼ੌਂਕੀ ਮੇਲੇ ‘ਤੇ

ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਣਾ। ਮੈਂ ਢਾਡੀਆਂ, ਕਵੀਸ਼ਰਾਂ, ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਤੇ ਸਾਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਰੱਜ ਕੇ ਲਿਖ ਲਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਜੇ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਤੀਹ ਵਰ੍ਹੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਚਾਰਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਹਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਰਾਜ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਮੰਨਦਾ ਰਹਾਂਗਾ ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ ਦੀ ਦੇਸਤੀ ਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦਾ ਨਿੱਘਾ ਪਿਆਰ।

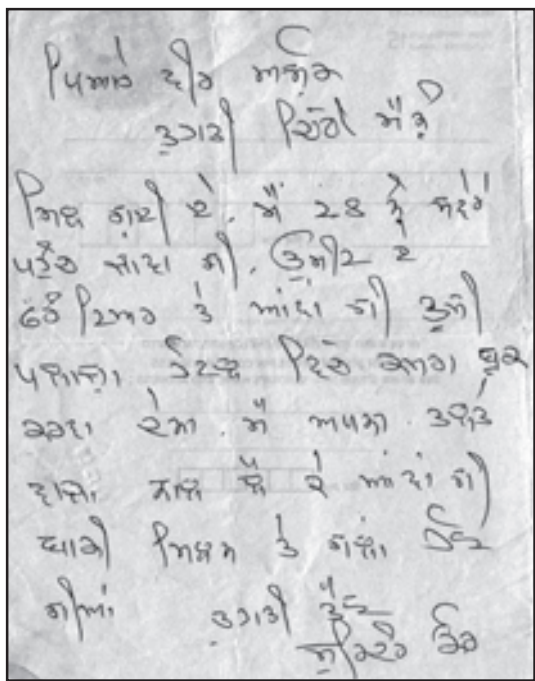
ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ ਨਾਲ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦਾ ਗੀਤ ‘ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਕੀ ਏ ਲਾਲ ਮੇਰਾ’ ਜੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਚੱਲੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਹੁੰਦਾ ਵੇਖਿਆ। ਉਸ ਉਮਰ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਬੰਦਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਤਾਂ ਵੱਧ ਦੇਖਦਾ, ਪਰ ਸੱਪ ਦੀ ਲਕੀਰ ਵਾਂਗ ਸਿਰ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਧਾ ਚੀਰ ਨਹੀਂ ਕੱਢਣਾ ਆਉਂਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਇਕ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਰ ਗਰੀਨ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਮੈਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨਾਲ ਹੀ ਗਿਆ। ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਵਿਚ ਮੈਂ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਬਨਾਰਸੀ ਪਾਨ ਖਾ-ਖਾ ਕੇ ਉਹ ਵੀ ਦੁੱਗਣਾ ਕੱਥਾ ਪੁਆ ਕੇ, ਨਾਲ ਰੰਗੀਨ ਹੋਏ ਮਸਤਾਨੇ ਦੇ ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਨੱਕ ਵੱਟ ਲੈਂਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਉਦੋਂ ਵੀ ਸੋਚਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਕੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਨ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਨਿੱਕੀ ਉਮਰੇ ਘੁਲ-ਮਿਲ ਗਿਆ ਹਾਂ। ਉਦੋਂ ਇਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਗਿਆਨ ਤਰੱਕੀ ਕਰੇਗਾ, ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਗਾਇਕ ਪੈਸੇ ਦੀ ਹਨੇਰੀ ਵਿਚ ਕਦੀ ਪਤੰਗ ਵਾਂਗ ਉਡੇ ਫਿਰਨਗੇ, ਤੇ ਆਪ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਰਨਗੇ ਵਿੰਗੋ-ਟੇਡੋ ਬੋਏ ਵਾਹ ਕੇ, ਕਿ ਸਾਡੀ ਸ਼ੇਰਤ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸੜਦੇ ਹਨ। ਪੈਸੇ ਦੇ ਪੁੱਤ ਤਾਂ ਕੀ, ਜਮ੍ਹੂਰੇ ਬਣ ਜਾਣਗੇ, ਲਗਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਗੱਲ ਬਣੀ ਕਿ ਨਹੀਂ

ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ ਜਲਵਾ

ਸੇਕ ਪੈ ਗਿਆ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਤਿਆਂ ਨੂੰ, ਟਕੇ-ਟਕੇ ਨੂੰ ਵਿੰਨ੍ਹਣ ਜ਼ਮੀਰ ਲੱਗ ਪਈ। ਭਾਈ ਸਾਹਿਬਾਂ ਨੂੰ ਭੱਜਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੇ ਨਹੀਂ, ਕੁੱਟਣ ਕੈਦੋਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਹੀਰ ਲੱਗ ਪਈ। ਵੱਟੇ ਇਸ਼ਕ ਦੀਆਂ ਬੋਤੀਆਂ ‘ਚ ਪਏ ਪੂਰੇ, ਮਹਿਬੂਬ ਆਸ਼ਕ ਨੂੰ ਕਹਿਣ ਹੁਣ ਵੀਰ ਲੱਗ ਪਈ। ਅੰਦਰ ਡੱਕ ਲਏ ਹੋਣੀ ਨੇ ਘੇਰ ਗੱਭਰੂ, ਝਗੜਨ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤਕਦੀਰ ਲੱਗ ਪਈ। ਬੋਦੀ, ਧੋਤੀ ਤੇ ਟੋਪੀ ਨਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣਾਂ ਦੇ, ਰਿੱਝਣ ਦੁੱਧ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਖੀਰ ਲੱਗ ਪਈ। ਕਿਤੋਂ ਬਹੁਤ ਤਬੀਬਾ ਕੁਝ ਤਰਸ ਖਾ ਕੇ, ਹੋਣ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੀ ਅਖੀਰ ਲੱਗ ਪਈ। ਕਿੱਦਾਂ ਸਮੇਂ ਨੇ ਵੇਖੋ ਤਾਸੀਰ ਬਦਲੀ, ਯੁੱਗ ਮੁੱਕ ਗਿਆ ਮੂਹੜੇ ਤੇ ਛਾਬਿਆਂ ਦਾ। ਲੋਕੀ ਦੁਖੀ ਨੇ ਭਾਲਦੇ ਰੱਬ ‘ਭੋਰੇ’ ਤਾਹੀਉਂ ਜਲਵਾ ਏ ਪੂਰਾ ਹੁਣ ਬਾਬਿਆਂ ਦਾ।

-ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੋਰਾ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦਾ ਉਹ ਖ਼ਤ ਜੋ ਉਹਨੇ ਸ਼ੌਂਕੀ ਮੇਲੇ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ

ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰ

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ, ਕੈਨੇਡਾ

ਪਿਛਲਾ ਲੇਖ ਉਸ ਸਲੋਕ 'ਤੇ ਖਤਮ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਦਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟੀ ਉਦੋਂ ਗੰਢ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸੋਚੀ ਸਿਫਤ-ਸਾਲਾਹ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਇਹ ਪੰਕਤੀ 'ਗੋਰੀ ਸੇਤੀ ਤੁਣੈ ਭਤਾਰੁ॥ ਪੁਤੀ ਗੰਢੁ ਪਵੈ ਸੰਸਾਰਿ॥' ਸਮਾਜਿਕ ਨੁਕਤੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਰਥ ਆਮ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਹੀ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਲੜਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਬਾਣੀ ਦਾ ਪਾਠ ਜਾਂ ਕੀਰਤਨ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਰਾਗੀ ਜਾਂ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸਿੰਘ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਕਿੰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਸ ਸਲੋਕ ਦੀ ਤੁਕ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈ ਕੇ ਕਰਦੇ ਹਨ, 'ਪੁਤੀ ਗੰਢੁ ਪਵੈ ਸੰਸਾਰਿ॥' ਇਸ ਨਾਲ ਆਮ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਬੈਠ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਕਿੰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਇਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੰਕਤੀ ਬੋਲਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ 'ਗੋਰੀ ਸੇਤੀ ਤੁਣੈ ਭਤਾਰੁ॥'

ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਕੀਤਾ ਹੈ, 'ਜੇ ਵਹੁਟੀ ਨਾਲ ਖਸਮ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਜਾਏ ਤਾਂ ਜਗਤ ਵਿਚ (ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ) ਜੋੜ ਪੁੱਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬਣਦਾ ਹੈ।' ਸਾਰੇ ਸਲੋਕ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਾਚਿਆਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਵੱਖ ਵੱਖ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਜੁੜਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕੈਹ, ਸੋਨਾ ਅਤੇ ਲੋਹਾ ਆਦਿ ਧਾਤਾਂ ਨੂੰ ਲੋਹਾਰ ਅਗਨੀ ਰਾਹੀਂ ਗੰਢਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਜਾ ਅਤੇ ਰਾਜਾ ਦੀ ਗੰਢ ਟੈਕਸ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਭੁੱਖੇ ਦੀ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਨਾਲ, ਕਾਲ ਨੂੰ ਮੀਂਹ ਰਾਹੀਂ ਨਦੀਆਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਨਾਲ, ਮਿੱਠੇ ਬਚਨਾਂ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਦੀ ਗੰਢ, ਵੇਦ ਅਰਥਾਤ ਧਰਮ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸੱਚ ਰਾਹੀਂ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੀ ਆਪਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰੀਤ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੁੜਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁੱਤਰ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਸਲੋਕ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪਉੜੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਉਸ ਕਾਦਰ ਦੀ ਸਾਜੀ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਇਸ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਆਪ ਹੀ ਸਾਜਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਸਾਜੀ ਹੋਈ ਕੁਦਰਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਮਨੁੱਖ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੋਟੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਹਰ ਮਾਪ-ਦੰਡ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਉਤਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਰੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੌਣ ਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੌਣ ਖੋਟਾ ਹੈ? ਇਸ ਦੀ ਪਰਖ ਵੀ ਉਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਆਪ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਰੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਨੂੰ ਖਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖੋਟੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇ ਮਨੁੱਖ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਉਤਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਦਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਹੜੇ ਖੋਟੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ।

ਖੋਟੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਭਲਿਆਂ ਵਿਚ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਦਰ 'ਤੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ ਪਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਫਰਿਆਦ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਕਰਣੀ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦਾ ਓਟ-ਆਸਰਾ ਲੈਣ, ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਜਾ ਪੈਣ। ਗੁਰੂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖੋਟੇ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖਰੇ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। (ਜਿਵੇਂ ਆਸਾ ਦੀ ਵਾਰ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਆਪੇ ਕੁਦਰਤਿ ਸਾਜਿ ਕੈ ਆਪੇ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੁ

ਗੁਰੂ ਵਿਚ ਇਹ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੇਵਤੇ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ)। ਗੁਰੂ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦ ਰਾਹੀਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਬਣਾ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਹੀ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਪਾ ਸਕਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਸਦਕਾ ਉਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਵਿਚ ਸਤਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਨੇ ਆਪ ਬਖਸ਼ ਲਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੀ ਕਰਨੀ ਹੋਈ,

ਆਪੇ ਕੁਦਰਤਿ ਸਾਜਿ ਕੈ

ਆਪੇ ਕਰੇ ਬੀਚਾਰੁ॥

ਇਕਿ ਖੋਟੇ ਇਕਿ ਖਰੇ

ਆਪੇ ਪਰਖਣਹਾਰੁ॥

ਖਰੇ ਖਜਾਨੇ ਪਾਈਅਹਿ

ਖੋਟੇ ਸਟੀਅਹਿ ਬਾਹਰ ਵਾਰਿ॥

(ਪੰਨਾ ੧੪੩)

ਅਗਲਾ ਸਲੋਕ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ਬਦ ਫਾਰਸੀ ਬੋਲੀ ਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਹਸਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸਦੀਵੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਬੰਦੇ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੇ ਵੱਡੇ ਵੀ ਹਨ, ਹਰ ਇੱਕ ਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਕੂਝ ਕਰ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਥੱਲੇ ਦਫਨ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਪੀਰ, ਸੇਖ, ਰਾਇ ਆਦਿ ਅੰਤ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਥੱਲੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਆਦਿ ਜਿਹੜੇ ਸੰਸਾਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਹੁਕਮ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅੱਗੇ ਅਰਜ਼ੋਈ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਕ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ ਜੋ ਸਦੀਵੀ ਹੈਂ,

ਹਮ ਜੇਰ ਜਿਮੀ ਦੁਨੀਆ ਪੀਰਾ

ਮਸਾਇਕਾ ਰਾਇਆ॥

ਮੇਰਵਦਿ ਬਾਦਿਸਾਹਾ ਅਫਜੂ ਖੁਦਾਇ॥

ਏਕ ਤੂਹੀ ਏਕ ਤੁਈ॥੧॥ (ਪੰਨਾ ੧੪੩)

ਅਗਲੇ ਸਲੋਕ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਇਸ ਖਿਆਲ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੇਵਤੇ, ਦੈਤ, ਮਨੁੱਖ, ਜੋਗ-ਸਾਧਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੋਗੀ ਆਦਿ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਸਭ ਚਲੇ ਗਏ। ਤੇਰੇ ਬਿਨਾ ਇਸ ਸ੍ਰਿਸਟੀ 'ਤੇ ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੋਰ ਕੌਣ ਹੈ? ਸਿਰਫ ਤੂੰ ਹੀ ਹੋ ਪਰਵਦਗਾਰ! ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈਂ,

ਨ ਦੇਵ ਦਾਨਵਾ ਨਰਾ॥

ਨ ਸਿਧ ਸਾਧਿਕਾ ਧਰਾ॥

ਅਸਤਿ ਏਕ ਦਿਗਰਿ ਕੁਈ॥

ਏਕ ਤੁਈ ਏਕ ਤੁਈ॥੨॥

(ਪੰਨਾ ੧੪੩-੧੪੪)

ਅਗਲੇ ਸਲੋਕ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਾ ਹੀ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਨਿਬੇੜ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਸਦੀਵੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਨਾ ਧਰਤੀ ਦੇ ਹੇਠਲੇ ਸੱਤ ਪਤਾਲ ਸਦੀਵੀ ਕਾਇਮ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੋਰ ਦੂਸਰਾ ਕੌਣ ਹੈ? ਹੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ! ਸਦੀਵੀ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਤੂੰ ਹੀ ਹੈਂ,

ਨ ਦਾਦੇ ਦਿਹੰਦ ਆਦਮੀ॥

ਨ ਸਪਤ ਜੇਰ ਜਿਮੀ॥

ਅਸਤਿ ਏਕ ਦਿਗਰਿ ਕੁਈ॥

ਏਕ ਤੁਈ ਏਕ ਤੁਈ॥੩॥ (ਪੰਨਾ ੧੪੪)

ਇਸ ਸ੍ਰਿਸਟੀ 'ਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵੱਲੋਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਕੁਝ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਨਸ਼ਟ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੂਰਜ, ਚੰਦ੍ਰਮਾ, ਆਕਾਸ਼-ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਰਾਹੀਂ ਸਿਰਜਿਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇੱਕ ਦਿਨ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਸ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਸੱਤ ਦੀਪਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੱਤ ਦੀਪ, ਸਾਰੇ ਪਾਣੀ, ਅੰਨ, ਹਵਾ ਆਦਿ ਕੁਝ ਵੀ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹੀ ਸਦੀਵੀ ਹੈ,

ਨ ਸੂਰ ਸਸਿ ਮੰਡਲੇ॥

ਨ ਸਪਤ ਦੀਪ ਨਹ ਜਲੇ॥

ਅੰਨ ਪਉਣ ਥਿਰੁ ਨ ਕੁਈ॥

ਏਕ ਤੁਈ ਏਕ ਤੁਈ॥੪॥ (ਪੰਨਾ ੧੪੪)

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅੱਗੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੰਸਾਰਕ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਕ ਦੇਣਾ ਵੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਹੱਥ

ਵਿਚ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਨਹੀਂ, ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਹੀ ਇੱਕ ਆਸ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਸਦੀਵੀ ਆਸਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਦੀਵੀ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸਿਰਫ ਉਹ ਇੱਕ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹੀ ਹੈ,

ਨ ਰਿਜਕੁ ਦਸਤ ਆ ਕਸੇ॥

ਹਮਾ ਰਾ ਏਕ ਆਸ ਵਸੇ॥

ਅਸਤਿ ਏਕ ਦਿਗਰਿ ਕੁਈ॥

ਏਕ ਤੁਈ ਏਕ ਤੁਈ॥੫॥ (ਪੰਨਾ ੧੪੪)

ਪਰਿੰਦਿਆਂ ਭਾਵ ਪੰਛੀਆਂ ਦੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਧਨ-ਦੌਲਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਰਿਜ਼ਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਰਚੇ ਰੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਆਸਰੇ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਨਿਰਬਾਹ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਉਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਹੀ ਹੈ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਭ ਨੂੰ ਪਾਲਣ ਵਾਲਾ ਹੈ,

ਪਰੰਦਏ ਨ ਗਿਰਾਹ ਜਰ॥

ਦਰਖਤ ਆਬ ਆਸ ਕਰ॥

ਦਿਹੰਦ ਸੁਈ॥

ਏਕ ਤੁਈ ਏਕ ਤੁਈ॥੬॥

ਅਗਲੇ ਸਲੋਕ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਕੁਝ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਭਾਣੇ ਵਿਚ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੁਝ ਵੀ ਜੀਵ ਆਪਣੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਵਾ ਕੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਮੋਟ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। ਇਸੇ ਨੂੰ ਜਪੁਜੀ ਵਿਚ 'ਨਾਨਕ ਲਿਖਿਆ ਨਾਲਿ' ਕਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਜੀਵ ਅੰਦਰ ਜਾਨ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਢ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਖੋਹ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਵੀ ਉਹੀ ਹੈ,

ਨਾਨਕ ਲਿਲਾਰਿ ਲਿਖਿਆ ਸੋਇ॥

ਮੇਟਿ ਨ ਸਾਕੈ ਕੋਇ॥

ਕਲਾ ਧਰੈ ਹਿਰੈ ਸੁਈ॥

ਏਕ ਤੁਈ ਏਕ ਤੁਈ॥੭॥ (ਪੰਨਾ ੧੪੪)

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਪਉੜੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਸ੍ਰਿਸਟੀ ਵਿਚ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦਾ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ

ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸਦੀਵੀ ਹੋਂਦ ਵਾਲੀ ਹਸਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਉਸ ਦਾ ਹੁਕਮ ਵੀ ਸਦੀਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਦਾ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸੋਝੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਨਮੁਖ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦੱਸੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਗ੍ਰਿਹਣ ਕਰਕੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਮੱਤ ਅਪਨਾ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ 'ਮੈ' ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਸਦੀਵੀ ਹਸਤੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਦਰਬਾਰ ਸਦਾ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਰਾਹਦਾਰੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਉਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਸੱਚੇ ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਉਸ ਸੱਚ ਨਾਲ ਇੱਕਸੁਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ (ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਜੋਗ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਰਾਹੀਂ ਗ੍ਰਿਹਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ)। ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਮੱਤ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਸੱਚ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ, ਕੂੜ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹੇ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਭਟਕ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਠੋਕਰਾਂ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੂੜ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਨੰਦ ਸਮਝ ਤੇ ਮਾਣ ਸਕਦੇ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਨਾਮ ਦੇ ਓਟ-ਆਸਰੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਉਹ ਦੁੱਖ ਸਹਾਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਨਮ-ਮਰਨ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਪਏ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸੱਚੇ ਤੇ ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਖਰੇ ਤੇ ਖੋਟੇ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਆਪ ਹੀ ਹੈ,

ਸਚਾ ਤੇਰਾ ਹੁਕਮੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਜਾਣਿਆ॥

ਗੁਰਮਤੀ ਆਪੁ ਗਵਾਇ ਸਚੁ ਪਛਾਣਿਆ॥

ਸਚੁ ਤੇਰਾ ਦਰਬਾਰੁ ਸਬਦੁ ਨੀਸਾਣਿਆ॥

ਸਚਾ ਸਬਦੁ ਵੀਚਾਰਿ ਸਚਿ ਸਮਾਣਿਆ॥

(ਪੰਨਾ ੧੪੪)

ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਸਲੋਕ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕਰ

ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਸਰਬਕਲਾ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਜੋ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਸਚਰਜ ਤੋਂ ਅਸਚਰਜ ਵਰਤਾਰਾ ਵਰਤਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਉਸ ਦਾ ਭਾਣਾ ਹੋਵੇ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ੇਰ, ਬਾਜ, ਚਰਗ ਅਤੇ ਕੂਹੀਆਂ ਇਹ ਮਾਸ-ਖੋਰੇ ਜਾਨਵਰ ਜਾਂ ਪੰਛੀ ਹਨ। ਪਰ ਜੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਸ ਖਾਣੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਘਾਹ ਖੁਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਬਦਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਜੀਵ ਘਾਹ ਖਾਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਸ ਖਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਅਜਿਹੇ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਰਸਤੇ ਤੌਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਵਗਦੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਵਿਚ ਟਿੱਬੇ (ਰੇਤ ਦੇ ਵੇਰ) ਦਿਖਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੇਤਲੇ ਟਿੱਬਿਆਂ ਨੂੰ ਡੂੰਘੇ ਪਾਣੀ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਵਰਗੇ ਤੁੱਛ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਬਾਦਸ਼ਾਹਤ ਦੇ ਕੇ ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ ਬਿਠਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਸ ਦਾ ਭਾਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਲਸ਼ਕਰਾਂ ਨੂੰ ਘੜੀ-ਪਲ ਵਿਚ ਸੁਆਹ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਾਰ 'ਤੇ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਜੀਵ ਹਨ, ਸਾਹ ਲੈ ਕੇ ਜਿਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜੇ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਬਿਨਾ ਸਾਹ ਤੋਂ ਵੀ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਉਦੋਂ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ,

ਸੀਹਾ ਬਾਜਾ ਚਰਗਾ ਕੁਹੀਆ

ਏਨਾ ਖਵਾਲੇ ਘਾਹ॥

ਘਾਹੁ ਖਾਨਿ ਤਿਨਾ ਮਾਸੁ ਖਵਾਲੇ

ਏਹਿ ਚਲਾਏ ਰਾਹ॥

ਨਦੀਆ ਵਿਚਿ ਟਿਬੇ ਦੇਖਾਲੇ

ਬਲੀ ਕਰੇ ਅਸਗਾਹ॥

ਕੀਤਾ ਬਾਧਿ ਦੇਇ ਪਾਤਿਸਾਹੀ

ਲਸਕਰ ਕਰੇ ਸੁਆਹ॥

ਜੇਤੇ ਜੀਅ ਜੀਵਹਿ ਲੈ ਸਾਹਾ

ਜੀਵਾਲੇ ਤਾ ਕਿ ਅਸਾਹ॥

ਨਾਨਕ ਜਿਉ ਜਿਉ ਸਚੇ ਭਾਵੈ

ਤਿਉ ਤਿਉ ਦੇਇ ਗਿਰਾਹ॥੧॥

(ਪੰਨਾ ੧੪੪)

ਕੀਤਾ ਲੋੜਹਿ ਸੇ ਪ੍ਰਭ ਹੋਇ

ਸੂਰੀ ਮਹਲਾ ੫

ਕੀਤਾ ਲੋੜਹਿ ਸੇ ਪ੍ਰਭ ਹੋਇ॥

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਦੂਜਾ ਨਾਹੀ ਕੋਇ॥

ਜੇ ਜਨੁ ਸੇਵੈ ਤਿਸੁ ਪੂਰਨ ਕਾਜ॥

ਦਾਸ ਅਪੁਨੇ ਕੀ ਰਾਖਹੁ ਲਾਜ॥੧॥

ਤੇਰੀ ਸਰਣਿ ਪੂਰਨ ਦਇਆਲਾ॥

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਕਵਨੁ

ਕਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥

ਜਲਿ ਬਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ॥

ਨਿਕਟਿ ਵਸੈ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭ ਦੂਰਿ॥

ਲੋਕ ਪਤੀਆਰੈ ਕਛੁ ਨ ਪਾਈਐ॥

ਸਾਚਿ ਲਗੈ ਤਾ ਹਉਮੈ ਜਾਈਐ॥੨॥

ਜਿਸ ਨੋ ਲਾਇ ਲਏ ਸੋ ਲਾਗੈ॥

ਗਿਆਨ ਰਤਨੁ ਅੰਤਰਿ ਤਿਸੁ ਜਾਗੈ॥

ਦੁਰਮਤਿ ਜਾਇ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਏ॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦੀ ਨਾਮੁ ਧਿਆਏ॥੩॥

ਦਇ ਕਰ ਜੋਤਿ ਕਰਉ ਅਰਦਾਸਿ॥

ਤੁਧੁ ਭਾਵੈ ਤਾ ਆਣਹਿ ਰਾਸਿ॥

ਕਰਿ ਕਿਰਪਾ ਅਪਨੀ ਭਗਤੀ ਲਾਇ॥

ਜਨ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਭੁ ਸਦਾ ਧਿਆਇ॥੪॥

ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ

ਆਖਦੇ ਹਨ, ਕੀਤਾ ਲੋੜਹਿ ਸੇ ਪ੍ਰਭ ਹੋਇ, ਹੇ ਮੇਰੇ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ! ਜੇ ਕੁਝ ਆਪ ਜੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਉਹ ਕੁਝ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤੈਥੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਕਰ ਸਕਣ ਵਾਲਾ ਹੋਰ ਦੂਜਾ ਕੋਈ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਜਨੁ ਸੇਵੇ ਤਿਸੁ ਪੂਰਨ ਕਾਜ, ਹੇ ਮਿਹਰਬਾਨ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ! ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਜੀਵ ਤੇਰੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਕੰਮ ਪੂਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ; ਦਾਸ ਅਪੁਨੇ ਕੀ ਰਾਖਹੁ ਲਾਜ, ਹੇ ਮੇਰੇ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪ੍ਰਭ! ਤੂੰ ਦਇਆ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਹੈਂ, ਬਖਸ਼ਣ ਹਾਰ ਹੈਂ, ਤੂੰ ਆਪਣੇ ਸੇਵਕ ਦੀ ਲਾਜ ਵੀ ਆਪ ਹੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈਂ।

ਤੇਰੀ ਸਰਣਿ ਪੂਰਨ ਦਇਆਲਾ॥

ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਕਵਨੁ

ਕਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥

ਬਖਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਗੁਰਦੇਵ ਪਿਤਾ ਜੀ ਰਹਾਉ ਦੀ ਪੰਕਤੀ ਵਿਚ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤੇਰੀ ਸਰਣਿ ਪੂਰਨ ਦਇਆਲਾ, ਹੇ ਮੇਰੇ ਸਦਾ ਹੀ ਦਇਆ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ! ਮੈਂ ਵੀ ਤੇਰੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹਾਂ। ਹੇ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪ੍ਰਭ ਜੀ! ਮੇਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣਾ ਓਟ-ਆਸਰਾ ਦੇਵੋ; ਤੁਝ ਬਿਨੁ ਕਵਨੁ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਾ, ਹੇ ਜਗਤ ਦੇ ਪਾਲਣਹਾਰ ਸੁਆਮੀ ਜੀਉ! ਭਲਾ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਸਾਡੀ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹੋਰ ਕੌਣ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੇ ਮਿਹਰਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਪ੍ਰਭ ਜੀ! ਮਿਹਰਾਂ ਕਰੋ! ਸਾਨੂੰ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦਿਓ ਜੀ।

ਜਲਿ ਬਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਰਹਿਆ ਭਰਪੂਰਿ॥

ਨਿਕਟਿ ਵਸੈ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭ ਦੂਰਿ॥

ਲੋਕ ਪਤੀਆਰੈ ਕਛੁ ਨ ਪਾਈਐ॥

ਸਾਚਿ ਲਗੈ ਤਾ ਹਉਮੈ ਜਾਈਐ॥੨॥

ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਆਖ ਰਹੇ ਹਨ, ਹੇ ਭਾਈ! ਪਾਣੀ ਵਿਚ, ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਅਤੇ ਆਕਾਸ਼ ਵਿਚ-ਉਹ ਜਗਤ ਦਾ ਸੁਆਮੀ ਹਰ ਥਾਂ ਹੀ ਭਰਪੂਰ ਵੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ; ਨਿਕਟਿ ਵਸੈ ਨਾਹੀ ਪ੍ਰਭ ਦੂਰਿ, ਭਾਈ! ਉਹ ਪਾਲਣਹਾਰ ਪ੍ਰਭ ਤਾਂ ਹਰ ਇੱਕ ਜੀਵ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਵੱਸ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੀਵ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਲੋਕ ਪਤੀਆਰੈ ਕਛੁ ਨ ਪਾਈਐ, ਹੇ ਭਾਈ! ਨਿਰਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਚੰਗੇ ਬਣਨ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਭ ਦੇ ਦਰ ਤੋਂ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਜੀਵ ਉਸ ਸੱਚੇ ਪਿਤਾ ਵਿਚ ਲੀਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਹਉਮੈ ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜਿਸ ਨੋ ਲਾਇ ਲਏ ਸੋ ਲਾਗੈ॥

ਗਿਆਨ ਰਤਨੁ ਅੰਤਰਿ ਤਿਸੁ ਜਾਗੈ॥

ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਿਆਨ

ਦੁਰਮਤਿ ਜਾਇ ਪਰਮ ਪਦੁ ਪਾਏ॥

ਗੁਰ ਪਰਸਾਦ

ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਚਾਨਣ ਵੰਡਦੀਆਂ ਸੰਗੀਤ ਨਾਟਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ

ਮੇਰੀ ਏਸ ਵਾਰੀ ਦੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਫੇਰੀ ਸਾਹਿਤਕ ਤੇ ਰੰਗ-ਮੰਚ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਡਮੁੱਲੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਨਿਤਾਰਨ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਬੜੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰਹੀ। ਜਿੱਥੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਚਹੁੰ-ਕੁੰਟੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ, ਉਥੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦਿਵਸ (ਪਹਿਲੀ ਮਈ) ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਪਲਸ ਮੰਚ ਦੀ ਰਾਤ ਭਰ ਚੱਲੇ ਪ੍ਰਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਉਤੇ ਸੀ। ਵੇਟਾਂ ਪਾ ਕੇ ਵਿਹਲੇ ਹੋਏ ਮਈ ਦਿਵਸ ਦੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਚਾਨਣ ਦਾ ਛੱਟਾ ਦਿੰਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ। ਇਹ ਵਰ੍ਹਾ ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੰਚ (ਪਲਸ ਮੰਚ) ਦਾ 32ਵਾਂ ਵਰ੍ਹਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਾਮਾ ਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਵਾਰਦਾਤ ਦਾ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਵਰ੍ਹਾ ਵੀ ਹੈ। ਰਾਤ ਭਰ ਚਲੇ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਟਕ 'ਯੁੱਧ ਤੇ ਬੁੱਧ' ਦੇ ਕਿਸੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕੋਈ ਯੁਵਾ ਬੀਏਟਰ ਜਲੰਧਰ ਵਲੋਂ ਖੇਲੇ ਮਹਿਲਾ ਸੁਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਏ ਕਟਾਖਸ਼ 'ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ' ਦੀ। ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ 'ਅਜਨਾਲਾ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਖੂਹ ਦੀ ਆਵਾਜ਼' ਸੰਗੀਤ ਮਈ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਧੇਰੇ ਸਰਾਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਭਵਨ-ਬਰਨਾਲਾ ਵਿਖੇ ਰਚਾਈ ਉਸ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਦੀ ਉਪਜ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਪਟਿਆਲਾ, ਜਲੰਧਰ ਤੇ ਬਰਨਾਲਾ ਦੀਆਂ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵ

ਵਿਦਿਆਲਿਆਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ ਦੀ 'ਪਰਬਤੋਂ ਭਾਰੀ ਮੋਤ', ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰ ਬਰਾੜ ਦੀ 'ਚੰਨ ਚਮਕੌਰ' ਤੇ ਨਿਰਮਲ ਧਾਲੀਵਾਲ ਦੀ 'ਪਾਏਦਾਨ' ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਰੋਲੇ ਰੱਪੇ 'ਚ ਗੁਆਚ ਗਈਆਂ ਸਨ। 'ਸ਼ਹੀਦੀ ਖੂਹ ਦੀ ਆਵਾਜ਼' ਬੁਲੰਦ ਹੋਣ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕਾਰਨ ਸਨ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗਦਰ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਤੇ 1857 ਦੀ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ 'ਚ। 1857 ਦੇ ਗਦਰ ਸਮੇਂ ਇਸ ਖੂਹ 'ਚ ਸੈਂਕੜੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਜੀਵਤ ਜਾਂ ਮੋਇਆਂ ਸੁੱਟ ਕੇ ਗੋਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੰਡਾ ਜੁਲਮ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਂਜ ਬਹੁਤਾ ਵਰਣਨ ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ ਮੰਚ ਦੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਆਏ ਤੇ ਰਾਤ ਭਰ ਜਾਗੇ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਿਸ਼ਨ ਹਸਪਤਾਲ-ਜਲੰਧਰ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ/ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਹੜ੍ਹ ਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਯੁਵਕ ਯੁਵਤੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦੂਰ

ਦੂਰ ਤੋਂ ਆਈਆਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ, ਬੱਚੇ ਤੇ ਬੁੱਢੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਤੋੜਾ ਤੋੜਨ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਸੀ, 'ਕੌਣ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਅਸ਼ਲੀਲ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਹੀ ਸ਼ੌਕੀਨ ਹਨ। ਬੱਸ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵਿਚ ਜਾਨ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।' ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਦੇ 'ਇਕ ਗਦਰ ਹੋਰ' ਤੇ ਨੀਲਮ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਦੇ 'ਲਾਈਸੈਂਸ' ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਕਰ ਗਏ। ਪਹਿਲਾ ਨਾਟਕ ਉਸੇ ਸ਼ਾਮ ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਭਵਨ-ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜਾ ਪਹਿਲੀ ਮਈ ਤੋਂ ਰੋਕ ਗਾਰਡਨ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੰਚ ਵਿਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਨਣ ਦੀ ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਲੁਧਿਆਣਾ ਤੋਂ ਚਲ ਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੱਕ ਆਈ। ਉਸ ਸ਼ਾਮ ਸਾਹਬ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਟਕ 'ਇਕ ਗਦਰ ਹੋਰ' ਮਲਟੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਫਿਟਕਾਰਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਤੇ 'ਲਾਈਸੈਂਸ' ਮੰਟੋ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਨੀਲਮ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਸਵੈਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਮਹਿਲਾ ਦਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਅੱਖੀਂ ਘੱਟਾ ਪਾ ਕੇ ਤਾਂਗਾ ਚਲਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲਤਾ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲਾ। ਇਸ ਨਾਟਕ ਵਿਚ ਰਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਕਹਾਉਂਦੀਆਂ ਅਭਿਨੇਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਤ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚਾਨਣ ਵੰਡਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਡਾ ਸਲਾਮ!

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਿਸ਼ਨ ਟਰਸਟ ਤੇ ਸਿਹਤ ਸਹੂਲਤਾਂ: ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਮਿਸ਼ਨ ਹਸਪਤਾਲ-ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਸ ਹੀ ਨਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਅਦਾਰੇ ਦੁਆਬਾ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੋਰ ਖੁਲ੍ਹ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਗੜ੍ਹਸੰਕਰ ਦੇ ਏਧਰ-ਓਧਰ (1) ਔਤ ਉਤਪਤ (2) ਢਾਹਾਂ ਕਲੇਰਾਂ ਤੇ (3) ਨਵਾਂਗਰਾਂ ਕੁੱਲਪੁਰ। 100

ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਦੇ ਟੀਚੇ ਵਾਲਾ ਆਖਰੀ ਹਸਪਤਾਲ ਗੜ੍ਹਸੰਕਰ ਤੋਂ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਬ ਵਾਲੀ ਸੜਕ ਉਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਬਾਬਾ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਢਾਹਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਇਕ ਸਫਲ ਵਿਦਿਅਕ ਤੇ ਚਿਕਿਤਸਕ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਗਰਾਂ ਦੇ ਮਾਸਟਰ ਬਲਬੀਰ

ਬਾਬਾ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਢਾਹਾਂ

ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ ਨੇ ਪ੍ਰੇਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਹੜੇ ਲਿਆ ਬਿਠਾਇਆ ਹੈ। ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਥ ਵਟਾਉਣ ਲਈ ਢਾਹਾਂ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿਚੋਂ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੌਰ ਤੇ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਹੀ ਤੁਰੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੀਰੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਨਵੇਂ ਅਦਾਰੇ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇਹੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਰੰਭਕ ਅਮਲਾ ਲਭਣ ਵਿਚ ਵੀ ਸ੍ਰੀ ਬੈਂਸ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਭਾਟੀਆ ਦਾ ਰਸੂਖ ਵਰਤ ਕੇ ਇਕ ਵਧੀਆ

ਨਿੱਕ ਸੁੱਕ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
 Sandhugulzar@yahoo.com

ਸੰਸਥਾ ਚਾਲੂ ਵੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ।

ਮੇਰੀ ਜੀਵਨ ਸਾਥਣ ਡਾਕਟਰ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਜੱਦੀ ਪਿੰਡ ਵੀ ਨੇੜੇ ਹੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਆਪਣੀ ਸੱਜਰੀ ਫੇਰੀ ਸਮੇਂ ਨਵਾਂ ਗਰਾਂ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਇਹ ਵੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋਈ ਕਿ 100 ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਵਾਲਾ ਟੀਚਾ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਬਾਬਾ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥੀ ਛਾਂਵਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਇਹ ਨਵੀਂ ਸੰਸਥਾ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਬਾਬਾ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੰਢੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਕੀਤੇ ਇਸ ਉਦਮ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਅੰਤਿਕਾ: (ਬਰਕਤ ਰਾਮ ਯੂਮਨ)

ਤੁਹਾਡੇ ਆਉਣ ਤੇ ਬਿਰਹਾ ਦੇ ਭਾਂਬੜ ਹੋਰ ਵੀ ਭੜਕੇ, ਸੱਜਣ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚੋਂ ਹੋ ਕੇ ਆਇਓ ਠੰਡੀ ਵਾਏ। ਤੁਹਾਡੇ ਹੰਝੂਆਂ ਦਾ ਅੱਖੀਓਂ ਕਿੰਜ ਮੁੱਲ ਪੈ ਸਕਦੇ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੋਤੀਆਂ ਦਾ ਢੇਰ ਨਾ ਲਾਓ। ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਅਤੀਓਂ ਅੰਤਲੇ ਦਮ ਵੀ ਨੇ ਮਿਲ ਪੈਂਦੇ, ਅਜੇ ਮਾਯੂਸ ਨਾ ਹੋਵੋ, ਨੀ ਡਾਵਾਂ-ਡੋਲ ਆਸਾਓ।

ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿਚ ਕੁੰਡਲੀਆਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਕਿਸੇ ਪੰਡਿਤ/ਜੋਤਸ਼ੀ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦੇ ਜਨਮ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੱਸ ਕੇ ਕੁੰਡਲੀ ਬਣਵਾਉਂਦੇ

ਬੌਬ ਖਹਿਰਾ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਫੋਨ: 734-925-0177

ਹਨ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿਚ ਤਾਂ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਕੁੰਡਲੀਆਂ ਪੰਡਿਤ ਨੂੰ ਦਿਖਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਈ ਵਾਰ ਰਿਸ਼ਤਾ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੰਡਿਤ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਕੁੰਡਲੀਆਂ ਵਿਚ ਫੇਰ-ਬਦਲ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁੰਡਾ ਕੁੜੀ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਭਾਵੇਂ ਜਿੰਨੇ ਮਰਜ਼ੀ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਹੋਣ, ਜਾਂ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੇ ਵੱਡੇ ਅਮੀਰ ਟੱਬਰ ਦੇ ਹੋਣ, ਉਹ ਉਸ ਪੰਡਿਤ ਦੇ ਕਹਿਣੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਪੰਡਿਤ ਆਪਣੇ ਲਾਲਚ ਵਿਚ ਅਗਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਦੋਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੂਜਾ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਜਾਂ ਹਵਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜੇ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਭ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ

ਕੁੰਡਲੀਆਂ

ਇਹ ਸਭ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿਚ ਹੀ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ, ਪਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਕੁਝ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਬਿਮਾਰੀ ਫੈਲ ਗਈ ਹੈ। ਟੀ.ਵੀ. ਉਤੇ ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਪੰਡਿਤਾਂ/ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਤਾਂ ਲਾਈਵ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲੋਕ ਟੈਲੀਫੋਨ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਉਸ ਪੰਡਿਤ ਜਾਂ ਜੋਤਸ਼ੀ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਆਪਣਾ ਸਭ ਕੁਝ ਲੁਟਾ ਬੈਠਦੇ ਹਨ।

ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਅਮਰੀਕਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਵੀ ਇਹ ਲੋਕ ਬਿਨਾਂ ਕੁਝ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤਾ ਕਸੂਰ ਹੈ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲਾਂ ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਰੋਟੀ ਸੇਕਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਜੋੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਕਿ ਇਕ ਨਾ ਇਕ ਦਿਨ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ੀਫਲ ਨਾਮ ਦਾ ਕਾਲਮ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਾਮ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਅੱਖਰ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਲਾਣੇ ਅੱਖਰ ਦੇ ਨਾਮ ਵਾਲੇ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਵਿਚ ਅੱਜ ਦਾ ਦਿਨ ਜਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿਚ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਰਾ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਲਾਲਚ ਅਤੇ ਕੁਝ ਡਰ ਕਰ ਕੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਤੇ ਡਰੇ ਹੋਏ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਉਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ, ਪੰਡਿਤਾਂ, ਸਾਧਾਂ, ਸਵਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਤਾਂਤਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਡਰਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਉਹੀ ਗਿਣੀਆਂ-ਚੁਣੀਆਂ 10-15 ਗੱਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜੋ ਹੋਣੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ

ਬੰਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਚੇਲਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਧੰਦਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਵੇਟਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਅਜੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਪੰਡਿਤਾਂ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛ ਰਹੇ ਹਨ, ਕੁੰਡਲੀਆਂ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ, ਪੰਡਿਤ ਦੋਹੀਂ ਹੱਥੀਂ ਪੈਸੇ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਜੋਤਸ਼ੀ ਦੀ ਦੱਸੀ ਜਿੱਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਾਰ ਵਿਚ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਉਸ ਜੋਤਸ਼ੀ ਕੋਲ ਘਤਿਆ-ਘਤਾਇਆ ਜਵਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਹੁ ਇਸ ਘਰ ਵਿਚ ਸੀ, ਪਰ ਕੋਤੂ ਦੂਜੇ ਘਰ ਵਿਚ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਲੋਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਸੰਭਾਲਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹੀ ਕਿਸੇ ਪੰਡਿਤ/ਜੋਤਸ਼ੀ ਦੀ ਸੋਚ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਹੈ ਤਾਂ ਦੱਸੇ, ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਕੀ ਸੇਵਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਫਿਲਮ ਸਟਾਰ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁੰਡੇ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਤੇ ਜਿਸ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਹੋਣਾ ਸੀ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਪੰਡਿਤਾਂ ਨੇ ਕੁੰਡਲੀਆਂ ਵੇਖ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕੁੜੀ ਮੰਗਲੀਕ ਹੈ, ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਪਿੱਪਲ ਦੇ ਦਰਖਤ ਨਾਲ ਕਰਨਾ

ਪਵੇਗਾ। ਪੰਡਿਤਾਂ ਦੇ ਆਖੇ ਲੱਗ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁੜੀ ਦਾ ਪਿੱਪਲ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਪਿੱਪਲ ਦੇ ਦਰਖਤ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਤਲਾਕ ਹੋਇਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ?... ਤੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਸਟਾਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਮਹਾਨ ਕਲਾਕਾਰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ!

ਕੁੰਡਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪੰਡਿਤਾਂ/ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਦਾ ਫੈਲਾਇਆ ਇਹ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸਿਰਫ ਇਕ ਵੱਗ ਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਕੋਈ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਚ ਸਿੱਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਨਾਮ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਵੀ ਕਾਫੀ ਵੱਡੇ ਇਨਾਮ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਪਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਇਹ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ।

ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਇਹੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਡਰੋ ਨਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਗੈਬੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸ ਦੇਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਦਾ ਲਾਪਤਾ ਹੋਇਆ ਜਹਾਜ਼ ਕਿੱਥੇ ਹੈ। ਰਾਸ਼ੀਫਲ, ਕੁੰਡਲੀ, ਸ਼ੁੱਧ ਕਰਨਾ, ਅਸ਼ੁੱਧ ਹੋਣਾ, ਪੂਜਾ, ਤੰਤਰ-ਮੰਤਰ, ਸ਼ੁੱਧਣਾ ਜਾਂ ਚੜ੍ਹਾਵਾ-ਇਹ ਸਭ ਛਲਾਵਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ, ਖੁੰਭਾ ਤੇ ਨਕਾਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਆਉ ਖਰੀਦ ਲਓ, ਏਥੇ ਸੇਲ 'ਤੇ ਹਰੇਕ ਸਮਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਇਸ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਚੰਗਾ, ਮੰਦਾ, ਨਫਾ, ਨੁਕਸਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਦੜੇ ਦੇ ਭਾਅ, ਹਰ ਇਕ ਜਿਨਸ ਵਿਕ ਰਹੀ ਹੈ ਸੇਲ 'ਤੇ ਪਾਪੀ-ਪੁੰਨੀ, ਪ੍ਰਹੇਜ਼ਗਾਰ, ਜੱਦੀ ਸ਼ੈਤਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਹੈ ਆਕੜ, ਕਿੱਬਰ-ਹੰਕਾਰ, ਗੁਮਾਨ ਤੇ ਚੌਧਰਾਂ ਸੇਲ 'ਤੇ ਰਾਇ ਬਹਾਦਰ-ਸਰਦਾਰ ਜੀ-ਸੁਲਤਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਤਸਬੀਆਂ-ਮਾਲਾ, ਜੰਵੂ, ਟਿੱਕੇ-ਤਿਲਕ ਲੱਗੇ ਨੇ ਸੇਲ 'ਤੇ ਵੇਦ, ਪੁਰਾਨ, ਗ੍ਰੰਥ, ਬਾਈਬਲ, ਕੁਰਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਪਾਠ-ਪੂਜਾ, ਜੁਹਦ-ਇਬਾਦਤ, ਜੱਗ-ਹਵਨ ਨੇ ਸੇਲ 'ਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਔਲਾ-ਰਹੀਮ, ਭਗਵਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਪੁੰਨ-ਪਾਪ, ਕਰਮ-ਕਾਂਡ, ਵਹਿਮ-ਭਰਮ ਲਓ ਸੇਲ 'ਤੇ ਮਿਹਰਾਂ, ਬਖਸ਼ਿਸ਼, ਕਿਰਪਾ, ਨਿਰਵਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਨਰਕ-ਸੁਵਰਗ, ਜਹੰਨਮ-ਬਹਿਸ਼ਤ, ਸੱਚਖੰਡ ਹੈ ਸੇਲ 'ਤੇ ਧਰਮ-ਰਾਜ, ਚਿੱਤ੍ਰ-ਗੁਪਤ ਦਾ ਈਮਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਭਾਈ, ਪੰਡਤ, ਪੁਜਾਰੀ, ਮੌਲਵੀ, ਸਿੰਧ, ਜੋਗੀ ਸੇਲ 'ਤੇ ਔਲਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ, ਰਾਮ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਧਰਮ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਸ਼ਰਧਾ, ਇਲਹਾਮ, ਦਰਸ਼ਨ ਸੇਲ 'ਤੇ ਲਓ ਹਿੰਦੂ, ਸਿੱਖ, ਈਸਾਈ, ਮੁਸਲਮਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਗੁਰੂ, ਮੁਰਸ਼ਦ, ਸੰਤ-ਬਾਬੇ, ਸਾਧੂ, ਫਕੀਰ ਲਓ ਸੇਲ 'ਤੇ ਚੇਲੇ-ਬਾਲੇ, ਸੇਵਕ, ਮੁਰੀਦ ਸ਼ਰਧਾਵਾਨ ਵਿਕਦੈ।

ਖਰੀਦ ਲਓ, ਸੇਲ ਲੱਗੀ ਹੈ

ਸੇਲ 'ਤੇ ਮੰਦਰ, ਮਸਜਿਦ, ਗੁਰੂਦੁਆਰੇ, ਪੂਜਾ ਘਰ ਲੈ ਲਓ ਸੇਲ 'ਤੇ ਅਰਦਾਸਾਂ, ਕਥਾ, ਕੀਰਤਨ, ਵਿਖਿਆਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਆਵਾਗੋਣ, ਪਾਪਾਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ, ਮੁਕਤੀ ਲਓ ਸੇਲ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ਾਂ-ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪਾਠਾਂ ਦਾ ਵਰਦਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਜੱਜ, ਕਚਹਿਰੀ, ਮੁਨਸ਼ੀ, ਇਨਸਾਫ ਖਰੀਦ ਲਓ ਸੇਲ 'ਤੇ ਵਕੀਲ, ਮੁਜਰਮ, ਗਵਾਹ, ਕਾਨੂੰਨ-ਦਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਘਾਤੇ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਖੇ ਸਭ ਲੱਗੇ ਹਨ ਸੇਲ 'ਤੇ ਮੰਤਰੀ, ਸੰਤਰੀ, ਸਮੇਤ ਠਾਣੇ, ਕਪਤਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਕਵੀ, ਲਿਖਾਰੀ, ਵਿਦਵਾਨ, ਸਾਇੰਸਦਾਨ ਲੈ ਲਓ ਸੇਲ 'ਤੇ ਰੇਡੀਓ ਅਖ਼ਬਾਰ-ਐਡੀਟਰ, ਕਲਮਦਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਜੰਤਾ ਦੀ ਬੇਵੱਸੀ, ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਹੈ ਸੇਲ 'ਤੇ ਨੇਤਾ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ, ਵੋਟਰ-ਵੋਟ, ਮਤਦਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਧਰਨੇ, ਨਾਅਰੇ, ਜਲਸਾ-ਜਲੂਸ ਕੁਝ ਵੀ ਖਰੀਦੋ ਸੇਲ 'ਤੇ ਭੰਨਤੋੜ, ਸਾੜ-ਫੂਕ, ਗਰੀਬਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਖੂਨ ਖਰਾਬਾ-ਗੁੰਡਾ ਗਰਦੀ, ਧੱਕੇ ਸ਼ਾਹੀ ਲੈ ਲਓ ਸੇਲ 'ਤੇ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ, ਨਫਰਤ ਦਾ ਹਰ ਸਮਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਕੁਨਬਾਪਰਵਰੀ, ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ, ਮਿਲਾਵਤਖੋਰੀ ਹੈ

ਸੇਲ 'ਤੇ ਬੇ-ਗੁਨਾਹ, ਮਾਸੂਮਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਸਮਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਜੰਗਲ, ਹਵਾ-ਪਾਣੀ, ਧਰਤੀ ਦੁਰਲਭ ਸਾਧਨ ਨੇ ਸੇਲ 'ਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟ ਲੀਡਰ, ਪਾਰਟੀ ਸਣੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਗੱਦੀਆਂ, ਕੁਰਸੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ ਸੇਲ 'ਤੇ ਸੱਜਿਓ ਖੱਬੇ, ਖੱਬਿਓ ਸੱਜੇ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਅਕੀਦਾ, ਬੋਲੀ, ਵਿਰਸਾ-ਸਭਿਆਚਾਰ ਲੱਗਾ ਹੈ ਸੇਲ 'ਤੇ ਬੀਤ ਗਿਆ, ਆਉਣ ਵਾਲਾ, ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਅਣਜੰਮੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦਾ ਹਰ ਹਰਬਾ ਹੈ ਸੇਲ 'ਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਫਰਿਸ਼ਤੇ ਡਾਕਟਰ ਦਾ ਈਮਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਯਾਰੀਆਂ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀਆਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਖਰੀਦ ਲਓ ਸੇਲ 'ਤੇ ਮੂੰਹ-ਮੁਲਾਜ਼ੂ, ਲਿਹਾਜ਼, ਅਪਣੱਤਾਂ ਤੇ ਮਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਨਾ-ਅਹਿਲੀਅਤ, ਕਮ-ਅਕਲੀ, ਜਨੂੰਨ ਲੈ ਲਓ ਸੇਲ 'ਤੇ ਬੰਬ, ਬੰਦੂਕਾਂ, ਚਾਕੂ, ਛੂਰੀਆਂ, ਕ੍ਰਿਪਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਬਾਦੇ-ਸਬਾ, ਸ਼ਬਨਮ, ਫੁੱਲ-ਕਲੀਆਂ ਮਹਿਕ ਹੈ ਸੇਲ 'ਤੇ ਹੈ ਚਮਨ ਦਾ ਰਾਖਾ, ਸਯਾਦ, ਬਾਗਬਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਬੇਸ਼ਰਮੀ, ਮੱਕਾਰੀ, ਦੁੱਸ਼ਟਤਾ, ਨੀਚਤਾ ਲੱਗੀ ਹੈ ਸੇਲ 'ਤੇ ਕਿਰਦਾਰ, ਵਿਹਾਰ, ਅ-ਚਾਰ, ਈਮਾਨ ਵਿਕਦੈ।

ਸੇਲ 'ਤੇ ਅਣਖ, ਇਜ਼ਤ, ਆਬਰੂ, ਕੁੱਲੇ, ਸ਼ਮਲੇ ਲੱਗੇ ਨੇ ਸੇਲ 'ਤੇ ਦੇਸਤ, ਦੁਸ਼ਮਨ, ਖੂਨ, ਮਾਨ-ਅਪਮਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਸਕੂਲ-ਕਾਲਜ 'ਚ ਦਾਖਲਾ, ਡਿਗਰੀਆਂ ਲੈ ਲਓ ਸੇਲ 'ਤੇ ਨੌਕਰੀ, ਅਹੁਦੇ, ਤੌਰਕੀਆਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਮੁਲਕ ਦਾ ਭਵਿਖ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਮਰਜੀ ਖਰੀਦ ਲਓ ਸੇਲ 'ਤੇ ਅਸ਼ਲੀਲਤਾ, ਡਰੱਗ, ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਘਾਣ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨ, ਕਾਮੇ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਲਹੂ, ਪਸੀਨਾ ਹੈ ਸੇਲ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕ੍ਰਿਤ-ਉਪਜ, ਵੱਕਾਰ-ਸਨਮਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਭੁੱਖ-ਨੰਗ, ਗਰੀਬੀ, ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ, ਬੀਮਾਰੀ ਲਓ ਸੇਲ 'ਤੇ ਬੱਚਾ, ਬੁੱਢਾ, ਮਰਦ, ਔਰਤ, ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਦੀਆਂ ਝੁੰਗੀਆਂ-ਝੱਪੜੀਆਂ ਜਿੰਦਗੀ ਹੈ ਸੇਲ 'ਤੇ ਬਚਪਨ, ਜਵਾਨੀ, ਰੀਝਾਂ, ਚਾ-ਅਰਮਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਭਵਿਖ ਦੇ ਅਲੂੜ, ਰੰਗੀਨ ਸੁਫਨੇ ਹਨ ਸੇਲ 'ਤੇ ਮਗਰਮਛ ਦੇ ਹੰਝੂ, ਲਾਰੇ-ਵਾਦੇ ਫੁਰਮਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਸੇਲ 'ਤੇ ਕਾਲਾ-ਚਿੱਟਾ, ਜਾਇਜ਼-ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹਰ ਧੰਧਾ ਹੈ ਸੇਲ 'ਤੇ ਚੋਰਾਂ-ਮੁਨਸਿਫਾਂ ਵਿਚਲਾ ਆਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਵਿਕਦੈ। ਆਉ ਬੇਖੋਫ, ਬੇਪੜਕ, ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਲੈ ਜਾਓ ਸੇਲ 'ਤੇ ਹਨੇਰੇ ਤੋਂ ਚਾਨਣ ਤੱਕ ਦਾ ਹਰ ਸਮਾਨ ਵਿਕਦੈ॥

-ਚੰਨ ਫੋਨ: 908-788-8427

ਖਿਲਵਾਤ ਦੀ ਗਹਾਈ ਤੇ ਉਤਾਈ ਪਿਛੋਂ ਦੇ ਬਹੁਮੁੱਲੇ ਮੇਵੇ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਹੱਥ ਲਗਦੇ ਹਨ- ਬੋਹਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਣਕ ਅਤੇ ਧੜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਤੂੜੀ। ਜਿਥੇ ਕਣਕ ਪੰਜਾਬੀ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਮੁੱਖ ਖਾਧ ਪਦਾਰਥ ਹੈ, ਉਥੇ ਤੂੜੀ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਉਪਜੀਵਕਾ ਦੀ ਜਿੰਦ ਜਾਨ ਬਣੇ ਪਸ਼ੂ ਲਈ ਸੁੱਕੇ ਮੇਵੇ ਦੇ ਨਿਆਈਂ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਮਰਜ਼ੀ ਹਰੇ ਚਾਰੇ ਵਿਚ ਰਲਾ ਦੇਵੇ, ਡੰਗਰ ਖਾਉਂ ਖਾਉਂ ਕਰਨਗੇ। ਦੁਧਾਰੂ ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਇਕ ਗਿਜ਼ਾ, ਵੰਡ ਜਾਂ ਕੁੰਡ ਦੇ ਨੁਸਖੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਖਲ ਅਤੇ ਵੇੜੇਵਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਤੂੜੀ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮਸਾਲਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੱਝਾਂ ਗਾਂਵਾਂ ਚਾਹ ਕੇ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਚਾਹ ਬਣਾਉਣ ਵਾਸਤੇ ਖੂਬ ਸਾਰਾ ਦੁਧ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, “ਤੂੜੀ ਸੂਤੀ, ਵੰਡ, ਵੇੜੇਵਾਂ, ਘਾਹ ਪੱਠਾ ਮੈਂ ਖਾਂਦੀ ਹਾਂ; ਉਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵਰਗਾ ਮਿੱਠਾ ਦੁਧ ਪਿਲਾਂਦੀ ਹਾਂ।”

ਤੂੜੀ ਇਕ ਬਹੁ-ਉਪਯੋਗੀ ਸ਼ੈਅ ਹੈ। ਕੋਠਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ, ਕੋਲਿਆਂ ਜਾਂ ਛੱਤਾਂ ਉੱਤੇ ਫੇਰਨ ਵਾਲੀ ਲੋਈ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਘਾਣੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਤੂੜੀ ਇਕ ਅਹਿਮ ਜੁਜ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲੋਈ ਵਿਚਲੀ ਤੂੜੀ ਰੋਸ਼ਿਆਂ ਜਾਂ ਕਹਿ ਲਵੇ ਪੱਠਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਬਿਠਾਇਆ ਜੋੜ ਫੈਵੀਕੋਲ ਤੋਂ ਵੀ ਵਧ ਪ੍ਰਭਾਵਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਛੱਤਾਂ ‘ਚੋਂ ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਅਵਰੋਧ ਦਾ ਕੰਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਰੱਬ ਨੇ ਵੀ ਕਈ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਖਾਲੀ ਦਿਮਾਗ ਭਰਨ ਲਈ ਤੂੜੀ ਦਾ ਸਫਲ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਤੂੜੀ ਭਰੇ ਭੋਜੇ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਅਕਲ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਵੱਡ ਸਕਦੀ, ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਬਣ ਸਕਣ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਇਕ ਲੀਡਰ ਉਮਾ

ਤੂੜੀ ਦੀ ਮਹਿਮਾ

ਭਾਰਤੀ ਨੂੰ ਜਦ ਮੋਦੀ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਸ ਕਿਹਾ, “ਉਹ ਮੋਦੀ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਾਪ ਰੇ ਬਾਪ, ਉਹ ਤੂੜੀ ਦੇ

ਕਈ ਅਜੀਬੋ ਗਰੀਬ ਸਾਧਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਛੱਜ ਘੁੰਡਾਂ ਅਤੇ ਤੂੜੀ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੁਹੰਦ ਨੂੰ ਕਣਕ ਦੇ ਦਾਣਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਉਤਾ-ਉਤਾ ਕੇ ਛਾਟਦਾ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਉਂਗਲਾਂ ਵਾਲੀ ਤੰਗਲੀ ਇਸ

ਢੋਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।” ਕਿਆ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅਖਾਣ ਘੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਜ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਤਾਂ ਤੂੜੀ ਦੇ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਾਭਕਾਰੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ

ਨੂੰ ਪਰੇ-ਉਰੇ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਤੂੜੀ ਦਾ ਹਾਸਿਲ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਸਾਲ ਭਰ ਦੀ ਕਰਤੀ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਫਲ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਧਨੀ ਰਾਮ ਚਾੜ੍ਹਕ ਨੇ ਇਸ ਵੱਲ ਖੂਬ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ,

ਤੂੜੀ ਤੰਦ ਸਾਭ ਹਾਤੀ ਵੇਚ ਵੱਟ ਕੇ, ਲੈਬੜਾਂ ਤੇ ਸ਼ਾਹਾਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕੱਟ ਕੇ, ਮੀਰਾਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਤੇ ਸਿਆੜ ਕਢ ਕੇ, ਪੱਗ ਝੱਗਾ ਚਾਦਰਾ ਨਵਾਂ ਸਵਾਇ ਕੇ, ਸੰਮਾਂ ਵਾਲੀ ਡਾਂਗ ਉਤੇ, ਤੇਲ ਲਾਇ ਕੇ ਕੱਛੇ ਮਾਰ ਵੰਝਲੀ ਅਨੰਦ ਛਾ ਗਿਆ, ਮਾਰਦਾ ਦਮਾਮੇ ਜੱਟ ਮੇਲੇ ਆ ਗਿਆ।

ਤੂੜੀ ਨੂੰ ਸਾਲ ਭਰ ਲਈ ਸਾਂਭਣ ਵਾਸਤੇ ਜੱਟਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਖੇਚਲ ਦਾ ਚਾੜ੍ਹਕ ਨੂੰ ਖੂਬ ਅਨੁਭਵ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਦੀਆਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਕਣਕ ਦੀ ਨਾਭ ਦੀ ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਵਾਲਾ ਕੁੱਪ ਨਾਂ ਦਾ ਇਕ ਮੀਨਾਰ ਈਜਾਦ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੂੜੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਟ ਕੁੱਟ ਕੇ ਤੁੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਢਣਾ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਸਿਲਪ ਕਲਾ ਦਾ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨਮੂਨਾ ਹੋਰ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਕੁੱਪ ਤੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਕੰਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤੀ ਗਰਮੀ ਜਾਂ ਧੁੱਪ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਇਸ ਅੰਦਰ ਪਨਾਹ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਸਾਹ ਘੁਟਿਆ ਹੀ ਜਾਵੇ। ਸਰਦੀਆਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਤੂੜੀ ਦਾ ਨਿਘਾਸ ਨੀਂਦਾਵਰ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵੇਲੇ-ਕੁਵੇਲੇ ਤੂੜੀ ਦੇ ਕੁੱਪ ਵਿਚ ਨਸ਼ਾ ਪਾਣੀ ਵੀ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਲੋਕ ਇਸ ਕੁੱਪ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਗੁਪਤ ਕੰਮ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਤੂੜੀ ਵਾਲੇ ਕੋਠੇ ਤੋਂ ਵੀ ਕੁੱਪ ਵਾਲੇ ਕਈ ਕੰਮ ਸਾਰ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਤੂੜੀ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਦਾ ਇਕ ਠੇਠ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਤੁਸ ਹੈ। ਪੋਠੋਹਾਰੀ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਸ ਭਾਵ ਲਈ ਤੁਸ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਚਲਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਤੂੜੀ ਤੋਂ ਤੁਤਨਾ ਕਿਰਿਆ ਬਣੀ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਸ ਤੋਂ ਤੁਸਣਾ ਕਿਰਿਆ ਬਣੀ। ਤੂੜੀ ਦੇ ਕਈ ਭਰਾ-ਭਾਈ ਵੀ ਤੂੜੀ ਨਾਲੋਂ ਘਟ ਪੈਂਦੇ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ। ਛੋਲੇ, ਜੌਂ ਆਦਿ ਦੇ ਛਿਲਤ ਦਾ ਅਰਥਾਵਾਂ ‘ਤੋਹ’ ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਦਾ ਸਕਾ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਤੋਹ ਸ਼ਬਦ ਤੁਹ/ਤੁਹ ਦੇ ਸ਼ਬਦ-

ਸ਼ਬਦ
ਝਰੋਖਾ

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ

ਫੋਨ: 734-259-9353

ਜੋੜਾਂ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ, “ਤੁਹ ਕੁਟਹਿ ਮਨਮੁਖ ਕਰਹਿ ਭਾਈ ਪਲੈ ਕਿਛੁ ਨ ਪਾਇ।” (ਗੁਰੂ ਅਮਰ ਦਾਸ) ਪਰ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਦੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਅਰਥਭਰਪੂਰ ਜਾਪਦੇ ਹਨ, “ਕਣ ਨਾਹੀ ਤੁਹ ਗਾਹਣ ਲਾਗੇ ਧਾਇ ਧਾਇ ਦੁਖ ਪਾਹੀ।” ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਦਾਣਿਆਂ ਵਾਲੇ ਤੁਹਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਗਾਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਦੌੜ ਦੌੜ ਕੇ ਦੁਖ ਹੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਦੋਖੇ, “ਸਾਰੇ ਦਿਨਸੁ ਮਜ਼੍ਹਰੀ ਕਰਤਾ ਤੁਹ ਮੂਸਲਹਿ ਫਰਾਇਆ”, ਮਨੁੱਖ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਮੂਸਲ ਲੈ ਕੇ ਧਾਨ ਛਤਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਪੱਲੇ ਕੀ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮਜ਼੍ਹਰੀ ਦੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਇਹੋ ਸੱਚਾਈ ਹੈ, ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਅਧਿਆਤਮਕ ਸਿਖਿਆ ਦਿੰਦੇ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ‘ਤੁਸ’ ਦਾ ਹੀ ਇਕ ਹੋਰ ਰੂਪਾਂਤਰ ‘ਤੁਖ’ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਰਥ ਵੀ ਲਗਭਗ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹੀ ਹਨ, “ਕਣ ਬਿਨਾ ਜੈਸੇ ਬੋਬਰ ਤੁਖ।” ਅਰਥਾਤ ਜਿਵੇਂ ਦਾਣੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਤੁਹ ਖਾਲੀ ਹੀ ਹੈ। ਕਬੀਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵੀ ਤੁਖ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, “ਕਬੀਰ ਚਾਵਲ ਕਾਰਣੇ ਕਉ ਮੁਹਲੀ ਲਾਇ।” ਅਧਿਆਤਮਕ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਵਲੋਂ ਸੰਸਾਰਕ ਪਦਾਰਥਾਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਪਰਿਸ਼੍ਰਮ ‘ਤੇ ਵਿਅੰਗ ਕੀਤਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਲੱਗਿਆ ਜਦ ਦਰਬਾਰ ਕਵੀ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ...

ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਘਰਵਾਲੀ ਦੀ ਪੈੜ ਵਿਚ ਪੈਰ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਵਿਚ ਮੈਂ ‘ਜੀ ਹਜ਼ੂਰੀ’ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰ ਕੇ ਆਗਿਆਕਾਰੀ ਪਤੀ ਦਾ ਰੋਲ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਗੱਲ ਦੀ ਮੈਂ ਉਸ ਤੋਂ ਆਗਿਆ ਲੈਣੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮਾਹੌਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣ ਰਿਹਾ। ਐਤਵਾਰ ਦੇ ਦਿਨ ਘਰਵਾਲੀ ਨੇ ਵੱਡੇ ਸਟੋਰਾਂ ‘ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਚੰਗੀ ਖਰੀਦੋ-ਫਰੋਖਤ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦੇ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦਿਆਂ ਸਾਰ ਮੈਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਗਲਾਸ ਫੜਾਉਂਦਿਆਂ ਪੁੱਛ ਲਿਆ, “ਲਾਡੋ! ਐਤਕੀ ਮੇਰਾ ਵੀ ਦਿਲ ਕਰਦੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿਚ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਕਰਵਾਵਾਂ।” ਮੈਂ ਗੱਲ ਮਸਾਂ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ।

“ਤੁਹਾਡਾ ਦਿਮਾਗ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਿਥੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹੋ, ਜਾਈ ਜਾਓ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਘਰ ਬਿਠਾਉਣੇ ਕਵੀ। ਵੱਡਾ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਣਦੇ ਹੋ।” ਲਾਡੋ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦਾ ਫੁਹਾਰਾ ਮਾਰਿਆ।

“ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਕਵੀ ਸਾਥੀ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ‘ਪਕੌੜਾ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਕਦੇ ਘਰੇ ਸੱਦ ਕੇ ਪਕੌੜੇ ਖੁਆ ਦਿਓ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਖਾਣ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ।’ ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂ ਮਰਿਆ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ। ਸਹੁੰ ਤੈਨੂੰ ਤੇਰੇ ਕਵੀ ਪਤੀ ਦੀ, ਅਗਲੇ ਐਤਵਾਰ ਮੈਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਕਰਦੇ, ਮੈਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਵਾਂਗਾ। ਨਾਲੇ ਇਹ ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾਊਗਾ ਕਿ ਪਕੌੜਾ ਰਾਮ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲਾ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦਾ।” ਮੈਂ ਤਰਲਾ ਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ।

“ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਵੀਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਨੇਹ ਜਾਂ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਪੇਜ ਹੱਥ ਵਿਚ ਫੜ ਕੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੇ ਆ। ਅੱਗੇ ਬੈਠਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਮਝ ਆਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਆਵੇ, ਬੱਸ ਵਾਹ ਜੀ, ਵਾਹ ਜੀ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਆ। ਇਸ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੈ ਘਰ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਹੀ ਕਰਵਾ ਦੇਈਏ। ਨਾਲੇ ਪੁੰਨ ਨਾਲੇ ਫਲੀਆਂ।” ਲਾਡੋ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੀ ਗੱਲ ਕਹੀ।

“ਬਹੁਤ ਚੰਗਾ। ਭੋਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਾਂ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਕਰ ਲਵਾਂਗੇ। ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪਵੇ।” ਮੈਂ ਕਿਹਾ।

“ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾੜੀ-ਮੋਟੀ ਵੀ ਅਕਲ ਨਹੀਂ।

ਗੱਲ ਤਾਂ ਉਥੇ ਦੀ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹਿ ਗਈ। ਮੈਂ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਘਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਾ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਮਰਾਂਗੀ, ਫਿਰ ਰੋਜ਼ ਬਿਠਾ ਲਿਆ ਕਰੀਂ ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਜੁੰਡਲੀ।” ਘਰਵਾਲੀ ਉਦਾਸ ਸੁਰ ਵਿਚ ਬੋਲੀ।

“ਲਾਡੋ! ਬੱਸ ਇਕ ਵਾਰੀ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾ ਲੈਣ ਦੇ... ਫਿਰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਲਈ ਪਕੌੜਾ ਰਾਮ ਪਕੌੜਾ ਖਾਣ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਕਿਤੇ। ਤੇਰੇ ਬੰਦੇ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਇੱਜ਼ਤ ਐ। ਨਾਲੇ ਜਿਸ ਬੰਦੇ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਇੰਨੀ ਸਿਆਣੀ ਤੇ ਸਮਝਦਾਰ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਸਮਝ ਕੇ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾ ਕੇ ਕੀ ਲੈਣਾ। ਆਪਾਂ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਪਿਆਰ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਵਾਂਗੇ-ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਤੇ ਮੈਂ ਤੇਰਾ। ਬੱਸ ਇਕ ਵਾਰ ਹਾਂ ਕਰ ਦੇ।” ਮੈਂ ਕਿਹਾ।

“ਚੰਗਾ ਅਗਲੇ ਐਤਵਾਰ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਐਤਵਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੱਖ ਲਓ। ਇਸ ਐਤਵਾਰ ਮੈਂ ਕਿੱਟੀ ਪਾਰਟੀ ‘ਤੇ ਜਾਵਾਂ।” ਲਾਡੋ ਆਪਣਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇ ਗਈ।

ਲਾਡੋ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਂ ਕਵੀ ਸਾਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਉਹ ਨਾਲੇ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰੀ ਜਾਣ, ਤੇ ਨਾਲੇ ਟਿੱਚਰਾਂ ਕਰੀ ਜਾਣ। ਮੈਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਾਂਗ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨੀ ਪੈ ਰਹੀ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ ਖਾਣੇ ਵਾਸਤੇ ਆਰਡਰ ਬੁੱਕ ਕੀਤਾ। ਮੇਜ਼-ਕੁਰਸੀਆਂ ਤੇ ਵੱਡਾ ਟੈਂਟ। ਸਭ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਦਿਨ ਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਦਿਨ ਦੀ ਮੈਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਉਡੀਕ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਘਰ ਨੂੰ ਦੁਲਹਨ ਵਾਂਗ ਸਜਾ ਦਿੱਤਾ। ਲਾਡੋ ਨੇ ਵੀ ਪੂਰੀ ਟੋਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਮੇਰੇ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਲਾ ਕੇ ਹੱਥ ਵਟਾਇਆ। ਮੇਰੇ ਚਾਅ ਤਿੱਤਲੀ ਵਾਂਗ ਉਡ ਰਹੇ ਸਨ। ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋ ਆਏ ਹੋਏ ਕਵੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਗੁਆਂਢੀ ਗੋਰਾ ਤੇ ਕਾਲਾ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸਨ। ਘਰ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਰੋਣਕ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਚਾਹ ਨਾਲ ਗਰਮ ਪਕੌੜੇ, ਬਰਫੀ ਤੇ ਰਸਗੁੱਲੇ ਵਰਤਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਲਾਡੋ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਸੱਦ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਸੈਕਟਰੀ ਪਾਠਕ ਰਾਮ ਨੇ ਮਾਈਕ ਸੰਭਾਲਦਿਆਂ ਸਮੂਹ ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਰਸੀਆਂ ‘ਤੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਾਰੇ ਕਵੀ ਕੁਰਸੀਆਂ ‘ਤੇ ਬੈਠ ਗਏ। ਪਹਿਲੀ

ਕਤਾਰ ਵਿਚ ਪੰਜ-ਸੱਤ ਮਹਾਨ ਕਵੀ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਬੈਠ ਗਏ। ਫਿਰ ਬਾਕੀ ਕਵੀਆਂ ਦਾ ਬੋਹਲ ਬੈਠ ਗਿਆ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲਾਡੋ ਐਂਡ ਪਾਰਟੀ। ਪਾਠਕ ਰਾਮ ਨੇ ਮੇਰੇ ਇਸ ਉਦਮ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਾਂ ਤੀਰਥ ਖੁੰਡ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਦਾ ਸਮਾਂ ਪੂਰੇ ਵੀਹ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ। ਤੀਰਥ ਖੁੰਡ ਨੇ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ‘ਤੇ ਲਿਖੀ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹੀ। ਉਸ ਨੇ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਸਾਰਾ ਦੋਸ਼ ਔਰਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਮਰਦ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਵੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਤਾਰੀਫ ਕੀਤੀ ਪਰ ਲਾਡੋ ਹੋਰੀ ਨੱਕ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ।

ਫਿਰ ਸਮਾਂ ਆਇਆ ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਵਾਸਤੇ ਦਿਲਾਵਰ ਮੋਰ ਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਪੰਜ ਦੇ ਵੀਹ ਮਿੰਟ ਲਾਏ। ਉਸ ਨੇ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਡੁੱਬਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਅਮਰ ਵੇਲ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਮੋਹਰੀ ਰੋਲ ਦੱਸਿਆ ਜੋ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਲਾ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੱਤ ਮਾਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਜਾਨੋਂ ਹੀ ਮਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦਿਲਾਵਰ ਮੋਰ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵੀਆਂ ਦੀ ਮਾਲਾ ਦੇ ਮਣਕੇ ਘੁੰਮਦੇ ਗਏ। ਫਿਰ ਵਾਰੀ ਆ ਗਈ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕਵੀ ਗੁਲਸ਼ਨ ਹੰਸ ਦੀ। ਉਸ ਨੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਸਾਰੇ ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਟਾਈਮ ਦਾ ਪਾਬੰਦ ਬਣਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਦਾਜ-ਦਹੇਜ ਦੇ ਭੈੜੇ ਰਿਵਾਜ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ‘ਨਾ ਦਾਜ ਲਵੇ, ਨਾ ਦਾਜ ਦੇਵੇ’ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਬਣਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਦਾਜ-ਦਹੇਜ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਨਵ-ਵਿਆਹੀਆਂ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਵਿਚ ਲਪੇਟੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਦਾਜ ਦੁੱਖੋਂ ਹੀ ਮਾਂਵਾਂ ਧੀ ਨੂੰ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਮਾਰਨ ਲਈ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਘੁੱਟ ਪੀਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸਮਾਜਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਧੀਆਂ ਦੀ ਫੁਲਵਾਤੀ ਵਧੇ ਤੇ ਸੋਹਣੀ ਬਣ ਜਾਵੇ।...ਗੁਲਸ਼ਨ ਹੰਸ ਨੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਯਾਦ ਕਰਵਾਉਂਦਿਆਂ ਅੱਖਾਂ ਗਿੱਲੀਆਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਫਿਰ ਵਾਰੀ ਆਈ ਨੌਜਵਾਨ ਕਵੀ ਮੰਡ ਮਿਹਰ ਦੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਅੱਜ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਸੌ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ। ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਹਰ ਖਿੱਤੋ ਵਿਚ ਹੋਈ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ

ਕਰਦਿਆਂ ਕਲਪਨਾ ਚਾਵਲਾ ਨੂੰ ਵੀ ਯਾਦ ਕੀਤਾ। ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਕਸੂਰਵਾਰ ਦੱਸਦਿਆਂ ਭੈਣ ਅਤੇ ਧੀ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ‘ਪੁੱਤ ਗੱਦੀ ਤੇ ਧੀ ਬੋਲੇ’ ਵਾਲੀ ਧਾਰਨਾ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਉਮਰੋਂ ਵੱਧ ਸਿਆਣਪ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਤਾੜੀਆਂ ਨੇ ਦਿੱਤੀ। ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ‘ਗਾਗਰ ਵਿਚ ਸਾਗਰ’ ਭਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ।

ਮੈਂ ਕਵੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਸੁਣਦਾ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਦਾ ਖਿਆਲ ਵੀ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਗੋਰਾ ਤੇ ਕਾਲਾ ਮਿੱਤਰ ਬਗੈਰ ਸਮਝ ਆਉਂਦਿਆਂ ਤਾੜੀਆਂ ਨਾਲ ਤਾੜੀ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਉਧਾਰੀ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਪੱਲੇ ਪਾਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਸਦਕੇ ਜਾਵਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਵਿਚਾਰੇ ਬਗੈਰ ਸਮਝ ਆਉਂਦਿਆਂ ਵੀ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਸੁਣ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਸਾਡੇ ਕਈ ਕਵੀ ਸਮਝ ਆਉਂਦਿਆਂ ਵੀ ਗੱਲੀਂ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੀ ਬਾਂਹ-ਲੱਤ ਖਿੱਚ ਰਹੇ ਸਨ। ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰੇ ਦੀ ਸਮਝ ਰਹੇ ਸਨ, ਦੂਜੇ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਬੱਸ ਅੱਖਰਾਂ ਦਾ ਸਮੂਹ ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਬਰਮਸ ਵਿਚ ਦੁਬਾਰਾ ਗਰਮ ਚਾਹ ਪੁਆ ਕੇ ਫਿਰ ਕਵੀਆਂ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ।

ਹੁਣ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਪੂਰੇ ਸਿਖਰ ‘ਤੇ ਸੀ। ਵੱਡੀ ਲੈਚੀ, ਅਦਰਕ, ਜਵੈਣ ਵਾਲੀ ਚਾਹ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁਸਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਇਕ ਕਵੀ ਉਠਿਆ ਤੇ ਬੋਲਿਆ, “ਭਾਈ, ਜੇ ਸਾਨੂੰ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਆਲੂਆਂ ਦੀ ਬੋਰੀ ਲਿਆ ਦੇਵੇ, ਅਸੀਂ ਬੈਠੇ-ਬੈਠੇ ਵੱਡੇ-ਛੋਟੇ ਆਲੂ ਛਾਟਣ ਲੱਗ ਜਾਈਏ।” ਕਵੀ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਰੇ ਹੱਸ ਪਏ। ਹੁਣ ਵਾਰੀ ਆ ਗਈ ਕਵੀ ਗਰੀਬ ਦਾਸ ਬੋਰੀ ਵਾਲੇ ਦੀ। ਉਸ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਵਧ ਰਹੀ ਗਰੀਬੀ ਅਤੇ ਗਰੀਬ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਸੀ। ਕਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਅਮੀਰਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਛੱਤੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਪਕਵਾਨ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਦੋ-ਚਾਰ ਜੀਅ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਬੰਨੇ ਗਰੀਬ ਦੇ ਘਰ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਕਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤੇ ਪਕਵਾਨ ਇਕ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫਿਕਰ ਲੱਗਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਮੂੰਹ
ਆਈ
ਬਾਤ

ਮੇਜਰ ਕੁਲਾਰ ਬੋਪਾਰਾਏਕਲਾਂ

ਫੋਨ: 916-273-2856

www.boparaisudhar.com

ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਅੰਤ ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗੋਲਕ ਭਰਨ ਨਾਲੋਂ ਗਰੀਬ ਦਾ ਢਿੱਡ ਭਰੇ, ਉਹ ਕਈ ਗੁਣਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚੰਗਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਮੋਤੀਆਂ ਵਾਂਗ ਪਰੋਏ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਵਾਹ-ਵਾਹ ਖੱਟੀ। ਮੈਂ ਚੋਰੀ-ਚੋਰੀ ਲਾਡੋ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਵੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਦੂਣੀ-ਤੀਣੀ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਦਿਨ ਦੇ ਢਾਲਣ ਨਾਲ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਵੀ ਸਮਾਪਤੀ ਵੱਲ ਵਧਣ ਲੱਗਿਆ। ਲਾਡੋ ਨੇ ਹੱਥ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਨਾਲ ਮੈਨੂੰ ਸੱਦਿਆ ਤੇ ਆਖਿਆ, “ਦੇਖੋ ਜੀ! ਕਿੰਨਾ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਪਰੀਤੋ, ਸੀਤੋ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਫੋਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਡੀ.ਜੇ. ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰ ਦੇਵੋ। ਸਾਰੇ ਰਲ ਕੇ ਗਿੱਧਾ-ਭੰਗਤਾ ਪਾਵਾਂਗੇ।”

ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਿਆ, ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਰੰਗ-ਰੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗਾ। ਫਿਰ ਜੇ ਲਾਡੋ ਨੇ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਕਈ ਆਰਡਰ ਮੌਕੇ ‘ਤੇ ਹੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਉਧਰ ਦੋ-ਚਾਰ ਕਵੀ ਬਾਕੀ ਰਹਿ ਗਏ ਸੀ। ਜਿਹੜੇ ਕਵਿਤਾ ਬੋਲ ਹਟੇ ਸੀ, ਉਹ ਕੁਰਸੀਆਂ ਛੱਡ ਕੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਦੀ ਝਾਕ ਵਿਚ ਸਨ। ਸੂਰਜ ਦੇ ਛਿਪਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਜਲਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ। ਫਿਰ ਇਕ ਕਵੀ ਉਠਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਫਤਹਿ ਬਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਸੁਣੋ। ਕੰਨੀਂ ਦਾ ਕਿਆਰਾ ਜਾਂ ਸੁੱਕਾ, ਜਾਂ ਫੁੱਲ ਭਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੰਜ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਲਿਖ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਨਾਵਲ, ਸੱਤ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਿਹ ਛਪੇ ਸੀ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਮੇਰੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸ਼ਾਇਰ ਹੋਏ ਨੇ।

(ਅਗਲੇ ਸਫੇ ‘ਤੇ ਜਾਰੀ)

ਇਪਟਾ ਤੇ ਅਮਨ ਲਹਿਰ ਦੀਆਂ ਕਾਂਗਾਂ

ਪ੍ਰੋ. ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ ਮਾਨ-2

ਸ. ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਇਸ ਲੇਖ ਲੜੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦੌਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਛੋਹਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਲੋਕ-ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕ ਘਰੋਂ ਨਿਕਲ ਤੁਰੇ ਸਨ ਅਤੇ ਤਨ, ਮਨ, ਧਨ ਲਾ ਕੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਜੁਟ ਗਏ ਸਨ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਜਨੂੰਨ ਦਾ ਇਹ ਉਹ ਦੌਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਵਰਗੀ ਗਾਇਕਾ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਪਿੰਡਾਂ-ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਸਾਧਾਰਨ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਰੁੱਖਾ-ਮਿੱਸਾ ਖਾ ਕੇ ਅਮਨ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਤੁਰੀ ਫਿਰਦੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਲਈ ਵਿਰਾਟ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਹੋਈ ਇਸ ਸੁੱਚੀ ਸਰਗਰਮੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪਣੀ ਇਸ ਲੇਖ ਲੜੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਇਪਟਾ ਨੇ ਸਿਰਫ ਨਾਟਮੰਚ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਿਨੇਮੇ ਤੇ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਖਵਾਜਾ ਅਹਿਮਦ ਅਬਾਸ ਨੇ ਇਪਟਾ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਫਿਲਮ 'ਧਰਤੀ ਕੇ ਲਾਲ' ਬਣਾਈ। 'ਦੇ ਬੀਘਾ ਜ਼ਮੀਨ' ਤੇ 'ਸੀਮਾ' ਜਿਹੀਆਂ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਉਤੇ ਇਪਟਾ ਦੀ ਛਾਪ ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਿਸਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇਪਟਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕਾਂ, ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ, ਗੀਤਕਾਰਾਂ, ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਐਕਟਰਾਂ ਨੇ ਮੁੱਖਧਾਰਾਈ ਵਣਜੀ ਸਿਨੇਮੇ ਉਤੇ ਡੂੰਘਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅਣਗਿਣਤ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣੀਆਂ ਜੋ ਕਮਾਈ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲੋਕ-ਜੀਵਨ ਤੇ

ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ

ਫੋਨ: 01191-1165736868
bhullarg@gmail.com

ਲੋਕ-ਮਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ।

ਕੁਛ ਸਮੇਂ ਮਗਰੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਪਟਾ ਜਥੇਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਸਿੰਘ ਚੰਨ ਨੇ ਮੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋ. ਮਾਨ ਉਹਦੇ ਮੇਢੇ ਨਾਲ ਮੇਢਾ ਜੋੜ ਕੇ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਇਕ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਨ। ਅਮਨ ਲਹਿਰ ਵਾਂਗ ਇਪਟਾ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਵਿਚ ਵੀ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹੱਥ ਰਿਹਾ। ਇਪਟਾ ਨੇ ਲੋਕਮੁਖੀ ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ ਦੀ ਨੁਹਾਰ ਹੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਹ ਤੇਜ਼ ਪੁਲਾਘੀ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਮੰਚ ਨਾਲ ਕੱਦ ਮੇਚਣ ਲੱਗਿਆ।

ਅਮਨ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਇਪਟਾ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ, ਸਭਿਆਚਾਰ, ਲੋਕ-ਗਾਇਕੀ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਰੰਗਮੰਚ ਦਾ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸੰਗਮ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮਾਹੌਲ ਦੀਆਂ ਸਮੁੰਦਰੀ ਛੱਲਾਂ ਨੇ ਅਨੇਕ ਸੁੱਚੇ ਮੋਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾਏ। ਇਸ ਮੋਤੀ-ਮਾਲਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਨਿਰੰਜਣ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤੇਰਾ ਸਿੰਘ ਚੰਨ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਬਾਹਰਲਾ, ਅਮਰਜੀਤ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ, ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ, ਜਗਦੀਸ਼ ਫਰਿਆਦੀ, ਹੁਕਮ ਚੰਦ ਖਲੀਲੀ, ਕੰਵਲਜੀਤ ਸੂਰੀ ਅਤੇ ਬੀਬੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸੀਲਾ ਭਾਟੀਆ, ਅਚਲਾ ਸਚਦੇਵ, ਰਾਜਵੰਤ ਪ੍ਰੀਤ,

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਬੇਟੀਆਂ-ਓਮਾ ਤੇ ਪ੍ਰਤਿਮਾ, ਦਿਲਬੀਰ ਆਦਿ ਅਨੇਕ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਪ੍ਰੀਤ 25 ਮਈ 1952 ਨੂੰ ਪ੍ਰੋ. ਮਾਨ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਸਾਥਣ ਤੇ ਕਲਾ-ਸਾਥਣ ਤਾਂ ਬਣੀ ਹੀ, ਉਮਰ ਭਰ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਵੀ ਬਣੀ। ਸਭਨਾਂ ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਜੀਵਨ-ਉਦੇਸ਼

ਹੁਣ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਆਰਥੋਪੈਡੀਸ਼ਨ ਪੀ. ਐਸ ਮੈਨੀ, ਮਾਨ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਇਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਅਮਨ-ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ

ਲੋਕ-ਹਿਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅਮਨ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਘਰ ਘਰ ਪੁਜਦਾ ਕਰਨਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਦੀ ਕਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੌਰ ਵੀ ਛੋਟੀ ਭੈਣ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇ ਜਾਂਦੀ। ਗੀਤਾਂ-ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮੰਚ ਉਤੇ ਗੀਤ-ਨਾਟਕਾਂ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਸੀ। ਪ੍ਰੋ. ਮਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ। ਗੀਤ-ਨਾਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤੇਰਾ ਸਿੰਘ ਚੰਨ ਦੇ 'ਅਮਰ ਪੰਜਾਬ' ਤੇ 'ਲੋਕਤ ਦੀ ਲੋਤ' ਅਤੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਬਾਹਰਲਾ ਦਾ 'ਹਾੜੀਆਂ ਸੋਣੀਆਂ' ਬੇਹੱਦ ਮਕਬੂਲ ਹੋਏ। ਤੇਰਾ ਸਿੰਘ ਚੰਨ ਕਦੀ ਤੇ ਗੀਤ-ਨਾਟ ਲੇਖਕ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵੀ ਸੀ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਛ ਏਨਾ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਤਾਂ ਸ਼ਹਿਰ, ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਅਨਪੜ੍ਹ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਅਤੇ ਗੀਤ-ਨਾਟਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਤਰਾਂ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਫਿਰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਹਿਰ ਦੀ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਚ ਦੀਆਂ ਬਰਾਬਰ ਦੀਆਂ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਬਣਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਇਨਕਲਾਬੀ ਕਦਮ ਵਿਚ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੋਚ ਅਤੇ

ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਬਹੁਤ ਸਹਾਈ ਰਹੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਪਟਾ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰੀਤਨਗਰ ਵਿਚ ਖੇਡੇ ਜਾਂਦੇ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਚ ਦੀਆਂ ਭਾਗੀਦਾਰ ਬਣਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਪ੍ਰੋ. ਮਾਨ ਨਾਲ ਅੱਜ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ

ਨਾਲ ਨੰਜੇ ਨੰਜੇ ਆਖ ਕੇ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਸਟੂਡੈਂਟ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ, ਅਮਨ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਇਪਟਾ ਦੀ ਕੁਠਾਲੀ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਕੇ ਖਰੇ ਸੋਨੇ ਵਰਗੇ ਅਨੇਕ ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨਸੀਬ ਹੋਏ।

ਅੱਜ ਪ੍ਰੋ. ਮਾਨ ਨੂੰ ਪਿਆਰ-ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਿਮਰਨ ਵਾਲੇ ਅਣਗਿਣਤ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਜੀਵਨ ਦੇ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਸੁਭਾਵਿਕ ਵੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਹੁਪੱਖੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੇ ਮਾਲਕ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਅਮਨ ਲਹਿਰ ਤੇ ਇਪਟਾ ਵਿਚਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਗਾਇਕ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੋਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਅਧਿਆਪਕ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਹਿਕਰਮੀ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਆਏ ਅਨੇਕ ਸਨੇਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪਰ ਪ੍ਰੋ. ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਨਾਤਾ ਅਜਿਹੇ ਸਭਨਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਨਾਲੋਂ ਨਿਆਰਾ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪ ਵੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਨਾਤਾ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਸਰੋਤੇ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ, ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਹੈ, ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਪਿਛੋਂ ਇਹ ਚੇਤੇ ਵਿਚੋਂ ਕਦੀ ਨਾ ਵਿਸਰੇ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ, ਕਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਜਿਹਾ ਰਸੀਆ ਸਰੋਤਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

ਇਹ 1950ਵਿਆਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਲਿਖਣਾ ਤਾਂ ਕਿੱਥੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜਾਂ ਅਜੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੋਝੀ ਤਾਂ ਕਿੱਥੋਂ ਆਈ ਹੋਣੀ ਸੀ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਵੀ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ। ਮੇਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ ਦੇ ਚੌਕ ਵਿਚ ਇਕ ਅਮਨ ਕਾਨਫਰੰਸ ਹੋਈ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕੇਵਲ ਇਕ ਨਾਂ ਪੱਕਾ ਚੇਤੇ ਹੈ, ਡਾ. ਸੈਫੁਦੀਨ

ਮਾਨ ਜੋੜੀ, ਪੁੱਤਰ ਰਵੀ ਤੇ ਸਨੀ ਨਾਲ

ਕਿਚਲੂ। ਸ਼ਾਇਦ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਨੰਦ ਵੀ ਹੈ ਸੀ। ਹੋਰ ਕੌਣ-ਕੌਣ ਆਗੂ ਆਏ ਜਾਂ ਬੋਲੇ ਸਨ, ਯਾਦ ਨਹੀਂ। ਲੇਖਕਾਂ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਗੁਣਵੰਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤੇਰਾ ਸਿੰਘ ਚੰਨ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ 'ਸਮੇਂ ਦਾ ਕਾਗ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਬੁਲੰਦ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ 'ਅਮਨ' ਦੀ ਬੋਲੀ' ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗਾਇਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੋ. ਮਾਨ ਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਦੇ ਨਾਂ ਚੇਤੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਆਗੂ ਜਾਂ ਗਾਇਕ ਸੀ ਵੀ ਕਿ ਨਹੀਂ, ਜੇ ਸੀ ਤਾਂ ਕੌਣ ਸੀ, ਏਨੇ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਕੁਛ ਯਾਦ ਨਹੀਂ।

ਪ੍ਰੋ. ਮਾਨ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਚਨਾ 'ਟੁਰਿਆ ਅਮਨ ਦਾ ਕਫਲਾ', ਜਹਾਨ ਨਾਲ ਹੈ' ਦਿਲੋਂ ਭਿੱਜ ਕੇ ਗਈ ਅਤੇ ਫੇਰ ਦੁਜੀ ਮਨਭਾਉਂਦੀ ਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਹਰਮਨ-ਪਿਆਰੀ ਕਵਿਤਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦੀ 'ਅੱਜ ਆਖਾਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ' ਮਿਰਜੇ ਦੀ ਤਰਜ਼ ਨਾਲ

ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੁਲੰਦ ਪਰ ਮਿੱਠੀ ਤੇ ਰਸੀਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਹੇਕ ਲਾਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲੋਂ ਹੁਕ ਨਿਕਲੀ,

"ਅੱਜ ਆਖਾਂ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕਿਤੋਂ ਕਬਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬੋਲ।
ਤੇ ਅੱਜ ਕਿਤਾਬ-ਏ-ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਕੋਈ ਅਗਲਾ ਵਰਕਾ ਫੋਲ।
ਇਕ ਰੋਈ ਸੀ ਧੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤੂੰ ਲਿਖ ਲਿਖ ਮਾਰੇ ਵੈਣ।
ਅੱਜ ਲੱਖਾਂ ਧੀਆਂ ਰੋਈਆਂ ਤੈਨੂੰ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਕਹਿਣ।
ਵੇ ਦਰਦਮੰਦਾਂ ਦਿਆਂ ਦਰਦੀਆਂ ਉਠ ਤੱਕ ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ।
ਅੱਜ ਵੈਲੇ ਲਾਸ਼ਾਂ ਵਿਛੀਆਂ ਤੇ ਲਹੁ ਦੀ ਭਰੀ ਚਿਨਾਬ।"

ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਸਰੋਤਿਆਂ ਵਿਚ ਗਹਿਰੀ ਉਦਾਸ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਛਾ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਲੱਖਾਂ ਧੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰਲਾਪ ਹਾਲ-ਦੁਹਾਈ ਪਾਉਣ ਲੱਗਿਆ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲੱਖਾਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਵਿਛ ਗਈਆਂ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੱਤ ਨੇ ਚਿਨਾਬ ਦਾ ਰੰਗ ਗੂੜ੍ਹਾ ਰੱਤਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬੱਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਦੇ ਕਰੁਣਾ ਭਰੇ ਸ਼ਬਦ ਸਨ, ਪ੍ਰੋ. ਮਾਨ ਦੀ ਜਾਦੂਭਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੀ ਅਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਹੋਏ ਦਿਲ ਸਨ।

ਪ੍ਰੋ. ਮਾਨ ਸੁੱਚੇ ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਸਾਹਿਤਕ ਗੀਤ ਹੀ ਗਾਉਂਦੇ। ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਭਾਉਂਦੇ ਕਵੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਨ। ਮਗਰਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਤੱਥ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਵਾਰਿਸ ਨੂੰ ਹਾਕਾਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਨੂੰ ਏਨੀ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਮਾਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਭੂਮਿਕਾ ਰਹੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮੰਚਾਂ ਉਤੇ ਗਾਉਂਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀ ਵੀ ਸਨ ਪਰ ਇਹ ਪ੍ਰੋ. ਮਾਨ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਦਾ ਰਸ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਹਨੂੰ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬੋਂ ਦੂਰ ਬਾਹਰ ਵੀ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਉਤੇ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਮੰਚ ਉਤੇ ਗਾਇਆ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਹ ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਨਾ ਗਾਉਣ ਜਾਂ ਸਰੋਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਕਵਿਤਾ ਨਾ ਸੁਣਨ, ਇਹ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਸ ਦੌਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਉਹ ਵਿਹਲੇ ਵੇਲੇ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਕੁਛ ਗੁਣਗੁਣਾਉਂਦੇ ਸੀ, ਅਕਸਰ

ਲੱਗਿਆ ਜਦ ਦਰਬਾਰ ਕਵੀ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ...

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਕਈ ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਪੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਇਸ ਕਵੀ ਦਾ ਇਕ ਹਮ-ਉਮਰ ਕਵੀ ਉਠ ਕੇ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗਿਆ ਕਿ 'ਭਾਈ ਸਾਬੂ! ਤੁਹਾਡੇ ਖਾਨਦਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਲੱਭਿਆ, ਸਾਰੇ ਹੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਮਗਰ ਲੱਗੇ ਰਹੇ।' ਸਾਰੇ ਹੱਸ ਪਏ।

ਹਨੇਰਾ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਸਾਰੇ ਕਵੀ ਘੁੱਟ ਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਧਰ-ਉੱਧਰ ਦੇਖਣ ਲੱਗੇ। ਮੇਰੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਕਵੀ ਨੇ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਦਾਰੂ ਦੇ ਘੜੇ ਲਿਆ ਰੱਖੇ। ਸਭ ਨੇ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਪੈਗ ਲਾ ਲਿਆ। ਡੀ.ਜੇ. ਵਾਲੇ ਨੇ ਆ ਕੇ ਆਪਣਾ ਖੌਰ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੈਂ ਆਖਰ ਵਿਚ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਾਅਦਾ ਵੀ ਮੰਗਿਆ ਕਿ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਪਕੌੜਾ ਰਾਮ' ਨਾ ਆਖਿਓ,

ਮੇਰਾ ਅਸਲੀ ਨਾਮ ਹੀ ਲਿਆ ਕਰਿਓ-ਕਵੀ ਸੇਵਕ ਰਾਮ। ਭਰਾਵੇ! ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਦੀ ਘਰ ਵਿਚ ਘੱਟ ਚਲਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਕੌੜਾ ਜਾਂ ਲੱਡੂ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਖ ਲਿਆ ਕਰੋ। ਧੰਨਵਾਦ ਜੀ।

ਬੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੀ ਆਏ ਹੋਏ ਕਵੀ ਤੇ ਮਹਿਮਾਨ ਚਲੇ ਗਏ। ਪਿੱਛੇ ਮੈਂ ਤੇ ਘਰਵਾਲੀ ਰਹਿ ਗਏ। ਸਾਰੇ ਘਰ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਖਿਲਾਰਾ ਦੇਖ ਕੇ ਘਰਵਾਲੀ ਕਹਿੰਦੀ, "ਕਿਉਂ ਜੀ! ਘਰੇ ਕਰਵਾਉਣਾ ਫਿਰ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ?"

ਮੈਂ ਕੁਝ ਨਾ ਬੋਲਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਦੱਸਦਾ ਕਿ ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਨਾਲੋਂ 'ਪਕੌੜਾ' ਲੁਹਾਇਆ ਹੈ।

ਫੋਨ ਦੀ ਘੰਟੀ ਨੇ ਮੇਰੀ ਅੱਖ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ, ਇਹ ਤਾਂ ਸੁਪਨਾ ਹੀ ਸੀ।

(ਚਲਦਾ)

ਵਲੈਤ ਦੇ ਭੱਠੇ

2

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਦੇਖੋ)

ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਵੀ ਰਹੇ, ਭੱਠਿਆਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੜਾ ਰਿਜ਼ਕ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਡਿਆਂ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ। ਪਹਿਲੀਆਂ ਵਿਚ ਆਏ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਔਖ ਤਾਂ ਜ਼ਬਾਨ ਦੀ ਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਹ ਕਾਮੇ ਬਹੁਤ ਤਕੜੇ ਸਨ। ਪਿੱਛੇ ਜਾਨ ਮਾਰ ਕੇ ਵਾਹੀਆਂ-ਖੇਤੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਆਏ ਸੀ। ਥੋੜ੍ਹੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਹੁੰਦੇ ਜਾਂ ਦਿਹਾੜੀ-ਦੱਪਾ ਕਰਦੇ। ਮੰਜਕੀ ਵਾਲੇ ਵੀ, ਤੇ ਬਾਕੀ ਦੁਆਬੀਏ ਤਾਂ ਵਲੈਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਕਲੇ ਵੀ ਬੁੜ੍ਹਾਂ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਸੀ। ਭੱਠੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੁਖ ਬਹਿ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਏਨੇ ਨੋਟ ਕਮਾਏ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਪੌਡੇ ਪੌਡੀ ਹੋ ਗਏ। ਪੈਸੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲੂਹੀਆਂ ਲਾਹ ਲਈਆਂ।

ਭੱਠਿਆਂ ਦੀਆਂ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸਾਡੇ ਬੰਦਿਆਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹਨੂੰ ਪੌਡੀ ਹੀ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਮਾੜੀ ਜਿਹੀ ਠਾਹਰ ਬਣ ਗਈ, ਛੇਤੀ ਦੇਣੀ ਕੋਈ ਛੋਟੀ ਮੋਟੀ ਸੁਪਰਵਾਈਜਰ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਲੈ ਲਈ, ਤੇ ਫਿਰ ਯੂਨੀਅਨ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣ ਦੇਣ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਕਈ

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ

ਫੋਨ +44-123-421-4170

ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਤਨੇ-ਮਨੇ ਤੁਲੇ ਵੀ ਰਹੇ। ਲੱਖੀ, ਸੋਹਣ, ਭਜਨ, ਸਿੰਧੂ, ਕਸ਼ਮੀਰਾ, ਚਰਨ, ਮੱਖਣ ਆਦਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡਟਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੜਤਾਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ/ਕਰਵਾਈਆਂ ਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਵਰਕਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਲਏ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵੀ ਦੁਆਏ। ਕਈ ਦੇਗਲੇ ਵੀ ਚੱਲਦੇ ਤੇ ਕਈ ਹੜਤਾਲਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਬੰਦੇ ਭੰਨਣ ਦੀ ਵਾਹ ਵੀ ਲਾਉਂਦੇ।

ਵਲੈਤਾਂ ਵਾਪਸ ਜਾ ਕੇ ਸਾਡੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਫੜ੍ਹ ਮਾਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਮੰਨੀ-ਦੰਨੀ ਹੋਈ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਕ ਤਾਂ ਠੰਢੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਸਭ ਦਾ ਰੰਗ ਰਤਾ ਕੁ ਨਿਖਰ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ; ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਹੁਣਚਾਰੀ ਵਜੋਂ ਗਿਆਂ ਦੇ ਪਾਏ ਸਾਫ ਸੁਥਰੇ ਕੱਪੜੇ ਵਲੈਤੀਆਂ ਦਾ ਹੋਰ ਵੀ ਠੁੱਕ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੰਦੇ। ਦੂਸਰੇ, ਫੇਕੇ ਰੋਹਬ ਖਾਤਰ ਪਾਈਆਂ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਮੁੰਦੀਆਂ, ਕੜੇ, ਜੰਜੀਰੀਆਂ ਦਾ ਵਿਖਾਵਾ ਪਿਛਲੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਝੱਟ ਭਰਮਾ ਲੈਂਦਾ। ਵਿਚ ਵਿਚ ਟੁੱਟੀ ਫੁੱਟੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵੀ ਠੋਕ ਦਿੰਦੇ। ਓ ਇਹ ਆਮ ਗੱਲਾਂ ਵਧਾ ਕੇ ਹੀ ਕਰਦੇ ਸੀ; ਕਈ ਤਾਂ ਬਹੁਤਾ ਮਸਾਲਾ ਲਾ ਦਿੰਦੇ ਸੀ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਹੱਥ ਧੋਣ ਦਾ ਵਿਹਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਦਾ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਵਿਹਲਤ ਬੰਦੇ ਜ਼ਰੂਰ ਤਾਸ਼ਾਂ ਖੇਡੀ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂ ਝੱਖ ਮਾਰੀ ਜਾਂਦੇ। ਵਲੈਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪੱਟਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਅਕਸਰ ਆ ਜਾਂਦੇ; ਕਈ ਭਰਮਾਏ ਵੀ ਜਾਂਦੇ। ਕੁਝ ਕਿੱਲਾ ਵੇਚ ਕੇ ਜਾਂ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਵਲੈਤਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰਨ ਦਾ ਸਬਬ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ। ਕਈ ਅੱਡੀਆਂ ਚੁੱਕ ਕੇ ਫਾਹਾ ਵੀ ਲੈ ਲੈਂਦੇ। ਕਈਆਂ ਦੀਆਂ ਪੌਆਂ ਬਾਰਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤੇ ਕਈਆਂ ਵਿਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਕਾਣੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ।

ਪਿਛਲੇ ਵੀ ਗੁੱਡੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹਣ ਦੀ ਕਸਰ ਨਾ ਛੱਡਦੇ, ਬਈ ਸਾਡਾ ਵਲੈਤੀਆਂ ਤਾਂ ਛੋਟੇ ਚੱਕੀ ਜਾਂਦਾ। ਸਵੇਰੇ ਟਾਈ ਲਾ ਕੇ ਕੰਮ 'ਤੇ ਜਾਂਦਾ, ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਘਰ ਆ ਕੇ ਫਲ ਫਰੂਟ ਹੀ ਖਾਂਦਾ। ਫਿਰ ਬਾਗ ਵਿਚ ਸੈਰ ਕਰਨ ਜਾਂਦਾ। ਵਲੈਤ ਵਿਚ ਬਾਗ-ਬਗੀਚੇ ਬਹੁਤ ਨੇ। ਉਹਨੇ ਤਾਂ ਜਲੰਧਰ ਦੀਆਂ ਬੈਂਕਾਂ ਪੈਸਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ। ਉਥੇ ਬੋਹੀ ਰੋਟੀ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੇ, ਸ਼ਾਮਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਘਰੇ ਘਰੀ ਚੈਕ ਕਰਦੀ ਫਿਰਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਬੋਹੀ ਰੋਟੀ ਦੇਖ ਲਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਕਰਦੇ ਆ। ਏਸ ਝੂਠ ਦਾ ਭਾਂਡਾ ਉਦੋਂ ਭੱਜਦਾ, ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਕੋਈ ਪਿੰਡੋਂ ਆ ਕੇ ਭੱਠੇ ਤੋਂ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਹੋ ਕੇ ਆਏ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਪਛਾਣ ਵੀ ਨਾ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਪੁਰਾਣਾ ਵਲੈਤੀਆਂ ਨਵੇਂ ਆਏ ਬੰਦੇ ਦਾ ਤਰਲਾ ਕੱਢਦਾ, ਯਾਰ ਹੁਣ ਤੂੰ ਪਿੰਡ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਨਾ ਦੱਸ ਦਈਂ। ਪਹਿਲੀਆਂ ਵਿਚ ਲੋਕ ਤਾਂ ਹਫਤਾ ਹਫਤਾ ਬੋਹੀ ਦਾਲ ਹੀ ਖਾਈ

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪੌਆਂ ਬਾਰਾਂ

ਪਹਿਲੀਆਂ ਵਿਚ ਪਰਦੇਸ ਪੁੱਜਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਅੰਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ। ਕੰਮ ਵੀ ਭਾਰਾ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਔਕੜਾਂ ਵੀ ਬਥੇਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਵਲ 'ਮਲੂਕਾ' ਵਿਚ ਬਾਖੂਬ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਵਲੈਤ ਵੱਸਦੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਵਲੈਤ ਦੇ ਭੱਠਿਆਂ ਅਤੇ ਉਥੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਦੇਸੀ-ਪਰਦੇਸੀ ਕਾਮਿਆਂ, ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਲੇਖ ਦੇ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿਚ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਵਾਰ ਦੂਜੀ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਕਿਸ਼ਤ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਜਾਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। ਪੰਜਾਂ ਸੱਤਾਂ ਦਿਨਾਂ ਜੋਗੀ ਇੱਕੋ ਵਾਰੀ ਵੱਡੇ ਸਾਰੇ ਪਤੀਲੇ ਵਿਚ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ, ਤੇ ਫਿਰ ਫਰਿਜ ਵਿਚ ਰੱਖ ਲੈਂਦੇ; ਸਾਰਾ ਹਫਤਾ ਉਹੀ ਗਰਮ ਕਰ ਕੇ ਖਾਈ ਜਾਂਦੇ।

ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭੱਠੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਦੱਸੇ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਗਿਆ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਭਰਾ ਦੇ ਖੋਖੇ ਕੋਲ ਬੈਠਾ ਧੁੱਪ ਸੇਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਲੈਤਾਂ ਗਏ ਬੰਦੇ ਦਾ ਝੱਟ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਕਰਕੇ। ਚਾਂਡਲ ਚਾਂਡਲ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਨੂੰ, ਭਰਾ ਦੇ ਨਾਲ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਗੱਲੀ ਗੱਲੀ ਇਹਨੂੰ ਪੁੱਛ ਲਿਆ, ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਵਲੈਤ ਵਿਚ ਕੀ ਕੰਮ ਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋ? ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਪੈਦੀ ਸੱਟੇ ਇਹਨੇ ਸੱਚੇ ਸੱਚ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ, ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਭਰਾ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਦਾ ਖਿਆਲ ਕਰਕੇ ਗੱਲ ਬਦਲਣ ਲੱਗ ਪਿਆ, ਜੀ ਓਥੇ ਤਾਂ ਭੱਠੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਨੇ; ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਬਟਨ ਦੱਬ ਕੇ ਕੋਲ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਹੀ ਬੈਠੇ ਰਹੀਦਾ; ਬੱਸ ਨਿਗ੍ਰਾਸਾਨੀ ਹੀ ਰੱਖੀਦੀ ਹੈ। ਕੰਮ ਆਪੇ ਹੋਈ ਜਾਂਦਾ। ਐਲੀਥੇ ਵਰਗੇ ਭੱਠੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਉਥੇ। ਕੋਈ ਮਿੱਟੀ ਘੱਟਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਸੁਆਲ ਪੁੱਛਣ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇੱਕੋ ਤੋਤਾ ਝਾੜ ਕੇ ਗੱਲ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤੀ, ਹੈਅਗਾ ਤਾਂ ਭੱਠਾ ਈ ਨਾ! ਇਸ ਵਲੈਤੀਏ ਦਾ ਦੱਸਿਆ ਸੱਚ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਹੁਤਾ ਝੂਠ ਸੀ। ਜਿੰਨਾ ਮਿੱਟੀ ਘੱਟਾ ਭੱਠੇ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ, ਵਲੈਤ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਭੱਠੇ ਤੋਂ ਮਿੱਟੀ ਘੱਟੇ 'ਚ ਲਿੰਬੜ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਆਇਆ ਬੰਦਾ ਘਰ ਦਿਆਂ ਤੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂਦਾ। ਭੱਠੇ 'ਤੇ ਢੇਰਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਮਿੱਟੀ ਹੀ ਪਈ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਹਵਾ ਚਲਦੀ ਇਹ ਮਿੱਟੀ ਧੂੜ ਔਖਾਂ ਵਿਚ ਪੈ ਪੈ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਮਾਰਦੀ। ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੈ ਸੀ, ਪਰ ਇੱਟਾਂ ਬੰਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਚੁੱਕਦੇ। ਦੂਸਰਾ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਿਤੇ ਭੱਠੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਲਓ, ਤਾਂ ਝੱਟ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ।

ਭਾਵੇਂ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਸੌਖ ਲਈ ਕੰਮ 'ਤੇ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸ਼ਾਵਰ ਵੀ ਲਾਏ ਹੋਏ ਸੀ, ਤੇ ਕੁਝ ਕਾਮੇ ਉਥੇ ਹੀ ਨਹਾ-ਧੋ ਕੇ ਕੱਪੜੇ ਬਦਲ ਕੇ ਹੀ ਘਰ ਆਉਂਦੇ ਸੀ, ਪਰ ਬਹੁਤੇ ਉਥੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਨਹਾਉਂਦੇ। ਲਾਲਚ ਵੱਸ ਕੰਮ ਹੀ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ, ਤੇ ਕਈ ਗਰਮ-ਸਰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਘਰੇ ਆ ਕੇ ਨਹਾਉਂਦੇ ਸੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਬਾਰੇ ਪਿੱਛੇ ਪੰਜਾਬ ਜਾ ਕੇ ਦੱਸ ਵੀ ਦਿੰਦਾ, ਤਾਂ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲੇ ਵੀ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੰਨਦੇ। ਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘੜਿਆ-ਘੜਾਇਆ ਤੁਰਤ-ਫੁਰਤ ਜੁਆਬ ਹੁੰਦਾ, ਬਈ ਜੇ ਉਥੇ ਏਨਾ ਹੀ ਮਾੜਾ ਹਾਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਰੱਸਾ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ। ਤੁਸੀਂ ਉਥੇ ਕਿਉਂ ਟਿਕੇ ਬੈਠੇ ਹੋ। ਮੁੜ ਕੇ ਆ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਪਿੰਡ।

ਐਸੀਆਂ ਸੀਨਾ-ਬਸੀਨਾ ਤੁਰੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਬੜੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੇ। ਇਕ ਹੋਰ ਸੁਣ ਲਓ, ਭੱਠੇ 'ਤੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਬੈਠੇ ਆਪਣੇ ਬਾਪ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਲੈਤੀਏ ਕੋਲ ਸੁਨੇਹਾ ਘੱਲਿਆ। ਪਹਿਲੀਆਂ ਵਿਚ ਏਦਾਂ ਸੁਨੇਹੇ ਘੱਲਣ-ਘਲਾਉਣ ਦਾ ਪੱਕਾ ਰਿਵਾਜ ਸੀ। ਵਲੈਤੋਂ ਗਿਆ ਬੰਦਾ ਪਿੰਡੋਂ ਪਿੰਡੀ ਸੁਨੇਹੇ ਦੇਣ ਤੁਰਿਆ ਫਿਰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਬਾਪ ਦੁਆਲੇ ਗੱਲਾਂ-ਬਾਤਾਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਢਾਣੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਚਾਹ-ਪਾਣੀ, ਰਾਜ਼ੀ-ਬਾਜ਼ੀ ਤੇ ਸੁੱਖ-ਸਾਂਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਵਲੈਤੀਆ ਸਾਅਬ, ਸਾਡਾ ਸਰਦਾਰ... ਸਿਓਂ ਵਲੈਤ ਵਿਚ ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ। ਗਏ ਵਲੈਤੀਏ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲੁਕ ਲੁਕਾ ਦੇ ਸਹੀ ਸਹੀ ਜੁਆਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ, ਜੀ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ 'ਕੱਠੇ ਭੱਠੇ 'ਤੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਆਂ। ਮੈਂ ਬਾਹਰ ਪੱਕੀਆਂ ਇੱਟਾਂ ਚੁੱਕਦਾ, ਉਹ ਅੰਦਰ ਕੱਚੀਆਂ ਚੁੱਕਦਾ। ਏਨੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਹੀ ਸਰਦਾਰ ...ਦੇ ਬਾਪ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਨੀਵਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਸਮਝਿਆ। ਉਹ ਵਿਚੋਂ ਉਠ ਕੇ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਵੱਡੀ ਨਿਮੋਸ਼ੀ ਮੰਨੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਵਲੈਤ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਬੜੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਲਿਖੀ, ਕਾਕਾ ਜੇ ਤੂੰ ਵਲੈਤ ਜਾ ਕੇ ਵੀ ਭੱਠੇ 'ਤੇ ਇੱਟਾਂ ਹੀ ਚੁੱਕਣੀਆਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਏਏਂ ਚੰਗਾ ਸੀ ਤੂੰ ਨਾ ਹੀ ਜਾਂਦਾ, ਅਈਥੇ ਹੀ ਬੁੱਤੇ ਜੋਗੀ ਵਾਹੀ ਕਰਕੇ ਥੋੜ੍ਹੀ ਖਾਈ ਜਾਂਦੇ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਭੱਠਿਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਵੀ ਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਰੁਤਬਾ ਵੀ। ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਕਦਰ ਜਾਂ ਸ਼ਾਨ ਦੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੀ ਛੱਡੋ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਦੇ ਭਾਰ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੀੜੇ-ਮਕੋੜਿਆਂ ਹਾਰ। ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਹਿਕਾਰਤ ਝੱਲਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਹਦਾ ਹਾਲ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ। ਜਣੇ-ਖਣੇ ਦੀਆਂ ਝਿੜਕਾਂ ਝਾਂਬੇ। ਕਿਸੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪੁਸ਼ਤ-ਦਰ-ਪੁਸ਼ਤ ਬੰਧੂਆ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੀ ਬਸਰ ਕਰੀ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਇਹ ਭੱਠਿਆਂ ਵਾਲੇ ਕਿਰਤੀ। ਆਪ ਵਲੈਤ ਦੇ ਭੱਠਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵੀ ਇੱਧਰੋਂ ਜਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭੱਠਿਆਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਏਦਾਂ ਹੀ ਵਰਤਦੇ ਨੇ। ਜਿਹੜੇ ਆਪ ਵਲੈਤ ਵਿਚ ਵਿਤਕਰੇ ਦੀ ਹਾਅ ਲਾਅ ਲਾਅ ਕਰਦੇ ਸਾਹ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ, ਉਹੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਤਕਰਾ ਕਰਦੇ। ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ।

ਬੈਡਫੋਰਡ ਦੇ ਭੱਠਿਆਂ ਨੇ ਬੜੇ ਦੁਆਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੁਰਬਤਾਂ ਦੇ ਛਕੌਟੇ ਚੱਕੇ। ਸਖਤ ਮਿਹਨਤਾਂ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਲੋਕ ਮਾਲੇ-ਮਾਲ ਹੋ ਗਏ। ਇਥੇ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲ, ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਖਰੀਦੇ। ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਮਕਾਨਾਂ ਵਿਚ ਵਾਸਾ ਕੀਤਾ। ਦੁਕਾਨਾਂ ਵੀ ਲਈਆਂ ਤੇ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਵੀ। ਕਈ ਪਿੱਛੇ ਵੀ

ਖੇਤਾਂ-ਮੁਰੱਬਿਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣੇ। ਸਰਦਾਰੀਆਂ ਹੋਰ ਚਮਕਾਈਆਂ। ਮਹੱਲਾਂ ਵਰਗੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ ਪਾਈਆਂ। ਗੁਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਕਿਆਂ ਦੀ ਕੋਹੀ ਵਿਡੰਬਨਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਦਿਆਂ ਭਾਰੀ ਨਿਮੋਸ਼ੀ ਮਾਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੱਭ ਜਾਨ ਹੀਲ ਕੇ ਭੱਠਿਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਦਸਾਂ ਨਹੁੰਆਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਬਰਕਤ ਸਦਕੇ ਹੀ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਏਨੇ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲਦੇ।

ਪਹਿਲੀਆਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤੇ ਬੰਦੇ ਭੱਠੇ 'ਤੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਲਾਲਚ ਵੀ ਸੀ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਕੰਮ ਅਨਪੜ੍ਹ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸੀ। ਨਾ ਜੁਬਾਨ ਆਉਂਦੀ

ਕੇ ਕਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਮੈਨੇਜਰ ਕਾਣੇ ਵੀ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸੀ। ਕਈ ਕ੍ਰਿਸਮਸ ਦਾ ਪੱਜ ਪਾ ਕੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਤੋਹਫਾ ਵੀ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਸੀ।

ਸਾਡਿਆਂ ਦੇ ਜਦੋਂ ਪੈਰ ਲੱਗ ਗਏ ਤਾਂ ਇਹ ਭੱਠਿਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਸ਼ਰਾਬਾਂ ਪੀਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਇਹ ਤਾਂ ਜੱਗ ਜਾਹਿਰ ਤੱਥ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਤੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਭਾਈਬੰਦਾਂ ਨੇ ਲੜਾਈ ਕੀਤੀ ਨਹੀਂ। ਬੱਸ ਪਹਿਲਾ ਘੁੱਟ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਦੀ ਦੇਰ ਹੁੰਦੀ, ਬੰਦੇ ਬਦਲ ਜਾਂਦੇ। ਬੋਲ ਉਚੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ। ਕਈ ਬੱਕਰੇ ਬੁਲਾਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ, ਕਈ ਬੁੱਬਾਂ ਮਾਰਦੇ। ਕਈ ਦੂਜੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਨੈਰੂੀਆਂ ਕੱਢਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੀ ਚਿਤਾਰੀ ਯਾਦ ਆ ਜਾਂਦੀ; ਜਾਂ ਲਾ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ। ਉਚਾ, ਝੱਟ ਨੀਵਾਂ

ਵਲੈਤ ਵਿਚ ਤਿਆਰ ਇੱਟਾਂ ਦਾ ਕੋਲਾਜ਼।

ਸੀ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕੰਮ ਦੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਸੀ। ਦੇਸੀ ਬੰਦੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਥਾਂਵਾਂ ਤੋਂ ਕੰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਭੱਠਿਆਂ 'ਤੇ ਆ ਆ ਕੇ ਲਗਦੇ ਸੀ। ਨਿਆਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਹ ਅਕਸਰ ਦੱਸੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਇਟਾਲੀਅਨ ਕੰਮ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਈਸ ਕਰੀਮ ਬਣਾ ਬਣਾ ਕੇ ਵੇਚਦਾ ਰਿਹਾ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਨਾਂ ਚੱਲੀ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਹਦੇ ਥਾਂ ਅੱਖ ਬਚਾ ਕੇ ਕਲੋਕ (ਹਾਜ਼ਰੀ) ਲਾਈ ਜਾਂਦਾ। ਉਹ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਆ ਕੇ ਵੇਲੇ ਨਾਲ ਅਪਣੀ ਤਨਖਾਹ ਲਈ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਚਾਰ-ਪੰਜ ਹਜ਼ਾਰ ਵਰਕਰਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਬੰਦੇ ਦੇ ਗ਼ੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਦਾ ਕੀ ਪਤਾ ਲੱਗਣਾ ਸੀ। ਕੋਈ ਸਾਡਾ ਆਪਣਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਝੱਟ ਚੁਗਲੀ ਮਾਰ ਦਿੰਦਾ। ਕਈ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ ਜਾ ਕੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਇਟਾਲੀਅਨ ਬਾਰੇ ਇਹ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਘਰ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਇਕ ਇੱਟ ਰੋਜ਼ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਜੇ ਵੱਧ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪੈ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਹਨੇ ਇਸੇ ਇਕ-ਇਕ ਇੱਟ ਨਾਲ ਹੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੀ ਗੈਰਾਜ ਬਣਾ ਲਈ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਕੁਝ ਕੁ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੋਹਫੇ ਦੇ

ਦਿਸਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ। ਹਾਥੀ, ਅੱਖ ਦੇ ਫੋਰ ਵਿਚ ਕੱਟਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ। ਆਮ ਪੇਂਡੂ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਚਾਰ ਮਾਰੀਆਂ ਨਾ, ਦੇ ਖਾਧੀਆਂ ਨਾ ਤਾਂ ਐਸੀ ਪੀਣ ਖੁਣੋਂ ਵੀ ਕੀ ਗੱਡਾ ਅੜਿਆ ਖੜ੍ਹਾ। ਭਾਈਬੰਦ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਪੀਤੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਲੱਜ ਪਾਲਦੇ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਬੋਲੇ ਲਾਉਣ ਦੇ ਜਦੋਂ ਸਭ ਹਥਿਆਰ ਨਕਾਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਨੀਵਾਂ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਜਾਤਪਾਤ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਥਿਆਰ 'ਤੇ ਆ ਜਾਂਦੇ। ਚੰਗਾ-ਮੰਦਾ ਬੋਲਦੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਧੀ ਭੈਣ ਇੱਕ ਕਰ ਦਿੰਦੇ। ਹੱਥੋਪਾਈ ਹੁੰਦੇ। ਹੁਰੇ-ਮੁੱਕੇ ਚੱਲਦੇ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇੱਟ ਕੱਢ ਮਾਰਦੇ ਜਾਂ ਬੋਤਲ ਜਾਂ ਲੋਕਤੀ ਦਾ ਫੱਟਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜੋ ਵੀ ਹੱਥ ਆਉਂਦਾ। ਕਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਜਾਂਦੇ-ਹਾਕੀਆਂ, ਸਰੀਏ, ਡੰਡੇ ਸੋਟੇ ਲੈ ਕੇ। ਕਈ ਲਾਗਭਾਟ ਵਿਚ ਦੁਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਟਾਇਰ ਵੱਢ ਦਿੰਦੇ। ਕੋਈ ਘਰ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਪੱਥਰ ਮਾਰ ਕੇ ਭੰਨ ਦਿੰਦਾ। ਯਾਨਿ ਆਪਣੀ ਆਈ 'ਤੇ ਆ ਹੀ ਜਾਂਦੇ। ਸਿੱਟਾ, ਪਤਾ ਲੱਗਣ 'ਤੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਫਿਰ ਕਿੰਨਾ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਮਸੇਸੇ ਰਹਿੰਦੇ ਤੇ ਭੱਠੇ ਦੀ ਮੋਟੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਤਰਸੀ ਜਾਂਦੇ। ਰਾਣੀ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤਾਂ ਵਾਲੇ ਨੋਟ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਰੀ ਜਾਂਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੇ। ਭੱਠਿਆਂ ਦੀਆਂ ਇਹ ਲੜਾਈਆਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਵੀ ਆ ਵੜਨੀਆਂ। ਪੱਥਾਂ ਵਿਚ ਵੀ।

ਭੱਠਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੁਣ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਵਿਚ ਜਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੈਡਕੁਆਟਰ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੋਊਗਾ। ਅਗਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਇਹੋ ਵਸੀਲਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਬੰਦੇ ਭੱਠਿਆਂ ਨੂੰ ਝੱਟ ਭੁੱਲ ਗਏ। ਲੇਬਰ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਇਹਦੀ ਦੇਣ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੈ। ਦੇਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਤਕੜੀ। ਬੈਡਫੋਰਡ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਭੱਠਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬੈਡਫੋਰਡ ਤੇ ਭੱਠੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਿਚ ਰਚੇ-ਮਿਚੇ ਰਹੇ ਨੇ। ਦੁਆਬੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ ਵਲੈਤ ਦੀਆਂ ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਦੀ ਬਦੋਲਤ ਉਸਰੀਆਂ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਭੱਠਿਆਂ ਦੀ ਬਰਕਤ ਸਦਕੇ ਵੀ। ਦੁਆਬੇ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭੱਠਿਆਂ ਦੀ ਲੁਕਵੀਂ ਹਸਤੀ ਵੀ ਬੈਠੀ ਹੈ।

(ਸਮਾਪਤ)

ਵਲੈਤ ਦੇ ਉਜੜ ਚੁੱਕੇ ਭੱਠੇ ਦੀ ਤਸਵੀਰ।

ਭੱਠਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੁਣ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਵਿਚ ਜਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੈਡਕੁਆਟਰ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੋਊਗਾ। ਅਗਲੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਲਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਇਹੋ ਵਸੀਲਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਬੰਦੇ ਭੱਠਿਆਂ ਨੂੰ ਝੱਟ ਭੁੱਲ ਗਏ। ਲੇਬਰ ਮਾਰਕਿਟ ਵਿਚ ਇਹਦੀ ਦੇਣ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੈ। ਦੇਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਤਕੜੀ। ਬੈਡਫੋਰਡ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਭੱਠਾ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨੇ ਪੀੜ੍ਹੀ-ਦਰ-ਪੀੜ੍ਹੀ ਸਭ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਦੀਆਂ ਗਹਿਰਾਈਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਉਹਦੀ ਹਰ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚੋਂ ਸੱਚਾ ਅਤੇ ਸੁੱਚਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਝਾਤੀਆਂ ਮਾਰਦਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਝਾਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਹਰ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਲੱਭ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਅਗਲੇ ਦੇ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿਚ ਘਰ ਪਾ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਸ਼ਿਵ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਤਾਕਤ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਦਾ ਸਦੀਵੀ ਸੱਚ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਹਾਨ ਸ਼ਾਇਰ ਨੂੰ ਇਸ ਫਾਨੀ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਗਿਆ 41 ਸਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਇਸ ਸ਼ਾਇਰ ਅਤੇ ਉਹਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਬਾਰੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਦੀ ਯਾਦ

ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਬਾਰੇ ਸ਼ਾਇਰ ਮੈਂ ਨਾ ਲਿਖਦਾ ਜੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥੋਂ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਵਰਕਾ ਨਾ ਉਡਦਾ। ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਉਡੇ ਵਰਕੇ ਮਗਰ ਮੈਂ ਕਾਫੀ ਦੂਰ ਤਕ ਦੌੜਿਆ। ਜਦ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਤਾਂ ਤੇਜ਼ ਹਵਾ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਦੂਰ ਉਡਾ ਦਿੰਦੀ। ਆਖਰ ਉਹ ਵਰਕਾ ਮੇਰੇ ਕਾਬੂ ਆ ਗਿਆ। ਕਾਬੂ ਕਰਾਉਣ ਵਿਚ ਇਕ ਸੁੱਕੇ ਬੂਟੇ ਨੇ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬੁੱਧ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਮੌਕਾ ਮੇਲ ਐਸਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸੇ ਹਫ਼ਤੇ ਸ਼ਿਵ ਦੀ 40ਵੀਂ ਬਰਸੀ ਸੀ। ਬਰਸੀ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਉਹਦੇ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਛਪਿਆ ਸੀ। ਤੁਰੇ ਜਾਂਦਿਆਂ ਜਦ ਮੈਂ ਉਹ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਕਾਹਲੀ ਹਵਾ ਦੇ ਬੁੱਲੇ ਨਾਲ ਉਹ ਵਰਕਾ ਹੀ ਅਖਬਾਰ 'ਚੋਂ ਉਡ ਗਿਆ

ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 905-799-1661

ਸੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਨੱਠਦਾ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਪਰ ਉਹ ਅੱਗੇ ਹੀ ਅੱਗੇ ਉਡਦਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਇਉਂ ਲੱਗਾ ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਿਵ ਹੀ ਮੇਰੇ ਅੱਗੇ ਭੱਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ! ਆਖਰ ਉਹ ਵਰਕਾ ਬੁੱਧ ਵਰਗੇ ਬੂਟੇ ਨਾਲ ਜਾ ਰੁਕਿਆ ਜਿਥੇ ਹਵਾ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੱਲਿਆ।

ਮੈਂ ਹੁਣ 74ਵੇਂ ਸਾਲ 'ਚ ਹਾਂ। ਜੇ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਜਿਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਤਾਂ 78ਵੇਂ ਸਾਲ 'ਚ ਹੋਣਾ ਸੀ। 78 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਕੋਈ ਬਹੁਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ 95 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਵੀ ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਹੈ। ਖੁਸ਼ਵੰਤ ਸਿੰਘ 99 ਸਾਲ ਜੀ ਗਿਆ। ਸੋਧੋਂ, ਸਤਿਆਰਥੀ, ਦੁੱਗਲ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਤੇ ਗਾਰਗੀ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਕਈ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਅੱਸੀਆਂ ਨੌਬੀਆਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੀਵੇ। ਉਡਿਆ ਵਰਕਾ ਮੁੜ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਮੈਂ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਵਿਚ ਖੋ ਗਿਆ। ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ/ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲੀ ਕਰਦਾ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਪਾਸ ਕੈਨੇਡਾ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹਾਂ, ਉਦੋਂ ਸੰਭਵ ਸੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਕਰਦਾ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਧੀ ਪੂਜਾ ਕੋਲ ਅਮਰੀਕਾ ਪੁੱਜ ਜਾਂਦਾ। ਫਿਰ ਉਹ ਵੀ ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਸਵੇਰੇ ਸੈਰ ਕਰਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ ਚੁੱਕ ਲਿਆਉਂਦਾ। ਉਹ ਵੀ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਖਬਾਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਦਾ। ਤੇਜ਼ ਵਗਦੀ ਹਵਾ 'ਚ ਉਹਦੇ ਹੱਥੋਂ ਵੀ ਮੇਰੇ ਵਾਂਗ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਵਰਕਾ ਉਡ ਜਾਂਦਾ ਤੇ ਉਹ ਉਹਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਨੱਠਦਾ...

ਸ਼ਿਵ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਰੁਣਾ, ਪੁੱਤ ਮਿਹਰਬਾਨ ਅਤੇ ਧੀ ਪੂਜਾ।

ਸ਼ਿਵ ਬਾਰੇ ਸੋਚਦਾ ਮੈਂ 55 ਸਾਲ ਪਿੱਛੇ ਪਰਤ ਗਿਆ। ਫਰਵਰੀ 1959 ਦੇ ਦਿਨ ਸਨ। ਮੈਂ ਐਮ. ਆਰ. ਕਾਲਜ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਾਂ। ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਬਣਾਈ ਸੀ ਤੇ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ। ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਲਈ ਸੱਚੇ ਕਵੀਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਵੀ ਸੀ। ਉਹ ਕਾਲਜੀਏਟ ਹੀ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੂਹਰੀ ਦਾ ਚਿੰਟਾ ਪਜ਼ਾਮਾ ਤੇ ਚਿੰਟਾ ਹੀ ਕੁਤਰਾ ਪਹਿਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਲੋਈ ਤੇ ਪੈਰੀਂ ਚਪਲਾਂ ਪਾਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਰੰਗ ਗੋਰਾ ਨਿਛੋਹ ਤੇ ਵਾਲ ਘੁੰਗਰਾਲੇ ਸਨ। ਅੱਖਾਂ ਮੋਟੀਆਂ, ਸਿਹਲੀਆਂ ਸੰਘਣੀਆਂ, ਨੱਕ ਤਿੱਖਾ ਤੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਪਤਲੇ ਸਨ। ਸੁਣਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਤੇ ਪਟਵਾਰੀ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਪਟਵਾਰੀਆਂ ਵਾਲਾ ਤਾਂ ਉਹਦੇ 'ਚੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿਸਦਾ। ਨਾ ਵੱਡਾ ਢਿੱਡ ਸੀ, ਨਾ ਵੱਡਾ ਝੋਲਾ ਤੇ ਨਾ ਗੁੱਝੀਆਂ ਜੇਬਾਂ। ਉਥੇ ਦੋਵੇਂ ਰਾਮਪੁਰੀ ਕਵੀ ਸਨ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਧੀਰ ਸੀ, ਬਰਕਤ ਰਾਮ ਯੂਮਨ ਤੇ ਗੁਰਦਾਸ ਰਾਮ ਆਲਮ ਸਨ। ਹੋਰ ਵੀ ਕਵੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਟੇਜ ਭਰੀ ਪਈ ਸੀ। ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕੰਵਲ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਮੁੰਦ ਕੇ ਇਕ ਹੱਥ ਕੰਨ 'ਤੇ ਧਰਿਆ, ਦੂਜਾ ਉਪਰ ਉਠਾਇਆ ਤੇ ਮਾਈਕ ਤੋਂ ਦਰਦ ਭਰੀ ਹੁਕ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾ ਸੁਣਾਈ, ਮੈਂ ਕੰਡਿਆਲੀ ਬੁੱਧ ਵੇਂ ਸੱਜਣਾਂ, ਉਗੀ ਵਿਚ ਉਜਾੜਾਂ...। ਉਸ ਨੇ ਗੀਤ ਵੀ ਗਾਏ, ਮਾਏ ਨੀ ਮਾਏ ਮੇਰੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਨੈਣਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਿਰਹੇ ਦੀ ਰੜਕ ਪਵੇ...। ਮਾਏ ਨੀ ਮਾਏ ਮੈਂ ਇਕ ਸ਼ਿਕਰਾ ਯਾਰ ਬਣਾਇਆ...

ਉਸ ਦੀਆਂ ਦਿਲ 'ਚ ਲਹਿ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੁਕਾਂ ਨੇ ਸਰੋਤਿਆਂ 'ਤੇ ਟੂਣਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਪੰਡਾਲ ਵਿਚ ਸੱਨਾਟਾ ਛਾ ਗਿਆ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਹਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਅਸੀਂ ਕਾਲਜੀਏਟ ਮੁੰਡੇ ਸ਼ਿਵ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ 'ਤੇ ਪੱਟੇ ਗਏ ਤੇ ਉਹਦੀ ਜਿੰਨੀ ਵੀ ਸੇਵਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ, ਕੀਤੀ। ਉਹਦੇ ਸੁਹੱਪਣ ਦਾ, ਸ਼ਾਇਰੀ ਦਾ ਤੇ ਉਹਦੇ ਸੁਰੀਲੇ/ਦਰਦੀਲੇ ਗਾਇਨ ਦਾ ਬਿੱਬ ਹਾਲੇ ਵੀ ਮੇਰੇ ਦਿਲੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਤਾਜ਼ਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਫਿਲਮਾਂ ਵਾਲੇ ਦੇਵਦਾਸ ਵਰਗਾ ਦਿਸਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਹਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਕੰਡਿਆਲੀ ਬੁੱਧ' ਛਪੀ ਤਾਂ ਉਹ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਵਿਚ ਨਾ ਮਿਲੀ ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਕਿਤਾਬ ਲੈਣ ਮੈਂ ਉਚੇਚਾ ਜਲੰਧਰ ਗਿਆ। ਐਨੀ ਖਿੱਚ ਸੀ ਉਹਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ! ਜਿਸ ਰਸਾਲੇ ਵਿਚ ਉਹਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਛਪਦੀਆਂ, ਮੈਂ ਸਾਂਭ-ਸਾਂਭ ਰੱਖਦਾ। ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨੇ 'ਕੱਲੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ' ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪੱਟੀਆਂ, ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਅਨੇਕਾਂ ਕਾਲਜੀਏਟ ਮੁੰਡੇ ਵੀ ਪੱਟੇ ਸਨ।

1965 ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਲੈਕਚਰਾਰ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਥੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਨੂੰ ਸੱਦਿਆ। ਤਦ ਤਕ ਉਹ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰਾਂ ਦਾ ਹੀਰੋ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਥਾਉਂ-ਥਾਈਂ ਮੰਗ ਸੀ। ਕੁੜੀਆਂ ਆਟੋਗਰਾਫ ਲੈਣ ਲਈ ਉਹਦੇ ਮੋਢਿਆਂ ਉੱਤੇ ਦੀ ਉਲਰਦੀਆਂ। ਉਹਦੇ ਕੀਤੇ ਦਸਤਖਤ ਚੁੰਮਦੀਆਂ ਤੇ ਹਿੱਕ ਨਾਲ ਲਾਉਂਦੀਆਂ। ਦਿੱਲੀ ਉਹ ਕੁਤਰੇ-ਪਜਾਮੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਹਲਕੇ ਨਸਵਾਰੀ ਸੂਟ ਵਿਚ ਸੀ। ਪੈਰੀਂ ਮਹਿੰਗੇ ਬੂਟੇ ਸਨ। ਐਕਟਰਾਂ ਵਾਂਗ ਸਜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਟੇਜ ਭਾਵੇਂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਸ਼ਿਵ ਸਿਗਰਟ ਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣੇ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕਿਆ। ਪੀਤੀ ਭਾਵੇਂ ਪਰਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਪਰ ਲੁਕੀ ਨਾ ਰਹੀ। ਦਿੱਲੀ

ਉਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਦਾ ਮਹਿਮਾਨ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਲਈ ਹਰ ਘਰ ਦੇ ਬੂਹੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸਨ।

ਤੁਰਦੇ-ਤੁਰਦੇ ਮੈਨੂੰ ਯਾਦ ਆਇਆ ਕਿ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਜਦੋਂ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਸੀ, ਉਹਦੇ ਆਲੋਚਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਹਦੀ ਬਦਖੋਹੀ ਵੀ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ। ਉਹਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਪੈਰੋਡੀਆਂ ਚੱਲ ਪਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਹਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿਚ ਰੋਣ-ਧੋਣ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਹੋਰ ਹੈ ਵੀ ਕੀ? ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਆਲੋਚਕ ਸੁਆਲ ਕਰਦੇ ਕਿ ਉਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਕੀ ਦਿੰਦੇ? ਹਾਏ ਬੂ ਦੀਆਂ ਦੁਹਾਈਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੀ ਹੈ ਉਹਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ? ਮੈਨੂੰ

ਲੰਡਨ (1971) ਵਿਚ ਸ਼ਿਵ।

ਯਾਦ ਹੈ, ਐਮ.ਏ. 'ਚ ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਸਾਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਪੇਪਰ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬੋਸੱਕ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਆਪ ਸ਼ਿਵ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਖੱਲ ਲਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ, "ਮਾਏ ਨੀ ਮਾਏ ਮੇਰੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਨੈਣਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਿਰਹੇ ਦੀ ਰੜਕ ਪਵੇ ਵੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਐ? ਨਿਰੀਆਂ ਝੱਲ-ਵੱਲੀਆਂ ਨੇ। ਵੈਣ ਨੇ, ਕੀਰਨੇ ਨੇ!"

ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ਼ਿਵ ਹੋਰ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਫੜਦਾ ਗਿਆ। ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਡਮੀ ਦਾ ਐਵਾਰਡ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਮਹਾਂ ਕਾਵਿ 'ਲੂਣਾ' ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਵਡਿਆਇਆ ਗਿਆ। ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਵੀ ਬਹੁਤ ਗਿਆ ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਵੀ ਬਹੁਤ। ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਵੀ ਹੋਈ ਤੇ ਨਿੰਦਿਆ ਵੀ। ਯਾਰੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ ਵੀ ਤੇ ਟੁੱਟੀਆਂ ਵੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲੋਕਾਂ ਨੇ। ਪੈਸੇ ਬਣਾਏ ਵੀ ਬਹੁਤ ਤੇ ਉਜਾੜੇ ਵੀ ਰੱਜ ਕੇ। ਮੈਂ ਨਾ ਆਲੋਚਕ ਹਾਂ ਤੇ ਨਾ ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਚੀਰ-ਫਾੜ ਕਰਨੀ ਚਾਹੁੰਨਾਂ; ਪਰ ਇਹ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਿਣੀ ਚਾਹੁੰਨਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼ਿਵ ਬਿਰਹਾ/ਵਿਛੋੜੇ ਦੀਆਂ ਵਿਲਕਣੀਆਂ ਤੇ ਜੋਬਨ ਚੁੱਤੇ ਮਰ ਜਾਣ ਦੇ ਗੀਤ ਗਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਸੰਤ ਰਾਮ ਉਦਾਸੀ ਉਸ ਤੋਂ ਵੀ ਉਚੀ ਹੇਕ ਵਿਚ ਇਨਕਲਾਬੀ ਕੁਕਾਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਠ ਕਿਰਤੀਆ ਉਠ ਵੇ ਉਠਣ ਦਾ ਵੇਲਾ, ਜੜ੍ਹ ਵੈਰੀ ਦੀ ਪੁੱਟ ਵੇ ਪੁੱਟਣ ਦਾ ਵੇਲਾ...। ਅਸੀਂ ਤੋੜੀਆਂ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀਆਂ ਕੜੀਆਂ ਬੜੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਦੁੱਖਤੇ ਜਰੇ, ਆਖਣਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਹ ਗਹਿਣੇ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਨਾ ਧਰੇ...। ਮਾਂ ਧਰਤੀਏ ਤੇਰੀ ਗੋਦ

ਨੂੰ ਚੰਦ ਹੋਰ ਬਥੇਰੇ, ਮਘਦਾ ਰਹੀਂ ਤੂੰ ਸੂਰਜਾ ਕੰਮੀਆਂ ਦੇ ਵਿਹੜੇ...

ਦੋਹਾਂ ਕਵੀਆਂ ਦੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਣਗਿਣਤ ਸੀ। ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਐਸੀ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਹੀ ਫਬਦੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰਾਂ ਦੇ ਪੰਡਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦੇ। ਸ਼ਿਵ ਦੀਆਂ ਦਰਦੀਲੀਆਂ ਹੁਕਾਂ ਅਤੇ ਉਦਾਸੀ ਦੀਆਂ ਲਲਕਾਰਵੀਆਂ ਹੋਕਾਂ ਸਮਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਇਕ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨਾਲ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਲਲਕਾਰਵੇਂ ਬੋਲਾਂ ਨਾਲ ਬੰਦ ਹੋਈਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਅੱਗ ਦਗਣ ਲੱਗਦੀ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਉਹ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਕੈਸੀ ਵਿਡੰਬਨਾ ਹੈ ਕਿ ਚੜ੍ਹਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਹੋਣਹਾਰ ਕਵੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਪਿੱਛੇ ਸ਼ਰਾਬ ਨੇ ਪੀ ਲਿਆ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਹੀ ਬਾਕੀ ਹਨ ਜੋ ਬਰਸੀਆਂ ਮੌਕੇ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਬਲਵੰਤ ਗਾਰਗੀ ਸ਼ਿਵ ਬਟਾਲਵੀ ਨੂੰ 'ਕੋਡੀਆਂ ਵਾਲਾ ਸੱਪ' ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, "ਸ਼ਿਵ ਬਟਾਲਵੀ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਠੇਕਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਆਪਣੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਲਈ ਆਖਦਾ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਬੀਅਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬੋਤਲਾਂ, ਭੁੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਮੁਰਗਾ ਤੇ ਤੀਹ ਰੁਪਏ ਨਕਦ...। ਉਂਜ ਸ਼ਿਵ ਨੂੰ ਨਾ ਸ਼ਰਾਬ ਪਿਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਘਾਟਾ ਸੀ, ਨਾ ਮੁਰਗਾ ਖੁਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ। ਦਰਅਸਲ ਉਹਦੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਗਲਤ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਪਿਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਕੋਲ ਜੇਬ ਵਿਚ ਜੋ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਪਿਆਉਣ ਤੇ ਖੁਆਣ ਉਤੇ ਖਰਚ ਦਿੰਦਾ। ਉਹ ਸ਼ਾਹੀ ਬੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਜਾੜਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ਕਤੀ ਸੀ।"

ਗਾਰਗੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਹੀ, "...ਸਟੇਜ ਦੇ ਪਿਛਾਤੀ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਛਬੀਲ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਸ਼ਿਵ ਨੂੰ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਦੇਖਣ ਸਾਰ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਕਰਮਚਾਰੀ ਅੱਗੇ ਵਧੇ, ਸੁਆਗਤੀ ਜੱਫੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਤੇ ਵਿਸ਼ਕੀ ਦੇ ਗਲਾਸ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਸ਼ਿਵ ਨੇ ਪੰਜ-ਸੱਤ ਘੁੱਟਾਂ ਵਿਚ ਗਲਾਸ ਖਾਲੀ ਕੀਤਾ...। ਸ਼ਿਵ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ 'ਚ ਪੁੱਜਾ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਹਾਲ ਵਿਚ ਲੁਹਰੀ ਦੌੜ ਗਈ। ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਤੇ ਬਾਂਹ ਉਲਾਰ ਕੇ ਉਹ ਮਾਈਕ੍ਰੋਫੋਨ ਸਾਹਮਣੇ ਗੁਣ-ਗੁਣਾਇਆ। ਨਸੀਲੇ ਧੀਮੇ ਸੁਰ ਲਰਜੇ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਤਰਬਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮਿਜ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਛੋੜਿਆ। ਯਕਦਮ ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਟੀਪ ਦੇ ਸੁਰਾਂ ਉਤੇ ਗੂੰਜੀ...। ਹਾਲ ਵਿਚ ਸੱਨਾਟਾ ਸੀ। ਕਿਸੇ-ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਹਲਕੀ ਜਿਹੀ 'ਆਹ' ਨਿਕਲਦੀ। ਫਿਰ ਟੁਣੇਹਾਰੀ ਮੁਗਧਤਾ। ਨਜ਼ਮ ਖਤਮ ਹੋਈ ਤਾਂ ਕੁੜੀਆਂ ਨੇ ਹਾਕਾਂ ਮਾਰੀਆਂ 'ਕੀ ਪੁੱਛਦੇ ਓ ਹਾਲ ਫਕੀਰਾਂ ਦਾ।' ਸ਼ਿਵ ਮੁਸਕਰਾਇਆ ਤੇ ਨਵਾਂ ਮੂਡ ਤਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਫਿਰ ਗੁਣ-ਗੁਣਾਇਆ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਉਚੀ ਹੇਕ ਲਾ ਕੇ ਗਾਇਆ,

ਤਕਦੀਰ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਸੌਂਕਣ ਸੀ,
ਤਦਬੀਰਾਂ ਸਾਥੋਂ ਨਾ ਹੋਈਆਂ,
ਨਾ ਝੰਗ ਛੁੱਟਿਆ ਨਾ ਕੰਨ ਪਾਟੇ,
ਝੁੰਡ ਲੰਘ ਗਿਆ ਇੰਜ ਹੀਰਾਂ ਦਾ,
ਕੀ ਪੁੱਛਦੇ ਓ ਹਾਲ ਫਕੀਰਾਂ ਦਾ...

ਹਾਲ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਲੋਕ ਤੜਫ ਉਠੇ। ਕਾਲਜ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਹੁਕ ਉਠੀ। ਉਹ ਹੀਰਾਂ ਦਾ ਹੀ ਰੂਪ ਸਨ। ਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸੀਨੇ ਵਿਚ ਸੱਪਾਂ ਨੇ ਡੰਗ ਮਾਰੇ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਰਾਂਝੇ ਸਨ ਜੋ ਕੰਨ ਨਹੀਂ ਸਨ ਪੜਵਾ ਸਕੇ।"

ਸ਼ਿਵ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨੂੰ ਆਖਿਆ, "ਕੁੱਤਿਓ, ਵਿਸ਼ਕੀ ਸਿਰਫ ਆਉਣ ਲੱਗਿਆਂ ਹੀ ਪਿਆਉਣੀ ਸੀ?"

ਸ਼ਿਵ ਦੀ ਬਰਸੀ ਉਤੇ

ਗਲਾਸ ਲਿਆਓ।"

"ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਇਰ, ਮਸ-ਫੁਟੇ ਸ਼ਾਇਰ, ਇਨਕਲਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰ, ਪ੍ਰਯੋਗਵਾਦੀ ਸ਼ਾਇਰ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬੋਲਦੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਾਜੀ ਚੇਤਨਾ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਆਖਦੇ। ਭਲਾ ਅਜਿਹੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ, ਜਦੋਂ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਭੁੱਖ ਹੈ ਤੇ ਸ਼ਿਵ, ਚੰਦ ਸੂਰਜ ਤੇ 'ਕੱਚੀ ਕੰਧ ਮਲੇ ਦੰਦਾਸ' ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਕਟ ਗਿਆ ਹੈ।"

"ਪਰ ਸ਼ਿਵ ਸ਼ੋਹਲੇ ਵਾਂਗ ਮਚਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਸੁੱਟਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਆਖਦਾ, ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਜਨਮ ਹੀ ਨਿੰਦਿਆ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਸੰਭੋਗ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਪੀੜ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ। ਤੇ ਮੇਰੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੇਰੀ ਸ਼ੁਹਰਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਸਿਵਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਸਾਡਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਘਟੀਆ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

ਫਿਰ ਅਖਬਾਰ ਦੇ ਉਸ ਉਡੇ ਵਰਕੇ ਵੱਲ ਹੀ ਪਰਤਦਾਂ ਜੋ ਇਸ ਲਿਖਤ ਦਾ ਸਬੱਬ ਬਣਿਆ। ਉਸ ਉਤੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮੋਮੀ ਦਾ ਲੇਖ 'ਸ਼ਿਵ ਤੇ ਮੈਂ' ਛਪਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਸ਼ਿਵ 11 ਸਾਲ ਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਿਆ। ਉਹ ਸਿਆਲਕੋਟ ਦੇ ਪਿੰਡ ਲੋਹਟੀਆਂ ਤੋਂ ਉਜੜ ਕੇ ਬਟਾਲੇ ਆਇਆ। ਦਸ ਜਮਾਤਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਇਬ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਪਿਤਾ ਨੇ ਕਾਲਜੋਂ ਹਟਾ ਕੇ ਪਟਵਾਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦਾ ਇਸ਼ਕ ਬੈਜਨਾਥ ਦੇ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਮਿਲੀ ਕੁੜੀ ਮੀਨਾ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਜੋ ਮਿਆਦੀ ਬੁਖਾਰ ਨਾਲ ਮਰ ਗਈ। ਉਹਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਲਿਖਦਾ ਉਹ ਸ਼ਾਇਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਕ ਹੋਰ ਕੁੜੀ ਨਾਲ ਇਸ਼ਕ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਇੰਗਲੈਂਡ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਗਈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ 'ਇਕ ਸ਼ਿਕਰਾ ਯਾਰ ਬਣਾਇਆ' ਕਿਹਾ।

ਸ਼ਿਵ ਦਾ ਵਿਆਹ 5 ਫਰਵਰੀ 1967 ਨੂੰ ਅਰੁਣਾ ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਧੀ ਪੂਜਾ ਤੇ ਪੁੱਤਰ ਮਿਹਰਬਾਨ ਪੈਦਾ ਹੋਏ। ਅਰੁਣਾ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਅਨ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸ਼ਿਵ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਬਟਾਲੇ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਵਿਕਦੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਵਾਰਸ ਦੀ ਹੀਰ ਵਿਕਦੀ ਹੈ। ਵਾਰਸ ਸ਼ਾਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਸ਼ਿਵ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਕਬੂਲ ਹੋਇਆ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਵਧੀਆ ਕਵੀ ਪਾਸ ਤੇ ਪਾਤਰ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਹਨ। ਸ਼ਿਵ ਸੋਗ ਤੇ ਬਿਰਹਾ ਦਾ ਚੈਪੀਅਨ ਸੀ। ਉਹਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਕਫ਼ਨ, ਮੌਤ, ਗਮ, ਉਜਾੜ, ਮੋਏ ਮਿੱਤਰ, ਹਿਜਰ, ਹੰਝੂ, ਕਲੋਜਾ, ਅਰਬੀ, ਕਬਰਾਂ ਤੇ ਸਿਵਿਆਂ ਵਰਗੇ ਸ਼ਬਦ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਗਾਰਗੀ ਨੇ ਲਿਖਿਆ, ਸ਼ਰਾਬ ਨਾਲ ਭੰਨੇ ਸ਼ਿਵ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਦਿਨ ਉਸ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਬੀਤੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਉਂਦੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਉਹ ਮੌਤ ਨੂੰ ਹਾਕਾਂ ਮਾਰਦਾ ਤੇ ਰੋਂਦਾ, "ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਹਾਂ ਲੋਕੋ! ਮੈਂ ਇਕੱਲਾ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਕਿਥੇ ਨੇ ਮੇਰੇ ਯਾਰ?" ਦੂਰ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਗਿੱਦੜ ਰੋਂਦੇ ਤੇ ਭਾਂ-ਭਾਂ ਕਰਦੀ ਰਾਤ ਵਿਚ ਸ਼ਿਵ ਦੀਆਂ ਹਾਕਾਂ ਗੁਆਚ ਜਾਂਦੀਆਂ।

ਆਖਰ 6 ਮਈ 1973 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸ਼ਿਵ ਦੀ ਕੂਕਦੀ ਰੂਹ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਈ।

ਉਸ ਦਾ ਅਸਲ ਨਾਂ ਸੀ ਵੇਣੂ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਸਾਰਾ ਟੱਬਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਬਜ਼ਾ ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਾਂ, ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਅੱਗਿਉ ਸੁਭਾਵਕ ਤੌਰ ਤੇ 'ਹਾ' ਕਹਿ ਦਿੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ।

ਬਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦ ਕੁਬਜ਼ਾ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਉਹ ਅਸਾਂ ਸਭ ਭੈਣਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਕਰੂਪ ਜਾਪਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦਿਨ ਕੁਬਜ਼ਾ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ, ਉਸੇ ਦਿਨ ਮੇਰਾ ਸਕਾ ਮਾਮਾ ਪਲੇਗ ਨਾਲ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਗਿਆ। ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਕਹਿੰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, "ਇਹ ਚੁੜੇਲ ਤਾਂ ਜੰਮਣ ਵੇਲੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਮਾਰ ਦੇਣ ਲੱਗੀ ਸੀ।"

ਵੇਣੂ ਅਰਥਾਤ ਕੁਬਜ਼ਾ ਵੀ ਮੇਰੀ ਅਤੇ ਮੇਰੀਆਂ ਤਿੰਨਾਂ ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਸਕੀ ਭੈਣ ਹੀ ਸੀ, ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ, ਤਿੰਨੋਂ ਭੈਣਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਨਫਰਤ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਉਹ ਤਿੰਨੋਂ ਸੋਹਣੀਆਂ ਅਤੇ ਇਹ ਕ-ਸੋਹਣੀ ਸੀ।

ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਵਿਚਾਰੀ ਵੇਣੂ ਰੋਜ਼ ਪੰਜ-ਛੇ ਵਾਰੀ ਰੋਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਛੁਟ ਉਹ ਦਿਨ ਵਿਚ ਕਈ ਵਾਰੀ ਰੋਂਦੀ ਵੀ ਸੀ, ਪਰ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਆਪੋ ਰੋ-ਧੋ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਤੇ ਦਿਲ ਦਾ ਗੁਬਾਰ ਕੱਢ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਂਗਾਂ ਲਾਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ।

ਅੱਜ ਅਸਾਂ ਕਿਸੇ ਦਾਅਵਤ 'ਤੇ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਸੱਦਾ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਆਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਵਿਚਾਰੀ ਕੁਬਜ਼ਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀਆਂ ਭੈਣਾਂ

ਨਰ ਸਿੰਘ ਬੇਂਡੇ

ਅਨੁਵਾਦ: ਨਾਵਲਿਸਟ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ

ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਤੇ ਮੈਂ ਇਕਲਵਾਂਜੇ ਖਲੋਤਾ ਆਪਣਾ ਰੁਮਾਲ ਤਹਿ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਤੱਕ ਚਿਹਾ ਸਾਂ। ਇਸੇ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਕੁਬਜ਼ਾ ਪੀ-ਪੀ ਦੀ ਬੇ-ਸੁਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਕੱਢਦੀ ਹੋਈ ਆ ਪਹੁੰਚੀ। ਉਸ ਦੇ ਪੈਰ ਚਿਕਤ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੇਲੀ-ਕੁਚੈਲੀ ਘੱਗਰੀ ਉਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਛਿੱਟਾਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਨੇ ਕੁਤਤੀ ਪਾਈ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਸ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇਕੋ ਬਟਨ ਮੀਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਢਿੱਡ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਪਿੱਪਲ ਦੇ ਪੱਤੇ ਦੀ ਪੀਪਣੀ ਬਣਾ ਕੇ ਵਜਾਉਣ ਡਰੀ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਪੀ-ਪੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੜੀ ਭੈੜੀ ਲਗਦੀ ਸੀ। ਦਾਅਵਤ 'ਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵੇਖ ਕੇ ਕੁਬਜ਼ਾ ਨੇ ਪੀਪਣੀ ਵਜਾਉਣੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ, ਤੇ ਪੁੱਛਣ ਲੱਗੀ, "ਕਿਥੇ ਚੱਲੇ ਓ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ?" ਤੇ ਜਦ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੋਈ ਉਤਰ ਨਾ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਜਿਥੇ ਪੈ ਗਈ, "ਮੈਂ ਵੀ ਚੱਲਾਂਗੀ, ਮੈਂ ਵੀ ਚੱਲਾਂਗੀ", ਤੇ ਕੱਪੜੇ ਬਦਲਣ ਲਈ ਉਹ ਹਫ਼ਤਾ-ਦਫ਼ਤੀ ਮਚਾਉਣ ਲੱਗੀ।

ਇਸ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਪੈਰ ਮਾਂ ਦੇ ਰੋਸ਼ਮੀ ਭੱਫਣ ਉਤੇ ਚੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਮਾਂ ਨੇ ਨਜ਼ਰ ਭੇਛਣ 'ਤੇ ਪਈ, ਦੋ-ਤਿੰਨ ਥੱਪੜ ਉਸ ਨੇ ਕੁਬਜ਼ਾ ਦੀ ਪਿੱਠ ਵਿਚ ਜੜ ਦਿੱਤੇ, ਤੇ ਲੋਹੀ ਲਾਖੀ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, "ਰੰਡੀਏ! ਅੱਖਾਂ ਫੁੱਟੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਈ?"

ਭੇਛਣ ਉਤੇ ਚਿੱਕੜ ਦੇ ਦਾਗ ਪ੍ਰਭਾ ਦੀ ਮਾਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, "ਖਸਮ ਨੂੰ ਖਾਣੀ ਚੁੜੇਲ। ਪੈਰਾਂ ਨਾਲ ਲੱਕ-ਲੱਕ ਚਿੱਕੜ ਥੱਪ ਕੇ ਆ ਵੜਦੀ ਏ।" ਉਧਰ ਕੁਬਜ਼ਾ ਅਜੇ ਤੋੜੀ ਪਿੱਠ ਨੂੰ ਮਲ ਰਹੀ ਸੀ, ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਕਰ ਸੀ ਕਿ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਨਾ ਦੋ-ਚਾਰ ਪੈ ਜਾਣ, ਤੇ ਉਹ ਦੁਬਕ ਕੇ ਘਰ ਦੀ ਇਕ ਨੁੱਕਰੇ ਜਾ ਖੜੋਤੀ।

ਮੇਰੀ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਭੈਣ ਨੇ ਕੁਬਜ਼ਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, "ਕੁਬਜ਼ਾ, ਜ਼ਰਾ ਜਾ ਕੇ ਮੇਰੇ ਟਰੰਕ ਵਿਚੋਂ ਮੇਰੀ ਝੁਮਕੀਆਂ ਦੀ ਜੋੜੀ ਤਾਂ ਕੱਢ ਲਿਆਈ। ਛੇਤੀ ਲਿਆ, ਫਿਰ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਚੱਲਾਂਗੀ।" "ਲੈ ਚੱਲਾਂਗੀ" ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਕੁਬਜ਼ਾ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਪੀੜ ਭੁੱਲ ਗਈ, ਤੇ ਉਹ ਛੇਤੀ ਨਾਲ ਜਾ ਕੇ ਭੈਣ ਦੇ ਝੁਮਕੇ ਲੈ ਆਈ। ਇਕ ਤਾਂ ਉਝ ਹੀ ਉਹ ਬੜੀ ਫੁਰਤੀਲੀ ਸੀ, ਇਸ ਉਤੇ ਦਾਅਵਤ ਖਾਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ! ਉਸ ਨੇ ਬਟਪਟ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਦੇ ਬਟੂਏ ਕੋਲ ਪਈ ਹੋਈ ਸਾਬਣਦਾਨੀ ਚੁੱਕੀ, ਤੇ ਗੁਸਲਖਾਨੇ ਵੱਲ ਦੌੜੀ। ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਨੇ ਕੜਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕੁਬਜ਼ਾ! ਰੱਖ ਦੇ ਮੇਰੀ ਸਾਬਣਦਾਨੀ।"

ਕੁਬਜ਼ਾ ਰੁਕੀ ਨਹੀਂ, ਤੇ 'ਹੁਣੇ ਲਿਆਈ' ਕਹਿ ਕੇ ਤੁਰੀ ਗਈ, ਪਰ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਨੇ ਇਕੋ ਛਲਾਂਗ ਮਾਰ ਕੇ ਉਹਦਾ ਰਾਹ ਰੋਕ ਲਿਆ, ਤੇ

ਕੁਬਜ਼ਾ

ਮਰਾਠੀ ਲੇਖਕ ਨਰ ਸਿੰਘ ਬੇਂਡੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਕੁਬਜ਼ਾ' ਵਿਚ ਇਕੋ ਵੇਲੇ ਪੇਸ਼ ਕੌਮਲਤਾ ਅਤੇ ਕਠੋਰਤਾ ਇਸ ਰਚਨਾ ਦਾ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਵਿਤਕਰੇ ਤਾਂ ਅਕਸਰ ਹਰ ਘਰ ਵਿਚ ਦੇਖਣ-ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਨੰਨ੍ਹੀ ਜਾਨ ਨਾਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਵਿਤਕਰਾ ਜਾਨ ਕੱਢਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਪਰ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਲਾਡ ਵਾਲੇ ਇਕ ਚੁੰਮਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸੋਹਣੀ ਸਾੜੀ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਇਸ ਨੰਨ੍ਹੀ ਜਾਨ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਅਵਸਥਾ ਨੂੰ ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਸੇ ਪਰੀ ਕਹਾਣੀ ਵਾਂਗ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਹੈ। ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਰਵਾਨੀ ਨੇ ਇਸ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਰਚਨਾ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਨਾਵਲਕਾਰ ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਸਾਬਣਦਾਨੀ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਖੋਹ ਕੇ ਬੋਲੀ, "ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ ਵਾਲਾ ਸਾਬਣ ਪਿਆ ਹੋਇਆ ਈ, ਉਸ ਨਾਲ ਧੋਂਦਿਆਂ ਕਿਤੇ ਮੂੰਹ ਤੇਰਾ ਛਿਲਿਆ ਤੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲਿਆ।"

ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੁਬਜ਼ਾ ਵਿਚਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ ਤੇ ਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹੀ, ਪਰ ਦਿਲ ਵਿਚ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ, "ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਬਣ ਨਾਲ ਮੂੰਹ ਧੋਵਾਂ? ਕਿਉਂ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰੰਗ ਰੂਪ ਦਾ ਇਤਨਾ ਮਾਣ ਹੈ?"

ਸਾਬਣ ਹੱਥੋਂ ਖੁੱਸਦਿਆਂ ਹੀ ਕੁਬਜ਼ਾ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ, ਤੇ ਮੂੰਹ ਫੁਲਾ ਕੇ ਇਕ ਨੁੱਕਰੇ ਜਾ ਬੈਠੀ। ਦਾਅਵਤ ਦੇ ਜਾਣ ਦਾ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਇਰਾਦਾ ਹੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਕਰਤੀ ਚੋਟ ਲੱਗੀ। ਮੇਰੀ ਖਾਹਿਸ਼ ਤਾਂ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੀ ਕਿ ਵੱਡੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਮਾਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਨਾ-ਮਨੂ ਕੇ ਪਿਆਰ-ਪੁਚਕਾਰ ਕੇ ਨਾਲ ਲੈ ਚੱਲਣ, ਪਰ ਜਦ ਕੁਬਜ਼ਾ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਸਜ-ਸਜਾ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਖੜੋਤੇ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, "ਕਿਉਂ ਮਾਂ ਜੀ, ਕੁਬਜ਼ਾ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਾਏਗੀ?" ਪਰ ਮੇਰੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦਿੱਤਾ, ਤੇ ਸਾਰੇ ਵਾਰੋ-ਵਾਰੀ ਪੌੜੀਆਂ ਉਤਰਨ ਲੱਗੇ।

ਟਿੱਕੇ (ਭਾਈ ਦੂਜ) ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਸੀ, ਤੇ ਮੈਂ ਸਾਂ ਚਹੂੰ ਭੈਣਾਂ ਦਾ ਇਕੋ-ਇਕ ਵੀਰ। ਸਵੇਰੇ ਉਠਦਿਆਂ ਹੀ ਘਰ ਵਿਚ ਟਿੱਕੇ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ। ਮੈਂ ਅੱਜ ਬੜਾ ਖੁਸ਼ ਸਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅੱਜ ਦੀ ਸਾਰੀ ਚਹਿਲ-ਪਹਿਲ ਕੇਵਲ ਮੇਰੀ ਹੀ ਖਾਤਰ ਸੀ।

ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਾਇਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਜਿਸ ਉਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਸੁਚੱਜਤਾ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗੀਆਂ। ਕੋਈ ਮੇਰੇ ਪੈਰ ਰਗੜ ਕੇ ਸਾਫ਼ ਕਰਦੀ, ਕੋਈ ਪਿੰਡੇ 'ਤੇ ਵਟਣਾ ਮਲਣ ਲੱਗੀ, ਤੇ ਇਸ ਸਭ ਕਾਸੇ ਵਿਚ ਇਕ ਗੱਲ ਮੈਨੂੰ ਬੜੀ ਖਟਕ ਰਹੀ ਸੀ- ਇਹ ਸੀ ਵਿਚਾਰੀ ਕੁਬਜ਼ਾ ਦੀ ਤਰਸਯੋਗ ਹਾਲਤ। ਉਸ ਦੀ ਵੀ ਚਾਹ ਸੀ ਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਵਾਂਗ ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਕਰੇ। ਉਹ ਵੀ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਵੀਰ ਦੀ ਭੈਣ ਸੀ, ਪਰ ਜਿਉਂ ਹੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਵੱਲ ਹੱਥ ਵਧਾਉਣ ਲੱਗਦੀ, ਅਗਲਵਾਂਢੇ ਹੀ ਦੂਜੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਉਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸਾਂਭ ਲੈਂਦੀਆਂ। ਵਿਚਾਰੀ ਕੁਬਜ਼ਾ ਮੂੰਹ ਤੱਕਦੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ, ਤੇ ਫੇਰ ਮੂੰਹ ਫੁਲਾ ਕੇ ਦੂਰ ਜਾ ਖਲੋਂਦੀ।

ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾਂ, ਉਹ ਵੀ ਮੇਰੀ ਖਾਤਰ ਕੁਝ ਕਰੇ, ਤੇ ਇਸੇ ਖਿਆਲ ਨਾਲ ਮੈਂ ਪਾਣੀ ਗਰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇ ਲਾਈ, ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਵੀ ਵਿਚਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਾਦਰ ਹੀ ਪੱਲੇ ਪਿਆ। ਗਲਤੀ ਮੇਰੀ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਤਨਾ ਵੀ ਨਾ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਅੱਵਾਣੀ ਬਾਲਤੀ ਪਾਸੋਂ ਅੱਗ ਕੀਕਣ ਬਲੇਗੀ। ਸੋ, ਉਹੀ ਗੱਲ ਹੋਈ। ਆਪਣੀ ਵੱਲੋਂ ਕੁਬਜ਼ਾ ਨੇ ਬਥੇਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਧੂੰਏਂ ਨਾਲ ਸਾਰਾ ਘਰ ਭਰ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਧਰ ਤਾਂ ਮਾਂ ਨੇ ਦੋ ਕੁ ਥੱਪੜ ਜੜ ਦਿੱਤੇ, ਤੇ ਉਧਰ ਭੈਣਾਂ ਨੇ ਤਨੋਤੇ ਕੱਸਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ, "ਆਈ ਏ ਵੱਡੀ ਦਾਨੀ...ਜਿਕਣ ਹੁਣੇ ਅੱਗ ਬਾਲ ਲਵੇਗੀ...ਰੋਂਦੀ ਸੁਚੱਜਾਂ ਨੂੰ..."

ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ, ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰੀ ਨਾਲ ਇਹੋ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਤਿੰਨੋਂ ਭੈਣਾਂ ਜਿਵੇਂ ਹੱਥ ਧੋ ਕੇ ਅੱਜ ਮੇਰੇ, ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਪਈਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਛੱਡਣ ਦਾ ਨਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਨ ਲੈਂਦੀਆਂ, ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਫਟਕਣ ਦਿੰਦੀਆਂ।

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਦ ਬਾਊ ਜੀ ਘਰ ਆਏ, ਤਾਂ ਕੁਬਜ਼ਾ ਉਠ ਕੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਜਾ ਖੜੋਤੀ।

ਮੈਂ, ਬਾਊ ਜੀ ਤੇ ਮਾਂ ਜੀ, ਅਸੀਂ ਤਿੰਨੋਂ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਸਭਨਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਂ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰਨ ਵੇਲੇ ਮਿਲਣੀਆਂ ਸਨ। (ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਟਿੱਕੇ ਦੀ ਰਸਮ ਰਾਤ ਨੂੰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਭੈਣਾਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ ਦੀ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰਦੀਆਂ ਹਨ)। ਬਾਊ ਜੀ ਨੇ ਤਿੰਨ ਵਧੀਆ ਸਾੜੀਆਂ ਮੈਨੂੰ ਫੜਾ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਤਿੰਨਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਇਕ-ਇਕ ਦੇ ਦਈ।"

ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਬੜਾ ਦੁੱਖ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕੁਬਜ਼ਾ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਉਥੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੀ ਅੱਜ ਬਾਊ ਜੀ ਵੀ ਕੁਬਜ਼ਾ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਗਏ?

ਇਸੇ ਵੇਲੇ ਬਾਊ ਜੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਦਾ ਚਪੜਾਸੀ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਬੰਡਲ ਲੈ ਕੇ ਆ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਬੰਡਲ ਖੋਲ੍ਹਦਿਆਂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, "...ਤੇ ਰਮੇਸ਼! ਇਹ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ?" ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਨੱਚ ਉਠਿਆ, "ਕੁਬਜ਼ਾ ਨੂੰ। ਕਿਉਂ ਬਾਊ ਜੀ, ਠੀਕ ਏ ਨਾ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ?"

ਬਾਊ ਜੀ ਕੁਝ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਗਏ। ਕੁਝ ਚਿਰ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਤੱਕਦੇ ਰਹੇ, ਫਿਰ ਬੋਲੇ, "ਰਮੇਸ਼! ਤੂੰ ਵੀ ਹੋਰਾਂ ਵਾਂਗ ਉਸ ਵਿਚਾਰੀ ਨੂੰ ਕੁਬਜ਼ਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਏ?"

"ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਬਾਊ ਜੀ।" ਮੈਂ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਗਦ-ਗਦ ਹੋ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਨਿੱਕੀ ਵੇਣੀ ਨੂੰ।"

ਗੁਲਾਬੀ ਰੰਗ ਦੀ ਖਾਲਸ ਰੋਸ਼ਮੀ ਸਾੜੀ ਸੀ ਇਹ, ਪਰ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਬਾਊ ਜੀ ਦੀ ਚੋਣ ਪਸੰਦ ਨਾ ਆਈ। ਉਹ ਬੋਲੀ, "ਦੇਡੀ ਵਧੀਆ ਸਾੜੀ ਸਿਰ ਮਾਰਨੀ ਏ ਉਹਨੇ? ਦੁੰਦ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਨਾਸ ਮਾਰ ਛੱਡੇਗੀ।"

ਬਾਊ ਜੀ ਸ਼ਾਂਤ ਭਾਵ ਵਿਚ ਬੋਲੇ, "ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ।" ਇਸ ਉਤੇ ਮਾਂ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਢੁੱਚਰ ਭਾਹੀ, "ਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਨਾ ਚੀਕਣਗੀਆਂ?"

ਮੈਂ ਵਧੀਆ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿਚ ਸਜ ਕੇ ਚੌਕੀ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਕੁਬਜ਼ਾ ਨੂੰ ਜੋ ਕੁਝ ਦੇਣਾ ਸੀ, ਉਹ ਸਭ ਮੈਂ ਇਸੇ ਚੌਕੀ ਬੋਲੇ ਲੁਕਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕੁਬਜ਼ਾ ਪਰਲੇ ਬਰਾਂਡੇ ਵਿਚ ਡੱਡੋਲਿਕੀ ਜਿਹੀ ਖੜ੍ਹੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਤਿੰਨੋਂ ਉਸ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਕਦੋਂ ਘੱਟ ਗੁਜ਼ਾਰਨੀ ਹੈ! ਵੱਡੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨੇ ਅੱਜ ਸਾਰੀ ਦਿਹਾੜੀ ਇਹੋ ਮੁਹਾਰਨੀ ਛੇਰੀ ਰੱਖੀ ਸੀ, "ਰਮੇਸ਼! ਮੈਨੂੰ ਅਹੁ ਚੀਜ਼ ਦਈ...ਮੈਂ ਨਿਰੀ ਸਾੜੀ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ...ਮੇਰੇ ਮੇਚੇ ਦੀਆਂ ਵੰਗਾਂ ਵੀ..." ਪਰ ਮੇਰੀ ਨੰਨ੍ਹੀ ਵੇਣੂ (ਕੁਬਜ਼ਾ) ਸ਼ਾਇਦ ਇਹੀ ਸੁੱਖਣਾ ਸੁੱਖਦੀ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਵੀਰ ਦੀ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰਨ ਵੇਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਨਾ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ।

ਆਰਤੀ ਦਾ ਵੇਲਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਤਿੰਨੋਂ ਭੈਣਾਂ ਛਣਕਦੀਆਂ-ਮਣਕਦੀਆਂ ਆਈਆਂ, ਤੇ ਵਾਰੋ-ਵਾਰੀ ਮੇਰੀ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰਨ ਲੱਗੀਆਂ। ਤਿੰਨਾਂ ਨੇ ਹੀ ਆਰਤੀ ਉਤਾਰ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਟਿੱਕਾ ਲਾਇਆ, ਤੇ ਫਿਰ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਸਾੜੀ, ਗਜਰਿਆਂ ਦੀ ਇਕ-ਇਕ ਜੋੜੀ, ਤੇ ਉਤੇ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਰੁਪਏ ਰੋਕੜ ਲੈ ਕੇ ਲੱਭੇ ਹੋਈਆਂ। ਵਿਚਾਰੀ ਕੁਬਜ਼ਾ ਨੂੰ ਜਦ ਕਿਸੇ ਨਾ ਸੋਂਦਿਆ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਕਾਰਿਆ, "ਵੇਣੂ! ਤੂੰ ਵੀ।"

ਆਰਤੀ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕੁਬਜ਼ਾ ਦੀਆਂ ਪਤਲੀਆਂ ਸਾਂਵਲੀਆਂ ਬਾਹਾਂ ਕੰਬ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਕੇਸਰ ਵਾਲੀ ਕਟੋਰੀ ਵਿਚੋਂ ਅੰਗੂਠਾ ਡੋਬ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਤਿਲਕ ਲਾਇਆ। ਇਸੇ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਚੌਕੀ ਹੋਣੋਂ ਉਹ ਝੰਮ-ਝੰਮ ਕਰਦੀ ਗੁਲਾਬੀ ਸਾੜੀ ਕੱਚੀ ਜਿਸ ਉਤੇ ਵਧੀਆ ਗਜਰਿਆਂ ਦੀ ਜੋੜੀ, ਤੇ ਪੰਜਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਦਾ ਨੋਟ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਤੇ

ਉਸੇ ਰਾਤ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਘਰ ਦੀ ਉਪਰਲੀ ਛੱਤ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਤਾਸ ਖੇਡ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਤਿਉਹਾਰ ਦੀ ਰਾਤ ਸੀ। ਮੇਰੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਕੱਪੜਿਆਂ ਵਿਚ ਸਜੀਆਂ ਬੈਠੀਆਂ ਸਨ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਦੀ ਸਾੜੀ 'ਤੇ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਪਈ, ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਦਿਲ ਧੱਕ-ਧੱਕ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ, "ਇਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕੁਬਜ਼ਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਉਹੀ ਗੁਲਾਬੀ ਸਾੜੀ।"

ਖੇਡ ਦਾ ਸੁਆਦ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਉਪਰੋਲੀ ਮੈਂ ਕਈ ਬਾਜ਼ੀਆਂ ਹਾਰ ਗਿਆ। ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਜਿਹੜੀ ਖੇਡ ਵਿਚ ਮੇਰੀ ਜੇਟੀਦਾਰ ਸੀ, ਖਿੜ ਕੇ ਬੋਲੀ, "ਰਮੇਸ਼! ਤੇਰਾ ਧਿਆਨ ਕਿਥੇ ਐ। ਇਤਨੇ ਪੱਤੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਤੂੰ ਇਹ ਬਾਜ਼ੀ ਵੀ ਹਾਰ ਦਿੱਤੀ।"

"ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਪੀੜ ਹੋ ਰਹੀ ਏ ਭੈਣ।" ਕਹਿ ਕੇ ਮੈਂ ਸੌਣ ਦੇ ਪੱਜ ਉਠ ਖੜੋਤਾ, ਤੇ ਉਹ ਤਿੰਨੋਂ ਮੇਰੀ ਥਾਂਵੇਂ ਇਕ ਹੋਰ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਬਿਠਾ ਕੇ ਖੇਡੀ ਗਈਆਂ।

ਕਾਹਲੇ-ਕਾਹਲੇ ਕਦਮੀਂ ਮੈਂ ਹੇਠਾਂ ਉਤਰਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ, ਕੁਬਜ਼ਾ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕਿਥੇ ਹੋਵੇਗੀ- ਭਾਡਿਆਂ ਦੇ ਢੇਰ ਵਿਚਾਲੇ।

"ਕਿਉਂ ਵੇਣੀ... ", ਪਿਆਰ ਭਰੇ ਦਾਬੇ ਨਾਲ ਮੈਂ ਭਾਂਡੇ ਮਾਂਜਦੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, "ਉਹ ਸਾੜੀ ਕਿਥੇ ਈ?"

"ਕਿਹੜੀ ਵੀਰ?... ਜਿਹੜੀ ਤੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ?"

"ਆਹੋ... ਉਹੋ।"

"ਉਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਦੇ ਛੱਡੀ ਏ।"

"ਪਰ ਕਿਉਂ?"

"ਉਹ ਜੁ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ।"

"ਕੀ ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ...?"

"ਕਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਉਤੇ ਗੁਲਾਬੀ ਸਾੜੀ ਭੈੜੀ ਲਗਦੀ ਏ।"

"ਫੋਟ ਝੱਲੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤੇ! ਫਿਰ ਤੂੰ ਉਹਨੂੰ ਕਿਉਂ ਦੇ ਦਿੱਤੀ?"

"ਉਸ ਨੇ ਮੇਰਾ ਮੂੰਹ ਜੁ ਚੁੰਮਿਆ ਸੀ।"

ਤੇ ਮੈਂ ਵੇਖਿਆ, ਕੁਬਜ਼ਾ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਉਤੇ ਰੰਜ ਜਾਂ ਪ੍ਰਫਾਵੇ ਦੀ ਥਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਤੇ ਉਮੰਗ ਦੀਆਂ ਰੇਖਾਵਾਂ ਉਘੜਦੀਆਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਸਨ।

ਮੈਂ ਉਹਨੂੰ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਾ ਆਖ ਸਕਿਆ। ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸਾਂ, 'ਸੌਦਾ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸਸਤਾ ਪਿਆ? ਇਕ ਪਾਸੇ ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਸਾੜੀ ਬਦਲੇ ਅਣਭਾਉਂਦੇ ਹੋਠ ਚੁੰਮਣੇ ਪਏ, ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਿੱਕੀ ਨੂੰ ਸਾੜੀ ਬਦਲੇ ਕਿਸੇ ਦਾ, ਸੱਚਾ ਕਿ ਝੂਠਾ, ਚੁੰਮਣ ਮਿਲਿਆ।'

ਅਖੀਰ ਮੈਂ ਇਸ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਪੁੱਜਾ ਕਿ ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਕੁਬਜ਼ਾ ਲਈ ਇਹ ਸੌਦਾ ਨਫ਼ੇਦਾਰ ਸੀ। ਵੱਡੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਸਾੜੀਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕੋਈ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਵਿਚਾਰੀ ਕੁਬਜ਼ਾ! ਇਕ ਸਹਿਕਵਾਂ ਚੁੰਮਣ ਉਸ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਇਤਨਾ ਵਡਮੁੱਲਾ ਸੀ ਜਿਸ ਬਦਲੇ ਇਕ ਛੱਡ, ਅਨੇਕਾਂ ਸਾੜੀਆਂ ਉਹ ਹੱਸਦੀ-ਹੱਸਦੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਸਟਾਰ

"ਰਾਣਾ ਜੀ ਬਣਾ ਦਿਉ ਪੰਜ-ਛੇ ਚਾਹ ਦੇ ਕੱਪ", ਸਰਕਾਰੀ ਬੰਦੇ, ਜੋ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕਲੋਨੀ ਦੀ ਰਿਪੋਅਰ ਵਾਸਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਕਰਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰਾਜ ਮਿਸਤਰੀ, ਕੋਈ ਤਰਖਾਣ ਤੇ ਕੋਈ ਮਜ਼ਦੂਰ ਸੀ। ਇਤਫਾਕ ਨਾਲ ਮੈਂ ਵੀ ਰਾਣਾ ਜੀ ਦੇ ਖੋਖੇ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਚਾਹ ਬਣ ਕੇ ਆ ਗਈ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਚਾਹ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ, "ਲਓ ਬਾਬੂ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਪੀ ਲਵੋ।"

"ਬਸ ਜੀ, ਪੀਓ ਤੁਸੀਂ," ਮੈਂ ਵੀ ਉਤਰ ਦੇ ਕੇ ਅਖਬਾਰ ਦੀਆਂ ਸੂਰਖੀਆਂ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਉਹ ਵੀ ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਚੁਸਕੀਆਂ ਲੈਂਦੇ ਲੈਂਦੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਹਾਸਾ-ਠੱਠਾ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਇਕ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, "ਬਾਬੂ ਜੀ ਐਤਕੀ ਭਲਾ ਕਿੰਨੇ ਪਰਸੈਂਟ ਡੀ ਏ ਦੀ ਕਿਸਤ ਲੱਗੂ?" ਮੈਂ ਜਦ ਤਕ ਕੋਈ ਉਤਰ ਦਿੰਦਾ,

ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ

ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੂਜਾ ਬੋਲਿਆ, "ਓ ਅਜੇ ਤਾਂ ਸੈਂਟਰ ਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿਸਤ, ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਸੈਂਟਰ ਦੇਊਗਾ ਫਿਰ ਜਾ ਕੇ ਕਿਤੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਮਗਰੋਂ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇਉ, ਕਿਸਤ ਭਾਲਦਾ।" ਸਾਰੇ ਹੀ ਹੱਸਣ ਲੱਗੇ।

ਕੁਝ ਚਿਰ ਖਾਮੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਅੱਲੜੂ ਜਿਹਾ ਮੁੰਡਾ ਉਠਿਆ ਤੇ ਬੋਲਿਆ, "ਚਲੋ ਚੱਲੀਏ, ਇਕ ਪੱਲਾ ਤਾਂ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਦਾ, ਦੂਜਾ ਬਣਾ ਦੇਵਾਂ ਜਾ ਕੇ।" ਨਵੀਂ ਭਰਤੀ ਤੇ ਨਵਾਂ ਜੋਸ਼ ਸੀ ਮੁੰਡੇ ਵਿਚ। ਉਸ ਨੇ ਅਜੇ ਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਹੱਥ ਪਾਇਆ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਬੋਲਿਆ, "ਓ ਬਹਿ ਜਾ ਅਜੇ 'ਰਾਮ ਨਾਲ ਦੇ ਘੜੀ ਹੋਰ, ਤੇਰੇ ਕੋਹੜੇ ਸਟਾਰ ਲੱਗ ਜੂ, ਭੱਜਿਆ ਜਾਨਾਂ।" ਉਹ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠ ਗਿਆ।

-ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਂਪਲੇ

ਫੋਨ: 91-98724-05203

ਸਾਡੀਆਂ ਜਿੰਦਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਦੀਆਂ ਵੈਕਸੀਨਾਂ

ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਨਿੱਕਾ ਸਾਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵੇਲੇ 3 ਟੀਕੇ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ-ਹੈਜ਼ਾ, ਟਾਈਫਾਈਡ ਅਤੇ 'ਮਾਤਾ' ਭਾਵ 'ਸਮਾਲ ਪਾਕਸ'। ਹੁਣ ਤਾਂ ਬੇਅੰਤ ਵੈਕਸੀਨਾਂ ਬਣ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਜੰਮਦਿਆਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਹਮਲੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਚਿਕਾਰਡ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ; ਇਹ ਤਸੱਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਹਰ ਬੱਚਾ ਹੁਕਮ ਕੀਤੇ ਕੁਲ ਟੀਕੇ ਲਵਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਵੈਕਸੀਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵੰਨਗੀਆਂ ਹੁਣ ਨੀਮ ਹਕੀਮੀ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾ ਪੁੱਜੀਆਂ ਹਨ। ਟੀ.ਵੀ. ਅਤੇ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵੈਕਸੀਨਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੈਕਸੀਨਾਂ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਪੱਧਰਾ ਨਹੀਂ। ਬੜੀ ਵਾਰ ਇਹ ਨਾ ਕੇਵਲ ਰੋਗ ਰੋਕਣ ਵਿਚ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਈਆਂ, ਸਗੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰੋਗ ਖਿੱਲਰਿਆ ਵੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 1960 ਵਿਚ ਲੱਭੀ ਗਈ ਪੋਲੀਓ ਵੈਕਸੀਨ ਵਿਚ ਐਸ.ਵੀ.-40 ਨਾਂ ਦੀ ਵਾਇਰਸ ਦੀ ਮਿਲਾਵਟ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੈਂਸਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਤੱਥ ਲੱਭਿਆ, ਤਦ

ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਤੱਕ ਕਰੋੜਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਟੀਕੇ ਲੱਗ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। 1871-72 ਵਿਚ ਇੰਗਲੈਂਡ 'ਚ ਕੁਲ ਵੱਸੋਂ ਨੂੰ ਚੇਚਕ ਦੇ ਟੀਕੇ ਲਗਾਏ ਗਏ। ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਚੇਚਕ ਦੀ ਵਧਾ ਨਾਲ 45,000 ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਰਮਨ ਵਿਚ 125,000 ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ।

1940 ਵਿਚ ਜਰਮਨੀ ਨੇ ਡਿਪਥੀਰੀਆ ਦੇ ਟੀਕੇ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। 1945 ਤਕ ਡਿਪਥੀਰੀਆ ਮੌਤਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 40,000 ਤੋਂ ਵਧ ਕੇ 250,000 ਤਕ ਜਾ ਪੁੱਜੀ।

1967 ਵਿਚ ਅਫਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ ਘਾਨਾ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਖਸਰਾ, ਭਾਵ ਮੀਜ਼ਲਜ਼ ਰੋਗ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸੇ ਹੀ ਸਾਲ ਘਾਨਾ ਵਿਚ ਖਸਰੇ/ਮੀਜ਼ਲਜ਼ ਨੇ ਭਾਰੀ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਾਧਾਰਨ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਵੈਕਸੀਨ ਵਾਲੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਹੱਥ ਸਾਫ ਕਰ ਗਏ ਕਿ ਜੇ ਵੈਕਸੀਨ ਨਾ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਮੌਤਾਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਹੋਣੀਆਂ ਸਨ!

ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਹਸਪਤਾਲ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਐਤਕੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਉਹ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ (ਆਪ) ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕ-ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਨਿੱਠ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੈਕਸੀਨ-ਵਪਾਰ ਬਾਰੇ ਉਹ ਖੁਲਾਸੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਕਦੀ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ। -ਸੰਪਾਦਕ

1970: ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਟੀ.ਬੀ. ਦੇ ਵੈਕਸੀਨ ਕਰਵਾਏ 2,50,000 ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਨਾ-ਵੈਕਸੀਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੈਕਸੀਨ ਲੱਗਿਆ ਅੰਦਰ ਟੀ.ਬੀ. ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵੱਧ ਦੇਖੀ ਗਈ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਤਾਂ ਹਰ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਬੀ.ਸੀ.ਜੀ. ਦਾ ਟੀਕਾ ਲੱਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਵੱਸੋਂ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਬੇਅੰਤਾਂ ਨੂੰ ਟੀ.ਬੀ. ਦਾ ਰੋਗ ਚਾਹ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਉਤੇ ਵਧੇਰੇ ਖੋਜ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

1977: ਜੌਹਨ ਸਾਲਕ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੋਲੀਓ ਵੈਕਸੀਨ ਬਣਾਈ ਸੀ, ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸਹੁੰ ਖਾ ਕੇ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਕਿ 1961 ਤੋਂ 1977 ਤਕ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਪੋਲੀਓ ਕੇਸ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਉਸੇ ਦੀ ਵੈਕਸੀਨ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਸਨ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਐਫ.ਡੀ.ਏ. ਦਵਾਈਆਂ ਉਤੇ ਕਰਤੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

1978: ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 30 ਪ੍ਰਾਂਤਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਸਰਵੇਖਣ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਧੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਸਰੇ ਦੇ ਰੋਗੀ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਰੋਗ ਵਿਰੁਧ ਵੈਕਸੀਨ ਲਗਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

1979: ਸਵੀਡਨ ਨੇ ਕਾਲੀ ਖੰਘ ਦੇ ਟੀਕੇ ਵਰਤਣੇ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ 1978 ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ 5140 ਕਾਲੀ ਖੰਘ ਦੇ 84 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰੋਗੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਲੀ ਖੰਘ ਦੇ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਟੀਕੇ ਲੱਗ ਚੁੱਕੇ ਸਨ।

ਫਰਵਰੀ 1981: ਅਮਰੀਕਨ ਮੈਡੀਕਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ 90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰੂਬੈਲਾ ਵੈਕਸੀਨ ਲਵਾਉਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਆਪਣੇ ਇਲਾਜ ਬੱਲੇ ਰੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਟੀਕੇ ਪੜਾਧਤ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

1987: ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਡੀ.ਪੀ.ਟੀ. ਦੇ ਟੀਕੇ ਦਾ ਮੁੱਲ 11 ਸੈਂਟ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 11 ਡਾਲਰ (ਸੌ ਗੁਣਾਂ) ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਹਰ

ਟੀਕੇ ਪਿੱਛੇ 8 ਡਾਲਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਜੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਵੈਕਸੀਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਮੌਤ ਜਾਂ ਦਿਮਾਗੀ ਹਾਨੀ ਹੋਣ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਉਤੇ ਕੀਤੇ। ਹੁਣ ਦੇ ਸੋਧੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਵਾਈ ਨਾਲ ਹਾਨੀ ਹੋਣ ਉਤੇ ਕੰਪਨੀ ਉਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

1990: ਅਮਰੀਕਨ ਮੈਡੀਕਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਜਨਰਲ ਵਿਚ ਛਪਿਆ- 95 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਕੂਲ ਜਾਂਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹਾਲਾਂਕਿ ਖਸਰੇ ਦੇ ਟੀਕੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਵੀ ਵੈਕਸੀਨ ਲੱਗੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਉਤੇ ਖਸਰਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੁੱਟਿਆ।

1994: ਨਿਊ ਇੰਗਲੈਂਡ ਮੈਡੀਕਲ

ਜਨਰਲ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਵਾਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਲੀ ਖੰਘ ਹੋਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਥਾਮ ਦੇ ਟੀਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਨਵੰਬਰ 2000: ਅਮਰੀਕੀ ਫਿਜ਼ੀਸ਼ੀਅਨ ਅਤੇ ਸਰਜਨ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੇ 57ਵੇਂ ਸੇਂਟ ਲੂਈਸ ਦੇ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਇਕ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਟੀਕਿਆਂ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

2009: ਹੋਰ ਬਬੇਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਨੇ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। 1976 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਦੀ ਕਿਆਮਤ ਦਾ ਰੋਲਾ ਪਿਆ। (ਪੜ੍ਹੋ 'ਰੋਲਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ')। 20 ਕਰੋੜ ਵੈਕਸੀਨ ਖੁਰਾਕਾਂ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਚਾਰ ਕਰੋੜ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਟੀਕੇ ਲਗਾ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਰ 'ਆਪਹੁਦਰੇ' ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਨੇ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀ ਭਾਜਤ ਦਾ ਸਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਗਾਇਬ ਹੀ ਹੋ ਗਿਆ। 16 ਕਰੋੜ ਖੁਰਾਕਾਂ ਬਚ ਰਹੀਆਂ। ਅੱਜ

ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਮਾਨਤੀ ਬਜਟ ਨੂੰ ਡਾਕਾ ਮਾਰ ਕੇ ਵੈਕਸੀਨਾਂ ਦੇ ਭੰਡਾਰਾਂ ਬਣਾ ਲਏ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਉਛਾਲਿਆ ਗਿਆ (ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਨਾਲ) ਕਿ ਸਕੂਲ/ਕਾਲਜ ਠੱਪ ਹੋ ਗਏ। ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਘਟ ਗਈ ਅਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਸੈਲਾਨੀ ਆਉਣੇ ਘਟ ਗਏ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹੋਸ਼ ਆਈ ਤਾਂ ਐਲਾਨ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਸ ਫਲੂ ਤੋਂ ਡਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਸਿਵਾਇ ਮਾਮੂਲੀ ਇਹਤਿਆਤ ਤੋਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ।

ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਦੀ ਆਫਤ ਦੇ ਢੰਡੇਰੇ ਪਿੱਛੋਂ ਹੁਣ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਇਹ ਹਨ-ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਛਾਤੀ ਵਿਚ ਪੀੜ ਹੋਵੇ, ਸਾਹ ਔਖਾ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਲਗਾਤਾਰ ਉਲਟੀਆਂ ਆਈ ਜਾਣ ਅਤੇ ਬੁਖਾਰ ਵਧਦਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਰਾ ਸੋਚੋ-ਵਧਾ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਰਾ ਸੋਚੋ-ਵਧਾ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਕਮਰੇ ਜਾਂ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ, ਲੱਖਾਂ, ਕਰੋੜਾਂ ਅਤੇ ਅਰਬਾਂ ਲੋਕਾਂ ਕਿਵੇਂ ਸਮਾ ਜਾਣਗੇ? ਡਾਕਟਰ ਆਪ ਕਿੰਨੇ ਬਚੇ ਰਹਿ ਕੇ ਡਿਊਟੀ ਉਤੇ ਆ ਸਕਣਗੇ? ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਾਂ ਉਲਟੀਆਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਣੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਵਧਾ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਨਕਸ਼ੇ ਪਿੱਛੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 16 ਕਰੋੜ ਵੈਕਸੀਨ ਖੁਰਾਕਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ਜੋ 1976 ਵਿਚ ਬਚ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਵੈਕਸੀਨ ਟੀਕਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੜੇ ਮਾਤੇ ਅਸਰ ਬੇਅੰਤ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵੇਖੇ ਜਾਣਗੇ, ਉਹ ਆਉਂਦੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।

ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਈਨ ਫਲੂ ਤੋਂ ਇਕ ਮੌਤ ਰੋਕਣ ਲਈ 2,00,000 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੈਕਸੀਨ ਟੀਕੇ ਲਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੈਕਸੀਨ ਦੇ ਅਣਸੁਖਾਵੇਂ ਅਸਰ ਹੋਣਗੇ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕੌਣ ਸਾਰ ਲਵੇਗਾ? ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਵੈਕਸੀਨ ਨਾਲ ਦੋ ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਪਿੱਛੇ ਇਕ ਬਚ ਜਾਵੇ, ਉਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਲੱਖ ਪਿੱਛੇ ਦਸ ਲੋਕ ਵੈਕਸੀਨ ਦੇ ਮੰਦੇ ਅਸਰ ਕਾਰਨ ਮਰ ਜਾਣਗੇ।

ਜਨਤਾ ਦੀ ਸਿਹਤ ਆਮ ਸਮਝ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸਿਆਸਤ ਉਤੇ ਆਧਾਰੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਿਆਸਤ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ-'ਕਰੋ, ਕੁਝ ਕਰੋ', ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ। ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ 'ਨਾ ਕਰਨ' ਵਿਚ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਹੈ।

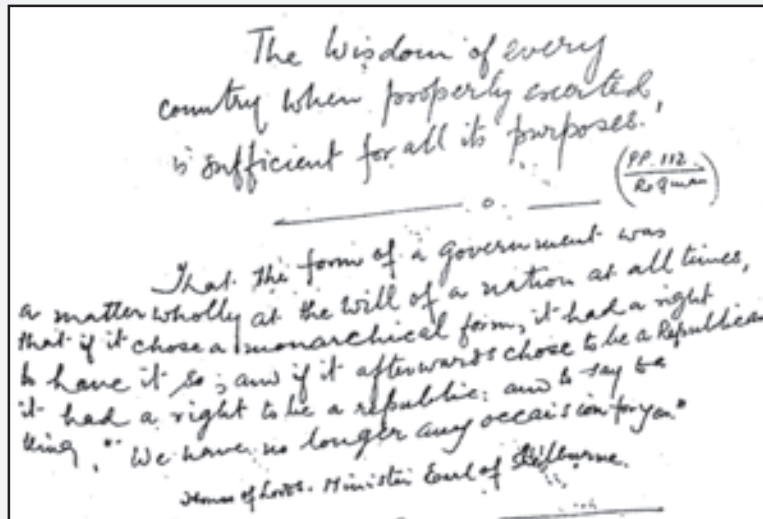
ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ 'ਤੇ ਇਖਤਿਆਰ

“ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਕਦਮ ਵਧਾਇਆ, ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਜੇ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਵਾਰ ਕੇ ਵੀ 'ਇਨਕਲਾਬ ਜਿੰਦਾਬਾਦ' ਦਾ ਨਾਹਰਾ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੋਨੇ-ਕੋਨੇ 'ਚ ਫੈਲਾ ਸਕਿਆ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਮਝਾਂਗਾ ਕਿ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਅੱਜ, ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਕੋਠੀ ਦੀਆਂ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਰਜਵੀਂ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਉਸ ਨਾਹਰੇ ਨੂੰ ਸੁਣ ਸਕਦਾ ਹਾਂ... ਇਕ ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੀ ਕੀਮਤ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ।”

ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਿਵ ਵਰਮਾ ਨੂੰ 1930 ਵਿਚ ਕਰੇ ਸ਼ਬਦ (ਹਵਾਲਾ: ਭਗਤ ਸਿੰਘ-ਅਮਰ ਵਿਦਰੋਹੀ, ਮੂਲ ਲੇਖਕ ਮਲਵਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਡੇਚ, ਅਨੁਵਾਦ-ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਪੂਰ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮੰਤਰਾਲਾ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ, 2007)

‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਦੇ 10 ਮਈ ਦੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਚਮਨ ਲਾਲ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਲੇਖ ‘ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ’ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਪ੍ਰੋ. ਚਮਨ ਲਾਲ ਨੇ ਇਸ ਲੇਖ ‘ਚ ਵਡਮੁੱਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੰਖੇਪ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਦੇ ਕੇ ਕੁੱਜੇ 'ਚ ਸਮੁੰਦਰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

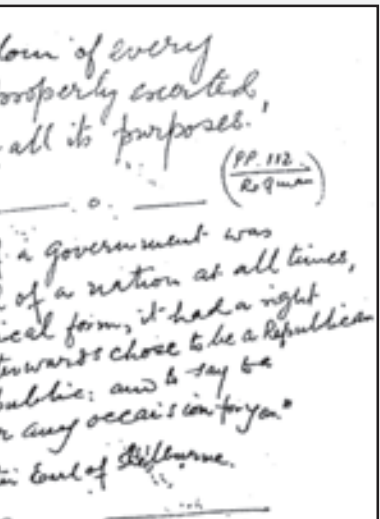
ਉਚਕੋਟੀ ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲੇਖ ‘ਚ ਪ੍ਰੋ. ਚਮਨ ਲਾਲ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ

ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਹੱਥ-ਲਿਖਤ

ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ-ਤਿੰਨ ਜ਼ੁਬਾਨਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਣ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਿਲ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋ. ਚਮਨ ਲਾਲ ਸਹਿਜ

ਸੁਭਾਅ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਵੀ ਲਿਖਣ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨਾ ਭੁਲ ਗਏ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਣਾ

ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ 'ਤੇ ਪਕੜ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਵਧੀਆ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਲਿਖਣ ਦੀ ਲੋਕ-ਚਰਚਾ

ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਵਿਚ 8 ਅਪਰੈਲ 1929 ਨੂੰ ਪੋਸਟਰ ਸੁਟੇ ਗਏ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਬੜੀ ਅੱਛੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਹਰ ਪਾਸਿਓਂ ਵਾਹਵਾ-ਵਾਹਵਾ ਹੋਈ। ਕਈ ਲੋਕ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਵਾਲੀ ਉਚ-ਪੱਧਰੀ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਬਾਰੇ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹੋਣਗੇ।

ਅਸੀਂ ਵਡਭਾਗੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ‘ਸ਼ਹੀਦ-ਏ-ਆਜ਼ਮ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਡਾਇਰੀ’ (ਸ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ, ਖਟਕੜੂ ਕਲਾਂ, ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 2011) ਹਾਸਿਲ ਹੈ। ਇਸ ਡਾਇਰੀ ਦੇ ਪੰਨਾ 188 ਵਿਚੋਂ ਵੰਨਗੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਬਾਰਕ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਲਿਖਤ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹਾਂ,

“The wisdom of every country when properly exerted, is sufficient for all its purposes.” (Page 112, rights-of-man)

“ਹਰ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਜਦੋਂ ਜਾਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਯੋਗ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।” (ਪੰਨਾ 112, ਰਾਇਟਸ ਆਫ ਮੈਨ)

ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਡਾਕ

“That the form of a government was a matter wholly at the will of a nation at all times, that if it chose a monarchical form, it had a right to have it so; and if it afterwards chose to be Republican it had a right to be republic: and say to a King, ‘We have no longer any occasion for you.’” (House of Lords, Minister Earl of Shelburne)

“ਹਰ ਕਾਲ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਰੂਪ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦਾ ਹੀ ਮਸਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਭਾਵ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਰਾਜਤੰਤਰੀ ਸਰੂਪ ਚੁਣਿਆ ਤਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਪਿੱਛੋਂ ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਗਣਤੰਤਰੀ ਹੋਣਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਇਹ ਉਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਗਣਤੰਤਰੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਰਾਜੇ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹੇ, ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।” (ਰਾਊਸ ਆਫ ਲਾਰਡਜ਼ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਅਰਲ ਆਫ ਸ਼ੇਲਬਰਨ)

ਆਓ, ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੰਜੋਏ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਕਰਦੇ ਰਹੀਏ!

—ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ
ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।

ਫਰਾਂਜ਼ ਫਾਨੋ

ਦੂਜਿਆਂ ਉਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਜਮਾਉਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦਾ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਘਾਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕੜੀ ਵਿਚ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਸਤਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਇਸ ਘਿਨਾਉਣੇ ਰੁਝਾਨ ਦਾ ਉਘੜਵਾਂ ਪਹਿਲੂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਨਪੋਲੀਅਨ ਦੇ ਮਸਤਾਏ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਹਾਕਮ ਹੁਣ ਵੀ ਆਲਮੀ ਜੇਤੂ ਹੋਣ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਦੇਖਦੇ ਹਨ। ਅਲਜੀਰੀਆ, ਵੀਅਤਨਾਮ ਅਤੇ ਹਿੰਦ-ਚੀਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਦੇ ਲਿਬੀਆ ਤੱਕ ਉਹ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਮੰਜ਼ਰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਬਸਤਾਨਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀਆਂ ਦੀ

ਜਤਿੰਦਰ ਮੋਹਰ

ਫੋਨ: 91-97799-34747

ਬਦਨਾਮੀ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਦੀ ਪੂਰੀ 'ਸਭਿਅਤਾ' ਬਸਤੀਆਂ ਉਤੇ ਬੈਠਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦ ਪੁਗਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਮੁਕਾਮੀ ਬੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਧੂਰ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਨਫਰਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ 'ਸ਼ੁੱਧ' ਰੂਪ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਲਜੀਰੀਆ ਦੀ ਕੌਮੀ ਮੁਕਤੀ ਜੰਗ ਵਿਚ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਬਸਤਾਨਾਂ ਦਾ ਅਤਿ-ਭਿਆਨਕ ਰੂਪ ਆਲਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ।

ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ 1954 ਨੂੰ ਫਰਾਂਸੀਸੀਆਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਦੇ ਇੱਕ ਸੌ ਤੀਹ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਲਜੀਰੀਆ ਦੇ ਕੌਮੀ ਮੁਕਤੀ ਫਰੰਟ ਨੇ ਬਸਤਾਨਾਂ ਵਿਰੁਧ ਸੰਗਰਾਮ ਦਾ ਪਿਤ ਮੱਲ ਲਿਆ। ਅਲਜੀਰੀਆ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਬਾਬਤ ਸੁਹਿਰਦ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਫਰਾਂਸੀਸੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ

ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਅਮੀਲੀਓ ਸੀਰੀ

ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਅਦਾਕਾਰਾ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਰਾਏ ਬੱਚਨ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਅਦਾਕਾਰਾ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਥਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਇਕ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਚੜ੍ਹਤ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ। ਉਂਜ, ਇਹ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਦਿਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਉਹ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਬੜੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਤਾਂ ਪਲਾਸਟਿਕ ਵਰਗਾ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਬਿਲਕੁਲ ਭਾਵਹੀਣ! ਫਿਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਅਤੇ

ਇੰਟੀਮੇਟ ਐਨਮੀਜ਼

ਨਿਮਾਣਿਆਂ ਤੇ ਨਿਤਾਣਿਆਂ ਦੀ ਜੰਗ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ

ਰੰਗਰੂਟ ਅਲਜੀਰੀਆ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ। ਸੰਨ 1959 ਵਿਚ ਫਰਾਂਸ ਨੇ ਕੌਮੀ ਮੁਕਤੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਸਿੱਧਣ ਲਈ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੂਨੀ ਜੰਗ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੱਝਿਆ। ਇਹ ਜੰਗ 1962 ਤੱਕ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਅਲਜੀਰੀਆ ਨੂੰ ਫਰਾਂਸ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਮਿਲੀ। ਅਕਤੂਬਰ 1999 ਤੱਕ ਫਰਾਂਸ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਰਿਹਾ ਕਿ ਅਲਜੀਰੀਆ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕੋਈ ਜੰਗ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਜੰਗ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਛੇ ਲੱਖ ਅਲਜੀਰੀਆਈ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਦੋ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਜਵਾਨ ਇਸ ਜੰਗ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਤਾਈ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਰੇ।

ਸੰਨ 2007 ਵਿਚ ਪਰਦਾਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਫਿਲਮ 'ਇੰਟੀਮੇਟ ਐਨਮੀਜ਼' ਅਲਜੀਰੀਆ-ਫਰਾਂਸ ਜੰਗ ਬਾਬਤ ਹੈ ਅਤੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਪੱਖ ਨੂੰ ਉਭਾਰਦੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਦੀ ਹੈ। ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਫੌਜੀ ਅਲਜੀਰੀਆ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਕਤਲੇਆਮ ਅਤੇ ਤਸੱਦਦ ਦੇ ਕਾਲੇ ਲੇਖ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੁਆਕਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬੁੱਢਿਆਂ ਤੱਕ ਨੂੰ ਤਸੱਦਦ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਤਾਰਾਂ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਕੇ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਜਾਬਰਾਂ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਤਵਾਜ਼ਨ ਹਿੱਲਣਾ ਸੁਭਾਵਕ ਹੈ। ਜਬਰ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਬਹਾਨਿਆਂ

ਦੀ ਘਾਟ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਬਸਤਾਨ ਆਪਣੇ ਗੁਨਾਹਾਂ ਦਾ ਕਸੂਰਵਾਰ ਵੀ ਅਲਜੀਰੀਆਈ ਜੁਝਾਰੂਆਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਠਹਿਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੁਝਾਰੂਆਂ ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠਲੇ ਖਿੱਤੇ ਨੂੰ 'ਵਰਜਿਤ ਖਿੱਤ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦਾ ਦਲ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਵਾਂ ਆਇਆ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਟੈਰੇਨ ਤਸੱਦਦ ਢਾਹੁਣ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਨਹੀਂ ਗਿਣਦਾ। ਫੌਜੀ ਦਲ ਦੇ ਬਾਕੀ ਫੌਜੀ ਬੁੱਢਤਪੁਣੇ ਦੇ ਆਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਬੁੱਢਤ ਅਫਸਰ ਟੈਰੇਨ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਲਜੀਰੀਆ, ਫਰਾਂਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਇਹਨੂੰ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਟੈਰੇਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, "ਅਸੀਂ ਮੁਕਾਮੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਾਬਰੀ ਵਾਜਬ ਹੈ।" ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਟੈਰੇਨ ਵੀ ਵਹਿਸ਼ੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੋਰੋਗੀ ਹੋਣ ਦੀ ਕਗਾਰ ਉਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਾਥੀ ਸਾਰਜੈਂਟ ਡਗਨਕ ਖੁਦ ਨੂੰ ਕਰੰਟ ਲਵਾ ਕੇ ਸਦਮੇ ਵਿਚੋਂ ਉਭਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਹੋਰ ਧਸਦਾ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਇੰਨਾ ਤਸੱਦਦ ਢਾਹੁਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਹਿਜ ਹੋਣਾ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਰਦਾਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਂਗ ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਭਾਰ' ਯਾਦ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਖਾਲਿਸਤਾਨੀ ਲਹਿਰ ਵੇਲੇ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਤਸੱਦਦ ਢਾਹੁਣ ਵਾਲਾ ਪੁਲਸੀਆ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨੂੰ ਟਰੱਕ ਹੇਠ ਦੇ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇ। ਉਹਨੇ ਹੋਰ ਕਤਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਾਸੂਮ ਬੱਚੀ ਦਾ ਬੇਦਰਦੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪੁਲਸੀਏ ਤੋਂ ਸਦਮਾ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਗੁਨਾਹ ਤੋਂ ਪਿੱਛਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰੇ ਟਰੱਕ ਹੇਠ ਆਉਣਾ ਲੋਚਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਉਂਦੀ ਫਿਲਮ

'ਇੰਟੀਮੇਟ ਐਨਮੀਜ਼' ਨੂੰ ਮਸ਼ਹੂਰ ਨਾਬਰ-ਚਿੰਤਕ ਜਾਂ ਪਾਲ ਸਾਰਤਰ ਅਤੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਲੇਖਕ ਫਰਾਂਜ਼ ਫਾਨੋ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਰੈਚਡ ਆਫ ਦਿ ਅਰਥ' ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰਤਰ ਨੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਫਾਨੋ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਬਸਤੀ ਮਾਰਟਨਕਿਊ ਵਿਚ ਜੰਮਿਆ। ਉਹਨੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਮਨੋਰੋਗਾਂ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਲਜੀਰੀਆ ਦੇ ਲੜਾਈ ਵਾਲੇ ਖਿੱਤੇ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਡਾਕਟਰ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ। ਉਹਦੇ ਕੋਲ ਕਈ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਫੌਜੀ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਉਤੇ ਤਸੱਦਦ ਢਾਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਕਤਲੇਆਮ ਮਚਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਤਵਾਜ਼ਨ ਹਿੱਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਫਾਨੋ ਦੀ ਫਰਾਂਸ ਬਾਬਤ ਵਫਾਦਾਰੀ ਬਦਲ ਗਈ। ਉਹਨੇ 1956 ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਟਿਊਨੀਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਨਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਲਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਇਹ ਨਰਸਾਂ ਅਲਜੀਰੀਆ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਕੌਮੀ ਮੁਕਤੀ ਫਰੰਟ ਲਈ ਸੇਵਾ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਫਾਨੋ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਕਾਜ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹਨੇ ਨਿਮਾਣਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਤਾਣਿਆਂ ਦੀ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਕਈ ਅਹਿਮ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਬਸਤਾਨਾਂ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਵਹਿਸ਼ੀਪਣ ਨੂੰ ਬੇਪਰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਾਰਤਰ ਨੇ ਫਾਨੋ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, "ਜੇ ਅਸੀਂ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਲੋਕ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਫਰਾਂਸ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੜ੍ਹਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਕਰਤੂਤਾਂ ਤੋਂ ਬਾਜ਼ ਨਾ ਆਏ ਤਾਂ ਫਰਾਂਸ ਕਿਸੇ ਮੁਲਕ ਦਾ ਨਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਮਨੋਰੋਗ ਦਾ ਨਾਂ ਹੋਵੇਗਾ।"

ਇਹ ਸਿਰਫ ਫਰਾਂਸ ਦੇ ਸੋਚਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਹਰ ਮੁਲਕ ਅਤੇ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸੋਚਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ। ਕੀ ਅਸੀਂ ਦੂਜਿਆਂ ਉਤੇ

ਚਿੰਤਕ ਜਾਂ ਪਾਲ ਸਾਰਤਰ

ਦਾਬਾ ਪਾ ਕੇ ਅਤੇ ਜਬਰ ਕਰ ਕੇ ਬਿਮਾਰ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੇ? ਫਾਨੋ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਗਾਲਬਾਂ ਦੇ ਦਾਬੇ ਦੀ ਛਿੱਲ ਲਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, "ਯੂਰਪ ਨੇ ਸਾਡੇ ਮਹਾਂਦੀਪਾਂ ਉਤੇ ਪੰਜੇ ਜਮਾਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਹਦੇ ਬੰਦ-ਬੰਦ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕੱਟਦੇ ਰਹਾਂਗੇ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਜਾਂਦੇ।"

ਸਾਰਤਰ ਬਤੌਰ ਯੂਰਪੀ, ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਮਾਣਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਤਾਣਿਆਂ ਦੇ ਗੁੱਸੇ ਤੋਂ ਬਚੋ। ਸਾਡੀ ਲੁੱਟ ਦੇ ਹੱਥਲ ਕੀਤੇ ਇਹ ਲੋਕ ਸਾਡੀਆਂ ਬਰੂਹਾਂ ਉਤੇ ਆ ਪਹੁੰਚਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਬੰਦ ਨਾ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਅਣਕਿਆਸੇ ਸਿੱਟੇ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਕਿਰਤੀ-ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਖ ਅਤੇ ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਮਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖੋਹਦੇ ਹਾਂ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਬੜ੍ਹੀ-ਬਹੁਤ ਜੀਣ ਦੀ ਚਾਹਤ ਬਦਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੈਅ ਦਿਖਾ ਕੇ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੀਆਂ ਬੰਦੂਕਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਛਾਤੀਆਂ ਉਤੇ ਟਿਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਉਹ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪੁਲਸੀਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਮਾਰਦੇ ਹਨ। ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਖੁੱਸਣ ਨਾਲ ਹੀਣ ਭਾਵਨਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਭੈਅ ਅਤੇ ਹੀਣ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਿਲਮ 'ਇੰਟੀਮੇਟ ਐਨਮੀਜ਼' ਬਸਤਾਨਾਂ ਦੇ ਜਬਰ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਛੋਹਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਦਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਯੂਰਪੀ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕੌਮੀ ਮੁਕਤੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਜੁਝਾਰੂਆਂ ਨੂੰ ਵਹਿਸ਼ੀ ਕਾਤਲ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਉਤੇ ਭਾਵ ਇਹੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਫਰੀਕੀ ਵਹਿਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਵਹਿਸ਼ੀ ਬਣ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਨਾ ਆਉ, ਕਿਉਂਕਿ ਯੂਰਪੀ ਵਹਿਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਯੂਰਪੀਆਂ ਦੇ ਉਤਮ ਹੋਣ ਦੇ ਗੁਮਾਨ ਦਾ ਮਹੀਨਤਮ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੈ। ਫਾਨੋ ਅਤੇ ਸਾਰਤਰ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਮੂਧੇ ਮੂੰਹ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜਿਆਂ ਉਤੇ ਦਾਬਾ ਪਾਉਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾਬੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਵਹਿਸ਼ੀ ਕੰਮ ਹੈ। ਨਿਮਾਣਿਆਂ ਅਤੇ ਨਿਤਾਣਿਆਂ ਦੀ ਨਾਬਰੀ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਬਸਤਾਨ ਆਮ ਤੌਰ ਉਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਤਰਕ ਘੜਦੇ ਹਨ। ਫਾਨੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਰਕਾਂ ਦੇ ਤੁੰਬੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਉਡਾਉਂਦਾ, ਸਗੋਂ ਸਿੱਟੇ ਭੁਗਤਣ ਦੀ ਬੇਕਿਰਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬਸਤਾਨਾਂ ਨਾਲ ਨਿਮਾਣਿਆਂ ਦੀ ਹਰ ਜੰਗ ਨੂੰ ਫਾਨੋ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਮਝਣਾ ਨਵੀਆਂ ਤੰਤਾਂ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ 'ਇੰਟੀਮੇਟ ਐਨਮੀਜ਼' ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇਖਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਐਸ਼ ਦੀ ਮੀਡੀਆਈ ਐਸ਼

ਨਾਚ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਹੋਣ ਲੱਗ ਗਈ।

ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਰਾਏ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ 1997 ਵਿਚ 'ਇਰੂਵਰ' ਆਈ ਸੀ। ਇਹ ਤਾਮਿਲ ਫਿਲਮ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਉਹਨੇ ਡਬਲ ਰੋਲ ਨਿਭਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਡਬਲ ਰੋਲ ਸਾਬਕਾ ਅਦਾਕਾਰਾ ਜੈ ਲਲਿਤਾ ਦਾ ਸੀ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸਫਲ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਹੋ ਨਿਬੜੀ ਅਤੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੈ। ਉਦੋਂ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਮਿਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਉਂਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਡਾਇਲਾਗ ਵੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤੋਂ ਡੱਬ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਪਰ ਇਸ ਫਿਲਮ

ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਚੰਗੀ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ 'ਔਰ ਪਿਆਰ ਹੋ ਗਯਾ' ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਹੀਰੋ ਬੌਬੀ ਦਿਓਲ ਸੀ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਲਪ ਹੋਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1998 ਵਿਚ ਤਾਮਿਲ ਫਿਲਮ 'ਜੀਨਸ' ਵਾਹਵਾ ਚੱਲੀ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਐਸ਼ਵਰੀਆ ਦੀਆਂ ਵੀ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਮੌਜਾਂ ਲੱਗ ਗਈਆਂ। 1998 ਵਿਚ ਉਸ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਫਿਲਮਾਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈਆਂ- 'ਆ ਅਬ ਲੇਟ ਚਲੇ', 'ਹਮ ਦਿਲ ਦੇ ਚੁਕੇ ਸਨਮ', 'ਤਾਲ' ਅਤੇ 'ਰਬੋਈ ਚੰਦਾ ਮਾਮਾ' (ਤੈਲਗੂ)। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਪਹਿਲੀ ਕਤਾਰ ਦੀਆਂ

ਹੀਰੋਇਨਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ ਅਤੇ ਉਹ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੁਪਰ ਸਟਾਰ ਵਾਲਾ ਦਰਜਾ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ 'ਰੇਨਕੋਟ' ਵਰਗੀ ਯਾਦਗਾਰੀ

ਫਿਲਮ ਵੀ ਕੀਤੀ।

ਪਹਿਲਾਂ-ਪਹਿਲ ਐਸ਼ਵਰਿਆ ਦਾ ਇਸ਼ਕ ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ ਨਾਲ ਚੱਲਿਆ ਪਰ ਸਲਮਾਨ ਦੇ ਅਤਬ ਸੁਭਾਅ ਤੋਂ ਔਕ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਦੋਸਤੀ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਰ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਾਂਝ ਵਿਵੇਕ ਓਬਰਾਏ ਨਾਲ ਵੀ ਰਹੀ। ਫਿਲਮ 'ਧੂਮ-2' ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਨੇਤਾ ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਬਚਨ ਨਾਲ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਫਿਰ 2007 ਵਿਚ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। 16 ਨਵੰਬਰ 2011 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਬੇਟੀ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਆਖਰੀ ਫਿਲਮ 'ਗੁਜ਼ਾਰਿਸ਼' 2010 ਵਿਚ ਆਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਮਣੀ ਰਤਨਮ ਦੀ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋ ਰਹੀ ਫਿਲਮ ਨਾਲ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿਚ ਮੁੜ ਵਾਪਸੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

DISH BRINGS LIVE GURBANI TO YOUR HOME

Watch live Gurbani from the Golden Temple and enjoy your favorite shows like Artist Specials, Ek Omkar and many more.

\$24⁹⁹_{mo.}

**BEST
PUNJABI
PROGRAMMING**

**PTC
PUNJABI**

**jus
punjabi**

**Q
eto
ਪੰਜਾਬੀ**

**GET
ਪੰਜਾਬੀ**

**mh
PHONE**

**JUS
one**

gPunjab

Add the Hindi Elite Pack and
enjoy the best DESI entertainment
FREE for 3 months!

StarPlusHD

**SONY
HD**

**2
HD
ZEE TV**

**aapka
colors**

Life OK

WILLOWHD

**TV ASIA
HD**

**SONY
SAB**

**SAHARAT
ONE**

Requires 24-month commitment, credit qualification, and subscription to qualifying American programming. Receive \$34.99/mo. credit for 3 months. Requires HD receiver to view International programming available in HD. Must subscribe to a qualifying American HD package to qualify for HD receiver.

LIMITED TIME OFFER.

ORDER NOW!

1-888-570-7674

dish

Important Terms and Conditions: Hindi 3 Months Free: Valid for activation and installation of qualifying DISH service between 3/13/14 and 7/13/14. Requires subscription to a qualifying American or DishLATINO package in addition to qualifying Hindi package. You will receive a monthly credit of \$34.99 for the first 3 months. You will be responsible for any monthly or upfront costs beyond the value of the credit. After 3 months, then-current everyday monthly price will apply unless you downgrade. **Promotional Offers:** Requires activation of new qualifying DISH service. All prices, fees, charges, packages, programming, features, functionality and offers subject to change without notice. **ETF:** If you cancel service during first 24 months, early termination fee of \$20 for each month remaining applies. **Activation fee may apply.** **Additional Requirements: Installation/Equipment Requirements:** Free Standard Professional Installation only. Certain equipment is leased and must be returned to DISH upon cancellation or unreturned equipment fees apply. Upfront and additional monthly fees may apply. **Miscellaneous:** Offers available for new and qualified former customers, and subject to terms of applicable Promotional and Residential Customer agreements. State reimbursement charges may apply. Additional restrictions and taxes may apply. Offers end 6/12/14.

© 2014 DISH Network LLC. All rights reserved.

7674-0252-month April

ਘਰਾਂ ਦੀ ਵਧੀਆ ਡੀਲ ਅਤੇ ਘਟ ਤੋਂ ਘਟ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਉਤੇ ਲੋਨ ਲੈ ਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ

Golden State Realty

**Real Estate and Loans
Under One Roof**

ਪਿਛਲੇ 26 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਜਨਸ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਸਹਿਯੋਗ ਲਈ ਸਮੂਹ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ

Reo/Short Sale Specialist

We can sell your house in short sale at no cost to you.

Selling Homes from Gilroy to Sacramento, CA

36463 Spruce Street,
Newark, CA 94560
4 Bedrooms, 3 Bathrooms,
2 Car Garage
Area: 2062 Sq. Ft.
Lot: 7112 Sq. Ft.

Asking: \$799,000

4730 Woodhollow Ave.,
Stockton CA 95206
5 Bedrooms, 3 Bathrooms,
2 Car Garage
Area: 2555 Sq. Ft.
Lot: 5200 Sq. Ft.

34591 Perry Road,
Union City, CA 94587
3 Bedrooms, 2 Bathrooms,
2 Car Garage
Area: 1627 Sq. Ft.
Lot: 6000 Sq. Ft.

4504 Mackinaw Street,
Union City, CA 94587
4 Bedrooms, 3 Bathrooms,
2 Car Garage
Area: 2415 Sq. Ft.
Lot: 4514 Sq. Ft.

199 Page Mill Drive,
San Jose, CA 95111
4 Bedrooms, 2.5 Bathrooms,
2 Car Garage
Area: 1732 Sq. Ft.
Lot: 5000 Sq. Ft.

1. 4504 Mackinaw Street,
Union City, CA 94587
2. 1826 Mary Augusta St.,
Manteca, CA 95337
3. 1498 Columbine Way,
Livermore, CA 94551

4. 16129 Rocky Harbor Rd
Lathrop, CA 95330
5. 1820 De Vaca Way,
Livermore, CA 94550
6. 1379 Michael Dr.,
Tracy, CA 95377

JUST SOLD

7. 37775 Golden Rod Ct.,
Newark, CA 94560
8. 4124 Polaris Ave.,
Union City, CA 94587

9. 4730 Woodhollow Ave.,
Stockton CA 95206
10. 2995 Masonwood St.,
San Jose, CA 95148
11. 4019 Villa Comez Ln.,
Stockton, CA 95206

12. 2809 Glen Sharon Way,
San Jose, CA 95148
13. 2385 Patricia Dr.,
Santa Clara, CA 95050
14. 43881 Cameron Hills Dr.,
Fremont CA 94539

WE CAN SELL HUD HOMES ANY WHERE IN CALIFORNIA

Market is hot. Do not wait any more to buy home of your dreams. There are multiple offer situations on all under market homes. Act now before it is too late. Master of winners in multiple offer situation is waiting for your call.

**Selling new and old Homes
from San Jose to Sacramento**

Fremont Office:
86 Pilgrim Loop
Fremont CA 94539

Tel: 510-440-9292, Fax: 510-656-8941

**Cell: 510-304-9292
Cell: 408-666-8279**

Jaswinder Gill M.Sc (PAU)
CA DRE# 00966763
Broker/Owner/Notary

***2004 to 2006 Award Winner
Top 1% Listing Realtor in Bay Area**

Sacramento Office:
9912 Kapalua Ln.,
Elk Grove, CA 95624
Tel: 916-612-5773, Fax: 916-393-2586

**E-mail: jassi@jassigill.com or
Visit us @ www.jassigill.com
for hot listings**

**Refinance
Now**

**15 & 30 Yr Fixed Rates Are Still Better!!!
5/1, 7/1 ARM are also attractive
Refinance Now At Zero Cost**

Call Sukhi Gill
DHMS, Loan Broker
@ 510-207-9067
CA DRE Lic.#01180969
NMLS# 352095